

LST REVIEW

29 වෙළුම | 347 නිකුතුව | 2019 ජනවාරි
www.lstlanka.org

ශ්‍රී ලංකාවට
කෙදිනක හෝ
ජනතා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක්
ලැබේවි ද?

LST REVIEW

29 වෙළුම | 347 නිකුතුව | 2019 ජනවාරි

ශ්‍රී ලංකාවට කෙදිනක හෝ ජනතා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක් ලැබේවි ද?

නීතිය හා සමාජ භාරය

ප්‍රථම මුද්‍රණය 2019

ISSN (මුද්‍රණ): 1391-5770

ISSN (විද්‍යුත් අවකාශය): 2659-2150

දින 50 ක දේශපාලන හා ව්‍යවස්ථා අර්බුදය (උමග කෙළවර ආලෝකය ද?)

විදුර ප්‍රහාන් මුණසිංහ

2018 ඔක්තෝබර් 26වැනි දිනෙන් පසුව එළඹුණු දින 50 තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ ඇති වූ තත්ත්වය වැනි සංකීර්ණ දේශපාලන වාතාවරණයකට පුරවැසියන් ප්‍රතිචාර දක්වන්නේ සහ ප්‍රතික්‍රියා කරන්නේ කුමන අන්දමින්දැයි විමසීමට ලක් කිරීමේ අරමුණ ඇතිව රටේ විවිධ ප්‍රදේශවල හරස්කඩක් නියෝජනය වන අන්දමින් සිදුකළ ගැඹුරු සම්මුඛ සාකච්ඡා සමුදායක් තුළින්, එකී අවස්ථාවේ රට වෙළාගත් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවම අර්බුදයට පුරවැසියන් දැක්වූ ප්‍රතික්‍රියා සහ මතවාද කතුවරයා විසින් මෙම ලිපිය හරහා ග්‍රහණය කරයි යි.

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාවලිය තුළින් උගත් පාඩම්

ලාල් විජේනායක

සිදුවෙමින් පවතින ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධයෙන් කතුවරයා ගැඹුරින් විමසා බලන්නේ මහජනතාවගේ මෙන්ම දේශපාලන පක්ෂවලින් එකී ක්‍රියාවලිය සඳහා ලැබුණු නියෝජන සම්බන්ධයෙන් අවධාරණය කරන අතරම, මීට පෙර අවස්ථාවල සියළුදෙනාම ඇතුළත් කරගැනීමට වැයම් නොදරමින් සිදුකළ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සම්පාදන මූලාරම්භයන් සමගින් එය සංසන්දනය කරමිනි.

නිරසාර ව්‍යවස්ථානුකූල රජය - ශ්‍රී ලංකාවේ අනවශ්‍ය දේශපාලනික අර්බුදයන් තුළින් උගත් පාඩම්

සූර් රත්නපාල

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවම පාලනයේ මූලධර්ම ගෙනහැර දක්වන සූර් රත්නපාල ලේඛකයා, පොදුවේ ගත් කල ස්වාධීනත්වයේ හා අපක්ෂපාතීත්වයේ සංස්කෘතිය, ලිබරල්වාදී ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ සම්ප්‍රදායන්, ඒවාට ඇති තර්ජන සහ අභියෝග මෙන්ම ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවම පාලනයක් පවත්වාගෙන යාම සඳහා ජනතාවාදී ආකල්ප තුළ මුල්බැසගත් සමාජ බලවේගවල හා ආයතනවල වැදගත්කම පිළිබඳව සාකච්ඡා කරයි.

ඉරණම සමග කතිකාවක යෙදුණු ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය

රාධිකා කුමාරස්වාමි

2018 ඔක්තෝබර් මාසයේ දී ඇතිවූ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවම අර්බුදය තුළින් පැන නැගුණු, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 19වැනි සංශෝධනයෙන් විධිවිධාන සලසා ඇති පරිදි විධායකයේ බලතල සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් ලබාදුන් නඩු තීන්දුව සම්බන්ධයෙන් ගැඹුරු නීතිවිද්‍යාත්මක විශ්ලේෂණයක් ලේඛකයා/ ලේඛිකාව විසින් ලබාදෙයි.

ශ්‍රී ලංකාවේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථානුකූලභාවය සම්බන්ධයෙන් සංස්කෘතිය:

සකුන්තලා කදිර්ගාමර්

කතුවරයා/ කතුවරිය මෙම ලිපියෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංස්කෘතිය, විශේෂයෙන්ම එහි දේශපාලන සංස්කෘතියෙන් බලපෑමට ලක්වන්නේ හා හැඩගැසෙන්නේ කුමන අන්දමින් ද යනවග, සලකා බලමින් ශ්‍රී ලංකාවේ සංස්කෘතිය සහ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථානුකූලභාවය අතර ඇති පරතරය විශ්ලේෂණයට ලක් කරයි.

පටුන

කතුවැකිය

ශ්‍රී ලංකාවට කෙදිනක හෝ ජනතා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක් ලැබේවි ද? 1

ලිපි

දින 50 ක දේශපාලන හා ව්‍යවස්ථා අර්බුදය (උමඟ කෙළවර ආලෝකය ද?) 5

- විදුර ප්‍රහාන් මුණසිංහ

තිරසාර ව්‍යවස්ථානුකූල රජය - ශ්‍රී ලංකාවේ අනවශ්‍ය දේශපාලනික අර්බුදයන් තුළින් උගත් පාඩම් 18

- සුරි රත්නපාල

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාවලිය තුළින් උගත් පාඩම් 26

- ලාල් විජේනායක

ඉරණම සමග කතිකාවක යෙදුණු ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය 31

- රාධිකා කුමාරස්වාමි

ශ්‍රී ලංකාවේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථානුකූලභාවය සම්බන්ධයෙන් සංස්කෘතිය: 45

- සකුන්තලා කදිරිගාමර්

ශ්‍රී ලංකාවට කෙදිනක හෝ ජනතා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක් ලැබේවි ද?

2018 ඔක්තෝබර් මස 26වෙනි දින සන්ධ්‍යා භාගයේදී ශ්‍රී ලාංකික ජාතිය මුහුණදුන්නේ අනපේක්ෂිත සිදුවීම් දාමයකට ය. ජනාධිපති කාර්යාලයෙන් විස්මය දනවන අන්දමේ සිදුවීම් තුනක් පිළිබඳ නිවේදන නිකුත් කරන ලදී: එක්සත් ජනතා නිදහස් සන්ධානය ආණ්ඩුවෙන් ඉවත් වූ බව දැනුම්දීමත්, මහින්ද රාජපක්ෂ මහතා ජනාධිපතිවරයා ඉදිරියේ අග්‍රාමාත්‍යවරයා වශයෙන් දිවුරුම්දීමත්, රනිල් වික්‍රමසිංහ මහතා අග්‍රාමාත්‍ය ධුරයෙන් ඉවත් කර ඇතිබව ඔහුට ලිඛිතව දැනුම්දීමත් එම සිදුවීම් විය.

වැල්ලවායේ කාන්තාවක් ඉතා ගැලපෙන අන්දමින් මේ තත්ත්වය කැටිකොට දැක්වූයේ “කවුරුවත් දන්නෙම නැතිව ආණ්ඩුව මාරුවෙලා” යනුවෙනි.

සුපුරුදු නිදාශීලී ගතියෙන් සති අන්තය එළඹෙනතෙක් බලාසිටි මහජනතාව එක්වරම අවදිවූවාක් සේ විය. සමාජ මාධ්‍ය තුළ සිදුවීම ලැවූ ගින්නක් සේ පැතිර ගියේ ය. විවිධ තරාතිරම්වල පුද්ගලයින්ට මේ සම්බන්ධයෙන් බලගතු මතවාද විය. සිදුවූ වෙනසට සහයෝගය දක්වන්නෝ රනිඤ්ඤා දැල්වූහ. දිවයින මුළුල්ලේ විවිධ ස්ථානවල රාජපක්ෂගේ ජීවමාන ප්‍රමාණයේ ඡායාරූපය රැගත් විශාල බැනර් ප්‍රදර්ශනය වන්නට විය. මේ අන්දමින්ම අග්‍රාමාත්‍යවරයා ධුරයෙන් ඉවත්කිරීමට විරුද්ධ පුද්ගලයෝ අන්තර්ජාලය හරහා යවන පෙත්සම් සහ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව හා නීතියේ ආධිපත්‍ය සම්බන්ධ කරගෙන ලියන පුවත්පත් ලිපි යනාදිය මාර්ගයෙන් තම විරෝධතාවය පෙන්නුම් කළහ. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව ආරක්ෂා කරගැනීමට ඉදිරියට පැමිණි විවිධ කණ්ඩායම් සාමාන්‍යයෙන් සිදුනොවන අන්දමේ සන්ධානවලට ඒකාබද්ධ වූහ.

ධුරය අතහැරීම හෝ තම නිල නිවාසයෙන් ඉවත්ව යාම වික්‍රමසිංහ විසින් ප්‍රතික්ෂේප කළ හෙයින් ජනාධිපතිවරයා අමාත්‍යමණ්ඩලය විසුරුවා හැර පාර්ලිමේන්තුවේ වාරාවසාන කළේ ය. මෙම සිදුවීම නිව්යෝක් ටයිම්ස් පුවත්පතේ 7වැනි පිටුවේ

පවා වාර්තා විය. ශ්‍රී ලංකාවට පත් කර සිටි විදේශ ධූතමණ්ඩල සාමාජිකයින් මෙහිදී තමා හමුවිය යුත්තේ කුමන අග්‍රාමාත්‍යවරයාද යන මහත් උභයෝගයට පත්වී ගැටළුවකට මුහුණ දුන්හ. එක් අග්‍රාමාත්‍යවරයකු හමුවට යාම යනු එම අග්‍රාමාත්‍යවරයා පිළිගැනීමට ලක් කරන බව පෙනීයනු කිරීමකි. එසේ නොයාම, එම අග්‍රාමාත්‍යවරයා ප්‍රතික්ෂේප කරන බවක් පෙනීයනු කිරීමකි.

එකිනෙකා පරයන්නට ඉදිරිපත් වූ අග්‍රාමාත්‍යවරුන් දෙදෙනාගෙන් එක් අයෙකුට තම සහයෝගය ඇති බව පෙන්වන්නට වූ පාර්ලිමේන්තුව දෙසට කාගේත් ඇස් යොමුවිය. මෙම දේශපාලන නාටකයේ ජවනිකා දිගහැරෙන්නේ එය පාර්ලිමේන්තුවට ද බලපෑ අතර, ඇතැම් පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරු එක් පක්ෂයකින් අනෙක් පක්ෂයට ද, එහි සිට නැවතත් පෙර පක්ෂයට ද යනාදී වශයෙන් පිල්මාරු කරන්නට පටන් ගත්හ. පක්ෂ මාරුව සඳහා ඇතැම් මන්ත්‍රීවරුන් ඉල්ලා සිටි සන්නෝසම් මුදල කොපමණ විශාල වූයේද යත් එම මිලගණන් දැරිය නොහැකි තරම් ඉහල ඒවා බව සඳහන් විය. පාර්ලිමේන්තු සභාගර්භය තුළදීම මන්ත්‍රීවරු එකිනෙකාට පහර දුන්හ. සිදුවූ දෙය පිළිගෙන ඉවත්ව යාම වික්‍රමසිංහ විසින් ප්‍රතික්ෂේප කළ හෙයින් මෙම කරුණ ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය ඉදිරියට ගෙනයාම සඳහා සිවිල් සමාජයට අවස්ථාවක් පැදුණි. ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය ලබාදුන් ඓතිහාසික නඩු තීන්දුවක් සමගින් කෙටිකාලීනව මෙම අර්බුදය නිමාවට පත් වුවත් ඉන් අනාගතයට සිදුවනු ඇති බලපෑම් කෙබඳුවේ දැයි නොපැහැදිලි ය. විධායක ජනාධිපති ක්‍රමය අහෝසි කරන බවට මැතිවරණවලදී පොරොන්දු දුන්නත් දේශපාලඥයෝ එම ධුරයේ බලතලවලට ලොල් වී සිටිති. ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සහ නීතියේ ආධිපත්‍ය සඳහා ප්‍රායෝගිකව ඇති කැපවීම, විශේෂයෙන්ම ඡන්දයෙන් තෝරා පත් වූ මහජන නියෝජිතයින් තුළ ඉතා දුර්වල ය.

LST Review හි මෙම මුද්‍රණයෙන් 2018 ඔක්තෝබර් 26 වෙනිදින දිගහැරුණු සිදුවීම් විස්තීර්ණ අන්දමින් සලකා බලනු ලැබේ. මෙම අර්බුදයට මගපෑදූ පූර්වාදර්ශ, විශේෂයෙන්ම ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට සිදුවූ අනේකවිධ දේශපාලන ඇඟිලිගැසීම්වලින් සෑදී ඉතිහාසය මෙන්ම ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංස්කෘතිය මත මෙම තත්ත්වයෙන් ඇතිකෙරෙන බලපෑම ද, තීරණවෙනස්කරමින් ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය ලබාදුන් පරමාදර්ශී තීන්දුව ද, මෙම සිද්ධි දිගහැරුම තුළ පොදුවේ ශ්‍රී ලාංකික මහජනතාවගේ චින්තන ක්‍රියාවලිය කෙබඳුවේද යනවග ද එමගින් විමසුමට ලක් කරනු ලැබේ.

ඔක්තෝබර් 26වැනි දින උද්ගතවූ අර්බුදයෙන් පසුව ඒ හා අත්‍යාසන්න කාලය තුළදී තමන් හා තම කණ්ඩායම දිවයින මුළුල්ලේ සැරිසරා හෙළිදරවු කරගත්, මෙවැනි අවස්ථාවක සොයාගැනීමට ඉඩ ලැබෙනැයි අපේක්ෂිත කරුණු මෙන්ම අනපේක්ෂිත හෙළිදරවු ඇතුළත් කරමින් විදුර ප්‍රහාන් මුණසිංහ විසින් රචිත ලිපියෙන් මෙවර කළාපයට මුලපුරන්නෙමු.

ඔක්තෝබර් 26 දින සිදුවීම්වලට ප්‍රතිචාර දැක් වූ ආකාරය සහ එයට ආසන්නතම ආනුෂංගික ක්‍රියාමාර්ග වලට අනුව ජනතාවගේ විඥාන ධාරාව මැන බැලීම සඳහා මාසයක් පමණ වන කාල පරිච්ඡේදයක් තුළ දිස්ත්‍රික්ක 22 ක කාන්තාවන් හා පුරුෂයින් 140 කට වැඩි පිරිසක් සම්මුඛ සාකච්ඡාවට භාජනය කරන ලදී.

සිදුවූ දෙයින් වික්ෂිප්ත වූ 18%ක ප්‍රතිශතයක් එහි ප්‍රතිඵලය කුමක්වේදැයි තෝරා බේරාගන්නට නොහැකිව සිටිද්දී මෙම සිදුවීම අනුමත කරන හා ප්‍රතික්ෂේප කරන ජන ප්‍රතිශතයන් එක හා සමානවීම පුදුම සහගත ය. වික්‍රමසිංහට අගමැති ධුරය අහිමිවීම සම්බන්ධයෙන් ප්‍රතිචාර දක්වන්නන්ගෙන් බහුතරයක් තම අනුමැතිය ප්‍රකාශ කළ අතර, එම වර්ෂයේ මුල් භාගයේදී රටේ පැවති පළාත්පාලන මැතිවරණයෙන් ලැබුණු ප්‍රතිඵලයට එය අනුකූල වේ. එම ප්‍රතිඵලයට ජනවාර්ගිකත්වයෙන් බලපෑමක් ඇති වී නොතිබුණි. ප්‍රධාන ප්‍රවාහයේ මාධ්‍යවල මේ වනවිට බැඳුම්කර මගධීය සම්බන්ධයෙන් එතරම් කථාබහට ලක් නොවුනත්, සාමාන්‍ය ශ්‍රී ලාංකික ජනතාවගේ සිත් සතන් තුළ එය තදින්ම කාවැදී ඇත. අවධානය යොමුකළයුතු තවත් කරුණක් නම් ප්‍රතිචාර දක්වන්නන් 44%ක් තරම් ප්‍රමාණයක් මුල් අවස්ථාවේදී රාජපක්ෂ අගමැති ධුරයට පත්වීම පිළිබඳ අනුමැතිය පල කළත් ඉන් පසුව සිදුවන්නට වූ සිද්ධි දාමයන් සමගින් එම අනුමැතිය අඩුවන්නට ගැනීමයි.

මෙතෙක් පැමිණ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාවලියට සම්බන්ධවීම තුළින් ලැබූ මනා අවබෝධයෙන් බිඳක් තම ලිපිය හරහා ගෙනහැර දක්වන ලාල් විජේනායක, තම ලිපියෙන් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සම්පාදනය සඳහා මින් පෙර දැරූ වැයම්වලින් වත්මන් වැයම වෙනස්වන්නේ කෙසේදැයි පැහැදිලි කර දෙයි. දිස්ත්‍රික්ක 25න්ම ලබාගත් වාචික හා ලිඛිත මහජන නියෝජන මත පදනම් වෙමින් තම නිර්දේශ රැගත් වාර්තාවක් සැකසීම සඳහා අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් පවරනු ලැබූ 20 දෙනෙකුගෙන් සමන්විත විද්වත් හා වෘත්තීයවේදී මඩුල්ලේ සභාපතිවරයා වශයෙන් ක්‍රියා කළේ ඔහු ය. නියෝජනයන් අතරට වෘත්තීය

සමිති, සිවිල් සමාජ හා ආගමික සංවිධාන වැනි සංවිධානවලින් ලැබුණු අදහස් මෙන්ම පුරවැසියන්ගේ අදහස් ද විය. මෙම ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධයෙන් අවබෝධයක් ලබාදීම සඳහා සුවිශේෂී සුදුසුකමක් ඔහුට ඇතැයි පැවසීම නිවැරදි ය.

ඉහළ පැළැත්තියේ සුළු පිරිසක් විසින් කෙටුම්පත් සකසා, බලතල හා වරප්‍රසාද ඇතියවුන්ට පමණක් ප්‍රවේශවිය හැකිවන සේ පැහැදිලි දැක්මෙන් සඟවා අතීතයේ සම්පාදනය කළ ඇතැම් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා මෙන් නොව මෙම වර්තමාන ක්‍රියාවලිය සඳහා මහජන සහභාගීත්වය ඇතුළත් වූ බව විජේනායකගේ අදහසයි. එමෙන්ම මෙම ක්‍රියාවලිය සර්ව පාක්ෂික ක්‍රියාවලියක් වන බව සහතික කරගැනීම සඳහා පැවැත්වූ මෙහෙයුම් කමිටුවේ සහ උප කමිටු හයේ දේශපාලන පක්ෂ සහභාගීත්වය තුළින් දේශපාලන පක්ෂ සියල්ලම ද ඊට සහභාගි වූහ. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා කෙටුම්පත ඉදිරිපත් කිරීමට ප්‍රමාදවීමට හේතුව වශයෙන් ඔහු දක්වන්නේ මෙම ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී හා නියෝජිත ක්‍රියාවලියම වන අතර "තමන් ශ්‍රී ලාංකිකයින් යැයි කීමට ලැබීම ආඩම්බරයට කරුණක් සේ සලකන පුරවැසියන්ගෙන් සැදුම්ලත්, ශ්‍රී ලාංකීය අනන්‍යතාවයකින් හෙබි ශ්‍රී ලාංකීය ජාතියක්" නිර්මාණය කිරීමට නම් එවැනි පොදු එකඟතාවයක් අතිශයින් වැදගත් වන බව ඔහුගේ මතයයි.

ඔස්ට්‍රේලියාවේ සූරි රත්නපාල විද්වතා, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථානුකූල පාලනයක් පවත්වාගෙන යාමේදී මුහුණ දෙනට වන අභියෝග සහ මෑතකාලීන අර්බුදයෙන් උගතහැකි පාඩම් පිළිබඳව විද්වත් ඇසකින් සාකච්ඡා කර තිබේ. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථානුකූල පාලනය සඳහා ඉහළින් මෙන්ම පහළින් ද තර්ජන ඇතිවිය හැකි බවත් ජනතාවාදය සහ දුර්වල ආයතන හේතුවෙන් ද ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය අනතුරට පත්විය හැකි බව ඔහු පෙන්වා දෙයි. ඔක්තෝබර් 26 වැනි දින ජනාධිපතිවරයා විසින් සිදුවීමට සැලැස්වූ එම ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා අර්බුදයෙන් සාධනීය යමක් සිදුවූයේ නම් ඒ, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව තිරසර කිරීමට ඊට පසුපස සිටින සමාජ බලවේග නොමැත්තේ නම් ආණ්ඩුක්‍රමව්‍යවස්ථාවේ අන්තර්ගත පාඩයන් තුළින් පමණක් එම ආණ්ඩුක්‍රමව්‍යවස්ථාව බේරා ගත නොහැකි බව පෙන්වාදීමයි. ක්‍රමයෙන් විකාශය වූ සජීවී ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක් වශයෙන් අනෙකුත් ලිබරල්වාදී ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයන්ට ද ආදර්ශයක් දියහැකි අවස්ථාවක් වශයෙන් රත්නපාල මෙම ශ්‍රී ලාංකීය උදාහරණය දක්වයි. කෙසේනමුත්, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව ආරක්ෂා කිරීම සම්බන්ධයෙන් අප විනිසුරන් අගය කිරීමෙන්ම පෙනී යන්නේ මෑතක් වනතුරුම අප රටේ අධිකරණයෙහි වංකත්වය

සම්බන්ධ ඉතිහාසයක් පැවත ඇති බවක් යැයි පවසන ඔහු මෙම ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා අර්බුදය තුළින් ශ්‍රී ලංකාවේ "උපකාරක ආයතන ජාලයක්" නොමැති බව හා පවතින ආයතනවල දුර්වල බව එයින් ප්‍රකට වන බව පවසයි.

"අනිසි දේශපාලන බලපෑම්වලට ප්‍රතිවිරුද්ධව එල්ල කෙරෙන සිවිල් සමාජ බලපෑම් මගින් එවැනි දේශපාලන බලපෑම් බලරහිත කරන්නා වූ" තත්ත්වයක් තුළ සහ අධිකරණයේ ආචාරධර්ම මෙන්ම නිලධාරීන් හා පුරවැසියන් අධිකරණයේ තීන්දු පිළිගැනීම තුළ පොදුවේ "නීතියට අනුව ක්‍රියාකිරීමේ" සංස්කෘතියක් බිහි වේ. නොවැලැක්විය හැකි දේශපාලන මෙන්ම පෞද්ගලික කුටෝපායයන්ට සාර්ථකව මුහුණ දී තම පැවැත්ම තහවුරු කරගැනීමට නම් ලිබිතව දැක්වෙන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව ජනතාවාදී ආකල්ප තුළ මුල්බැසගත් උපකාරක ආයතනික ව්‍යුහයක ශක්තියෙන් බලගැන්වී සිටිය යුතුය.

සාම්ප්‍රදායික මාර්ගයේ ගමන් ගනිමින් ශ්‍රී ලංකාවේ දේශසීමා අභිබවා ගිය නඩුතීන්දුවලින් උදාහරණ උපුටා දැක්වීමට ඔවුන් දැරූ උත්සාහය තුළ, විධායක හා ව්‍යවස්ථාදායක බලතල බොහෝමයක් නීතියේ ආධිපත්‍යයෙහි විමසුමට බඳුන් කරමින්, වග උත්තරකරුවන්ගේ හා විත්තිකරුවන් ඉදිරිපත්කල තර්ක මෙන්ම තම තීන්දුවට එළඹීමට විනිසුරන්ට උපකාරී වූ තර්ක හා හේතු දාමය ද ඇතුළත් කරමින් ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ නඩුතීන්දුව තියුණු විමසුමකට ලක් කිරීමට රධිකා කුමාරස්වාමි තම ලිපිය හරහා ක්‍රියාකර තිබේ.

රොනල්ඩ් ඩිවෝකින්ගේ කෘතීන් අනුව යමින් ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය, ඇමරිකානු යථානුභූතවාදීන් සහ නීතිවිද්‍යාවේ විචාරාත්මක නෛතික අධ්‍යාපන ගුරුකුලය මෙන් නොව, සිදුවීමට යටින් දිවෙන ප්‍රතිපත්තිමය හෝ දේශපාලනය වෙත අවධානය යොමු නොකිරීමට කටයුතු කළේ ය. එමෙන්ම, එක්සත් ජනපද ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ සිටි ඇතැම් අග්‍ර ගණයේ යථානුභූතිවාදී විනිසුරුවරුන් කලාක් මෙන් මෙහි වන ප්‍රතිපත්තිමය අවශ්‍යතා අනාවරණය කරගැනීමට හෝ ඒවාට මගපෙන්වීමට හෝ සැසඳීමට ද ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය කටයුතු කර නොමැත. ඒ වෙනුවට සිදුකර ඇත්තේ සංහිදියා මූලධර්මය අදාළ කරගන්නා අතරේම එකී නීතිය සම්මත කරගැනීමෙන් පාර්ලිමේන්තුව මුදුන්පත් කරගැනීමට දැරූ අරමුණ කුමක් වේද යන්න සොයාගැනීම සියළු ආකාරවල අර්ථ නිරූපණයන්ගේ අභිමතාර්ථය වන්නේ ය යන කොන්දේසියට යටත්ව එකී නීතියේ සරලගමාර්ථය ගතයුතු බව අවධාරණය කිරීමයි.

අවසාන වශයෙන්, නීතිය හා සමාජ භාරයේ විධායක අධ්‍යක්ෂ, සකුන්තලා කදිරිගාමර් තම ලිපියෙන් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව ගොඩනැංවීමේ දී සහ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථානුකූල පාලනයේ දී සංස්කෘතියේ බලපෑම පිළිබඳ සාකච්ඡා කරන්නී ය. විශේෂයෙන්ම දේශපාලන සංස්කෘතිය යන ප්‍රීස්මය යොදාගනිමින් ඇය කාලයත් සමග ශ්‍රී ලංකාවේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව හැඩගැස්වීමෙහිලා ඉන් ඇතිකර තිබෙන බලපෑම අධ්‍යනය කරයි.

1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව කෙටුම්පත් කර සම්මත කරගැනීමේ ක්‍රියාවලියේ සිටම අපගේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංස්කෘතිය අදහස් විමසීමෙන් තොර, සහභාගීත්වයෙන් තොර ක්‍රියාවලියක්ව ඇති බව ඇගේ තර්කයයි. එය, 1972 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට සිදුකළ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයක මුහුණුවරින් පාර්ලිමේන්තු ක්‍රියාදාමය තුළින් ද ලිස්සා ගොස් ඇති අන්දමක් දේශපාලන උපයෝගීතාවය උදෙසා කලින් කලට ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට ගෙන ආ සංශෝධනන් ඇය විමසා බලයි. පක්ෂග්‍රාහී හේතු පදනම් කරගනිමින් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව නිතර නිතර සංශෝධනය කිරීම ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව පිළිබඳව ඇති විශ්වාසය අනතුරෙහි හෙළීමටත් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථානුකූලභාවය යන සංකල්පය සෝදාපාළු කිරීමටත් හේතු වී තිබේ.

මෙම කුමන්ත්‍රණයේ මුල් දින කිහිපයේදී ජනාධිපතිවරයාට ලබාදුන් සහයෝගයෙන් සහ ජනාධිපතිවරයාගේ ක්‍රියාවන් අභියෝගයට ලක් කිරීම ප්‍රමාද වීමෙන් ද ඒ අතරතුර ඔහුට අමාත්‍යමණ්ඩලය ඉවත් කිරීමටත් ඒක පාර්ශවිකව අග්‍රාමාත්‍යවරයෙක් සහ තමන්ම තෝරාගත් අමාත්‍ය මණ්ඩලයක් පත්කිරීමටත් ලැබුණු ඉඩෙන් පෙන්නුම් කරන්නේ පුද්ගලයින්ගේ සිත් සතන් තුළට තදින්ම කාවැදී ඇති "විධායක බලතල මානසිකත්වය" හේතුවෙන් විධායකය විසින් සිදුකරන අසාමාන්‍ය ක්‍රියාවන් එකවරම ප්‍රශ්න කිරීමට පෙළඹීමක් නොමැති බවක් හෝ එවැනි තත්ත්වයන් තුළ එම මැදිහත්වීම් වලට සහය ලබාදීමට පවා පුද්ගලයින් පෙළඹීමට ඉඩ ඇති බවකි.

මෙම අර්බුදයේ ආර්ථික පිරිවැය බෙහෙවින්ම ඉහළ විය. වෙන කිසිවක් නැතත් එමගින්, රට මුළුල්ලේම සුවිශේෂී සාකච්ඡා සංවාද ඇතිවීමට මග පෑදීය. එම සාකච්ඡා හා සංවාද රටේ බුද්ධි මණ්ඩල තුළ පමණක් නොව තම වතු වල සිට දුම් දමන කහට කෝප්පයක් පානය කරන අසල්වාසීන් අතර ද සිදුවිය. පවතින ක්‍රමය වෙනස් කළ හැක්කේ සහ වෙනස් කළ යුත්තේ කෙසේද යන්න පිළිබඳව කාගේත් මතය ඉදිරිපත් කෙරුණේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය, ස්වෛරීත්වය, නීතියේ ආධිපත්‍ය, සමාජ සම්මුතිය සහ දේශපාලන සදාචාරය යන සියල්ල කියුණු ලෙස විශ්ලේෂණයකට හා පිරික්සුමකට බඳුන් කිරීමෙන් අනතුරුව ය. රධිකා කුමාරස්වාමි සඳහන් කර ඇති පරිදි "ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට ජීවය ලැබුණු අතර සාමාන්‍ය ජනතාවට එහි යම් අර්ථයක් විය"

කෙසේනමුත්, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව ආරක්ෂා කෙරෙන බවත්, එය සම්පාදනය කළ කාලයේ සිට ඇතිවූ සමාජ, ආර්ථික සහ සංස්කෘතික වෙනස්වීම්වලට ප්‍රතිචාර දක්වන සප්‍රාණික වස්තුවක් වශයෙන් එය ක්‍රියාත්මක වන බවත් සහතික කරගැනීමෙහිලා පුරවැසියන්ගේ ක්‍රියාකාරීත්වයේ වැදගත්කම, මෙහි නැවත නැවතත් ඉස්මතු වූ තේමාවක් විය. තවද, සමස්ථයක් වශයෙන් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව රටටම අර්ථවත් වීමට නම් සියළුම ජනතාවන්ගේ හඬට සවන් දිය යුතු වන අතර, තමන්ගේ අයිතිවාසිකම් සහ තමන් සැලකිල්ල දක්වන කරුණු සම්බන්ධයෙන් සටන් කිරීමට ඔවුන් සවිබල ගැන්විය යුතු ය. කෙසේනමුත්, මුණසිංහගේ ලිපියෙන් හෙලිදරවු වන පරිදි, මෙහි අඩුවක් පවතින අතර, සාමාන්‍ය පුරවැසියාගේ අදහස වන්නේ ඡන්ද පෙට්ටිය තුළට තමන්ගේ ඡන්දය දැමීමෙන් ඔබ්බට රටේ දෛවය වෙනස් කිරීම සඳහා යමක් කිරීමට තමන්ට හැකියාව හෝ ශක්තිය නොමැති බවයි. මෙය, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාවලියට මෙන්ම ශ්‍රී ලංකාවේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාමය ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ පැවැත්ම කෙරෙහි ද ප්‍රතිවිපාක ඇතිකරවන තත්වයක් වේ.

දින 50 ක දේශපාලන හා ව්‍යවස්ථා අර්බුදය¹ (උමඟ කෙළවර ආලෝකය ද?)

(2018 ඔක්තෝබර් 26-දෙසැම්බර් 15 දේශපාලන චරිතයන් පිළිබඳ ජනතා අදහස් විමසුමක්)

විදුර ප්‍රහාන් මුණසිංහ²

2018 ඔක්තෝබර් 26වැනි දිනෙන් පසුව එළඹුණු දින 50 තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ ඇති වූ තත්ත්වය වැනි සංකීර්ණ දේශපාලන වාතාවරණයකට පුරවැසියන් ප්‍රතිචාර දක්වන්නේ සහ ප්‍රතික්‍රියා කරන්නේ කුමන අන්දමින්දැයි විමසීමට ලක් කිරීමේ අරමුණ ඇතිව රටේ විවිධ ප්‍රදේශවල හරස්කඩක් නියෝජනය වන අන්දමින් සිදුකළ ගැඹුරු සම්මුඛ සාකච්ඡා සමුදායක් තුළින්, එකී අවස්ථාවේ රට වෙළඳාමට ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාමය අර්බුදයට පුරවැසියන් දැක්වූ ප්‍රතික්‍රියා සහ මතවාද කතුවරයා විසින් මෙම ලිපිය හරහා ග්‍රහණය කරයි යි.

හැඳින්වීම

දිනය : 2018 ඔක්තෝබර් 26 දින,

අප තිදෙනෙකු මොණරාගලින් කොළඹ බලා පිටත් වූයේ ක්‍ෂේත්‍ර අධ්‍යයන කටයුත්තක් නිමවීමෙන් පසු දහවල් 1.00 ට පමණය. අප තිදෙනාගේම බැටරි ක්‍රියා විරහිතව දුරකථන අක්‍රියව තිබූ අතර අප ගමන් ගත් වාහනයේ රේඩියෝව ද ක්‍රියාත්මක තත්ත්වයේ නොපැවතුණි. ගමන පුරා අප තිදෙනාම පාහේ වැඩි කාලයක් ගත කළේ නින්දේය. රාත්‍රී 7.15 ට පමණ නුගේගොඩින් අපගේ පළමුවැන්නා වාහනයෙන් බසිත්ම ඔහුගේ නිවස ඉදිරිපිට සිටි අයෙකු කී පුවත විශ්වාස කිරීමට අපට බොහෝ වේලාවක් ගත විය. එනම් මහින්ද රාජපක්ෂ මහතා අගමැති ධුරයේ දිවුරුම් දුන් බවයි. වඩා උනන්දුවෙන් වටපිට නිරීක්ෂණය කිරීමේදී අපට පෙනී ගියේ සෑම නිවසකම, වෙළඳසැලකම පාහේ රූපවාහිනී යන්ත්‍ර තුළින් ජනතාව මෙම පුවත තරඹන ආකාරයත්, ඉදහිට තැනක කිහිපදෙනා බැගින් එකතු වී රතීඤ්ඤා දල්වන ආකාරයත්ය.

අප මොණරාගලින් පිටත් වන විට හදිසි ආණ්ඩු මාරුවක ඡායා මාත්‍රයක් හෝ නොතිබූ අතර අප බාහිර ලෝකයේ සන්නිවේදනයන්ගෙන් මිදී ගතකළ පැය කිහිපය තුළ සියල්ල වෙනස් වී තිබිණ. නියමිත පරිදි කටයුතු සිදුවූයේ නම් ආණ්ඩු මාරුවක විශ්වාසයාව පැවතුනේ අවම වශයෙන් මීට වසර එකහමාරකට පසු කාලයකය.³ බාහිර ලෝකයේ සන්නිවේදනයන් නොමැතිව අප පැමිණි පැය කිහිපය, කාලය හරහා රික්තක නලයක අනාගතය කරා ගමන් කිරීමක් වැනි අත්දැකීමක් වී යැයි පසුආවර්තීතව අද දින අපට සිතෙයි.

එකී ඔක්තෝබර් 26 දින සිට අද දින⁴ දක්වා ගතවූ දින 50 කට ආසන්න කාලය තුළ මෙරට දේශපාලන, ආර්ථික, නෛතික හා සමාජයීය ක්‍ෂේත්‍රයන් හි විවිධ හැලහැපීම් සිදුවූ අතර එකී සිදුවීම් විසින්

¹ විදුර ප්‍රහාන් මුණසිංහ නීතිය හා සමාජ භාරයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ පර්යේෂකයෙකු වශයෙන් කටයුතු කරයි.

දේශපාලනය සම්බන්ධයෙන් මෙරට ජනතාව තුළ වඩාත් සක්‍රීය සංවාදයක් නිර්මාණය කිරීමට සමත් විය. මෙකී සංවාදයන් තුළ විවිධ මට්ටම් වලින් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය, ජනතා පරමාධිපත්‍යය, නීතියේ පාලනය, සමාජ සම්මුතිය, දේශපාලන සදාචාරය යනාදී විවිධ සංවාද තලයන් ගැබ්වී තිබිණ. ස්වකීය සමාජ දේශපාලනික අවබෝධය කවර තරාතිරමක එකක් වුවද ජනතාව සෑම කල්හිම මෙකී මාතෘකාවන් සම්බන්ධයෙන් විචාරාත්මක වන්නේය යන්න අප කිසිවෙකුට බැහැර කළ හැක්කක් නොවේ. නමුත් එකී සංකල්ප සමග ඔවුන්ගේ වන ගනුදෙනුව හා ඒ පිළිබඳව වන ඔවුන්ගේ දැක්ම මනාව නිරූපණය වන්නේ දේශපාලනික කැළඹිලිකාරීත්වයන්ගෙන් තොර කාලවකවානු වලදී නොව සංකීර්ණ සමාජ දේශපාලන වලනයන් තමා අභිමුඛව සිදුවන, තමන් ද එහි බලපෑමට ලක්වන මොහොතේදීය යන්න අවිවාදීතය. ඒ අර්ථයෙන් ගෙවී ගිය මාස එකහමාරක පමණ කාලය මෙරට ජනතාව ඉහත කී විද්‍යාත්මක සංකල්පයන් සම්බන්ධයෙන් සක්‍රීය ලෙස තම සිතීම අවදි කළ, එමෙන්ම ඒ සම්බන්ධයෙන් විවිධාකාර මැදිහත්වීම් කළ කාලවකවානුවකි. අපගේ මෙම පර්යේෂණයේ අරමුණ වූයේ මෙවන් දේශපාලනික කැළඹිලිකාරී මොහොතක ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය, ජනතා පරමාධිපත්‍යය පිළිබඳව ජනතාව කල්පනා කරන්නේ කෙසේද යන්න විමසා බැලීමයි.

අනෙක් අතට සීඝ්‍රයෙන් වෙනස් වන සංසිද්ධිදාමය තුළ වෙනස් වන ජනතාවගේ අදහස් වල කාලිකත්වය තහවුරු කරගනු පිණිස ඉතා වේගවත්ව දත්ත එක්රැස් කිරීමත්, දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීමත් කළ යුතුව තිබිණ. ඒ අනුව මෙකී දත්ත එක්රැස් කිරීම ආන්දෝලනාත්මක සිද්ධිදාමයට මුලපිරු 26 දින සිට දින තුනකින් එනම්, ඔක්තෝබර් 29 දිනෙන් ආරම්භ කොට හරියටම මාසයක කාලයක් තුළ නිම කිරීමට අප විසින් කටයුතු කරන ලදී. මේ සඳහා දිවයිනේ දිස්ත්‍රික්ක 22ක විවිධ තරාතිරමේ කාන්තාවන් සහ පිරිමින් 143 ක් දීර්ඝ සම්මුඛ සාකච්ඡාවන්ට අප විසින් ලක් කෙරිණ. එකී 143 දෙනා බොරැල්ල, තලවතුගොඩ, බම්බලපිටිය, කිරිඳිවෙල, පානදුර, රතුපස්වල, පුත්තලම, අනුරාධපුරය, පොළොන්නරුව, යාපනය, මුලතිවු, ත්‍රිකුණාමලය, මඩකලපුව, කාන්තන්කුඩි, අම්පාර, පොකුණ, සියඹලාණ්ඩුව, පානම, වැල්ලවාය, මොණරාගල, බුත්තල, බණ්ඩාරවෙල, ගාල්ල, මාතර, වලස්මුල්ල, රත්නපුර, මහනුවර, මාතලේ, කුරුණෑගල, බදුල්ල සහ තලවකැලේ යන ප්‍රදේශයන්ට අයත් වූහ. මෙම මසක කාලය තුළ ඉතා වේගවත් හා තීව්‍ර ලෙස ගොඩනැංවුණු සමාජ දේශපාලන සංසිද්ධිදාමය පහතින් සංක්ෂිප්තව දක්වන්නේ අප සම්මුඛ සාකච්ඡාවට ලක් කළ අයවලුන් ස්වකීය අදහස් ගොනු කළේ එකී සීඝ්‍ර වෙනස්කම් ඔස්සේ ගලා ගිය

සිදුවීම් ප්‍රවාහයේ බලපෑමට ගොදුරු වූවන් ලෙසින් වන බැවිණි.

සිදුවීම් පෙළගැස්ම

ඔක්තෝබර් 26 - එක්සත් ජනතා නිදහස් සන්ධානය ජාතික ආණ්ඩුවෙන් ඉවත් වීමට තීරණය කරයි. ජනාධිපතිවරයා විසින් රනිල් වික්‍රමසිංහව අග්‍රාමාත්‍ය ධුරයෙන් ඉවත් කරමින්,⁵ කැබිනට් මණ්ඩලය විසුරුවමින්⁶ සහ මහින්ද රාජපක්‍ෂ අගමැති ධුරයට පත් කරමින්⁷ ගැසට් නිවේදන 3 ක් නිකුත් කරයි.

ඔක්තෝබර් 27 - රනිල් වික්‍රමසිංහ ප්‍රමුඛ එක්සත් ජාතික පෙරමුණ ජනාධිපතිවරයාගේ තීරණය පිළිනොගෙන අරලියගහ මන්දිරයේ රැදී සිටියි.⁷

ඔක්තෝබර් 27 - ජනාධිපතිවරයා විසින් නොවැම්බර් 16 වන දින දක්වා පාර්ලිමේන්තුව වාර අවසාන කරයි.⁷

ඔක්තෝබර් 28 - පාර්ලිමේන්තුවේ මන්ත්‍රීවරු පක්‍ෂ මාරු කිරීම ආරම්භ කරති.

ඔක්තෝබර් 29 - මෙදින සිට නොවැම්බර් 09 දින දක්වා අවස්ථා කිහිපයකදී නව කැබිනට් මණ්ඩලය දිවුරුම් දෙයි.

ඔක්තෝබර් 30 - පාර්ලිමේන්තුව කැඳවන ලෙසට ඉල්ලා මන්ත්‍රීවරුන් 128 දෙනෙකු අත්සන් කළ ලිපියක් කතානායකවරයා වෙත භාරදෙයි.

ඔක්තෝබර් 30 - ජනාධිපතිවරයාගේ තීරණයට විරෝධය සහ පක්‍ෂපාතීත්වය පල කරන පිරිස් උද්ඝෝෂණ හා රැළි සංවිධානය කිරීම අරඹති.

නොවැම්බර් 02 - පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන් මුදලට මිලදී ගනු ලබන බවට වන චෝදනා මහින්ද රාජපක්‍ෂ රජය වෙත එල්ල වෙයි.

නොවැම්බර් 02 - මහින්ද රාජපක්‍ෂට එරෙහිව විශ්වාසහිත යෝජනාවක් කතානායකවරයා වෙත භාරදෙයි.

නොවැම්බර් 04 - පාර්ලිමේන්තුව නැවත කැඳවන දිනය නොවැම්බර් 14 බව දක්වමින් ජනාධිපතිවරයා විසින් ගැසට් නිවේදනයක් නිකුත් කරයි.⁸

නොවැම්බර් 09 - ජනාධිපතිවරයා විසින් පාර්ලිමේන්තුව විසුරුවා හරිමින් ජනවාරි 05 දින මහමැතිවරණයක් පැවැත්වීමට නියෝග කරමින් අති විශේෂ ගැසට් නිවේදනයක් නිකුත් කරයි.⁹

නොවැම්බර් 10 - ජනාධිපතිවරයා පාර්ලිමේන්තුව විසුරුවා හැරීමට ගත් තීරණය ව්‍යවස්ථා විරෝධී බව පවසමින් එකී ගැසට් පත්‍රය අහෝසි කරන ලෙස ඉල්ලා ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය වෙත පෙන්සම් 13 ක් ඉදිරිපත් කෙරෙයි.

නොවැම්බර් 13 - ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් එකී පෙන්සම් විභාගයට ගැනීමට තීරණය කරන අතර ජනාධිපතිවරයාගේ ගැසට් නිවේදනය අත්හිටුවමින් අතුරු තහනම් නියෝගයක් නිකුත් කරයි.

නොවැම්බර් 14 - පාර්ලිමේන්තුව රැස්වෙයි. විශාල කළබලකාරීත්වයක් මධ්‍යයේ නව අග්‍රාමාත්‍ය මහින්ද රාජපක්‍ෂට එරෙහි විශ්වාසහංගයක් වැඩි ඡන්දයෙන් සම්මත වෙයි.

නොවැම්බර් 15 - මන්ත්‍රීවරු 122 කගේ ඡන්දයකින් මහින්ද රාජපක්‍ෂට එරෙහි විශ්වාසහංගය සම්මත වූ බවත්, ඒ අනුව ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට අනුව ඉදිරි පියවර ගන්නා ලෙසත් දන්වමින් කථානායකවරයා විසින් ජනාධිපතිවරයා වෙත ලිපියක් යවයි.

නොවැම්බර් 15 - පාර්ලිමේන්තුවේ විශ්වාසහංගය සම්මත වූ ආකාරය පිළිගත නොහැකි බවත්, විධිමත් ආකාරයට විශ්වාසහංගයක් ඉදිරිපත් කොට සම්මත කර ගන්නා ලෙසත් ජනාධිපතිවරයා විසින් කතානායකවරයාට දැනුම් දෙයි.

නොවැම්බර් 16 - මහින්ද රාජපක්‍ෂට සහාය දක්වන මන්ත්‍රීවරුන් කතානායකවරයාට සිය ස්වකීය කාර්යයන් කරගෙන යාමට ඉඩ නොදෙන අතර විශාල බාධා කිරීම් මධ්‍යයේ දෙවන වරටත් මහින්ද රාජපක්‍ෂට එරෙහිව ඉදිරිපත් වූ විශ්වාසහංගය දෙවන වරටත් සම්මත වූ බව කතානායකවරයා ප්‍රකාශයට පත් කරයි. එය සම්මත වූ ක්‍රමවේදයට විරුද්ධ වෙමින් ජනාධිපතිවරයා එම තීරණය ද පිළි නොගනියි.

නොවැම්බර් 24 - මහින්ද රාජපක්‍ෂ හා ඔහුගේ කැබිනට් මණ්ඩලයේ පත් කිරීම් නීත්‍යානුකූල නොවන බැවින් ඔවුන්ගේ ක්‍රියාකාරීත්වය තහනම් කරමින් ක්වෝ වොරෙන්ටෝ ආඥාවක් නිකුත් කරන ලෙස ඉල්ලමින් පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරු 122 ක් විසින් අභියාචනාධිකරණය වෙත පෙන්සමක් ඉදිරිපත් කරයි.

නොවැම්බර් 29 - නව කැබිනට් මණ්ඩලය හා අමාත්‍යාංශ ලේකම්වරුන්ගේ රාජ්‍ය මුදල් පරිහරණය තහනම් කරමින් පාර්ලිමේන්තුව විසින් යෝජනාවක් සම්මත කරයි.

දෙසැම්බර් 03 - පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන් 225 දෙනාගේම කැමැත්ත හිමිකර ගත්ත ද තමන්

රනිල් වික්‍රමසිංහට නැවත අග්‍රාමාත්‍ය ධුරය ලබා නොදෙන බව ජනාධිපතිවරයා ප්‍රකාශ කරයි.

දෙසැම්බර් 07 - මහින්ද රාජපක්‍ෂ හා ඔහුගේ කැබිනට් මණ්ඩලයේ ක්‍රියාකාරීත්වය තාවකාලිකව තහනම් කරමින් අභියාචනාධිකරණය විසින් ක්වෝ වොරෙන්ටෝ ආඥාවක් නිකුත් කරයි (එකී ආඥාවට එරෙහිව මහින්ද රාජපක්‍ෂ විසින් ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය වෙත අභියාචනයක් ඉදිරිපත් කරයි).

දෙසැම්බර් 08 - මහින්ද රාජපක්‍ෂට පාර්ලිමේන්තුවේ බහුතරය පෙන්වීමට නොහැකි වූයේ මන්ත්‍රීවරුන් මිලදී ගැනීමේදී ඔවුන්ගේ මිල දරාගත නොහැකි තරමට ඉහල ගිය නිසා බව ජනාධිපතිවරයා කියා සිටියි.

දෙසැම්බර් 12 - රනිල් වික්‍රමසිංහ අග්‍රාමාත්‍යවරයා ලෙස පත් කරන ලෙස ඉල්ලා සිටිමින් යෝජනාවක් පාර්ලිමේන්තුවේදී බහුතර ඡන්දයෙන් සම්මත වේ.

දෙසැම්බර් 13 - පාර්ලිමේන්තුව විසුරුවමින් ජනාධිපතිවරයා නිකුත් කළ ගැසට් නිවේදනය ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට පටහැනි බව ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය තීන්දු කරයි.

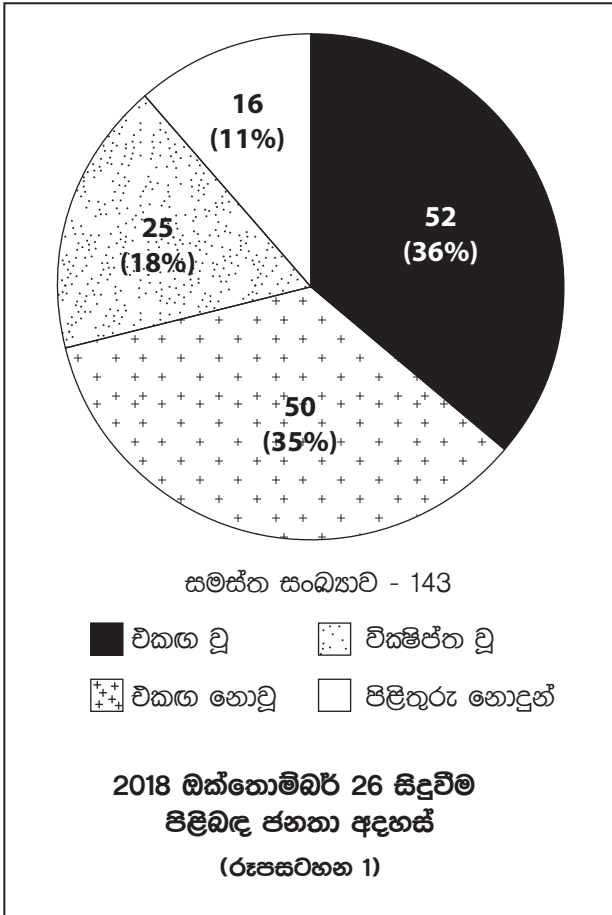
දෙසැම්බර් 15 - මහින්ද රාජපක්‍ෂ අග්‍රාමාත්‍ය ධුරයෙන් ඉල්ලා අස්වෙයි.

ඔක්තෝබර් 26 සිදුවීම ගැන...

අපගේ සෑම සංවාදයක්ම ආරම්භ වූයේ මෙම දීර්ඝ සිදුවීම් දාමයේ මූලික සංසිද්ධිය වන ඔක්තෝබර් 26 වන දින සිදුවීම පිළිබඳව වන මූලික කතාබහකිනි. අප සම්මුඛ සාකච්ඡාවට බඳුන් කළ 143 දෙනාගෙන් 50 දෙනෙකු (35%) එකී සිදුවීම සම්බන්ධයෙන් තමාගේ එකඟතාවය පල කර සිටි අතර 52 දෙනෙකු (36%) ඒ සම්බන්ධයෙන් සිය අප්‍රසාදය පල කර සිටියහ. තවත් 25 දෙනෙක් (18%) සමස්ත සිදුවීම් දාමයම තමන්ව විපිළිසර කළ බවත්, 26 දින සිට සිදුවූ සිදුවීම් හොඳ/තරක ලෙස නිශ්චය කිරීමට තමුන් අපොහොසත් වූ බවත් කියා සිටියහ. 16 දෙනෙකු ඒ සම්බන්ධයෙන් කිසිදු නිශ්චිත අදහසක් දක්වීමට කැමැත්තක් පල කළේ නැත.

26 දින සිදුවීම සම්බන්ධයෙන් ප්‍රසාදය සහ අප්‍රසාදය පල කළ පිරිස් සංඛ්‍යාත්මකව ආසන්න සංඛ්‍යා ලෙස නිරූපණය වුවද එහි පැවති සුවිශේෂීතාවයක් වූයේ අප්‍රසාදය පල කළ 52 න් 7 දෙනෙකු (ගාල්ල, පානම සහ පොලොන්නරුව) හැර ඉතිරි සියල්ලන්ම මඩකලපුව, යාපනය, පුත්තලම, කාත්තන්කුඩි, වැල්ලවාය සහ තලවකැළේ යන ප්‍රදේශයන්ට අයත් දෙමළ හා මුස්ලිම් ජාතිකයන් වීමයි. පොදුවේ

ගත් කළ 26 සිදුවීම සම්බන්ධයෙන් එකඟතාවය පල නොකිරීමට හේතු ලෙස ප්‍රකාශ වූ අදහස් වල ගැබ්වූ හැඟීම පානම දී අපට හමුවූ එක් සිංහල කාන්තාවකගේ ප්‍රකාශයකින් ගෙනහැර දක්වන්නේ නම් මෙසේය;

“26 සිදුවීම ගැන ශ්‍රී ලංකා එකේ (ශ්‍රී.ල.නි.ප.) අය පවා පුදුම වුනා. මගේ මාමා එහෙම කෙනෙක්. එයා කිව්වෙත් එක රැයින් මේක කරපු එක අසාධාරණයි කියලා. නමුත් පාක්ෂිකයෝ විදියට ඒ ගොල්ලො ඒක එළිපිට කියන්නේ නැහැ. 26 වෙනිදා තමන්ගේ ආණ්ඩුවක් ලැබුණු සතුටට ඒ අය රනිඤ්ඤා දම්මා තමයි. නඩු තීන්දුවෙන්¹⁰ පස්සෙ යු.එන්.පී. (එ.ජා.ප.) අය රනිඤ්ඤා දම්මා. ශ්‍රී ලංකා එකේ අය ඒක ප්‍රශ්නයක් කර ගන්නේ නෑ. මොකද ඒ ගොල්ලො දන්නවා ඒ අය භුක්ති වින්දේ භුක්ති නොවිදිය යුතු සතුටක් කියලා.”

වැල්ලව්‍යය ප්‍රදේශයේ කාන්තාවක් කියා සිටියේ 26 දින රනිඤ්ඤා හඬ ඇසුණු විට වන අලින් ගම් වැදී යැයි තමන් බියට පත් වූ බවයි.¹¹ ඇය එම සිදුවීම හැඳින්වූයේ ‘කවුරුත් දන්නැතුව ආණ්ඩු වෙනසක් කරලා’¹² යනුවෙනි. අප හා අදහස් දක්වූ බහුතරයකට 26 දින සිදුවීමේ පවත්නා උභතෝකෝටිකය වනුයේ එය කිසිවෙකුට නොදන්නා පාර්ලිමේන්තුව හෝ

ජනතාව සමග කිසිදු සංවාදයකින් තොරව සිදු කරන ලද විපර්යාසයක් වීමයි. කෙටියෙන් පවසන්නේ නම් ඔවුන් කියා සිටියේ ‘කරපු විදිය හොඳ නෑ’¹³ යන්නයි. ඒ බොහෝ දෙනෙක් මෙම සිදුවීම දුටුවේ දේශපාලන කුමන්ත්‍රණයක් ලෙසය. ඔවුන්ට අනුව මෙය ‘නායකයින් දෙදෙනෙකුගේ හෝ තිදෙනෙකුගේ ප්‍රශ්නයක් රටේ ප්‍රශ්නයක් බවට පත්කරලීමකි.’¹⁴ සමහරෙකු මෙය හඳුන්වා දුන්නේ ‘ෆැසිස්ට් තීරණයක්’¹⁵, ‘ව්‍යවස්ථා විරෝධී තීරණයක්’¹⁶, ‘නීතියේ පාලනයට විරුද්ධව ගත් තීරණයක්’¹⁷, ‘ජනතාවගේ ඡන්ද අයිතිය අහෝසි කිරීමක්’¹⁸, ‘බල තණ්හාව නිසා ගත් තීරණයක්’¹⁹, ‘ජනතාවගෙන් විමසීමක් නොකොට ලොකු ලොකු අය එකතු වෙලා දේවල් වෙනස් කිරීමක්’²⁰ යනාදී වශයෙනි. 26 සිදුවීම අනුමත නොකළ පිරිස් එහි ප්‍රතිඵලය ‘රට අස්ථාවර වීමක්’²¹, ‘ජාත්‍යන්තරය ඉදිරියේ රටම විහිළුවක් බවට පත් වීමක්’²² යනාදී ලෙස විස්තර කළහ.

26 වන දින සිදුවීම අනුමත කළ අතිබහුතරය සිංහල ජාතිකයින් වූ අතර ඔවුන්ගේ අදහස් වල පොදු පදනම වූයේ මෙම සිදුවීම රට ගමන් කරමින් තිබූ දිශානතිය (ඔවුන්ට අනුව අහිතකර) වෙනස් කිරීමට මුල් වනු ඇති බවයි. 26 වන දින පුවත කණවැකුණු සැනින් ඔවුන් උද්දාමයට පත් වූයේ එබැවිණි.

“සතුට වැඩිකමට රනිඤ්ඤා හොයාගෙන දිව්වා. අපි දන්සැලකුත් දුන්නා.”²³

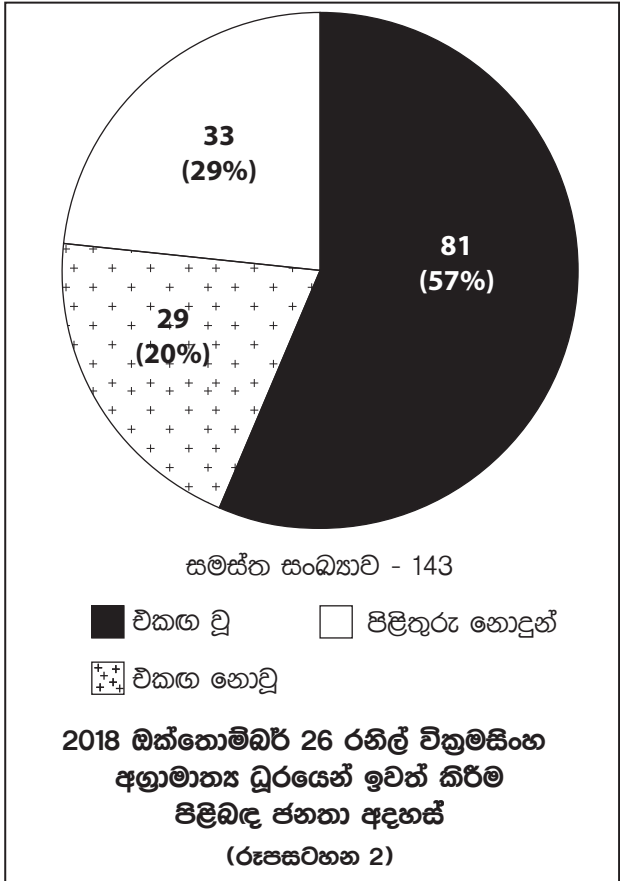
රනිල් වික්‍රමසිංහ සහ මහින්ද රාජපක්‍ෂ

මූලික අවස්ථාවේ ආනන්දයෙන් ඔබ්බට ගොස් 26 දින වෙනස තාර්කික ලෙස යුක්ති සහගත කිරීම ද අප ලද ප්‍රතිචාර තුළ හඳුනාගත හැකිවිය. පානදුර ප්‍රදේශයේ එක්තරා රජයේ සේවකයෙකු පැහැදිලි කළ පරිදි 2018 පෙබරවාරි පළාත් පාලන මැතිවරණයේදී ජනතාව විසින් දක්වන ලද ප්‍රතිචාරය රනිල් වික්‍රමසිංහ රජයේ ගමන් මඟ පැහැදිලි ලෙසම ප්‍රතික්‍ෂේප කිරීමකි.²⁴ නමුත් ජාතික තලයේ ආණ්ඩුකරණය තුළ එකී ප්‍රතිචාරය නිරූපණය නොවීය. 26 දින සිදුවූයේ එකී වරද නිවැරදි කිරීමයි.²⁵ තවත් තැනකදී කියැවුනේ නුදුරේදීම අත්සන් කිරීමට නියමිතව තිබූ රටට අහිතකර ගිවිසුම් ගනණාවක් නැවැත්වීමේ අරමුණින් මෙය සිදුකරන්නට ඇතැයි තමන් කල්පනා කරන බවයි.²⁶

26 දින සිදුවීමට පක්‍ෂව අදහස් දක්වන ලද අති බහුතරයක් පමණක් නොව එයට විරුද්ධ වූ සැලකිය යුතු පිරිසක් පවා රනිල් වික්‍රමසිංහට අග්‍රාමාත්‍ය ධුරය අහිමි වීම අනුමත කර සිටියහ. ඔහු බලයෙන් පහ කිරීමට 81 දෙනෙකු (57%) තම ප්‍රසාදය පල කර සිටි

අතර එයට අකමැත්තක් දක්වූයේ 29 දෙනෙකු (20%) පමණි. තවත් 33 දෙනෙකු (23%) ඒ පිළිබඳව නිශ්චිත අදහසක් පල කර සිටීමෙන් වැළකී සිටියහ.

ඔක්තෝබර් 26 වන දින සිදුවීම සම්බන්ධයෙන් අප්‍රසාදය පල කර සිටි අතිබහුතරයක් දෙමළ සහ මුස්ලිම් ප්‍රජාවන්ට අයත් වූවන් වන නමුත් රනිල් වික්‍රමසිංහට බලය අහිමි වීම සම්බන්ධයෙන් එවැනි විභේදනයක් හඳුනාගත හැකි නොවිණි. එනම් සියලු ජනකොටස් වලට අයත් බහුතරයක් ඔහුට බලය අහිමි වීම ධනාත්මක ලෙස අර්ථනිරූපණය කරන ලදී. සාමාන්‍ය ව්‍යවහාරයේ පවතින එක්සත් ජාතික පක්ෂයට සිංහල නොවන ජන කොටස් අතර වැඩි ප්‍රසාදයක් පවතින බවට වන පොදු පිළිගැනීම තවදුරටත් වලංගු වන්නේ ද යන්න අප සම්මුඛ සාකච්ඡාවන්ට බඳුන් කළ පුද්ගලයින් සම්බන්ධයෙන් නම් සත්‍යයක් බැව් පෙනී ගියේ නැත. නමුත් අප හා අදහස් දක්වූ සිංහල ප්‍රජාවේ සාමාජිකයින් කල්පනා කළේ එක්සත් ජාතික පක්ෂයට දෙමළ හා මුස්ලිම් ප්‍රජාවගේ වැඩි මනාපයක් හිමිවන බවයි.

"රනිල් මුස්ලිම්, දෙමළ ජන්ද බලාගෙන ඉන්න මිනිහෙක්."²⁷

"රනිල් අපේ ආගම සංස්කෘතියට පටහැනි ගමනක් ගියේ."²⁸

රනිල් වික්‍රමසිංහගේ පාලනය පිළිබඳව මහජන අප්‍රසාදය මූලිකවම කේන්ද්‍රගත වූයේ ඔහුගේ ආර්ථික කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙනි. එහිදී කිසිදු ජනවාර්ගික හා භූගෝලීය සුවිශේෂීතාවයක් හඳුනාගත හැකි නොවිණි.

"රනිල් රැකියා දුන්නේ නැහැ. එයා ධනවත් අය උසස් කරලා සලකනවා. සාමාන්‍ය මිනිස්සුනට ඕන දේශපාලනයේ හඬ රනිල් ගාව නැහැ."²⁹

"රටේ දේශපාලන, ආර්ථික ප්‍රශ්න වලදී රනිල්ගේ මැදිහත්වීමේ හා ක්‍රියාත්මක වීමේ දුර්වලතා තිබුණා."³⁰

"රටේ සම්පත් විකේතා, පාසල් නිල ඇඳුම් වෙනුවට වච්චර දුන්නා. අපේ ගම්වල සමහර මිනිස්සු වච්චරය කියන්නේ මොකක්ද කියලාවත් දන්නෑ."³¹

"රනිල් අපි වගේ පහල පාන්තික පොඩි මිනිස්සු ගැන හිතුවේ නැහැ."³²

"සංවර්ධනයෙන් මිනිසාට යහපතක් සිදුවන්න ඕන. ඒත් මේ සංවර්ධනයේ එහෙම එකක් තිබුණ් නෑ."³³

රනිල් වික්‍රමසිංහ අගමැතිවරයා මහබැංකු බැඳුම්කර සිද්ධිය සම්බන්ධයෙන් වගකිව යුතු බව දිවයිනේ සියලු ප්‍රදේශයන්හි අපට හමුවූ ජනතාවගෙන් අති බහුතරයක් විශ්වාස කළ අතර ඔහුගේ ආර්ථික කළමනාකරණයේ දුර්වලතාවය සම්බන්ධයෙන් බොහෝ විට ඉදිරිපත් වූ නිදර්ශනය වූයේ එයයි.³⁴ අනාගත කවර හෝ රජයක් ප්‍රමුඛතාවය දියයුතු කරුණ පිළිබඳව විමසා සිටීමේදී අප හා අදහස් දක්වූ අයගෙන් 69.2% ක්ම කියා සිටියේ ආර්ථිකය කෙරෙහි ප්‍රමුඛතාවය ලබාදිය යුතු බවයි. රනිල් වික්‍රමසිංහ අගමැතිවරයා බලයෙන් පහ වීම අනුමත කළ අතිබහුතරයේ අදහස වූයේද ආර්ථික කළමනාකරණයේදී ඔහු සාර්ථක වී නොමැති බවයි.

ජනවාර්ගික හෝ භූගෝලීය විභේදනයකින් තොරව රනිල් වික්‍රමසිංහගේ ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති සහ ආර්ථික කළමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් ජනතාව අත්‍යප්තිය පල කරද්දී මහින්ද රාජපක්ෂගේ දේශපාලන ප්‍රතිපත්තිය සම්බන්ධයෙන් තම මනාපය පල කළ පිරිසගෙන් අතිබහුතරය සිංහල ජන ප්‍රජාවට අත් වූහ. අප සම්මුඛ සාකච්ඡාවට ලක් කළ 143 දෙනාගෙන් 48 දෙනෙකු ලංකා දෙමළ, ඉන්දියානු දෙමළ හා මුස්ලිම් ප්‍රජාවන්ට අයත් වූ අතර එයින් 37 දෙනෙකු (77.08%) මහින්ද රාජපක්ෂ නැවත වතාවක් අග්‍රාමාත්‍ය ධුරයට පත්වීම සම්බන්ධයෙන් විරෝධය පලකළේ ජනාධිපතිවරයා වශයෙන් කටයුතු කළ කාලය තුළ ඔහු ක්‍රියාත්මක කළ ආර්ථික ප්‍රතිපත්තිය සලකමින් නොව දේශපාලන ප්‍රතිපත්ති පදනම් කර ගනිමිනි.

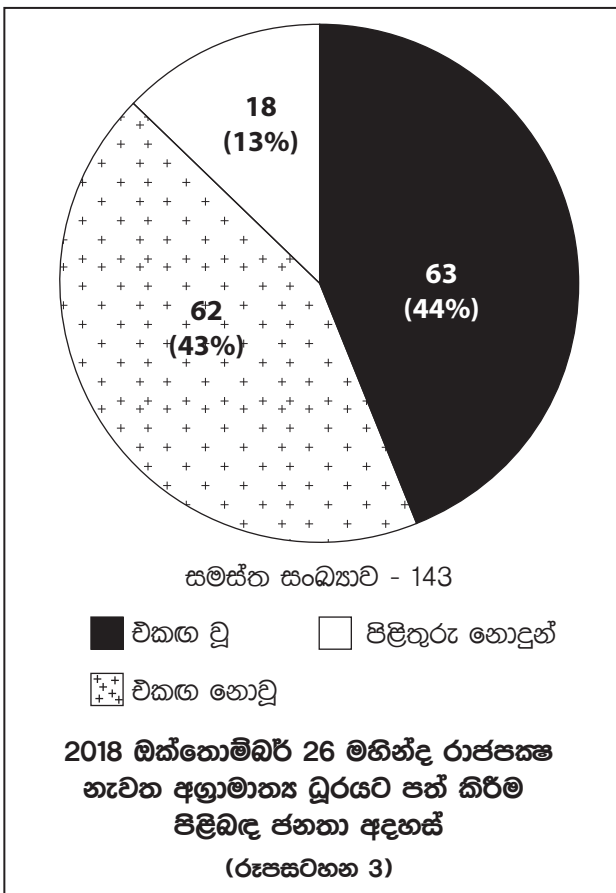
“දෙමළ ජනතාව වගේම සමස්ත රටේ පුරවැසියන් එක්ව පසුගිය ජනාධිපතිවරණයේදී පරාජයට පත් කළ කෙනෙක්, ඒ වගේම අපරාධ වලට සම්බන්ධ කෙනෙක් අගමැති ලෙස පත් කිරීම වැරදියි.”³⁵

“මහින්දට නම් ආයෙත් කවදාවත්ම බලය දෙන්න ඕන නැහැ. එයා දෙමළ ජනතාවට කරපු විනාශය අපට කවදාවත් අමතක වෙන්නේ නෑ.”³⁶

“මහින්දට බලය ලැබුණොත් ඒක මුස්ලිම් ජනතාවටත්, පොදුවේ රටටත් අනතුරක්”³⁷

යම් යම් අවස්ථාවල දේශපාලන වේදිකා හා සංවාදයන් හි පසුගිය කාලය තුළ ඉදිරිපත් වූ ආර්ථික සංවර්ධනය විසින් අනෙකුත් දේශපාලනික ගැටළු ද්විතීයික හෝ නොවැදගත් බවට පත් කරන්නේය යන තර්කය දෙමළ හා මුස්ලිම් ප්‍රජාවන් සම්බන්ධයෙන් නම් තවමත් නිවැරදි නොවන්නේය යන්න අප ලද ප්‍රතිචාර වලින් අපට එළඹිය හැකි නිගමනයයි.

පොදුවේ ගත් කළ අප සම්මුඛ සාකච්ඡාවට බඳුන් කළ 143 දෙනාගෙන් 63 දෙනෙකු (44%) මහින්ද රාජපක්‍ෂ නැවත අගමැති ධුරයට පත් වීම ධනාත්මක ලෙස දුටු අතර 62 දෙනෙකු (43%) එයට අප්‍රසාදය පල කරන ලදී. 18 දෙනෙකු (13%) ප්‍රතිචාර දැක්වීමෙන් වැලකී සිටියහ.

දේශපාලන සදාචාරය

ඔක්තෝබර් 26 මහින්ද රාජපක්‍ෂ නැවත අග්‍රාමාත්‍ය ධුරයට පත්වීම සම්බන්ධයෙන් සිංහල ජනතාව බහුතරයක් වෙසෙන ප්‍රදේශවල සිදුකළ සම්මුඛ සාකච්ඡාවල බහුතරයකගේ අදහස වූයේ එය ඉතා සුබදායක එකක් වන බවයි. විශේෂයෙන්ම දේශපාලන පරිවර්තනය වූ මුල් දින 10 ක පමණ කාලය තුළ ඔවුන් එයින් අමන්දානන්දයට පත්ව සිටි බවක් අපට පෙනී ගියේය.

“හැමෝම කැමති මහින්ද මහත්තයට. ඉතින් තව මොන කතාද. රනිල්ට පරාජය බාර අරගෙන බැහැල යනව ඇරෙන්න වෙන කරන්න දෙයක් නෑ.”³⁸

“පාර්ලිමේන්තුවේ මොකක් වුනත් දිනන්න ඕන මහින්ද මහත්තයා. එයා දිනනවා විතරක් නෙමෙයි දිගටම බලයේ ඉන්නවා.”³⁹

නමුත් දින ගතවත්ම අධිකරණ ක්‍රියාමාර්ග, පාර්ලිමේන්තුවේ සිදුවූ විවිධ හැලහැප්පීම් යනාදී සිදුවීම් දිගහැරෙද්දී ජනතාව මහින්ද රාජපක්‍ෂගේ බලයට පැමිණීම පිළිබඳව වඩාත් විචාරාත්මකව අදහස් දක්වන ආකාරයක් පෙනී ගියේය.

“මහින්ද මහත්තයා මේ විදියට අගමැති නොවී ජන්දයකින් අගමැති වුනා නම් මීට වඩා හොඳයි.”⁴⁰

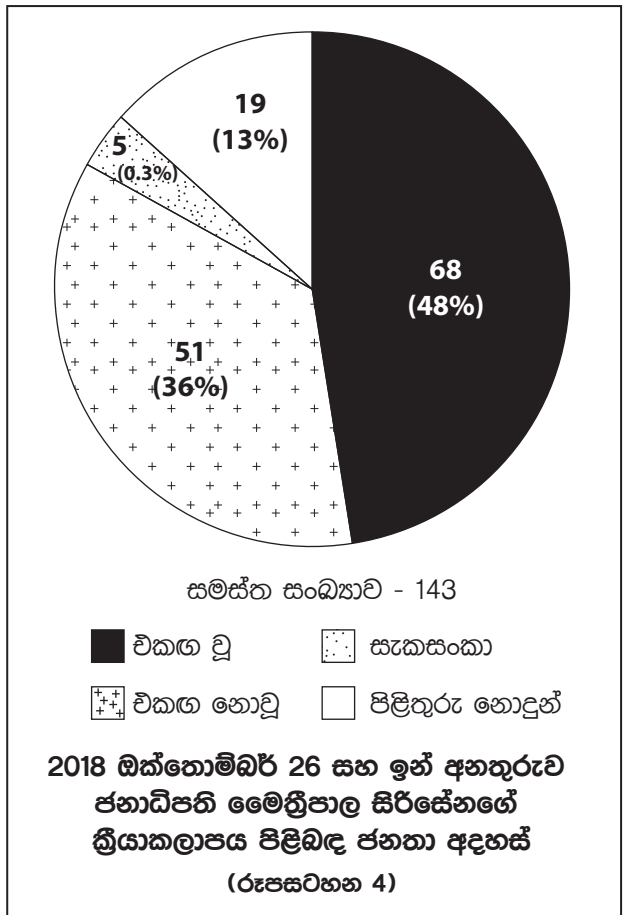
“මහින්ද මහත්තයා බලයට පත් වෙව්ව එක ගැන මං කැමතියි. හැබැයි මේකෙන් වෙන්නේ ඒකාධිපති පාලනයකට රට ගමන් කිරීමක්. මොකද මහින්ද මහත්තයා පාර්ලිමේන්තු බහුතරය පිළිගන්නේ නැහැනේ.”⁴¹

තවත් සති දෙකක් පමණ ඉකුත් වෙද්දී සිදුවීම් සම්බන්ධයෙන් මහින්ද රාජපක්‍ෂ පාක්‍ෂිකයින් පවා අදහස් දැක්වූයේ මෙසේය.

“මහින්ද මහත්තයා කොහොමත් බෙදාගන්න බන් එක කනවමයි. පරාද වෙලා පස්සෙන් දුවල දුවල මේක ගන්නෙ දෙන්න නෙමෙයි. එයා කොහොමත් වණ්ඩියා.”⁴²

මෙලෙස අප වෙත ඉදිරිපත් වූ අදහස් වල වෙනස් වීම විසින් නිරූපණය කරන්නේ සිංහල ජනතාවගේ බහුතරයක් 26 වෙනස සහ මහින්ද රාජපක්‍ෂ අගමැති ධුරයට පත්වීමට පක්‍ෂපාතී වන නමුත් එකී ක්‍රියාවේ දේශපාලන සදාචාරය ඔවුන්ට වැදගත් වන බවයි.

දේශපාලන සඳාචාරය පිළිබඳ අදහස් වඩාත් තීව්‍ර ලෙස හඳුනාගත හැකි වූයේ මෛත්‍රීපාල සිරිසේන ජනාධිපතිවරයාගේ ක්‍රියාකලාපය සම්බන්ධයෙන් පලවූ අදහස් කුලීනි. පොදුවේ ගත් කළ අප සම්මුඛ සාකච්ඡාවට ලක්කළ 143 දෙනාගෙන් 68 දෙනෙකු (48%) ඔක්තෝබර් 26 වන දින ඔහු විසින් සිදුකළ මහින්ද රාජපක්‍ෂගේ පත්කිරීම සහ අනතුරුව ඔහු ගත් ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳව නොඑකඟතාව පල කර සිටි අතර 51 දෙනෙකු (36%) ඔහුගේ ක්‍රියාකලාපය අනුමත කළහ. තවත් 5 දෙනෙකු ජනාධිපතිවරයාගේ ක්‍රියාකලාපය අනුමත කළ නමුත් එහි අවංකභාවය පිළිබඳ සැකසංකා මතුවන බව කියා සිටියහ. 19 දෙනෙකු (13%) පිළිතුරු දීම ප්‍රතික‍්‍ෂේප කළහ.

සෑම ප්‍රදේශයකම පාහේ ජනාධිපතිවරයාගේ තීරණය කෙරෙහි අප්‍රසාදය පල කළ පිරිස් එකී අප්‍රසාදයට පදනම ලෙස දැක්වූයේ 2015 දී ඔහු ජනතාව වෙත ඉදිරිපත් කරන ලද අදහස් සහ වර්තමාන ක්‍රියාකලාපය අතර පවතින පරතරය යි. එය ඔහු ජනතාව සමඟ ඇති කරගත් සම්මුතිය බිඳ දැමීමක් බවත්, එවැන්නක් සිදුකරන්නේ නම් එකී සම්මුතියේ අනෙක් පාර්ශවකරුවා වන ජනතාව වෙත ඔහු විසින් කරුණු දැක්විය යුතුව තිබූ බවත් බොහෝ දෙනෙකුගේ අදහස විය. එනමින් ඔවුන්ට අනුව මෙය ආචාර ධර්ම

උල්ලංඝනය කිරීමකි. අප හා අදහස් දැක්වූ පානම ප්‍රදේශයේ කාන්තාවක් කියා සිටියේ ජනතාව සමඟ වූ ඔහුගේ සම්මුතිය බිඳ දමා ඝාතණ කුමන්ත්‍රණ, බටහිර ගැතිභාවය, රට පාවාදීම වැනි චෝදනාවන් රනිල් වික්‍රමසිංහට එරෙහිව නැගීම පිළිගත නොහැකි බවයි. ඇයට අනුව ඔහු විසින් එකී චෝදනාවන් ජනතාව වෙත කියා පෑ යුතුව තිබුණේ 26 දින තීරණය ගැනීමට පෙර මිස එයින් පසුව නොවේ. මක්නිසාද ජනාධිපතිවරයාගේ සැබෑ සම්මුතිය පැවතියේ රනිල් වික්‍රමසිංහ සමඟ නොව ජනතාව සමඟ වන බැවිණි.⁴³ තවත් බොහෝ දෙනෙකු ජනාධිපතිවරයා වෙත නැඟු චෝදනාව වූයේ 'විධායක බලතල අඩු කරමින් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය ශක්තිමත් කිරීමට පොරොන්දු වී බලයට පත්වූ අයෙකු'⁴⁴ 'බල ලෝහිත්වය හේතුවෙන් නීතියේ සිදුරු කුලින් රිංගා යමින්'⁴⁵ 'අයුතු විදියට බලය පාවිච්චි කරමින් ජනතා විශ්වාසය බිඳ දමමින් ඒකාධිපතියෙකු ලෙස කටයුතු කරන'⁴⁶ බවයි.

ජනාධිපතිවරයාගේ ක්‍රියාකලාපයේ විශ්වාසනීයභාවය පිළිබඳව ජනතාව තුළ සැක-සංකාවන් ගොඩනැගී තිබුණේ මේ හේතුවෙන් විය හැකිය. ඔවුන් ඒ සඳහා යොදාගත් යෙදුම් වූයේ 'මේකත් 2015 ආප්ප කාල ගත්ත තීරණය වගේම එකක්'⁴⁷, 'එක ගැණියෙක් ගාව ඉඳන් තව ගැණියෙක් ගාවට ගියා වගේ වැඩක්'⁴⁸ යනාදිය යි.

ජනාධිපතිවරයාගේ තීරණයට බලපෑ සාධාරණ හේතු ලෙස බොහෝ දෙනෙකු ඝාතණ කුමන්ත්‍රණය, රනිල් වික්‍රමසිංහගේ වැරදි ආර්ථික තීරණ, මහබැංකු බැඳුම්කර සිදුවීම, රට කඩන ව්‍යවස්ථාවක් ගෙන ඒම වැනි කරුණු පිළිගත් අය පවා එකී තීරණය ක්‍රියාවට නැංවූ ආකාරය ආචාර ධාර්මික නොවන බව කියා සිටියහ. රනිල් වික්‍රමසිංහ සම්බන්ධයෙන් එවැනි ආචාර ධාර්මික කාරණා පදනම් කරගනිමින් ඔවුන් අදහස් දැක්වීමක් නොකළේ ඔවුන් බහුතරයක් රනිල් වික්‍රමසිංහගේ ක්‍රියාකලාපය ඒ වන විටද ප්‍රතික‍්‍ෂේප කරන තත්ත්වයක සිටි බැවිණි. ඔවුන්ට අනුව 2015 දී ඔවුන් සම්මුතිය ඇතිකර ගත්තේ රනිල් වික්‍රමසිංහ සමඟ නොව මෛත්‍රීපාල සිරිසේන සමඟය. ජනාධිපතිවරයා බිඳ දමුවේ එකී සම්මුතියයි.

සම්මුඛ සාකච්ඡා තුළ හඳුනාගත හැකි වූ තවත් එක් සුවිශේෂී ලක්‍ෂණයක් වූයේ විශේෂයෙන්ම උතුරේ දෙමළ ජනයා මෙම සිදුවීම් මාලාව දෙස බලන ලද සැකමුසු ආකාරයයි. සමහරෙකුට අනුව 'මේ පසුපස ජාත්‍යන්තර බලපෑමක්/කුමන්ත්‍රණයක්'⁴⁹ පැවතුණි. යාපනයේදී අප සම්මුඛ සාකච්ඡාවට ලක් කළ සුළු ව්‍යාපාරිකයෙකු 26 දින ජනාධිපතිවරයාගේ ක්‍රියාමාර්ගය දුටුවේ 'ඊට ආසන්න කාලයේ සිදුවූ ද්‍රවිඩ ජාතික සන්ධානයේ බිඳී යාමෙන් බිහිවන නව

දේශපාලන තත්වය සම්බන්ධයෙන් දක්වන ලද ප්‍රතිචාරයක්⁵⁰ ලෙසයි.

යම් පිරිසක් 26 වන දින ජනාධිපතිවරයාගේ ක්‍රියාමාර්ගය ජනතා අභිලාශයන්ට අවකාශය සලසා දීමක් ලෙස දැකිද්දී තවත් පිරිසක් කියා සිටියේ එකී තීරණයේ අඩුම අවධානයක් යොමුව තිබුණේ ජනතා අභිලාශයන් කෙරෙහි බවයි. අපට මඩකළපුව ප්‍රදේශයේදී හමු වූ අයෙකු කියා සිටියේ "ඔක්තෝබර් 26 සිදුවීම ඔහුට 'මුදල්වාන'⁵¹ වික්‍රමය සිහිගන්වන" බවයි.

"මෙහි හිතන්නේ තමන් ගැන. කවුරුවත් පොඩි මනුස්සය ගැන හිතන්නේ නැහැ."⁵³

"ජනතාව පීඩනයෙන් හිටියේ. නමුත් ජනාධිපතිගේ තීරණයට පදනම් වූනේ සාතණ කුමන්ත්‍රණය. ඉතින් එයා තීරණ ගත්තේ මිනිස්සු ගැන හිතල කියල කියන්න බෑ."⁵⁴

නියෝජිත ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය - පාර්ලිමේන්තුවේ උත්තරීතර භාවය - ජනතා පරමාධිපත්‍යය පිළිබඳ ජනතා අදහස්

අපගේ සම්මුඛ සාකච්ඡාවන් තුළ වඩාත් තාර්කික හා විවෘතවීම් අදහස් ඉදිරිපත් වූයේ නියෝජිත ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය, පාර්ලිමේන්තුවේ උත්තරීතරභාවය සහ ජනතා පරමාධිපත්‍යය සම්බන්ධයෙනි. මූලිකව දැකගත හැකිවූ නිරීක්ෂණයක් වූයේ ඔක්තෝබර් 26 දින සිදුවීමෙන් පසු මුල් සතියක පමණ කාලය තුළ ජනතාවගේ අදහස් වඩාත් කේන්ද්‍රගතව පැවතියේ දේශපාලන බල හුවමාරුව කෙරෙහි තමන් දක්වන කැමැත්ත හෝ අකමැත්ත සහ නව තත්වය විසින් බිහිකිරීමට නියමිත අනාගත සමාජ, දේශපාලන, ආර්ථික තත්වයන් පිළිබඳව වන ගුණදායී හෝ අගුණදායී අපේක්ෂාවන් සම්බන්ධයෙන් වන බවයි. 26 දින සිදුවීමෙන් පසු එළඹී මුල් දින 10 තුළ පොදුවේ ගත්කළ ජනතාව අපේක්ෂා කළේ සාමාන්‍ය ලෙස නව ආණ්ඩුව රටේ පාලනය ගෙනයනු ඇති බවයි. එහිදී එදෙස සුභවාදීව බැලූ සැලකිය යුතු පිරිසක් නව රජයට පාර්ලිමේන්තුවේ බහුතරය දිනාගැනීමේ අවශ්‍යතාවය හෝ ක්‍රියාවලියේ නෛතික වලංගුතාවය වැනි කරුණු බරපතල ලෙස සලකන බවක් පෙනෙන්නට නොතිබුණි.

"පාර්ලිමේන්තුව කැඳවුවත් එකයි, නැතත් එකයි. මහින්ද මහත්තයාටත් බහුතරය තියෙන්නේ. අනික පාර්ලිමේන්තුව වෙන දෙයක් කිව්වොත් ජනාධිපතිතුමා ඒකක් බලා ගනියි."⁵⁵

"පාර්ලිමේන්තුවට කරන්න පුළුවන් බම්බුවක් නෑ. ඔක්කොම තීරණය කරල ඉවරයි. ඔය මොන තීරණය ගන්නත් මේ ආණ්ඩුව තමයි ආණ්ඩුව."⁵⁶

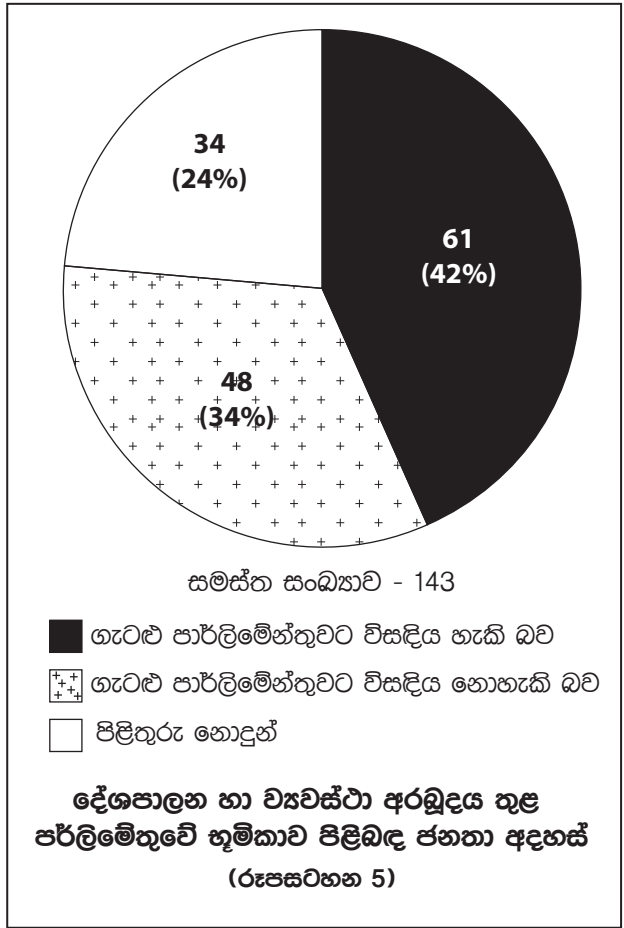
"පාර්ලිමේන්තුවෙන් හරි වෙන විදියකට හරි හොඳ දෙයක්නෙ වුනේ. එව්වරයි."⁵⁷

"පාර්ලිමේන්තුවේ තීරණය කවුරු බාරගන්නත් එකයි, නැතත් එකයි. අපි අලුත් ආණ්ඩුවත් එකක."⁵⁸

නොවැම්බර් 01 දින කුරුණෑගල ප්‍රදේශයේදී අප සම්මුඛ සාකච්ඡාවට ලක් කළ අයෙක් කියා සිටියේ 'බහුතරයක් නැතුව කොච්චර ආණ්ඩු කරල තියෙනවද. බහුතරය ඕන මුදල් පනත් වගේම අනිත් පනත් සම්මත කරන්න විතරයිනේ. නැත්තං බහුතරයෙන් වැඩක් නෑ'⁵⁹ යනුවෙනි.

නමුත් පසුව දිගහැරුණු පාර්ලිමේන්තුවේ ගැටුම්, විශ්වාසහිතයන්, අධිකරණ ක්‍රියාමාර්ග, පක්ෂ මාරු කිරීම් සහ දේශපාලනඥයන්ගේ විවිධාකාර හැසිරීම් දෙස විචාරාත්මකව බැලීමට ඔවුන් වඩ වඩා පෙළඹෙන ආකාරයක් මුල් දින 10 න් පමණ පසුව අපට හඳුනාගත හැකි විය. මසක පමණ කාලයක් ගතවෙද්දී ගොඩනැංවෙමින් පවත්නා දේශපාලන අස්ථාවරත්වය සම්බන්ධයෙන් ජනතාව බැරෑරුම් ලෙස කල්පනා කරන බවක් නිරීක්ෂණය කළ හැකි විය. මෙහිදී පාර්ලිමේන්තුව නොතකමින් හෝ එය මඟහැර යමින් ආණ්ඩු බලය තහවුරු කිරීම පිළිබඳව කල්පනා කරනවා වෙනුවට පාර්ලිමේන්තුව ඔස්සේ ජනතාවගේ අභිලාශයන් නිරූපණය විය යුත්තේ කෙසේද යන්න පිළිබඳව වැඩි අවධානයක් යොමු වූ බව පෙනෙන්නට තිබුණි. පොලොන්නරුවේ බුලත් විට විකුණන කාන්තාවක් කියා සිටියේ 'පාර්ලිමේන්තුව අපිව නියෝජනය කරනවා නම් ඒකෙන් අපේ කැමැත්තට වෙනස් තීරණයක් එන්න බැහැනේ'⁶⁰ යනුවෙනි. බැලූ බැල්මට සරල යැයි පෙනෙන ඇයගේ ප්‍රකාශය තුළින් කියැවුනේ පාර්ලිමේන්තුව සිය සුජාතභාවය එනම්, මහජනතාව නියෝජනය කිරීම සහතික කිරීමට නම් මහජන මතයට වඩා වෙනස් මතයක් නිරූපණය කිරීමට පාර්ලිමේන්තුවට නොහැකි බවයි. අනෙක් අතට 'මහින්ද රාජපක්ෂගේ ආණ්ඩුව ජනතා අභිලාශය වන්නේ නම් ජනතාව නියෝජනය කරන පාර්ලිමේන්තුවෙන් එයට විරුද්ධ තීරණයක් ලැබීමේ හැකියාවක් ද නොමැත.'⁶¹ තත්වය තවත් සංකීර්ණ වූයේ පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන් අඛණ්ඩව පක්ෂ මාරු කිරීමට පටන් ගැනීමත් සමඟය. ඒ සම්බන්ධයෙන් නම් අප සම්මුඛ සාකච්ඡාවට ලක් කළ තැනැත්තන් 143 දෙනාගෙන් කිහිපදෙනෙකු හැරෙන්නට අන් සියලුදෙනා තුළ පැවතියේ විරෝධයකි. ඔවුන්ගේ මතය වූයේ 'තම නියෝජනයන් පක්ෂ මාරු කරන්නේ

නම් එවිට ඔවුන් තව දුරටත් තමන්ව නියෝජනය නොකරන බවයි. එවැනි තත්ත්වයක් තුළ තව දුරටත් පාර්ලිමේන්තුව ජනතාව නියෝජනය කරන ආයතනයක් ලෙස සැලකිය හැකි නොවේ.⁶² එවැනි තත්ත්වයක 'මහින්ද රාජපක්‍ෂ හෝ රනිල් වික්‍රමසිංහ පාර්ලිමේන්තුවේ පෙන්වන බහුතරය පිළිගත හැක්කක් නොවේ.'⁶³ තවත් අයෙකු කියා සිටියේ '2015 පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණයේදී ජනතාව විසින් ප්‍රතික්‍ෂේප කරන ලද තැනැත්තන්ද ජාතික ලැයිස්තුවෙන් පාර්ලිමේන්තුවට පත්කොට ඇති බැවින් පාර්ලිමේන්තුව විසින් ජනතාව නිසි පරිදි නියෝජනය කරන්නේ යැයි සැලකිය නොහැකි'⁶⁴ බවයි. මේ සියල්ලන් විසින් ප්‍රශ්න කරනු ලැබුවේ පාර්ලිමේන්තුව විසින් ජනතාව නියෝජනය කරනු ලබන්නේ ද, යම්හෙයකින් එසේ නොකරන්නේ නම් එවන් පාර්ලිමේන්තුවකට ජනතා පරමාධිපත්‍යය නියෝජනය කිරීමට ඇති සුඡාන අයිතිය කුමක්ද යන ප්‍රශ්නයයි.

"මේ පාර්ලිමේන්තුවේ ඉන්නේ සල්ලි වලට පැත්ත මාරු කරන අය. ඉතින් බලයේ මූලය කියන්නේ මහජනතාව නම් අපි මේ විකෘති පාර්ලිමේන්තුව පිළිගන්න ඕනද?"⁶⁵

"පාර්ලිමේන්තුවේ නියෝජන කැලෑ නීතිය කියලා පෙනුනා. ඒ නිසා ඒකේ ගෞරවය සහ බලය තවදුරටත් නෑ."⁶⁶

"පාර්ලිමේන්තුව උත්තරීතර කියල කියන්නේ ඒගොල්ලෝ. නමුත් ඒගොල්ලන්ම ඒකෙ ගරුත්වය විනාශ කරනවා. පාර්ලිමේන්තුවේ තීරණය ජනමතයට විරුද්ධව ආවත් ඒක දේශපාලන පක්‍ෂ වලට පිළිගන්න වෙනවා. හැබැයි ජනතාව ඒක පිළිගත යුතු නැහැ. මොකද තමන්ව නියෝජනය නොකරන පාර්ලිමේන්තුවක් ජනතාව පිළිගත යුතු නැහැ."⁶⁷

අප සම්මුඛ සාකච්ඡාවට බඳුන් කළ 143 දෙනාගෙන් 61 දෙනෙකු (42%) මෙම විච්චල විසඳිය හැක්කේ පාර්ලිමේන්තුවට බවත්, තවත් 48 දෙනෙකු (34%) මෙම විච්චල විසඳීමට පාර්ලිමේන්තුවට හැකියාවක් නොමැති බවටත් (34 දෙනෙකු එනම් 24% ක් පිළිතුරු දීමෙන් වැළකී සිටියහ) යන්න වටහාගත යුත්තේ මෙම සන්දර්භය ඇසුරෙනි.

පාර්ලිමේන්තුව විසින්ම මෙම ගැටළුවට පිළිතුරු සොයාගත යුතු යැයි පැවසූ පිරිස අවධාරණය කළේ කවර තත්ත්වයක් තුළ වුවද ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය ක්‍රියාත්මක කරන ආයතනයක් අත්නොහැරිය/මඟනොහැරිය යුතුය යන අදහසිනි. ඔවුන්ට අනුව 'කවර තත්ත්වයකදී වුව පාර්ලිමේන්තු බලය ප්‍රතික්‍ෂේප කිරීම මිලිටරි ආණ්ඩුවකට මඟ පෑදීමකි.'⁶⁸ පත් කිරීමක නීත්‍යානුකූලභාවය තහවුරු කළ හැක්කේ පාර්ලිමේන්තුවට පමණි. ඒ හැර අන් මඟක් නොමැත.

"කවුරු පත් වුනත් ඒක වෙනත් ඕන නීත්‍යානුකූල විදියට."⁶⁹

"පාර්ලිමේන්තුවට පිටින් තීරණ ගන්න එක රට මිලිටරිකරණය කරා ගෙනයාමකි."⁷⁰

"ලෝකයම පාර්ලිමේන්තුව දිහා බලන් ඉන්න නිසා පාර්ලිමේන්තුවේ අනුමැතිය ඉතාම වැදගත්."⁷¹

තවත් සමහරුන් ප්‍රකාශ කර සිටියේ නීතිය අභියෝගයට ලක් කරන ක්‍රියාවක් සිදුකිරීමෙන් අනතුරුව ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ පාර්ලිමේන්තුවේ ප්‍රතිචාරයේ සුඡානභාවය ප්‍රශ්න කිරීම යුක්ති සහගත නොවන බවයි. ඔවුන්ට අනුව නෛතික වරදකින් නිර්මාණය වූ මෙම උභතෝකෝටිකය විසඳාලිය හැක්කේ නැවත චාරයක් නීතියට අනුගත වීමෙන් පමණකි.

"පාර්ලිමේන්තුවේ කැමැත්ත වෙනුවට දෙනෙනෙකගේ තීරණයක් තමයි ක්‍රියාත්මක වෙලා තියෙන්නේ. දුන් අගමැති වෙලා තියෙන්නේ

පහුගිය අවුරුද්දටම දවස් 10 ක් විතරක්⁷² පාර්ලිමේන්තු ආව මනුස්සයෙක්.”⁷³

වැල්ලවාය ප්‍රදේශයේ කාන්තාවක් අප හා පැවසූයේ ‘මොන ප්‍රශ්නෙ වුනත් ඒවා විසඳන්න ඕන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව ඇතුළේ. මහින්ද මහත්තයා ජනාධිපති කාලේ මොනව කළත් එයා ව්‍යවස්ථාවට පිටින් වැඩ කළේ නෑ. එයා කළේ ඒක ඇතුළේ.’⁷⁴ යනුවෙනි. බහුතර පිරිසක් එවැනි මතයක සිටියදී තවත් පිරිසකගේ අදහස වූයේ පිළිගත් ක්‍රමවේදය තුළ විසඳිය නොහැකි තැනකට මෙම තත්ත්වය වර්ධනය වී ඇති බවයි. අනුරාධපුරයේදී අපට හමුවූ අයෙකු ඇසුවේ ‘රටට හෙණ ගැහුවට පස්සෙන් ව්‍යවස්ථාව කන්නද...?’⁷⁵ යනුවෙනි. මේ අදහසම වඩාත් සංයමයකින් යුතුව පල කර සිටි රත්නපුර ප්‍රදේශයේ කාන්තාවකට අනුව අවසාන තීරණය නීතියට අනුකූල වන්නා සේම එය ජනමතය නිරූපණය වන්නක් බවට ද පෙනී යා යුතුය. ඇයට අනුව නීතිය සේවය කරන්නේ ජනතාවටයි. යම් හෙයකින් නීතියේ අඩුපාඩු පවතින අවස්ථාවන් හි වඩ වඩාත් ඒ තුළින් ම පිළිතුරක් සොයා ගැනීමට උත්සාහ කිරීමෙන් සිදුවන්නේ නීතියේ අසාර්ථකත්වය/සීමාව අනාවරණය වීමයි. එවන් අවස්ථාවක කළ යුතු වන්නේ නීතියෙන් මූලිකවම අපේක්ෂා කළ අරමුණ සලකා බලමින් එකී අරමුණට ගැලපෙන ආකාරයට නීතිය වෙනස් කිරීමයි.⁷⁶

කොළඹදී අපට හමුවූ විශ්ව විද්‍යාල ශිෂ්‍යාවක් කියා සිටියේ ‘ඔක්තෝබර් 26 දින සිදුවූයේ නෛතික හා කාර්යපටිපාටිමය වරදක් වන බවත්, එබැවින් පාර්ලිමේන්තුව විසින් එය අනුමත කළ ද එය නිවැරදි නොවන’⁷⁷ බවත්ය. පානම ප්‍රදේශයේ කාන්තාවක් අප හා අදහස් දක්වමින් කියා සිටියේ මේ වන විට ව්‍යවස්ථානුකූලව විසඳිය නොහැකි තත්ත්වයකට ගැටළුව වර්ධනය වී ඇති බවයි. ඇයට අනුව නැවත නැවතත් ව්‍යවස්ථාව වෙතම යොමු වෙමින් එය විසඳාලීමට උත්සාහ කිරීමෙන් සිදුවන්නේ නැවත නැවතත් එම ව්‍යවස්ථාවට අගෞරව කිරීමකි.⁷⁸ ජනතාව විසින් දක්වන ලද මෙබඳු අදහස් මඟින් ඔවුන් පවතින දේශපාලනික තත්ත්වය පිළිබඳව කෙතරම් ගැඹුරින් කල්පනා කරන්නේ ද යන්න සහ ඒ සඳහා ඔවුන් විසින් සම්පාදනය කරගෙන ලැබ තිබූ විශ්ලේෂණයන් කෙතරම් දියුණු ඒවාද යන්න අපව විස්මයට පත් කරවන තරම් විය.

මේ තත්ත්වය තුළ යම් පිරිසක් කියා සිටියේ මෙම උභතෝකෝටිකය විසඳාලිය හැක්කේ මේ සියලු බලයන්ගේ මූලය එනම් පරමාධිපත්‍යය හිමි ජනතාව වෙත නැවත යාමෙන් බවයි. එනම් මහා මැතිවරණයකින් ජනතා අභිලාශයන් නිරූපණය වන

අලුත් පාර්ලිමේන්තුවක් පත් කර ගැනීමකින් තොරව මෙම උගුලෙන් ගැලවිය නොහැකි බව ඔවුන්ගේ අදහස විය.⁷⁹

පාර්ලිමේන්තුවේ නියෝජිත ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය නැවත වටයකින් ශක්තිමත් කිරීම සඳහා පරමාධිපත්‍ය බලය හිමි ජනතාව වෙත මහා මැතිවරණයක් මාර්ගයෙන් නැවත ගමන් කිරීම පිරිසක් යෝජනා කරද්දී තවත් පිරිසක් මහා මැතිවරණයක් අවශ්‍ය යැයි කියා සිටියේ පාර්ලිමේන්තුවේ බහුවිධ මතයන් යටපත් කරමින් තනි නායකත්වයක් වෙත බලය කේන්ද්‍රගත කිරීමට ජනවරමක් ලබාගනු පිණිසය. ඔවුන්ට අනුව ජනතාවගේ බහුතරයක් එවැනි නායකත්වයක් අපේක්ෂා කරති. ඒ අන් කවරෙකු හෝ නොව මහින්ද රාජපක්ෂ නමැති තනි පුද්ගල වර්තයයි. ඒ සඳහා වන මහින්ද රාජපක්ෂගේ කැරිස්මාව මූලික කොටගත් සියලු තර්කයන් ඉදිරිපත් වූයේ සිංහල ජනතාව වෙතින් පමණක් වීම සුවිශේෂීය.

“මහින්ද මහත්තය තරම් වණ්ඩියෙක් මේ රටේ නායකකමට තාම පත්වෙලා නෑ. මොනව කළත් ඒ මිනිහ රට විකුණගෙන කැවත් කාටවත් ප්‍රශ්නයක් නෑ. මේක එයා බේරගත්ත රට.”⁸⁰

“පාර්ලිමේන්තුවේ ඔලුගෙඩි වලින් එහා මෙහා වුනාට ජනතාවගේ මතය මහින්ද මහත්තයට. දෙමළ මුස්ලිම් අයගේ බලය තමයි පාර්ලිමේන්තුව තුළ තීරණාත්මක වෙන්නේ.”⁸¹

“දෙමළ මුස්ලිම් බලපෑම් වලට නැවෙන්නේ නැතුව රට වෙනුවෙන් තීරණයක් එන්න නම් මහ මැතිවරණයකට යන්න ඕන.”⁸²

මෙම කවර පදනමකින් වුව පොදුවේ අවධාරණය කෙරුණේ පරමාධිපත්‍ය බලය හිමි ජනතාව මෙහි අවසාන තීරකයා විය යුතු බවයි. ඒ අනුව මෙවැනි දේශපාලනික මොහොතක ස්වකීය පුරවැසි වගකීම ජනතාව විසින් අරුත් ගන්වා ගනු ලබන ආකාරය විමසා බැලීම වැදගත්ය. ඒ පිළිබඳව අදහස් විමසීමේදී අප සම්මුඛ සාකච්ඡාවට බඳුන් කළ 143 දෙනාගෙන් 63 දෙනෙකුම (44%) මැතිවරණයකදී ස්වකීය ඡන්දය භාවිතා කිරීමෙන් ඔබ්බට ගිය පුරවැසි ක්‍රියාකාරීත්වයක් පිළිබඳව වන සිතීමක් ප්‍රකාශයට පත් නොකරන ලදී. බහුතරයක් දෙනා තමන් කැමැත්ත දක්වන දේශපාලන පක්ෂය හෝ දේශපාලන වර්තය බලයට පත් කිරීමෙන් ඔබ්බට ගිය කිසිදු අදහසක් ඉදිරිපත් නොකළහ.

“අපිට ඒ අය කිව්වොත් මේ විදියට කරන්න කියලා අපි ඒ දේ කරනවා. ඕනම දෙයක්.

පෙළපාලියක් යන්න කිව්වොත් යනවා. ඡන්දයක් දෙන්න කිව්වොත් දෙනවා.”⁸³

“ඡන්දය දෙනවා ඇරෙන්න අපි කියලා වෙන මොනවා කරන්නද? බුලත් විටක් විකුණන්න මහන්සි වෙන අපි වෙන මොනව කරන්නද?”⁸⁴

තවත් සැලකිය යුතු පිරිසක් මෙම අස්ථිර දේශපාලන තත්ත්වය තුළ සාමකාමීව සිටීම අවධාරණය කළ අතර තමන් සහාය දක්වන දේශපාලන පක්ෂය බලයට පත්වීමෙන් පසු කෙටි කාලීනව හෝ ආර්ථික ඇතුළු අනෙකුත් අසීරුතාවයන් දරාගනිමින් ඔවුන්ට සහාය දිය යුතු බව ප්‍රකාශ කොට සිටියහ. සමහරුන්ට අනුව මේ මොහොතේ වඩාත් ඥාණාන්විත තීරණය වන්නේ හැකිතාක් දේශපාලනයෙන් ඇත්ව සිටීමයි.⁸⁵ එමෙන්ම ජනතාවගේ නිද්‍රෝපගත හැසිරීම සම්බන්දයෙන් ස්වකීය කණස්සල්ල පළ කළ පිරිස් ද සිටි නමුත් ඔවුහුද ඊට ප්‍රතිපක්ෂ සක්‍රීය පුරවැසි ක්‍රියාකාරීත්වයක් පිළිබඳ අදහසක් පල කිරීමට අසමත් වූහ.

“මෙව්වර කාලයක් අපේ උන්දලා බලාගෙන ඉන්න එකතේ කළේ. ඉස්සරහටත් එහෙමම තමයි.”⁸⁶

“ලංකාව කියන්නේ ජීවත් වෙන්න හොඳ රටක් නෙවී. මේක දමල ගහල යන්න ඕන.”⁸⁷

“අපේ රට පාලනය කරන්න අපේ අයට බැරි නම් වෙනත් රටකින් ඇවිත් බලෙන් හරි අපේ රට පාලනය කරන්න ඕන.”⁸⁸

මෙසේ ප්‍රකාශ වූ ජනතාවගේ කළකිරීමට හේතු ලෙස බොහෝ දෙනෙකු ඉදිරිපත් කර සිටියේ මෙරට ප්‍රධාන දේශපාලන පක්ෂ වල හැසිරීම සම්බන්ධයෙන් ඔවුන් තුළ වූ කළකිරීමයි. සමහරකු නව විකල්ප දේශපාලනයක් පිළිබඳව සිතීමට කාලය පැමිණ ඇතිය යන අදහස ඉදිරිපත් කළේ ද මේ පදනමිනි. නමුත් අපගේ පොදු නිරීක්ෂණයක් වූයේ පාර්ලිමේන්තු ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය, ජනතාවගේ පරමාධිපත්‍ය බලය පිළිබඳව වඩා දියුණු අදහස් දැක්වූ පිරිස් පවා සක්‍රීය පුරවැසි ක්‍රියාකාරීත්වය සම්බන්ධයෙන් පැහැදිලි අදහසක් ප්‍රකාශ කිරීමට අපොහොසත් වූ බවයි. මෙහිදී වඩාත් කැපී පෙනුනේ පාර්ලිමේන්තු ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සහ නීතියේ පාලනය තහවුරු කිරීම සම්බන්ධයෙන් වැඩි උනන්දුවක් දැක්වූ අප සම්මුඛ සාකච්ඡාවට බඳුන් කළ උතුරේ හා නැගෙනහිර ජනයාගේ ප්‍රතිචාරයයි. ඔවුන්ට අනුව සක්‍රීය පුරවැසි ක්‍රියාකාරීත්වයක් යන්න ඔවුන්ට තවදුරටත් දැරිය හැක්කක් නොවේ. ඔවුන්ට අනුව යුද්ධය අවසාන වීමත් සමඟ ඔවුන්ගේ එකී හැකියාවද අවසන් විය. ඒ අනුව මේ තීරණාත්මක දේශපාලන මොහොතේ පුරවැසි වගකීම ඉටුකළ යුතුව ඇත්තේ සිංහල ජනතාව විසිනි. යාපනයේ

දී අප සම්මුඛ සාකච්ඡාවට බඳුන් කළ එක් අයෙකු හැර සෑම අයෙකුම මෙය දුටුවේ දකුණේ සිංහල රාජ්‍යයේ අර්බුදයක් ලෙසිණි. එයින් එක් අයෙකු කියා සිටියේ ‘සිංහල අය එකතු වෙලා සිංහල අය වෙනුවෙන් හදාගත්ත 19 වන සංශෝධනය ඒ අයම මේ විදියට විහිළුවට ලක් කරන කොට ඒ අය අපිට දේශපාලන විසඳුමක් දුන්න නම් ඒක කොහොම කඩල බිඳල දමාවිද’⁸⁹ යනුවෙනි. යුද්ධය නිමවී වසර 10 කට පසුවත් රාජ්‍යයේ අර්බුදයක් උතුරේ ජනතාවට තමාගේ දේශය නොවන වෙනත් දේශයක අර්බුදයක් ලෙස හැඟියාම ගැඹුරින් සිතා බැලිය යුත්තකි.

26 දින සිදුවීමට පක්ෂපාතීත්වය පල කරමින් මහින්ද රාජපක්ෂගේ බලයට පත් වීමෙන් උද්දාමයෙන් අදහස් දැක්වූ බොහොමයක් දෙනා පසුව එළඹී දේශපාලන සංකීර්ණතා තුළ ප්‍රකාශ කොට සිටියේ පාර්ලිමේන්තුවේ විකෘතිය වෙනුවට ජනතා අභිලාශය මහා මැතිවරණයක් හරහා ප්‍රකාශයට පත් කිරීමට අවස්ථාව දිය යුතු බවයි. නමුත් ඉතිරි වගකීම් සියල්ල මහින්ද රාජපක්ෂ විසින් ඉටුකරනු ඇතැයි යන විශ්වාසයෙන් ඔබ්බෙහි වන සක්‍රීය පුරවැසි ක්‍රියාකාරීත්වයක් පිළිබඳ අදහසක් ඔවුන් වෙතින් පල වූයේ නැත. ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ ඔවුන්ගේ පිළිතුරු පවා ඉතා කෙටි හා නිශ්චිත විය. කුරුණෑගලදී අපට හමුවූ ක්‍රීරෝද රථ රියදුරෙකු එය මෙසේ සංක්ෂිප්ත කළේය.

“අපිට කරන්න දෙයක් නෑ. මහින්ද මහන්තය ඉන්නෙ ඒකටනේ.”⁹⁰

සමාජික සටහන

ඔක්තෝබර් 26 දින සිදුවීම විසින් මෙරට ජනතාව ඉතාම කෙටි කාලයක් තුළ පෙර නොදුටු විරූ දේශපාලනික හා නෛතික සංවාද ලෝකයකට අභිමුඛ කරවනු ලැබූ අතර එදින සිට මෙම ලිවීම ලියා අවසන් කරන ලද දෙසැම්බර් 15 වැනි දින දක්වා ගතවූ කාලය තුළ මෙරට ජනතාව ගෙවා දැමූයේ රික්තක නලයක් ඔස්සේ කාලය හරහා ගමන් කරන්නාක් මෙන් නම් නොවේ. ඔවුන්ගෙන් බහුතරයක් ඉතා සක්‍රීය ලෙසත්, විවේචනාත්මක ලෙසත් එකී සංසිද්ධීන් දෙස බැඳුරුම්ව කල්පනා කළහ; සංවාද කළහ. සමහර විටෙක එහිදී ඔවුන් වෙතින් පලවූ අදහස් මෙතරම් දේශපාලනිකව තීව්‍ර සිද්ධිදාමයක් තුළ මිස වෙනත් සාමාන්‍ය තත්ත්වයක් තුළ සිතා ගැනීමට පවා නොහැකි තරම් දියුණු ඒවා විය. වඩාත්ම වැදගත් දෙය වන්නේ මේ සියල්ල සමාජයේ අනිශ්චිත සාමාන්‍යය ගැහැණුන් හා මිනිසුන්ගේ සංවාදයන් තුළින් ඉදිරිපත් වීමයි.

නමුත් එකී දියුණු දේශපාලනික අදහස් සක්‍රීය පුරවැසි භූමිකාවක් බවට පරිවර්තනය කර ගැනීමේ පරිකල්පනය හෝ සූදානම ඔවුන් වෙතින් එපමණටම ප්‍රකාශයට පත්වූයේ නැත. වැදගත් දේශපාලනික මොහොතක එකී සමකාලීනත්වය මඟහැරීම වළකනු පිණිසත්, ඉතිහාසයේ පාර්ශවකරුවන් එකී මොහොත තුළ සිදුවීම් වලට ප්‍රතිචාර දක්වන්නේ සහ අර්ථ නිෂ්පාදනය කරන්නේ කෙසේද යන්න විමසා

බැලීමත් අරමුණු කර ගනිමින් දිවයිනේ තැනැත්තන් 143 දෙනෙකු සම්බන්ධ කර ගනිමින් සිදුකරන ලද මෙම අධ්‍යයනයේ සීමාකාරීත්වයන් පැවතිය හැකි වුවද දියුණු දේශපාලනික සමාජයක් සඳහා වන සක්‍රීය පුරවැසි භූමිකාව පිළිබඳව වන සංවාදය නම් අත්හළ නොයුතුය යන්න මෙතුළින් යළිත් වරක් ප්‍රකාශමාන විය යන්න නම් කිසිසේත්ම බැහැර කළ හැක්කක් නොවේ.

සටහන්

¹ මෙම වියවුල් සහගත දේශපාලනික මොහොත තුළ ජනතා ප්‍රතිචාර හා අදහස් එක්රැස් කිරීම වැදගත්ය යන මූලික අදහස ඉදිරිපත් වූයේ නීතිය හා සමාජ භාරයේ විධායක අධ්‍යක්ෂකා සකුන්තලා කදිරිගාමර් වෙතිනි. මසක පමණ කෙටි කාලයක් තුළ සිදුකරන ලද සම්මුඛ සාකච්ඡා මාලාව යථාර්ථයක් කරගැනීමට නීතිය හා සමාජ භාරයේ කාර්ය මණ්ඩලයේ පී. එම්. සේනාරත්න, අනුරාධි ජයසිංහ, තර්මිකා සෙල්වරාජ්, සමීරුත් ජෙනාන්, විජේකාන්ත් මාඩසාමි, ඉමේෂා පෙරේරා, කෞෂල්‍යා ආරියරත්න, නටාෂා වැන්හොෆ් යනාදීන් විසින් ලබාදුන් සහයෝගයට ස්තූතිවන්ත විය යුතුය. දිවයිනේ දිස්ත්‍රික්ක විශාල ගණනක සංචාරය කරමින් දීර්ඝ සම්මුඛ සාකච්ඡා මෙහෙයවූ සහ දත්ත විශ්ලේෂණයෙන් සහාය වූ නීතිය හා සමාජ භාරයේ පර්යේෂණ සහායකයින් වන ප්‍රහාන් හේමන්ත කුමාර, මාලිංග ජයරත්න, ඉෂාන් වාමර බටවලගේ සහ ලක්ෂාන් අබේවර්ධන යන අයගේ විශිෂ්ට කැප කිරීම වෙනුවෙන් ඔවුන් වෙත සුවිශේෂී කෘතඥතාවයක් හිමිවිය යුතුය. මෙම ක්‍රියාවලිය තුළ නීතිය හා සමාජ භාරයේ මෙහෙයුම් හා වැඩසටහන් අධ්‍යක්ෂක සඳුන් තුඩුගල විසින් ලබාදුන් විචාරාත්මක සහයෝගය වෙනුවෙන් ස්තූතිවන්ත වෙමි. එනමින් මෙම පර්යේෂණය සැබැවින්ම සාමූහික ප්‍රයත්නයක ප්‍රතිඵලයකි.

² විදුර ප්‍රහාන් මුණසිංහ නීතිය හා සමාජ භාරයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ පර්යේෂකයෙකු වශයෙන් කටයුතු කරයි.

³ 1978 ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට අනුව පාර්ලිමේන්තුවේ ධුර කාලය වසර 5ක් වන අතර අවසන් වරට මහා මැතිවරණයක් පවත්වා තිබුණේ 2015 අගෝස්තු 17 වන දිනය. ඒ අනුව වර්තමාන පාර්ලිමේන්තුවේ ධුර කාලය අවසන් වීමට නියමිතව තිබුණේ 2020 අගෝස්තු 16 වන දිනය. 1978 ව්‍යවස්ථාවට සිදු කරන ලද 19 වන සංශෝධනයට අනුව ජනාධිපතිවරයාට පාර්ලිමේන්තුව විසුරවාලිය හැක්කේ පාර්ලිමේන්තුවේ ධුර කාලයෙන් වසර හතරහමාරක් ගතවීමෙන් අනතුරුව පමණි.

⁴ මෙම ලිවීම ලියන ලද්දේ 2018 දෙසැම්බර් 08-15 අතර කාලයේදීය.

⁵ 2094/43 දරන ගැසට් නිවේදනය

⁶ 2094/43 A දරන ගැසට් නිවේදනය

⁷ 2094/44 දරන ගැසට් නිවේදනය

⁸ 2095/50 දරන ගැසට් නිවේදනය

⁹ 2096/70 දරන ගැසට් නිවේදනය

¹⁰ ජනාධිපතිවරයා විසින් පාර්ලිමේන්තුව විසුරුවමින් නිකුත් කරන ලද අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රය තාවකාලිකව අත්හිටුවමින් 2018/11/13 දින නිකුත් කළ අතුරු තහනම් නියෝගය.

¹¹ 2018/11/26 සම්මුඛ සාකච්ඡාව, වැල්ලවාය ප්‍රදේශයේ කාන්තාවක්.

¹² එම

¹³ 2018/11/15 සම්මුඛ සාකච්ඡාව, යාපනය ප්‍රදේශයේ කම්කරුවෙක්.

¹⁴ 2018/11/15 සම්මුඛ සාකච්ඡාව, යාපනය ප්‍රදේශයේ ව්‍යාපාරිකයෙක්; 2018/11/25 සම්මුඛ සාකච්ඡාව, මඩකලපුව ප්‍රදේශයේ තැනැත්තෙක්.

¹⁵ 2018/11/15 සම්මුඛ සාකච්ඡාව, යාපනයේ සුළු ව්‍යාපාරිකයෙක්.

¹⁶ 2018/11/15 සම්මුඛ සාකච්ඡාව, යාපනයේ ගොවියෙක්.

¹⁷ 2018/11/08 සම්මුඛ සාකච්ඡාව, මඩකලපුවේ මුස්ලිම් කාන්තාවක්.

¹⁸ 2018/11/26 සම්මුඛ සාකච්ඡාව, මඩකලපුවේ තැනැත්තෙක්.

¹⁹ 2018/11/11 සම්මුඛ සාකච්ඡාව, මාතර ප්‍රදේශයේ තැනැත්තෙක්.

²⁰ 2018/11/06 සම්මුඛ සාකච්ඡාව, පොළොන්නරුව ප්‍රදේශයේ ත්‍රිරෝද රථ රියදුරෙක්.

²¹ 2018/11/11 සම්මුඛ සාකච්ඡාව, පුත්තලම ප්‍රදේශයේ ව්‍යාපාරිකයෙක්.

²² 2018/11/24 සම්මුඛ සාකච්ඡාව, මඩකලපුව ප්‍රදේශයේ තැනැත්තෙක්.

²³ 2018/11/01 සම්මුඛ සාකච්ඡාව, කුරුණෑගල ප්‍රදේශයේ ත්‍රිරෝද රථ රියදුරෙක්.

²⁴ 2018 පෙබරවාරි මස 10 දින පළාත් පාලන ආයතන 337 ක් සඳහා පැවති මැතිවරණයේදී එක්සත් ජාතික පක්ෂයට දිනාගත හැකිවූයේ පළාත් පාලන ආයතන 34 ක් පමණි. මහින්ද රාජපක්ෂ විසින් නායකත්වය දෙන ලද ශ්‍රී ලංකා පොදුජන පෙරමුණ පළාත් පාලන ආයතන 231 ක් ජයග්‍රහණය කරන ලදී.

²⁵ 2018/11/02 සම්මුඛ සාකච්ඡාව, පානදුර ප්‍රදේශයේ රජයේ සේවකයෙක්.

²⁶ 2018/11/26 සම්මුඛ සාකච්ඡාව, වැල්ලවාය ප්‍රදේශයේ තැනැත්තෙක්.

²⁷ 2018/11/25 සම්මුඛ සාකච්ඡාව, මොණරාගල ප්‍රදේශයේ තැනැත්තියක්.

²⁸ 2018/11/26 සම්මුඛ සාකච්ඡාව, වැල්ලවාය ප්‍රදේශයේ තැනැත්තියක්.

²⁹ 2018/11/23 සම්මුඛ සාකච්ඡාව, පානම ප්‍රදේශයේ තැනැත්තියක්.

³⁰ 2018/11/24 සම්මුඛ සාකච්ඡාව, මඩකලපුව ප්‍රදේශයේ තැනැත්තෙක්.

³¹ 2018/11/19 සම්මුඛ සාකච්ඡාව, වලස්මුල්ල ප්‍රදේශයේ තැනැත්තෙක්.

³² 2018/11/01 සම්මුඛ සාකච්ඡාව, කුරුණෑගල ප්‍රදේශයේ ලොතරැයි පත් අලෙවි කරන්නියක්.

³³ 2018/11/02 සම්මුඛ සාකච්ඡාව, හම්බන්තොට ප්‍රදේශයේ රජයේ නිලධාරියෙක්.

³⁴ බැඳුම්කරයක් යනු කුමක්දැයි නොදන්නා බව පවා පෙනී ගිය පිරිස් මෙම චෝදනාව ඉදිරිපත් කිරීමෙන් පෙනී ගියේ එම අදහස කෙතරම් බරපතල ලෙස සමාජ සංවාදයට බඳුන්ව තිබිණිද යන්නයි.

³⁵ 2018/11/20 සම්මුඛ සාකච්ඡාව, මඩකලපුව ප්‍රදේශයේ වැසියෙක්.

³⁶ 2018/11/15 සම්මුඛ සාකච්ඡාව, යාපනය ප්‍රදේශයේ වැසියෙක්.

³⁷ 2018/11/23 සම්මුඛ සාකච්ඡාව, කාන්තන්කුඩි ප්‍රදේශයේ තැනැත්තෙක්.

නිරසාර ව්‍යවස්ථානුකූල රජය -

ශ්‍රී ලංකාවේ අනවශ්‍ය දේශපාලනික අර්බුදයන් තුළින් උගත් පාඩම්

මහාචාර්ය, සුරි රත්නපාල

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාමය පාලනයේ මූලධර්ම ගෙනහැර දක්වන සුරි රත්නපාල ලේඛකයා, පොදුවේ ගත් කල ස්වාධීනත්වයේ හා අපක්ෂපාතීත්වයේ සංස්කෘතිය, ලිබරල්වාදී ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ සම්ප්‍රදායන්, ඒවාට ඇති තර්ජන සහ අභියෝග මෙන්ම ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාමය පාලනයක් පවත්වාගෙන යාම සඳහා ජනතාවාදී ආකල්ප තුළ මුල්බැසගත් සමාජ බලවේගවල හා ආයතනවල වැදගත්කම පිළිබඳව සාකච්ඡා කරයි.

ලෝකයේ සෑම රටක්ම පාහේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක් සතු වන නමුදු, බොහෝ රටවල් වලට ව්‍යවස්ථානුකූල ආණ්ඩුවක් නොමැත. ව්‍යවස්ථානුකූල ආණ්ඩුවක් ගොඩ නැඟීමට සහ පවත්වාගෙන යාම සඳහා යහපත් අරමුණකින් සහ දක්ෂ ලෙස කෙටුම්පත් කරන ලද, ප්‍රකාශයකට වඩා වැඩිමනත් යමක් අවශ්‍ය වේ. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව, නීතියේ පාලනය සහ ලිබරල් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ ස්වරූපයන් හා සම්ප්‍රදායන් සඳහා වන ගෞරවනීය සංස්කෘතියක් තුළ ස්ථාපනය කිරීම අවශ්‍ය වේ. එක්සත් රාජධානිය සහ නවසීලන්තය ලොවට දක්වා ඇති ආකාරයට, එවැනි සංස්කෘතියක් පවතින රටක, උත්තරීතර ව්‍යවස්ථාවක් නොමැතිව පවා ව්‍යවස්ථාපිත ආණ්ඩුවක් පැවතිය හැකිය.¹ 2018 ඔක්තෝබර් මස 26 වන දින, ජනාධිපතිවරයා විසින් නිර්මාණය කරන ලද, ශ්‍රී ලංකාවේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාමය අර්බුදයෙහි යම් ධනාත්මක ප්‍රතිඵලයක් ඇති වී නම්, එය වනුයේ, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව ආරක්ෂා වන්නේ, එහි අන්තර්ගත, සමාජ බලවේගයන්ගෙන් තොර, අඩංගු වගන්ති මඟින් පමණක් නොවන බව විදහා දැක්වීමයි. මෙම ලිපියෙහි මූලික තේමාව වන්නේ එයයි.

තෛතික සහ සදාචාරාත්මක ශිෂ්ටත්වය සහිත සංස්කෘතියක්, අධිකරණයේ ස්වාධීනත්වය, රාජ්‍ය සේවයේ ගෞරවනීයත්වය, ජනමාධ්‍ය විෂය මූලිකභාවය, තොරතුරු සහ සාක්ෂි පිළිබඳ සැලකිල්ල, දැනුවත් විවාදය, ප්‍රතිපාර්ශවයන් ඉවසීම, පුරවැසියන්ගේ (බහුතරයට සහ සුළුතරයට සමාන ලෙස) මූලික අයිතිවාසිකම් සහ නිදහසට ගරු කිරීම සහ දේශපාලන ශිෂ්ටභාවය වැනි ලිබරල් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ක්‍රමවේදයක් සඳහා අත්‍යවශ්‍ය වන, සියලු තත්වයන් තීරණාත්මක ලෙස පාලනය කරයි. මෙය, වමේ, දකුණේ හෝ මධ්‍යස්ථ මතධාරී හෝ මෙම ස්වරූපයේ ආණ්ඩුවක් සඳහා කැමැත්තක් දක්වන, කුමන හෝ පුද්ගලයන් විසින් කල්පණා කරනු ලබන දෙය බවට පැහැදිලිය. අවාසනාවකට, පක්ෂපාතී දේශපාලනයේ උනුසුම හා දැඩි කැමැත්ත තුළ, බොහෝ විට සෑම දෙයකටම එකඟ නොවන පුද්ගලයන් අතර ශිෂ්ටසම්පන්න, සමෘද්ධිමත් සහ සාමකාමී දිවි පැවැත්මක් තහවුරු කිරීම ව්‍යවස්ථානුකූල ආණ්ඩුවක අරමුණ යන්න මිනිසුන් විසින් අමතක කරනු ලබයි.

සුරි රත්නපාල - කුවින්ස්ලන්ඩ් විශ්වවිද්‍යාලයේ නීතිය පිළිබඳ සම්මානනීය මහාචාර්යවරයෙක්

සිදුවීම් (Events)

විධායක ජනාධිපති ධුරය අහෝසි කරන බවට වූ පොරොන්දුව මත තේරී පත් වූ ශ්‍රී ලංකාවේ ජනාධිපතිවරයා, වර්තමානයේ එය පවත්වාගෙන යාමට කැමැත්ත දක්වන අතර, ඔහු එම ධුරයේ දිගින් දිගටම රැඳී සිටීමට අදහස් කරන බවට වන විවේචනයන් ඇත. පාර්ලිමේන්තුවේ බහුතරය සතු වූ, අග්‍රාමාත්‍ය වික්‍රමසිංහ මහතා ඉවත් කොට ඒ වෙනුවට බහුතරය රහිත රාජපක්ෂ මහතා එම තනතුරට පත් කිරීමට ඔහු උත්සාහ කළේය. පාර්ලිමේන්තුවේ ප්‍රතිරෝධය මත, පාර්ලිමේන්තුවේ කැමැත්තට සහ ඔහු ද සම-කතා වන දහනව වන සංශෝධනය ද කඩ කරමින් පාර්ලිමේන්තුව විසුරුවා හැරීමට අදහස් කළේය.

ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය, 2018 දෙසැම්බර් 13 දින, ගැසට් නිවේදනය නිෂ්ප්‍රභා කොට වර්තමාන පාර්ලිමේන්තුව ඉදිරියට පවත්වාගෙන යාම සහතික කරන ලදී. අභියාචනාධිකරණය, අමාත්‍යාංශ කටයුතු වලට එරෙහි ක්වෝ වොරොන්ටෝ විභාගයන් අවසන් වන තුරු, අමාත්‍යාංශ කටයුතු වළක්වාලන ලදී. අභියාචනයේ දී, එම ඉන්ජන්ක්ෂන් තහනම අවලංගු කිරීම ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් ප්‍රතික්ෂේප කරන ලදී. රජය සක්‍රීය ලෙසම ආණ්ඩුවක් රහිත තත්වයට පත් වූ අතර, නීත්‍යානුකූල පුද්ගලයන් ඔවුන්ගේ තනතුරු වලින් බැහැර කොට, බලය පැහැර ගන්නා ලද අයට ද නීත්‍යානුකූලව කටයුතු කිරීමට නොහැකි තත්වයක් ඇති විය. 2018 දෙසැම්බර් 15 දින, රාජපක්ෂ මහතා ඔහුට නීත්‍යානුකූල බලයක් නොමැති අගමැති තනතුරින් - ඉල්ලා අස් වූවේය. වික්‍රමසිංහ මහතා ව්‍යවස්ථානුකූලව ඔහුගේ තනතුරින් කිසි විටෙක ඉවත් නොවූව ද, ජනාධිපතිවරයා ඔහුව අගමැති තනතුරට පත් කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුවේ කැමැත්ත, අග්‍රාමාත්‍යවරයා ලෙස වික්‍රමසිංහ මහතා වුව ද ඔහුව කිසිදු ලෙසකින් හෝ නැවත පත් නොකරන බවට, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට පටහැනි වූ, ජනාධිපතිවරයාගේ පෙර ප්‍රකාශය කෙබඳු වුවද, එම පත් කිරීම සිදු කෙරිණි.² (සිරිසේන මහතා කථාව).

මෙම ලිපිය මුද්‍රණය කරනු ලබන අවස්ථාව වන විට, මෙම දේශපාලන බේද-විකට නාට්‍ය අවසන් වී, ව්‍යවස්ථානුකූල ක්‍රමවේදය ප්‍රතිස්ථාපිත වී පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. මෙහි අර්ථය වන්නේ, 2015 දී කෙටුම්පත් කරන ලද දහනව වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය, එහි ප්‍රථම දුෂ්කර පරීක්ෂණයෙන් සමත් වී ඇති බවය. මෙම වෘත්තාන්තය, ව්‍යවස්ථානුකූල රජයක් සහ සජීවී ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක් කෙරෙහි වන මිනිසුන්ගේ විශ්වාසය සඳහා සාක්ෂියක් ලෙස පවතිනු ඇත. එය,

ලෝකයේ නව සහ පැරණි ලිබරල් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී රාජ්‍යයන් සඳහා ආදර්ශයක් ලෙස සැලකිය හැකිය.

ජනාධිපතිවරයාගේ ක්‍රියාකාරකම් වලට එරෙහිව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව ආරක්ෂා කිරීමට මැදිහත් වීම සහ ඒ සම්බන්ධයෙන් ඔවුන් සතු වූ ධෛර්ය කෙරෙහි ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ සහ අභියාචනාධිකරණයේ විනිසුරුවරුන්ට මහත් සේ ප්‍රශංසා කරනු ලැබිණි. ධෛර්ය සහ මැදිහත්වීම සම්බන්ධයෙන් අධිකරණයකට ප්‍රශංසා කිරීමට සිදු වීම, තරමකට කණගාටු විය යුතු කරුණකි. ස්ථාවර ලිබරල් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී රාජ්‍යයක, අධිකරණයන්හි මෙම තෙතික ලක්ෂණ සම්මත ලක්ෂණයක් ලෙස සැලකේ. එම රටවල් වල අධිකරණයන් කෙරෙහි අවධානය යොමු වන්නේ ඒවා යම් තර්ජනයකට ලක් වූ විට හෝ ශ්‍රී ලංකාවේ මැත ඉතිහාසයේ අවසනාවන්ත සිදු වීමක් වූ, බලපෑමක් වූ විට පමණි.

ශ්‍රී ලංකාවේ, පෙර පැවති පාර්ලිමේන්තුව, ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ සහ අභියාචනාධිකරණයේ නඩු තීන්දු නොසලකා හරිමින්, දැඩි දෝෂ සහිත ක්‍රියාවලියකින්, හිටපු අගවිනිසුරු ශිරාණි බණ්ඩාරනායක මහත්මියට එරෙහිව දෝෂාභියෝගයක් ඉදිරිපත් කර වැඩි කාලයක් ගත වී නැත. ජාත්‍යන්තර නීතීඥ සංගමයේ මානව හිමිකම් ආයතනයේ වාර්තාවේ සඳහන් වන්නේ:

ශ්‍රී ලංකාව ව්‍යවස්ථාමය අර්බුදයකට මුහුණ දෙමින් සිටී. වසර 14ක් ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ සේවය කර ඇති කාන්තාවක් වන සහ 43 වන අග විනිසුරුවරයා වන ඇය, ශ්‍රී ලංකා අභියාචනාධිකරණයේ පැහැදිලි තීන්දුවක් උල්ලංඝනය කරමින් රටේ පාර්ලිමේන්තුව සහ ජනාධිපතිවරයා විසින් සේවයෙන් පහ කොට ඇත. ජනාධිපති මහින්ද රාජපක්ෂ, ඉතා මෑතක දී නීතිපතිවරයා සහ අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ නීති උපදේශකවරයා ලෙස කටයුතු කළ, වසර කිහිපයක් ශ්‍රී ලංකා රජයට සේවය කළ නීතීඥවරයෙකු, අගවිනිසුරු බණ්ඩාරනායක වෙනුවට තෝරාගෙන ඇත. මේ අතර, ඇයගේ ඉවත් කිරීමට එරෙහි වූ මිනිසුන්, නාඳුනන පුද්ගලයන් මඟින් හිරිහැරයට, තැනි ගැන්වීමට සහ මරණ තර්ජනයට ලක් වී ඇත. මෙය, කලාතුරකින් විමර්ශනය කරනු ලැබූ, කිසි විටෙක අධිවෝදනා කරනු නොලැබූ, ආණ්ඩුව විවේචනය කිරීම් වලට එරෙහිව සිදු කරනු ලැබූ, පහර දීම්, පැහැරගෙන යෑම් සහ මිනී මැරීම් දාමයක සහ විධායකය අධිකරණ ක්ෂේත්‍රයට වසර ගනනාවක් තිස්සේ සිදු කරනු ලබන බලපෑම් වල ප්‍රතිඵලයකි.³ (ජාත්‍යන්තර නීතීඥ සංගමය 2014)

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව සහ ව්‍යවස්ථානුකූල ආණ්ඩුව

නීතියේ පාලනය, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය, ව්‍යවස්ථානුකූල ආණ්ඩුව සම්බන්ධයෙන් වන ආකාරයටම, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව සම්බන්ධ අදහස පිළිබඳ විවිධ අවබෝධයන් ඇත. සමහරුන්, පරිපූර්ණ සහ වෙනස් කළ නොහැකි දේශපාලන බලයේ ප්‍රභවය පාලනය කරනු ලබන, පරම නීතිය ලෙස ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව සලකනු ලබයි. මෙම ආකාරයෙන්ම වන ව්‍යවස්ථා, මහජන චිත්‍ර සමූහාණ්ඩුවේ හෝ කොරියා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී මහජන සමූහාණ්ඩුවේ (උතුරු කොරියාව) හෝ කියුබා සමූහාණ්ඩුවේ හෝ සොදි අරාබියානු රාජ්‍යයන් හි ඇති බව දැක්විය හැකිය.

‘නොමොක්‍රසි’ (nomocracy), නොඑසේනම්, පොලිටියා ලෙස ග්‍රීකවරුන් හැඳින්වූ, තවත් දාර්ශනික අර්ථයක් අණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට ඇත. මෙම අර්ථයෙන් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක් යනු, පාලකයින්ට එකමතිකව අහෝසි කළ නොහැකි, නීතීන් බලගැන්වීම සඳහා ඔවුන්ට සහාය වන, ඔවුන්ගේ බලය සීමා කරනු ලබන දෙයකි.

එවැනි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක්, ජනතාව පාලකයකුගේ ක්ෂණික අභිමතයේ අනුකම්පාවට ලක් නොවන නමුදු, ජීවිතය, නිදහස සහ අවශ්‍ය සැප සම්පත් සහිතව ජීවත් වීම සඳහා ස්ථාවර මට්ටමක නිදහසක් භුක්ති විඳීම තහවුරු කිරීම අපේක්ෂා කරනු ලබන, නීතියේ පාලනය නම් පුරුෂාර්ථය හා අනුඋල්ලංඝනය ලෙස සම්බන්ධ වේ. ‘නීතිය සැමට ඉහළින් ශ්‍රේෂ්ඨ විය යුතු අතර, කරුණු පමණක් විනිශ්චය මණ්ඩලයන් සහ ආණ්ඩුව නිශ්චය කළ යුතුය. එබැවින්, ආණ්ඩුවේ සැබෑ ස්වරූපය ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය නම්, නියමයන් මඟින් නියාමනය වන ආකාරයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක, කරුණු වලට පමණක් අදාල වන නියමයන් සම්බන්ධයෙන් වූ කල, එය වචනයේ පරිසමාප්ත අර්ථයෙන්ම, පැහැදිලිවම ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයක් නොවේ’ යැයි ඇරිස්ටෝටල් පොලිටික්ස් හි දක්වා ඇත. (ඇරිස්ටෝටල් 1916).

ඇරිස්ටෝටල්ගේ නීතියේ පාලනය පිළිබඳව වන පුරුෂාර්ථය, සංකීර්ණ, තාක්ෂණික වශයෙන් වැඩි දියුණු වූ සුභසාධක රාජ්‍යයක් තුළ අත්කර ගැනීම අපහසු දෙයකි. කෙසේ නමුදු, නියෝජිත ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය, සංවරණ හා තුලන සහ මූලික අයිතිවාසිකම් හා නිදහස සහතික කිරීමේ ආයතන තුළින් ලිබරල් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී රාජ්‍යයන් අපේක්ෂා කරනු ලබන ප්‍රමිතිය එයයි. ව්‍යවස්ථානුකූල රාජ්‍යයකට පහත සඳහන් ප්‍රධාන මූලධර්මයන් අඩංගු වේ.

1. මහජන අනුමැතියෙන් තොරව, ව්‍යවස්ථාදායක බලය තාවකාලිකව දරන්නන්ට තම අභිමතය වෙනස් කළ නොහැකි ව්‍යවස්ථානුකූල සැකසුම්.
2. නීතියේ ආධිපත්‍ය පාලකයින් සහ පුරවැසියන් යන දෙපාර්ශ්වයටම එක හා සමාන වීම.
3. නීතියේ අරමුණ වන්නේ, මහජනතාවගේ යහපත (රෙස් පබ්ලිකා) සහ පාලකයන්ගේ පුද්ගලික සැලසුම් යටපත් කිරීමයි.
4. මහජන යහපත හා නීතිය එක පෙළකට එක් කරනු ලබන පවතින වඩාත් ප්‍රශස්ථතම ක්‍රමවේදය (පරිපූර්ණ නොවුව ද) වන්නේ නියෝජිත ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයයි.
5. පොදු තේරීමේ තීරණ හැකි තරම් ප්‍රායෝගික වන, එමඟින් වඩාත් බලපෑමට ලක් වන පුද්ගලයන් වෙත ගලා යන පරිදි, නියෝජිත ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය, උපයෝගීතා මූලධර්මය (the principle of subsidiarity) සඳහා ඉඩ හසර සැලසිය යුතුය.
6. ව්‍යවස්ථාදායක සහ විධායක ක්‍රියාවන්ගේ නීත්‍යානුකූලභාවය සහතික කිරීමේ අධිකාරිය අධිකරණය සතු වීම.
7. ස්වාධීන, අපක්ෂපාතී සහ කාර්යක්ෂම අධිකරණයක් ඇතුළත් ක්‍රමවේදයන්ගෙන් මූලික අයිතිවාසිකම් සහ නිදහස ආරක්ෂා විය යුතුය.

එනමින් ගත් කල, ව්‍යවස්ථානුකූල ආණ්ඩුවක පළමු අවශ්‍යතාවය වන්නේ, මෙම මූලධර්මයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා සකසනු ලබන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවකි. ශ්‍රී ලංකාවේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙහි, විශේෂයෙන්ම දහනව වන සංශෝධනයෙන් පසු, පරිපූර්ණ නොවුව ද, මෙම මූලධර්ම ඇතුළත්ව ඇත. කෙසේ නමුදු, සපුරා ගැනීමට අපහසු දෙවන කොන්දේසියක් ඇත. මෙය, එක් ජාතියක සංස්කෘතියේ මුල් බැසගත්, අනුබල සහිත ආයතන පරිසරයක් පැවතීමයි. බොහෝ ඉස්මතු වෙමින් පවතින ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී රටවල ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවාදයේ අසමත් වීමට, එවැනි සංස්කෘතියක් නොමැති වීම හෝ එහි දුර්වලභාවය හේතුව වී ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ වර්තමාන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාමය අර්බුදයේ දී, මෙම මානය විශාල සහනයක් ඇති කරයි.

සජීවී ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක්, එහි ක්‍රියාකාරීත්වය මත රඳා පවතී. සම්බාබ්වේ හෝ වෙනිසියුලා සමූහාණ්ඩු වල ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා දෙස බලන්න. සම්බාබ්වේහි මූලික නීතිය, අධිකරණයේ ස්වාධීනත්වය, නිදහස් බහු-පාර්ශ්වික මැතිවරණ, නීතිය ඉදිරියේ සමානාත්මතාවය සහ විශ්ව මානව හිමිකම් හා ප්‍රතිකර්මයන්ගේ සමස්ථ පිළිබිඹුවක් බවට සහතික කර ඇත. වෙනිසියුලාවේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාමය අයිතිවාසිකම් කෙටුම්පත, ඔස්ට්‍රේලියාවේ සමස්ථ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට

වඩා දීර්ඝ වේ. කෙසේ නමුදු, මෙම රටවල් වල මහජනතාවගේ අත්දැකීම් තුළ, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා යනු හිස් පොරොන්දුය. සීමිතවේ, මහජනතාව මතින් විශාල ධනස්කන්ධයක් රැස් කරගත් රොබට් මුගාබේගේ ආඥාදායකත්වයෙන් පාලනය විය. මහත් ස්වභාවික සම්පත් ප්‍රමාණයක් සහිත වෙනිසියුලාවේ, පාලකයින් එහි ජනතාව දිළිඳුභාවයට පත්කර ඇති අතර, ජනතාව මිලියන ගනනක් දේශපාලන හා ආර්ථික අනාථයින් බවට පත් කර ඇත. වෙනත් නැගී එන ආර්ථිකයන්ගේ ද එවැනි ම ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාමය අක්‍රියවීම් සහ මහජන අසහනය ඉහළ යෑම් පිළිබඳ වාර්තා අසන්නට ලැබේ. ශ්‍රී ලංකාවේ, භයානක ඒකාධිපතිවාදී සමයක් ඇති වුව ද, තවදුරටත් ප්‍රතිස්ථාපනය කළ නොහැකි ඒකාධිපතිවාදයක් ඇති වීමෙන් වැළකී ඇත. නූතන අර්බුදය ලෙස දක්නට ලැබෙන ගැටළුව ඇතුළුව, මූලික ලිබරල් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාමය අනුපිළිවෙලට ඇතිවූ බොහෝ තර්ජනයන්ගෙන් රට මිදී ඇත.

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක්, එමඟින් බලය පවරනු ලබන පුද්ගලයින් අතින් ම බරපතල තර්ජනයන්ට මුහුණ පානු ලබයි. බලයේ දූෂිත ස්වභාවය පිළිබඳව ඇත්තටම සාම්චරයාගේ ආප්තය, ඉතිහාසයෙන් නිතර නිතර සිහි කැඳවනු ලබයි. සංවරන හා තුලන, ව්‍යවස්ථාමය බලධාරීන්ගේ හැසිරීම මත රඳා පවතී. දූෂිත හෝ තැනිගන්වන ලද අධිකරණයක් බලගතු විධායකයට එරෙහිව නැගී නොසිටිනු ඇත. හමුදාවට, පොලිසියට සහ රාජ්‍ය සේවයට, ස්වාධීනතාවය හා අවංකභාවය පිළිබඳ ශක්තිමත් වාතාවරණයක් නොමැති විට, දේශපාලන අරමුණු මුදුන් පමුණුවා ගැනීම සඳහා එම ආයතන යොදා ගත හැකිය. මැතිවරණ වංචා සිදු කළ හැකිය. ජනමාධ්‍ය, පුද්ගලික හිමිකාරීත්වය සහිත ආයතන පවා, වාරණයට ලක් කිරීම හෝ නිහඬ කිරීම සිදු කළ හැකිය. සෑම විනිසුරුවරයකුම නූතන සුපිරි විරයකු හෝ ඩිවෝකිනියන් හර්කියුලිස් වරයකු? නොවන අප මතක තබා ගත යුතුය. දේශපාලන ප්‍රධානීන්ගේ තර්ජන සහ යෝජනාවන්ට ප්‍රතිරෝධය දැක්වීම සඳහා විශ්වාසයක් නොමැති, තම අරක්ෂාව පිළිබඳව තකන විරයකු-නොවන සාමාන්‍ය මානව විනිසුරුවරයකු සිටි නම් කුමක් සිදු වේ ද? ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක අනිවාර්යයෙන්ම ධාර්මික වචනම අඩංගු නොවේ. බලයෙහි ආයතනික වෙන් කිරීම කෙබඳු වුව ද, එය ජනතාවගේ සංස්කෘතිය සහ ආකල්ප තුළින් පැන නැගී ශක්තිය, විය යුතුය. ජනතාව, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙහි ඉරණම සහ නීතියේ පාලනය කෙරෙහි උදාසීනභාවයක් දක්වන විට හෝ නිහඬ කිරීම සඳහා බිය ගන්වන විට, අධිකරණ දුර්වලභාවයට පත් වේ.

නීතිඥවරයාගේ නීතියට වඩා, වැඩි සීමාවන් මඟින් සමාජ ව්‍යුහය පාලනය වන බව සමහරවිට

සමාජවිද්‍යාත්මක නීතියේදීත් විසින් පළමුවෙන් හඳුනාගනු ලැබූ. සමාජ යථාර්තයෙහි විවිධ තලයන් පවතින බව ජෝර්ජ්ස් ගර්විච් විසින් පැහැදිලි කරන ලදී. ජනවිකාශනය, භූගෝලය සහ සමාජයේ තාක්ෂණය වැනි අපට ඉන්ද්‍රිය ගෝචර කර ගත හැකි බාහිර තලයක් ඇත. මීට පහළින්, සංවිධාන තලය (ආණ්ඩු, නීති, අධිකරණ, වැනි), අවිධිමත් සමාජ රටා තලය (සම්ප්‍රදායන්, විලාසිතාවන් වැනි.) සහ තවත් ගනනාවක් ඇත. මිනිසුන්ගේ අධ්‍යාත්මික වටිනාකම් නියෝජනය කරන වඩාත් පහළම තලය ඇතුළුව, තල අටක් ගර්විච් විසින් හඳුනාගන්නා ලදී. (ජෝර්ජ්ස් ගර්විච් 1947). සමාජ ව්‍යුහය අවබෝධ කර ගැනීම සඳහා, ආයතනික ආර්ථිකයන් මඟින් සමාන පිවිසුමක් (නොර්ටන් 1990). අත් කර ගත හැකිය. පුද්ගලයන් සහ සංවිධාන වන, ක්‍රීඩාවේ නිරත අය, ක්‍රීඩකයින්ට එරෙහි වන බැවින්, ක්‍රීඩාවේ ඊති සකසනු ලබන සීමාවන් සඳහා ‘ආයතනයක්’ යන සංකල්පය සමාන කර ඇත. නෛතික සහ සදාචාරාත්මක ඊති, සුසිරිත්, සංස්කෘතිකමය සීමාවන්, මිත්‍යාව, වෙනත් අති පෞද්ගලික සහ දෙමාපිය හා දරු සෙනෙහස හා මිත්‍රයන් කෙරෙහි වන කරුණාව වැනි කටයුතු වලට මග සලසන අඩු අවබෝධයක් සහිත, වටිනාකම් ඇතුළු මානව හැසිරීම් වලට බලපාන සියලු ආකාර වල සීමාවන් ඇතුළත් කිරීමකට, ප්‍රමාණවත් පරිදි ආයතනය යන පදය ප්‍රත්‍යස්ථ වේ. (නොර්ටන් 1990). වෙනත් සම්මතයන් සේම නීති ද, අද්වෘතය දෙවල් ලෙස මතක තබා ගැනීම වැදගත් වේ. ඒවා මානව හැසිරීමේ ස්වභාවය ප්‍රකාශනය කරයි. සම්මතයන්ගේ විස්තීර්ණ න්‍යායයක කොටසක් පමණක් ලෙස ද සම්මතයක් පැවතිය හැකිය. නිදහස් මිනිසුන්ගේ සමාජ පර්යාය, සර්වබලධාරී සහ සාර්වත්‍රික පොලිස් බලකාය මඟින් පවත්වාගෙන නොයන නමුදු, බොහෝ මිනිසුන්, බොහෝවිට, ස්වේච්ඡාවෙන් නිරීක්ෂණය කරනු ලබන නීති සහ සමාජ සදාචාර සම්මතයන් යන කරුණ මඟින් ද පවත්වාගෙන යනු ලබයි. පැරණි නීති සම්මතයක් වන පැක්ටා සන්ටි සර්වන්ඩා (ග්‍රිවිසුම් නිරීක්ෂණය කළ යුතුය) යන්න, පුද්ගලයා හා දේපළ පිළිබඳ ගෞරවය, සද්භාවය, තුන්වන-පාර්ශව බේරුම්කරුවන්ගේ අපක්ෂපාතීත්වය (කඩ කිරීමක දී), සහ නීතිය බලාත්මක කරනු ලබන නිලධාරීන් සම්බන්ධ සම්මතයන් වැනි වෙනත් බොහෝ සම්මතයන් මඟින් ගොඩ නැගී ඇත.

නීතියේ පාලනය සඳහා ඉතා අත්‍යවශ්‍ය වන, අධිකරණයේ ස්වාධීනත්වය සහ අපක්ෂපාතීත්වය සම්බන්ධ මුඛ්‍ය ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාමය සම්මතය, අධිකරණමය ආචාර ධර්ම පමණක් නොව, නිලධාරීන් සහ ඒවා දැඩිව බලපානු ලබන පුරවැසියන් විසින් අධිකරණ තීන්දු පිළිගැනීම මත ද රඳා පවතී. ‘ඊති ප්‍රකාරව කටයුතු කිරීමේ’ සමස්ථ සංස්කෘතිය

නිර්මාණය කරනු ලබන, වෙනත් අසීමිත සම්මතයන්හි ප්‍රතිඵලය වන්නේ, එවැනි පිළිගැනීමකි.

ව්‍යවස්ථානුකූල ආණ්ඩුවකට ඉහළින් සහ පහළින් ඇතිවන තර්ජනයන්

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවන්, ඉහළින් සහ පහළින් යන දෙකෙන්ම විනාශ විය හැකිය. ලිබරල් වටිනාකම් සහ ව්‍යවස්ථානුකූල ආණ්ඩුවට එරෙහි ජනතාවාදී කැරලි ගැසීමේ සංසිද්ධීන් වල ඉහළ යෑම අපට නිරීක්ෂණය කළ හැකිය. ආණ්ඩුවක සම්මතයන් සහ පරිචයන් සම්බන්ධයෙන්, පවතින තත්වය යන්නෙහි සාමාන්‍ය අර්ථය දෙන තවත් අපැහැදිලි ලේඛනයක් වන 'ස්ථාවරත්වය' යනුවෙන් ඔවුන් පවසන දෙයට විරුද්ධ වන අයට, වමේ සහ දකුණේ පක්ෂ මඟින් යොදා ගනු ලබන අපහැදිලි වචනයකි 'ජනතාවාදය' යන්න. ලිබරල් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සඳහා ජනතාවාදය හොඳ හෝ නරක විය හැකිය. 'ස්ථාවරත්වය' ද එසේම විය හැකිය. සංවේදී නොවන, අනුකම්පා රහිත සහ පොදු යහපත, කැප කර විශේෂ වුවමනාවන් සපුරා ගැනීම සඳහා යොදා ගනු ලබන 'ස්ථාවරත්වයක්' යහපත් දෙයක් නොවේ. එවැනි ස්ථාවරත්වයක් ගොඩනගා ගැනීම සඳහා වන ජනතාවාදය යහපත් දෙයකි.

දේශය, රාජ්‍යය සහිත දේශය සහ ජනකාන්ත ආරක්ෂකයා සහිත රාජ්‍යය මඟින් ජාතිය හෝ ආගම හඳුනාගන්නා දේශප්‍රවාදය මත පදනම් වූ ආකාරයේ ජනතාවාදයක් හයානකය. දේශය ශ්‍රේෂ්ඨත්වයට පත් කිරීමේ පොරොන්දු මඟින් අතෘප්තිය ජනිත වූ අවස්ථාවල, සාමාන්‍යයෙන් ජනතාවාදී නායකයන් ඉස්මතු වේ. කිසිදු රටක් අතෘප්තිය මූලිකව දමා නොමැති අතර, එය උත්සාහ කළ සමාජවාදී රාජ්‍යයන් ද, පැවති තත්වයට වඩා නරක තත්වයකට පත්ව ඇත. අතෘප්තිය යනු මිනිසකු වීමෙන් ලද දෙයක් වන අතර, එය වෙනස සහ වර්ධනය කරා රැගෙන යන ධාවකයක් වේ. නමුත්, ස්ථාවර පින්කර් අනතුරු හඟවන ආකාරයට: 'අප දුෂ්කරව දිනාගත් ප්‍රගතිය පිළිබඳව දැනුවත් කිරීමට අප අසමත් වන විට, එය, දොස් නඟන, වැරදි කරන්නන්ට, ආයතන විනාශයට සහ රට පැවති නිසි ශ්‍රේෂ්ඨත්වයට පත් කළ හැකි නායකයකු බලාත්මක කිරීමට අත වනන අපරාධයක් බවට, සෑම ප්‍රශ්නයක් ම පත් වන බව විශ්වාස කිරීමට අප පෙළඹේ'. (ස්ථාවර පින්කර් 2018). මෙම සහායකයන් අතර, බොහෝවිට විදේශිකයින් හා සුළු ජාතීන්, අන්තර්ජාතික ව්‍යාපාරිකයන්, ප්‍රධානපෙළේ දේශපාලකයින්, නිලධාරීන් සහ ඩොනල්ඩ් ට්‍රම්ප් පවසන ආකාරයේ වියලා දැමිය යුතු ගොභෝරුවක සිටින විශේෂඥයින් ද සිටිති. 'චුනෙයා ලා පලුඩ්' නොහොත් 'ගොභෝරුව වියලන්න' යන්න, ෆැසිස්ට්වාදී ආඥාදායක බෙනීටෝ මුසලෝනි විසින්

ඔහුගේ බලය අල්ලා ගැනීමේ රැල්ලෙහි දී පෙර ප්‍රකාශ කළ උද්යෝග පාඨයක් බව සමහරවිට ට්‍රම්ප් නොදැන සිටියා විය හැකිය. අනිවාර්යෙන්ම, ඔහුගේ උපදේශක ස්ටීව් බැනන් දැන සිටියා විය හැකිය. ඊළඟ මහ මැතිවරණය ඇතුළු, මැතිවරණ වලදී ප්‍රධාන සාධකයක් ලෙස පවතින සහ සොලමන් ඩයස් බණ්ඩාරනායක පළමුවරට බලයට පත් කළ, සිංහල ආධිපත්‍යය ආකාරයේ වන මෙම වර්ගයේ ජනතාවාදය සම්බන්ධයෙන්, ශ්‍රී ලංකාවට ශෝචනීය අත්දැකීම් ඇත.

ලිබරල් අදහස් සහිත දෙමළ නායකයින්, ආසන්න වශයෙන් පරම්පරාවක් ම මූලිකව දමන ලද ජනකාන්ත සහ ආඥාදායක වේලුපිල්ලේ ප්‍රහාකරන් විසින් නායකත්වය දෙන ලද සහායක බෙදුම්වාදී ව්‍යාපාරයන් ද, දෙමළ ප්‍රජාව පෙළීමට ලක් විය. මම, මෙම ස්වරූපයේ දේශප්‍රවාදයකට වඩා ජන්ද දායකයින් පරිනත වී ඇතැයි සුභවාදීව දැක්වීමට කැමැත්තෙමි. ව්‍යවස්ථාවේ කොටස් ඉවත් කරමින් හා නීතියේ පාලනය විස්ථාපනය කරමින් බලවත් වීමට උත්සාහ දරන වර්ගයේ නොව, ශක්තිමත් නායකයින් රටට අවශ්‍යය.

කෙසේ නමුදු, අතීතයේ සිට, රටේ ඉසුරුමත්භාවය පිළිබඳව අධික පොරොන්දු ලබා දීම සහ ජනතා අතෘප්තිය යොදා ගනිමින් බලය අත් කර ගැනීමට උත්සාහ දරන නායකයින් හෝ හමුදා අණදෙන්නන්, ව්‍යවස්ථානුකූල රජයට ඇති බලවත් තර්ජනයන්ගේ ලැයිස්තුවේ ඉහළම සිට දක්නට ලැබේ. හිටපු සහ මුසලෝනි මැතිවරණයන් මඟින් බලයට පැමිණියහ. එක් පක්ෂයක බලය ශක්තිමත් කර ගැනීම සඳහා රුසියාවේ පුටින්, සිම්බාබ්වේහි මුගාබේ, වෙනිසියුලාවේ චාවේස්, නිකරගුවාහි ඔර්ටගා, කුර්කියේ අර්ඩෝගන් සහ ඉරානයේ ජුජ්ක-තන්තුය, ප්‍රජාතන්ත්‍රික ක්‍රමවේද භාවිතා කර හෝ භාවිතා කරමින් සිටිති. ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය ලිබරල් වීම අවශ්‍ය නොවේ යැයි, හන්ගේරියාවේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදීව තේරී පත්වූනු අගමැති වික්ටර් ඔර්බන් කල්පනා කරයි. ඔහු, ලිබරල් මූලධර්ම මත සංවිධානය වූ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය පවත්වාගෙන යා නොහැකි යැයි, වැරදි ආකාරයෙන් විශ්වාස කරයි. ඔර්බන්, ඒකාධිපති පාලනයක් සඳහා වෙත ගමන් කරමින් සිටී යැයි බොහෝ දෙනා බිය පළ කරති.

සැබෑ ෆැසිස්ට් පාලන සමයන් සඳහා උදාහරණ සපයන මුසලෝනි සහ හිටපු වැනි ආඥාදායකත්වයන් තුළ, ජනකාන්ත නායකයකු විසින් නායකත්වය දෙන ලද, එක් පක්ෂයක මඟින් බලය පවත්වාගෙන යන ලද, ඒකාධිපති ආණ්ඩුවක් අඩංගු වේ. ෆැසිස්ට් රාජ්‍යයක, පක්ෂය සහ ආණ්ඩුව වෙන්කොට දැක්වීම අපහසු වේ. දේශය, ජාතිය මඟින් හඳුනාගන්නා ලද අතර, රාජ්‍යය, මහා නායකයා පරම යහපත වීමේ,

ස්වරූපයෙන් හඳුනාගනු ලැබේ. පොදු යහපත උදෙසා ඒකපුද්ගලවාදය මැඩලීම, දැනුම වාරණය කිරීම සහ සිවිල් නිදහස අහිමිවීම සිදු වේ. ආසියාට්වාදය නිදහස් වෙළඳාමට එරෙහි වාණිජවාදය ප්‍රිය කරයි, ලිබරල්වාදය හා සමාජවාදය ප්‍රතික්ෂේප කරයි, රජයේ පාලනය යටතේ, ධනෝධර ආරයේ නිෂ්පාදනයක් සිදු කරනු ලබන අතර, රාජ්‍ය තන්ත්‍රයේ අහිමනය පරිදි නීතියේ පාලනය විස්ථාපනය කරයි. වර්තමානයේ රාජ්‍යයන් කිහිපයක් මෙම ලක්ෂණ පෙන්වුම් කරන නමුදු, අවාසනාවට, බොහෝ රටවල් මුල් ආකෘතිය දෙසට නැඹුරු වෙමින් පවතී. ඒකාධිපතිත්වයේ මඟට බොහෝ දුරට නැඹුරු වූ ආණ්ඩු බලයෙන් පහකිරීම මඟින්, ශ්‍රී ලාංකික ඡන්ද දායකයින් මෙම ප්‍රවණතාවයට මෙතෙක් ප්‍රතිරෝධය දක්වා ඇත. අවාසනාවකට, උපරිමාධිකරණ සෑමවිටම ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවාදයට සහාය වී නොමැත. ශ්‍රී ලංකාවේ අධිකරණය: දේශපාලනීකරණය වූ අධිකරණ, කේවල් කරන ලද අයිතිවාසිකම්, පිළිබඳව, ද ඉන්ටර්නැෂනල් ක්‍රයිසිස් ගෘප් හි වර්තාවේ, අගවිනිසුරු සරත් සිල්වා මහතාගේ යුගයේ අධිකරණයේ කාර්යසාධනය පිළිබඳව සිදු කරන ලද දීර්ඝ විමර්ශනය මඟින් පහත නිගමනයන්ට පැමිණ ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවේ අධිකරණය, ව්‍යවස්ථාව සහ මානව අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීමට අසමත් වෙමින් සිටියි. අර්බුදය සමනය කිරීමට වඩා, අධිකරණය නීතියේ පාලනය විනාශ කර, ජනවාර්ගික පීඩනයන් නරක තත්වයට පත් කර ඇත. හමුදාකරණය සීමා කරමින්, සුළුතර ජනයාගේ අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීමට වඩා, මෑතක දී විශ්‍රාමගත් අගවිනිසුරුවරයා යටතේ වූ දේශපාලනීකරණය වූ විනිශ්චාසනය, හිතකර මිත්‍ර පාර්ශවන් ආරක්ෂා කර, සතුරන්ට දඬුවම් ලබා දී, සුළුතර දෙමළ ජනයා හා ඇති සමඟි සම්මුතිය අවහිර කර ඇත. වැදගත් දේශපාලන ගැටළු වලට වරින් වර අධිකරණය සිදු කරන මැදිහත්වීම්, ජනවාර්ගික ගැටළු සඳහා වන සීමිත බේරුම්කරණ විකල්ප සීමා කෙරේ. සියලුම ජනවාර්ගික ප්‍රජාවන්ගේ සහාය ද සහිත, එල්ටීටීඊ සංවිධානය හමුදාමය ලෙස පරාජය කිරීම, කල්පවිනිත සාමයක් බවට පත් කර ගැනීමට නම්, අලුතින් පත්කරන ලද අග විනිසුරුගේ පැමිණීමත් සමඟ සිදු වූ වෙනස සමඟින් අරමිභ කර, අධිකරණ පද්ධතියේ පුළුල් ප්‍රතිසංස්කරණ සහ අනුප්‍රේක්ෂිත ප්‍රතිඵල ලබා දෙන, හදිසි නීති ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමත් අත්‍යවශ්‍ය වේ. (ජාත්‍යන්තර නීතීඥ සංගමය 2014).

මෑත කාලයේ කටයුතු කළ, කතනසාභාපති ශ්‍රීපවන් සහ ප්‍රියසාද් ඩෙව් යන් අගවිනිසුරුවරු, ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ ගෞරවය ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීමේ ඔවුන්ගේ පරිශ්‍රමයන්හි දී, මනා ගෞරවනීයත්වයක්, හිතකමානී බවක් සහ ප්‍රවීණත්වයක් පළ කර ඇත.

අපාලිත බහුතරවාදී ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය ප්‍රායෝගික නොවේ

ජනහිතවාදී නායකයන් ප්‍රිය කරනු ලබන, අපාලිත බහුතරවාදී රජය, නොවැළැක්විය හැකි සේ සුළුතරය පාලනය කරයි. බහුතර පාලනය සහ ලිබරල් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය අතර බරපතල වෙනස්කමක් ඇත. ලිබරල් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය යනු, ව්‍යාවස්ථානුකූල සංවරණ හා තුළන, මූලික අයිතිවාසිකම් සහ පුරවැසියන්ගේ නිදහස මඟින්, තේරීපත් වූ රජයන්හි බලය සීමා කිරීමකට ලක් වන බහුතර පාලනයක ස්වරූපයයි. මෙය, වැරදි පාලනය ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදීව නිවැරදි කිරීමේ සහ බලය ඒකරාශී වීම වැළැක්වීමේ හැකියාව නිර්මාණය කරයි. ඔර්බන් මහතාට, ලිබරල්වාදය රහිත ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය අවශ්‍ය වීමේ හේතුව මෙයයි.

තේරීපත්වූ නායකයින් බොහෝවිට තම බලය පවත්වාගෙන යාමට අපේක්ෂා කරති. කාලානුරූපව පරීක්ෂා කරනු ලැබූ උපාය මාර්ග මඟින්, ප්‍රධාන ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ආයතන සහ නීතියේ පාලනය කඩා විසුරුවාහැරීම තුළින්, ඔවුන්ගේ පාලනයට එරෙහි විපක්ෂය දුර්වල කිරීම මඟින්, ඔවුන් එය සිදු කරති. රුසියාවේ, තුර්කියේ, චෙනියුලාවේ, නිකරගුවාවේ සිදු වූ, ලොව දුටු සහ දැනට බේදජනක ලෙස දක්නට ලැබෙන පෝලන්තයේ හා හංගේරියාවේ සිදු වෙමින් පවතින ආකාරයට, ඒකාධිපති අරමුණු සහිතව ජනප්‍රිය ලෙස තේරී පත් වූ රජයන් මඟින්, බිය වැද්දීමේ සහ දූෂණයට ලක් වීමේ, පූර්ව ඉලක්කයන් බවට අධිකරණය, මාධ්‍ය සහ මැතිවරණ පද්ධතිය පත්ව ඇත. ශ්‍රී ලාංකිකයන්ට, ඔවුන්ගේ තේරීපත් වූ රජයන්ගේ මෙබඳු හැසිරීම හුරු පුරුදු වී ඇත.

වර්තමාන අර්බුදයේ මූල බීජයන්

1978 දී, ජේ ආර් ජයවර්ධන මහතා නායකත්වය දුන් එක්සත් ජාතික පක්ෂ රජය, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව සංශෝධනය කිරීමට හෝ ප්‍රතිස්ථාපනය කිරීමට ප්‍රමාණවත් බහුතර බලයක් සහිතව මහ මැතිවරණය ජයග්‍රහණය කළේය. එක්සත් ජනපද ඉන්ද්‍රපාර්ශවික විභේදනය, වෙස්ට්මිනිස්ටර් පාර්ලිමේන්තු ආණ්ඩුව සහ ප්‍රංශ ගෝලීස්ට් ජනාධිපති-පර්ලිමේන්තු ක්‍රමවේදය යන ප්‍රධාන පෙළේ ප්‍රජාතාන්ත්‍රික ආකෘති තුළින්, ආණ්ඩුව අවසාන දූෂිත අනුවාදය තෝරා ගන්නා ලදී. ප්‍රංශ ජනාධිපතිවරයා සීමිත විධායක බලතල සතු වන නමුදු, මූලික අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ අසම්මුතිය හා අදාළ කරුණක දී, ඔහුට ජාතික සභාව විසුරුවා හැරීමේ හැකියාව ඇත. විනිසුරුවරුන්, අමාත්‍යවරු සහ ඉහළ නිලධාරීන් පත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් වැදගත් ආරක්ෂණයන් ඇති අතර, යුරෝපා සංගමයේ නීති සහ මානව හිමිකම් සම්බන්ධ යුරෝපා සම්මුතිය,

ව්‍යවස්ථාමය දෝෂ පිළිබඳව අමතර වැදගත් තලයක් එක් කරයි. 1978 ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන්, ජනාධිපතිවරයාට ඔහුගේ අභිමතය පරිදි, අමාත්‍යාංශ වෙනස් කිරීම, උපරිමාධිකරණ විනිසුරුවරුන් පත් කිරීම, ඉහළ නිලධාරීන් පත් කිරීමට සහ පත් වී වසරකට පසු පාර්ලිමේන්තුව විසුරුවා හැරීම සඳහා අසීමිත බලය ඇතුළු විශාල විධායක බලයක් ජනාධිපතිවරයාට පැවරිණි.³ ජනාධිපතිවරයාගේ විධානයෙන් ලැබෙන මහත් අනුග්‍රහය තුළ, රජයේ නිලධාරීන්ට දූෂණයේ නිරත වී, පාර්ලිමේන්තුවේ විසංවාදයන්ගෙන් ආරක්ෂා වීමට අවස්ථාව සැලසේ. වැදගත් ආරක්ෂණයන් කපා හැරීම සහ එහි සංස්කෘතිකමය සන්දර්භය ඉවත් කිරීම සලකා බැලීමේ දී, රුසියාවේ පුටින්, චාවෙස්, චෙච්සියුලාවේ මදුරෝ සහ සිම්බාබ්වේ මුගාබේ පෙන්වා දී ඇති ආකාරයට, බලවත් නායකයන්ගේ අරමුණු මඟින්, පීඩාකාරී බලය ග්‍රහණය කර ගැනීමට ගෝලීයව ක්‍රමවේදය, භයානක මඟහැරීමක් විය හැකිය.

නාමමාත්‍රික ජනාධිපති ධුරය, බලවත් විධායක ධුරයක් බවට පරිවර්තනය කර ගැනීම සඳහා, තුර්කි ජනාධිපති අර්ඩෝගන් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව වෙනස් කර ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ නායකයින් ද, සුපිරි ධුරය කෙරෙහි වන පෙළඹවීමෙන් නිර්මූලක වී නැත. 1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ ප්‍රධාන නිර්මාණකරු වන ජනාධිපති ජයවර්ධන ද, පාර්ලිමේන්තුවේ ආයු කාලය දීර්ඝ කර ගැනීම සහ ඔහුගේ නැවත පත්වීම සඳහා නිසි කාලය තෝරා ගැනීමට නිදහස ලබා ගැනීම සඳහා, ඔහුගේ පක්ෂයේ අසාමාන්‍ය පාර්ලිමේන්තු බහුතරය භාවිතා කළේය.

ජනාධිපති රාජපක්ෂ, ඔහුගේ පාර්ලිමේන්තුවේ සුපිරි-බහුතරය භාවිතා කරමින් සහ අනුකම්පාසහගත ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ සහායෙන්, ජනාධිපති ධුරයේ ධුර කාල දෙකෙහි සීමාව ඉවත් කිරීමට සහ උපරිමාධිකරණ විනිසුරුවරු පත් කිරීම සහ වෙනත් තීරණාත්මක ව්‍යවස්ථානුකූල ධුර වලට පත් කිරීම සඳහා වන ඔහුගේ බලය පුළුල් කර ගැනීම සඳහා දහ අට වන සංශෝධනය කෙටුම්පත් කළේය. රාජපක්ෂ මහතා 2015 දී පරාජය වීමෙන් පසු, පාර්ලිමේන්තුව දහනව වන සංශෝධනය සම්මත කර ගන්නා ලදී. එහි අරමුණු ලෙස, ධුර කාල දෙකක සීමාව නැවත පැනවීම, පාර්ලිමේන්තුවේ අවසාන මාස හයේ දී හැර පාර්ලිමේන්තුව විසිරවීමට ජනාධිපතිවරයා සතු බලය ඉවත් කිරීම සහ අධිකරණය, රාජ්‍ය සේවය, පොලීසිය, හමුදාවන් හා ප්‍රධාන ව්‍යවස්ථානුකූල ධුර දේශපාලනිකරණය වීමෙන් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා ස්වාධීන ආයතන ලෙස ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සභාව සහ අතිරේක කොමිෂන් සභා පිහිටුවීම දැක්විය හැක. මෙහිපිටු සිරිසේන මහතා, ජයග්‍රාහී පොදු

විපක්ෂයේ අපේක්ෂකයා බවට පත් වීම සඳහා අවසාන මොහොතේ දී රාජපක්ෂ මහතාගෙන් පාර්ලිමේන්තුව ඉවත්ව යෑම, ජනාධිපති බලතල අඩු කිරීමේ ව්‍යාපාරයට මඟ පෑදිණි. ඔහුගේ ධුර කාලයේ සියවන දිනයේ දී, ප්‍රකාශයකින් ඔහු රටට පවසා සිටියේ:

ශිෂ්ඨසම්පන්න සමාජයක් ගොඩ නැගීම උදෙසා, ආඥාදායකත්වය ඉස්මතු වීම වැළැක්වීම අවශ්‍ය වන අතර, රාජ්‍ය බලය, රාජ්‍ය දේපළ, අධිකරණය, පාර්ලිමේන්තුව පාලනය කිරීම සහ මේ සියල්ලහි පාලනය විධායක ජනාධිපති ක්‍රමයෙන් පැවතෙන ආකාරයට එක් පුද්ගලයකු අතට පත් වීමෙන් වැළකිය යුතුය. (සිරිසේන මහතා කථාව).

මෙය වහා වෙනස් විය යුතුය. මම මේ සම්බන්ධයෙන් පසුගිය මාස තුන තිස්සේ කටයුතු කරලා තියෙනවා. තම ධුරයෙහි මෙම සියලු බලතල ලබාගෙන, එවැනි බලතල පැවරුන කෙනෙකු තම බලතල ඉවත් කර ගැනීමට උත්සාහ කිරීමට නම්‍යශීලී වන ලෝකයේ කිසිම නායකයකු ගැන මම දන්නේ නෑ.

අවාසනාවකට, සිරිසේන මහතාගේ ද, ආකර්ෂණීය ලෙස බලය වැළඳගැනීමක් දක්නට ලැබේ. ඔහු දෙවන ධුර කාලයට පත් නොවන බවට වූ ඔහුගේ පොරොන්දුවෙන් බැහැරවී ඇති අතර, අර්බුදයක් ඇති කරමින්, ඔහු ධුරයට පත් වීම සඳහා පරාජය කළ තම විරුද්ධවාදියා සමඟ සංධාන ගත වී නැවත ධුරයට පත් වීම සඳහා උපාය මාර්ගයක් යොදා ගෙන ඇත.

සජීවී ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක් පරීක්ෂාව

ජනාධිපතිවරයාගේ උපාය මාර්ගය, ඔහුගේ බලය සම්බන්ධ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාමය බාධකයන් (සම්මත කිරීම සඳහා ඔහු ද සහාය දුන්) මඟින් වළකනු ලැබූ විට, මෑත ඉතිහාසයේ දී ඔවුන් සිදු කළ ආකාරයට, ජනාධිපතිවරයා විසින්ම ඔහුගේ බලතල පිළිබඳ අර්ථකථනයට සමහර විට විනිශ්චයකාරවරුන් අනුකූල වනු ඇතැයි යන විශ්වාසයෙන් ඔහු සහ ඔහුගේ උපදේශකයින් එම බාධකයන් නොසලකා හැරියහ. කෙසේ නමුදු, සමාජ සන්දර්භය වෙනස් වී ඇති අතර, යෝග්‍යතාවයට එරෙහිව ව්‍යවස්ථානුකූල වගකීමට ප්‍රමුඛස්ථානය ලබා දෙන මිනිසුන්ගේ නව අභිලාෂයන් හොඳින් ස්ථාපනය වී ඇති බවට දහනව වන සංශෝධනය තහවුරු කර ඇත. මෙම අර්බුදය විසඳීමේ දී, විනිශ්චයකාරවරුන්ගේ භූමිකාව ලඝු කොට සැලකීමට මා අදහස් නොකරමි. ඔවුන්ගේ උගත් සහ පැහැදිලි තීරණයන්, දහනව වන සංශෝධනය අපද්‍රව්‍ය වලින් ආරක්ෂා කර ගන්නා ලද අතර, ජනාධිපති බලය පිළිබඳ විෂය පථය පැහැදිලිව සහ ඒකමතිකව අර්ථකථනය කරන ලදී.

මෙහි දී මා පැහැදිලි කිරීමට අදහස් කරන කරුණ නම්, ව්‍යවස්ථානුකූල ආණ්ඩුවක පදනම සඳහා සමාජ බලවේගයන්ගේ ඇති අදාලත්වයයි.

සෑම යුගයකම, දේශපාලනික පීඩනය මගින් ඉවත් කළ නොහැකි වූ, නිර්භීත, සෘජු සහ විවක්ෂණ විනිසුරුවරුන් සිට ඇත. කෙසේ නමුදු, අධිකරණයේ ස්වාධීනතාවය සඳහා හිතකර පරිසරයක් පවතින්නේ, අයුතු දේශපාලන පීඩනය සිවිල් සමාජය තුළින් ඇති කරනු ලබන ප්‍රති-පීඩනයක් තුළින් සමනය වන්නේ නම් පමණි. නොවැළැක්විය හැකි දේශපාලනික සහ පුද්ගලික ප්‍රයෝගයන්ගෙන් ආරක්ෂා වීම සඳහා, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව ලිඛිත පරිදි, ජනප්‍රිය ආකල්ප මගින් මුල් බැසගත් සහායක ආයතනික ජාලයකින් ශක්තිමත් විය යුතුය. මෑත ඉතිහාසයේ, නීත්‍යානුකූල විපක්ෂය, වෘත්තීය සමිති, ජන මාධ්‍ය සහ සිවිල් සමාජය, සහායක ලෙස නිශ්ශබ්ද වූ කාලයක් ඇත. (ස්ටෝන් 2014). මෙම කාලය තුළ, ධුරාවලියේ ඉහළතම මට්ටමේ විනිසුරුවරුන්ගේ හැසිරීම සම්බන්ධයෙන්, ජාත්‍යන්තර විවේචනයට ලක්වීම තුළ, මේ පිළිබඳව පුදුම විය යුතු නැත. දුර සිටින අයෙකු ලෙස, ශ්‍රී ලාංකික සමාජයේ හද ගැස්ම නිශ්චය කිරීමට මා වඩාත් සුදුසු නොවේ. නමුත්, 2015 සිට, රට තුළ බිය වැද්දවීම් වල අඩු වීමෙහි පැහැදිලි වෙනසක් මා හට නිරීක්ෂණය කළ හැක.

ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණ විනිසුරුවරුන් ජ්‍යෙෂ්ඨත්ව අනු පිළිවෙළ යටතේ පත් කර ඇති අතර, පාලකයින්, අධිකරණ කටයුතු වලින් විනීත ලෙස දුරස් වී ඇත. විපක්ෂ පාර්ශවයන්, වෘත්තීය සමිති සහ ජන මාධ්‍ය නිර්භීත වී ඇත.

සටහන්

- ¹ එක් ලිඛිත ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක් සහිත රටවල් සඳහා වන බැහැරකිරීම් සඳහා ඊශ්‍රායලයට ද ඇතුළත් වේ.
- ² රොනල්ඩ් ඩිවෝකින් නැමති දාර්ශනිකයා ඔහුගේ 'Hard Cases' (1975) නම් ලිපියෙහි හර්කියුලිස් නම් කල්පිත නඩුකාරවරයා පළමුවෙන්ම හඳුන්වාදෙන ලදී. 88 Harvard Law Review, 1057.
- ³ ගෝලිස්ට් ක්‍රමවේදය සහ 1978 ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව සංසන්දනාත්මකව විශ්ලේශණය කිරීම සඳහා, සුරි රත්නපාලගේ, 'ශ්‍රී ලංකාවේ ක්වාසි-ගෝලිස්ට් ජනාධිපතිවාදයේ දුර්වලතාවය, - ශ්‍රී ලාංකික ජනාධිපතිවාදය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම: සම්භවය, ගැටළු සහ අනාගතය, 2012, විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රය, කොළඹ. වෙළුම 2, 666-671. බලන්න.

යොමුව

2018 නොවැම්බර් 25 දින, ජනාධිපති මෛත්‍රීපාල සිරිසේන මහතා විදේශ ජනමාධ්‍ය සංගමයට කළ කථාව, ඩේලි නිව්ස් 2018 නොවැම්බර් 27 <http://dailynews.lk/2018/11/27/local/169540/will-never-reappoint-ranil-pm-president> 16.12.2018. පිවිසෙන ලදී.

2018 නොවැම්බර් 25 දින, ජනාධිපති මෛත්‍රීපාල සිරිසේන මහතා විදේශ ජනමාධ්‍ය සංගමයට කළ කථාව, ඩේලි නිව්ස් 2018 නොවැම්බර් 27 ජෝර්ජ් ගර්විච්, 1947, සමාජවිද්‍යාත්මක නීතිය, කේගන් පෝල්, ට්‍රෙන්ච්, ටර්බන්ර් සහ සමාගම, ලන්ඩනය, 25-37.

ආණ්ඩුව පිළිබඳ ඉතා කටුක විවේචනය වන්නේ, මුද්‍රිත හා මාර්ගගත මාධ්‍යයන් පිළිබඳ ලබා දී ඇති නිදහස මඟින් සාධාරණත්වය හා අසාධාරණත්වය ප්‍රචාරණය වන බවයි. මෙම ජර්නලය ප්‍රකාශනය කරනු ලබන ප්‍රකාශකයා ඇතුළු, ස්වාධීන රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති පර්යේෂණ මධ්‍යස්ථාන වර්ධනය වී ඇත. නීතියේ පාලනයේ ආරක්ෂාව තුළ, ස්වාධීන සිවිල් සමාජ උද්දෝෂණ සාමකාමීව සිදුවන බවට වාර්තා වේ. බොහෝ බුද්ධිමතුන් සහ කණ්ඩායම් ජනාධිපතිවරයාගේ කටයුතු වලට සිවිල් ප්‍රතිරෝධය දැක්වූයේ, එක්සත් ජාතික පක්ෂ නායකයාට හෝ ඔහුගේ ආණ්ඩුවට කැමැත්තෙන් නොව, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව, නීතියේ පාලනය සහ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය ආරක්ෂා කිරීමට බව සිහිපත් කළ යුතුය. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ කුමන කුමන වගන්ති නිවැරදි නොවේ යැයි, සමාජ බලවේගයන්ට අර්ථකථනය නොකරමින් ඔවුන්ගේ නායකත්වය ලබා දුන්න. උපරිමාධිකරණ වල තීන්දු එක් පාර්ශවයක් සඳහා දේශපාලනය ජයග්‍රහණයක් ලෙස නොසැලකිය යුතු අතර, සියලු පාර්ශව වල සුභසිද්ධිය තකා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ දෝෂ දුරු කිරීමක් ලෙස සැලකිය යුතුය. මේ සියල්ලට ඉහළින් මෙම දේශයේ ජනතාව සිටී. ලොව පුරා, ලිබරල් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ මිතුරන් ඔවුන්ට ආචාර කළ යුතුය.

වැදගත් සටනක් ජයග්‍රහණය කළ ද කාර්යය නිම වී නොමැති බව මඳකට හෝ අමතක නොකළ යුතුය. ව්‍යවස්ථානුකූල ප්‍රජාතන්ත්‍රවාද ආරක්ෂාව කිරීම යනු, සාධාරණ නීතිය යටතේ නිදහස පෝෂණය කරනු ලබන පුද්ගලයන් මත පැටවෙන සදාකාලික භාරයේ නොනිම් ව්‍යාපෘතියක් වේ.

ඩග්ලස් නොර්න්, 1990, ආයතන, ආයතනික වෙනස්කම් සහ ආර්ථික කාර්යසාධනය, කේම්බ්‍රිජ් විශ්ව විද්‍යාල මුද්‍රණාලය, කේම්බ්‍රිජ්, 3.

Id, 4-5.

ස්ටීවන් පින්කර් 2018, Enlightenment Now (The Case for Reason" Science" Humanism and Progress" වයිකිං, නිව්යෝර්ක්, 452.

Speech at the XXV Bálványos Free Summer University and Youth Camp on 26 July 2014, ද බුඩපෙස්ට් බිකන්, <https://budapestbeacon.com/full-text-of-viktor-orbans-speech-at-baile-tusnad-tusnadfurdo-of-26-july-2014/>

International Crisis Group 2009" Sri Lanka's Judiciary: Politicised Courts" Compromised Rights" Asia Report N°172 - 30 June 2009.

ජේසන් ඩී ස්ටෝන් 2014, ශ්‍රී ලංකාවේ පශ්චාත් යුධ අවගමනය, 25:2 Journal of Democracy" pp. 146-157

ජාත්‍යන්තර නීතිඥ සංගමය 2013, නීත්‍යානුකූලභාවයේ අර්බුදය: අගවිනිසුරු බණ්ඩාරණායකට එරෙහි දෝෂාභියෝගය සහ ශ්‍රී ලංකාවේ නීතියේ පාලනය සෝදා පාළු වීම, අයිබීඒ, ලන්ඩනය;

රාධිකා කුමාරස්වාමි සහ කාමයින් ද ලොස් රේයස් 2004, 'නිදිසි අවස්ථාව යටතේ පාලනය: ශ්‍රී ලංකාවේ පශ්චාත් යටත්විජිත ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවය අත්දැකීම්, 2: 2 ව්‍යවස්ථාවය නීතිය පිළිබඳ අන්තර්ජාතික සඟරාව, 272-295.

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාවලිය තුළින් උගත් පාඩම්

ලාල් විජේනායක

සිදුවෙමින් පවතින ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධයෙන් කතුවරයා ගැඹුරින් විමසා බලන්නේ මහජනතාවගෙන් මෙන්ම දේශපාලන පක්ෂවලින් එකී ක්‍රියාවලිය සඳහා ලැබුණු නියෝජන සම්බන්ධයෙන් අවධාරණය කරන අතරම, මීට පෙර අවස්ථාවල සියළුදෙනාම ඇතුළත් කරගැනීමට වැයම් නොදරමින් සිදුකළ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සම්පාදන මූලාරාමිභයන් සමගින් එය සංසන්දනය කරමිනි.

1948 සිට 1972 දක්වා බලාත්මක වූ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව, අප රටේ මිනිසුන් විසින් කෙටුම්පත් කරන ලද ව්‍යවස්ථාවක් නොවූ නමුදු, 1946 දී ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා රාජ සභා නියෝගය සහ 1947 දී නිදහස් රාජ සභා නියෝගය යන දෙකම එක්ව ගත් කල ලංකා (සිලෝන්) රාජ සභා නියෝගය (ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව සහ නිදහස) මඟින් හඳුන්වා දෙන ලද ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවකි.

මෙම ප්‍රතිසංස්කරණයන් සෝල්බර් කොමිසම් වාර්තාව මත පදනම් විය. සෝල්බර් ව්‍යවස්ථාව කෙටුම්පත් කිරීම පිළිබඳව සාකච්ඡාව, බ්‍රිතාන්‍ය රජය සහ ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලනික ප්‍රභූ පිරිස් අතර පැවැත්විණි. ව්‍යවස්ථාව සැකසීමේ ක්‍රියාවලිය තුළ ජනතාවට අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමට අවස්ථාවක් නොමැති විය. සෝල්බර් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව, බ්‍රිතාන්‍ය මොඩලය මත පදනම් වූ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පාර්ලිමේන්තු ආකෘතියක ආණ්ඩුවක් හඳුන්වා දුන්නේය.

1970 දී පැවති මහ මැතිවරණයෙන් තේරී පත් වූ සියළු පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන්ගෙන් සැදුම් ලත්, ආණ්ඩුක්‍රම සම්පාදක මණ්ඩලයකින් ශ්‍රී ලංකාවේ පළමු ජනරජ ව්‍යවස්ථාව, 1972 දී කෙටුම්පත් කරන ලදී. 1972 දී ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව සැකසීමේ ක්‍රියාවලියේ දී, ජනතාවගේ අදහස් සෘජුව විමසීමක් සිදු නොවීය.

1972 පළමු ජනරජ ව්‍යවස්ථාවේ 51 වගන්තිය යටතේ, 1972 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව 1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව මඟින් සමාලෝචනය කරන ලද අතර, ජාතික රාජ්‍ය සභාවේ 2/3 බහුතරය මඟින් කෙටුම්පත සම්මත කර ගනිමින්, 1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව සකසා ගන්නා ලදී. නව ව්‍යවස්ථාව පිළිබඳව නිර්දේශ ඉදිරිපත් කරමින්, ජාතික රාජ්‍ය සභාවේ කමිටුවක් විසින් වාර්තාවක් ඉදිරිපත් කළා යැයි පැවසෙන නමුදු, ජනතාවගෙන් අදහස් විමසීමක් සිදු නොවීය. මෙම ව්‍යවස්ථාව රහසේ කෙටුම්පත් කළා යැයි පැවසීම වරදක් නොවේ.

වැදගත් අංග දෙකක් සම්බන්ධයෙන්, මෙම වර්තමාන ව්‍යවස්ථා සැකසීමේ ක්‍රියාවලිය පෙර ක්‍රියාවලීන්ගෙන් වෙනස් වේ.

ලාල් විජේනායක - ශ්‍රී ලංකා ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ නීතිඥ

පළමුවෙන්ම, 2016 ජනවාරියේ දී, ව්‍යවස්ථා ප්‍රතිසංස්කරණ පිළිබඳ මහජන අදහස් විමසා, එහි නිර්දේශ සහිතව වාර්තාවක් ඉදිරිපත් කිරීම උදෙසා, අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් ශාස්ත්‍රඥයන් හා වෘත්තිකයන් ඇතුළු සාමාජිකයන් 20 දෙනෙකුගෙන් සමන්විත කමිටුවක් පත් කිරීම මඟින් වර්තමාන ක්‍රියාවලිය ආරම්භ විය. කමිටුව ලිඛිතව සහ/හෝ වාචිකව මහජන නියෝජිතයන්ගේ අදහස් ඉල්ලා සිටියේය. මහජන හමුවීම් දිස්ත්‍රික්ක 25 ම පවත්වන ලද අතර, අමතර වශයෙන්, කොළඹ හමුවීම් 10 වැඩි ගනනක් පවත්වන ලදී.

පුද්ගලයන්/සංවිධාන 2516 වැනි ගනනක් කමිටුව ඉදිරියේ පෙනී සිට වාචික ඉදිරිපත් කිරීම් සිදු කළහ. 1000 කට වැඩි ගනනක්, සේවක සංගම්, වෘත්තීය සංවිධාන, ආගමික සංවිධාන, විවිධ අභිරුචි කණ්ඩායම් නියෝජනය කරන සිවිල් සංවිධාන වැනි විශාල සංවිධාන වලට අයත් නියෝජිතයන් වූහ. තවද, කමිටුව, ආසන්න වශයෙන් සියලු ආගමික සංවිධාන වල නායකයින් මුණ ගැසුණේය. පළාත් වල ප්‍රධාන අමාත්‍යවරු හත් දෙනෙකු කමිටුව ඉදිරියේ පෙනී සිටියහ. ඊට අමතරව, කමිටුවට, පුද්ගලයන්ගෙන් මෙන්ම සිවිල් සමාජ සංවිධාන මඟින් ලිඛිත නියෝජනයන් 3000 කට අධික ප්‍රමාණයක් ලැබිණි. 2016 මැයි 10 වන දින, කමිටුවේ නිර්දේශ සහිතව, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා ප්‍රතිසංස්කරණ පිළිබඳ වූ මහජන නියෝජනයන් සම්බන්ධයෙන් විස්තීර්ණ වර්තාවක් (පිටු 300කට අධික) කමිටුව විසින් ඉදිරිපත් කරන ලදී.

2016 මාර්තු 9 වන දින, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා මණ්ඩලය පත් කිරීම සඳහා වූ යෝජනාවක් පාර්ලිමේන්තුව විසින් සම්මත කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුවේ ඒකමතිකව සම්මත වූ යෝජනාව පහත පරිදි වේ:

“ශ්‍රී ලංකාවට නව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක් සම්මත කර ගත යුතු යැයි ශ්‍රී ලාංකික ජනතාව අතර පුළුල් එකඟතාවයක් ඇති හෙයින්, ශ්‍රී ලංකාව සඳහා නව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක් සකස් කිරීම පිළිබඳව සලකා බලා ජනතාවගේ අදහස් හා උපදෙස් ලබාගෙන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 75 වන ව්‍යවස්ථාව යටතේ, ඒ වෙන පැවරී ඇති බලතල ක්‍රියාත්මක කරමින් පාර්ලිමේන්තුව විසින් සලකා බලනු පිණිස ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා පනත් කෙටුම්පතක් සැකසීමේ කාර්ය සඳහා සියලු පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන්ගෙන් සමන්විත වන සමස්ථ පාර්ලිමේන්තුවේ බලතල සහිත පාර්ලිමේන්තු කාරක සභාවක් තිබිය යුතු යැයි, මෙම පාර්ලිමේන්තුව යෝජනා සම්මත කරයි”.

එබැවින්, නව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක් කෙටුම්පත් කිරීම සඳහා අවශ්‍ය බවට, මහජනතාව නියෝජනය කරනු ලබන පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන් ඒකමතිකව සම්මත කර ඇත. එබැවින්, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා මණ්ඩලය වෙත ලබා දී ඇති වරම අභියෝගයට ලක් කිරීම සදාචාරාත්මක නොවේ.

සියලු පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන්ගෙන් සමන්විත ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා මණ්ඩලයේ කාර්ය භාරය වන්නේ, පාර්ලිමේන්තුව මඟින් ලබා දෙන ලද මෙම වරම ක්‍රියාත්මක කිරීමයි. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා මණ්ඩලයේ කාර්ය පහසු කර ගැනීම සඳහා, අග්‍රාමාත්‍යවරයා සහාපති ලෙස, පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන් 20 දෙනෙකුගෙන් සමන්විත මෙහෙයුම් කමිටුවක් පත් කිරීම සඳහා තීරණය කරන ලදී.

සාමාජිකයන් 20 කින් යුත් මෙහෙයුම් කමිටුව, පාර්ලිමේන්තුව නියෝජනය කරන දේශපාලන පක්ෂ සියල්ලෙහිම නියෝජිතයන්ගෙන් සමන්විත වේ.

මෙහෙයුම් කමිටුවේ සාමාජිකයන් වන්නේ:

- අග්‍රාමාත්‍ය රනිල් වික්‍රමසිංහ, (සහාපති), නිමල් සිරිපාල ද සිල්වා (ශ්‍රීලනිප), රාචුර් හකීම් (ශ්‍රීලංමුකො), ලක්ෂ්මන් කීර්ඇල්ල (එජාප), සුසිල් ප්‍රේමජයන්ත (ශ්‍රීලනිප/ඒච්), රිෂාඩ් බදුර්දීන් (සලංමකො), පාටලි වම්පික රණවක (ජාහෙල), ඩී.එම්. ස්වාමිනාදන් (එජාප), මනෝ ගනේෂන් (ප්‍රජපෙ), මලික් සමරවික්‍රම (එජාප), ඩීලාන් පෙරේරා (ශ්‍රීලනිප/ඒච්), ආර්. සම්බන්දන් (දෙජාස), දිනේෂ් ගුණවර්ධන (මඑපෙ), ඩග්ලස් දේවානන්ද (ඊපීසීපී), අනුර දිසානායක (ජවිපෙ), විජයදාස රාජපක්ෂ (එජාප), බිමල් රත්නායක (ජවිපෙ), එම්.ඒ. සුමන්දිරන් (දෙජාස), ප්‍රසන්න රණතුංග (ඒච්), ජයම්පති වික්‍රමරත්න (එජාපෙ), කුසිතා විජයමාන්න (එජාප)

තවද, අදාළ විෂයයන් අනුව මෙම කමිටු වලට පත් කරන ලද, විශේෂඥයින් සහ මහජනයාගේ උපදෙස් මත සාකච්ඡා කොට, මෙහෙයුම් කමිටුවට වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා, උප කමිටු හයක් පත් කර ඇත.

උප කමිටු, සියලුම පක්ෂ වල සාමාජිකයන් නියෝජනය වන පරිදි පිහිටුවන ලදී. මූලික අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ උප කමිටුව, අමාත්‍ය මහින්ද සමරසිංහ (ශ්‍රීලනිප) මූලසුන දරයි, අමාත්‍ය රාචුර් හකීම් (ශ්‍රීලංමුකො), අධිකරණය පිළිබඳ උප-කමිටුවේ මූලසුන දරයි, බන්දුල ගුණවර්ධන (ඒච්) විසින් මුදල් උප-කමිටුවේ මූලසුන දරයි, නීතිය සහ සාමය පිළිබඳ උප-කමිටුවේ මූලසුන සාගල රත්නායක (එජාප) විසින් දරයි, රාජ්‍ය සේවා ප්‍රතිසංස්කරණ පිළිබඳ උප-කමිටුවේ

මූලසුන සුසිල් ප්‍රේමජයන්ත (ඒවී) විසින් දරයි, මධ්‍ය හා පර්යන්ත සබඳතා උප-කමිටුවේ මූලසුන, සී. සිද්ධාර්තන් (දෙජාස) විසින් දරයි.

ව්‍යවස්ථා මණ්ඩලය, මෙහෙයුම් කමිටුව සහ උප කමිටු වල සංයුතිය සලකා බැලීමේ දී, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාවලිය බහු පාර්ශවික (සියලු පක්ෂ) ක්‍රියාවලියක් බව ඉතාමත් පැහැදිලිය. මෙය, අතීත ව්‍යවස්ථාමය ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාවලීන්ගෙන් වෙනස් වන දෙවන වැදගත් වෙනස්කමයි.

මේ දක්වා, කිසිදු පාර්ශවයක් ක්‍රියාවලියෙන් ඉවත් වී නොමැති බැවින්, ක්‍රියාවලිය බහු පාර්ශවික ක්‍රියාවලියක් ලෙස තවදුරටත් පවතින අතර, උප-කමිටු වල කටයුතු කිරීමට ඔවුන්ගේ නියෝජනයන් යෙදවීම මඟින් ක්‍රියාවලිය සඳහා පාර්ලිමේන්තුව නියෝජනය කරන සියලු පක්ෂ නායකත්වය ලබා දීමට සැලකිය යුතු දෙයකි. එබැවින්, නව ව්‍යවස්ථාවක් සඳහා වන අවශ්‍යතාවය සහ ක්‍රියාවලියේ වලංගුභාවය පිළිබඳව කිසිදු පාර්ශවයකට, ප්‍රශ්න කිරීමේ අයිතියක් නොමැති බව අවබෝධ කර ගැනීම අවශ්‍ය වේ.

සියලු උප කමිටු, දීර්ඝ සාකච්ඡාවන්ගෙන් සහ දේශීය හා විදේශීය විශේෂඥයින්ගෙන් උපදෙස් ලබා ගැනීමෙන් අනතුරුව, ඔවුන්ගේ වාර්තාවන් මෙහෙයුම් කමිටුවට ඉදිරිපත් කර ඇත. මෙහෙයුම් කමිටුව මේ දක්වා, රැස්වීම් වාර 78 ක් පවත්වා ඇත. මෙම වාර්තා අධ්‍යයනය කිරීමෙන් පසු, ව්‍යවස්ථාව සැකසීමේ ක්‍රියාවලියේ දී පැන නැගුණු ප්‍රධාන ගැටළු සම්බන්ධයෙන් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා මණ්ඩලයේ අදහස් වාර්තා කිරීමට මෙහෙයුම් කමිටුව තීරණය කරන ලදී. මෙහි අර්ථය, සර්වප්‍රකාරයෙන් එකඟතාවයක් ඇති වුවා යන්න නොවේ. එකඟ වූ සමහර කරුණු ඇති අතර, සමහර කරුණු සම්බන්ධයෙන් විකල්ප සැකසීම් ඇත. වාර්තාවේ සමස්ථයෙහි දක්වා ඇති අදහස් අධ්‍යයනය කිරීම සඳහා ව්‍යවස්ථා මණ්ඩලයට හැකියාව ලබා දෙන මෙම සැකසුම්, ව්‍යවස්ථා මණ්ඩලයට ලබා දෙන වාර්තාවේ ඇතුළත් විය. වඩාත් සැලකිය යුතු දෙය නම්, ශ්‍රී ලනිප මහ ඇමතිවරු අතර සහ බලය විමධ්‍යගත කිරීම සම්බන්ධව මෙහෙයුම් කමිටුවේ ඇති පුළුල් එකඟතාවයයි. 2017 සැප්තැම්බර් 21 දානම වාර්තාවේ ද, ප්‍රධාන වාර්තාවේ ඇමුණුම් ලෙස අතුලත් කළ විවිධ දේශපාලන පක්ෂ මඟින් ඇති කරගත් ස්ථාවරය අඩංගු වී ඇත.

එබැවින්, ඉස්මතු වූ යම් අදහස් අතික්‍රමණය කිරීම හෝ වෙනත් අදහස් වලට බලපෑමක් කිරීමට හෝ කිසිදු උත්සාහයක් නොතිබූ නමුදු, ප්‍රති විරුද්ධ මත ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා මණ්ඩලයට ඉදිරිපත්

කෙරිණි. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා මණ්ඩලය, මෙහෙයුම් කමිටුවේ මෙම වාර්තාව සම්බන්ධයෙන් දින පහක් තිස්සේ සාකච්ඡා කරන ලදී. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා මණ්ඩලයේදී වාර්තාව ඉදිරිපත් කිරීමේ දී ගිනිකෙළි ඇති වනු ඇතැයි, ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථා මණ්ඩලයේ විවාදය ආරම්භ වීමට පෙර දින මාගේ මිතු මන්ත්‍රීවරයකු මා හට පැවසුව ද, වාසනාවකට, ගිනි කෙළි තබා ඉටිපන්දමක් හෝ දැල් නොවූ බව කාතනායකවරයාගේ ගැලරියේ සිටි මා හට දක්නට ලැබිණි. මණ්ඩලයේ සාමාජිකයන් 115 දෙනෙකු වාර්තාව පිළිබඳව ඔවුන්ගේ අදහස ප්‍රකාශ කරමින් කතා කර තිබිණි.

නව ව්‍යවස්ථාවක් සැකසීම සම්බන්ධයෙන් එය ප්‍රධාන ධනාත්මක පියවරකි. විවාදයේ දී මන්ත්‍රීවරු දැක්වූ දායකත්වය ප්‍රයෝජනවත් සහ ධනාත්මක විය. විශ්වාසයෙන් යුතුව ක්‍රියාවලියට අඛණ්ඩව සහභාගී වූවන් විවාදය දිරිමත් කළහ. විවාදයේ පළමු දිනයේ දී, ආර්. සම්බන්ධන් සහ එම්.ඒ. සුමන්දිරන් යන දෙමළ සන්ධාන මන්ත්‍රීවරුන් දෙදෙනා විසින් විවාදයට වඩා වැදගත් දායකත්වයක් සැපයූහ. ජාතික ගැටළුව සම්බන්ධයෙන් උතුරු ජනතාවගේ ස්ථාවරය පැහැදිලිව අවබෝධ කර ගැනීම සඳහා මෙම කතාවන් ශ්‍රවණය කිරීම වැදගත් වේ. සියලු මන්ත්‍රීවරුන්ගේ දායකත්වය ධනාත්මකව ලැබීම සඳහා වූ ස්වරය මෙම කතා දෙකෙන් ඇති වූ බව මම විශ්වාස කරමි. නව ව්‍යවස්ථාවක අවශ්‍යතාවය මන්ත්‍රීවරු දෙදෙනෙකු පමණක් අභියෝගයට ලක් කළ අතර, එක් මන්ත්‍රීවරයකු පමණක් ක්‍රියාවලියට අභියෝග කළේය.

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා මණ්ඩලයේ විවාදයෙන් අනතුරුව, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සභාවට නව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා කෙටුම්පතක් (පළමු කෙටුම්පත පවා නොවන ආරම්භක කෙටුම්පතක්) ඉදිරිපත් කිරීමට මෙහෙයුම් කමිටුව තීරණය කරන ලදී.

ව්‍යවස්ථා ප්‍රතිසංස්කරණ පිළිබඳ මහජන නියෝජන කමිටුවේ වාර්තාව, උප කමිටු හයේ වාර්තා, මෙහෙයුම් කමිටු වාර්තාව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා මණ්ඩලයට ඉදිරිපත් කිරීම සහ මෙහෙයුම් කමිටු වාර්තාව පිළිබඳ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සභාවේ විවාදයේ දී ව්‍යවස්ථා මණ්ඩලයේ සාමාජිකයන් විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද අදහස් ද සලකා බලා මෙය කෙටුම්පත් කරනු ලැබේ.

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා මණ්ඩලයට ඉදිරිපත් කිරීමට සූදානම්, නව ව්‍යවස්ථාවක කෙටුම්පත, විවාදය සඳහා වන ව්‍යවස්ථා කෙටුම්පතක් නොවන නමුදු, "සාකච්ඡා පත්‍රයක්" (ආරම්භක කෙටුම්පතක්) ආකාරයකි. සිංහල සහ දෙමළ පරිවර්තනයන් සූදානම්ව නොතිබූ බැවින් සාකච්ඡා පත්‍රයක් ලෙස

මෙම කෙටුම්පත ඉදිරිපත් කිරීමට ප්‍රමාද වීමක් තිබූ බව මා අවබෝධ කර ගන්නා නමුදු, නොවැරදිව මාසයේ දී, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා මණ්ඩලය ඉදිරියට සාකච්ඡා පත්‍රය ඉදිරිපත් කිරීමට හැකිවන බවට දැන් නිශ්චිතභාවයක් ඇත. මෙම ලේඛනයේ අන්තර්ගතය නව ව්‍යවස්ථාවේ අන්තර්ගතය වීමට යන බවට යමෙකු හදිසි නිගමනයකට එළඹ විය නොයුතුය. මෙය, මහජනතාවටත් ඔවුන්ගේ අදහස් දැක්වීම සඳහා එක විට ඉදිරිපත් කර, ඉන් පසු එමඟින් ගැඹුරු සාකච්ඡාවකට මග සලසා ගත හැකි සාකච්ඡා පත්‍රයක් පමණි. මා හට මුණ ගැසෙන මහජනතාවගේ අදහස් සහ මතයන්ට අනුවට සාකච්ඡා පත්‍රයේ අඩංගු, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා මණ්ඩලය මඟින් තීරණය කිරීමට ඇති, වැදගත් සහ විවාදශීලී ගැටළු ගනනාවක් ඇත.

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව දිගු කාලයක් පැවතීමට නම් එය රටේ මහජනතාවගේ සියලු අංශ වලට පිළිගත හැකි ව්‍යවස්ථාවක් විය යුතුය. එබැවින්, නම්‍යතාවයට සහ සම්මුතියට ඉඩකඩ තිබිය යුතුය. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව ඉදිරිපත් කිරීමට ඇති ප්‍රමාදය සම්බන්ධයෙන්, මා විශ්වාස කරන්නේ, එකල පාලක පක්ෂයේ අදහස් මත පදනම්ව සැකසුනු 1972 සහ 1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා මෙන් නොව, මහජනතාවගේ සියලු අංශ වලට පිළිගතහැකි ව්‍යවස්ථා කෙටුම්පතක් ඉදිරිපත් කිරීම ක්‍රියාවලියේ අරමුණ වන බැවින්, ක්‍රියාවලිය හේතුවෙන්ම ප්‍රමාද වන බවයි. අපට නව ව්‍යවස්ථාවක් අවශ්‍ය ද යන්න, ප්‍රධාන වශයෙන් විද්‍යුත් මාධ්‍ය තුළින් දිනපතාම මෙන් ඉස්මතු කරන එකම කරුණකි. යමෙකු අපගේ රටේ සමාජ, ආර්ථික සහ සංස්කෘතික ප්‍රමිතීන් පිළිබඳව සලකා බලන්නේ නම්, 1948 නිදහසේ සිට, මෙම සියලු අංශයන්හි බරපතල අර්බුදයක් අපට දැක ගත හැකිය. සම්ප්‍රදායන්ගේ, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී වටිනාකම් වල සහ යහ පාලනයේ ද බරපතල ප්‍රතික්ෂේප කිරීමක් දක්නට ලැබෙන අතර, අප, නීතියේ පාලනය, අධිකරණයේ ස්වාධීනතාවය, මානව හිමිකම් වලට ගරු කිරීම සහ ඇත්ත වශයෙන්ම ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පාලනය සම්බන්ධයෙන් අභියෝග රැසකට අප මුහුණ දෙන්නෙමු. 2015 ජනවාරි 8 දිනට පෙර පැවති වඩාත් බරපතල තත්වයකින් අප නැගී සිටිය නමුදු, මෙම ප්‍රතිසංස්කරණ ශක්තිමත් දේශපාලනය පදනමක් මත පාදක වී නොමැති අතර ඕනෑම අවස්ථාවක කඩා වැටීමට ඉඩ කඩ ඇත.

අප මුහුණ දෙන අර්බුදයේ ගැඹුරට සොයා බැලූ විට, අද අපට දක්නට ලැබෙන අර්බුදය වන්නේ "ජාතික රජයක්" ලෙස නැගී සිටීම සඳහා ඇති නොහැකියාවයි. නිදහසින් පසු වසර 70ක කාලය තුළ, "ශ්‍රී ලාංකික අන්තර්ගතය" සහිත ජාතියක් ලෙස නැගී සිටීමට අපට නොහැකි වී ඇත. 1950

දී, එනම් නිදහස අත් කර ගැනීමෙන් පසු වහාම, "ඉන්දීය අන්තර්ගතය" සහිත ජාතියක් නිර්මාණය කර ගැනීමට, ඉන්දියාවට ප්‍රධාන වශයෙන් එහි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව තුළින් හැකිවී ඇත.

භූගෝලීය වශයෙන් විශාල පැතිරීමක් සහිත, මහත් විවිධත්වයක් සහිත සමාජ, ආර්ථික, භාෂාමය සහ සංස්කෘතික කණ්ඩායම් වලට, ඉන්දීය අන්තර්ගතය සහිතව ජාතියක් ලෙස ඒකාබද්ධ වීමට හැකිවී ඇත. නිදහස් ජයග්‍රහණය කිරීම, ප්‍රධාන ගැටළුව නිරාකරණය සඳහා ඒ පිළිබඳව පෙර දැක්ම, ඉන්දියාවේ මානව සහ ද්‍රව්‍යමය සම්පත් ඒකාබද්ධ කිරීම සම්බන්ධයෙන් එකල සිටි ඉන්දීය නායකයන්ට මේ සම්බන්ධව ගෞරවය හිමි වේ. ජාතිය ඒකාබද්ධ කිරීමේ මෙම කාර්ය භාරය සාර්ථක කර ගැනීම සඳහා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව සකසා ඇත. එකල ඉන්දියාව ගිලගෙන තිබූ, දුප්පත්කම ජයගැනීම සඳහා අවශ්‍ය, සමාජ සහ ආර්ථික සංවර්ධනයේ අවශ්‍යතාවය, මූලික අවශ්‍යතාවයක් ලෙස මෙහිදී ඔවුන් අවබෝධ කර ගත්හ.

රටක, සමාජ, ආර්ථික සහ සංස්කෘතික ගැටළු, කිසිදු ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවකට විසඳිය නොහැකි බව සත්‍යයක් වන නමුදු, ජාතික ඒකාබද්ධතාවය සඳහා අවශ්‍ය ඉඩකඩක් රටේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන් සැලසිය යුතුය. ශ්‍රී ලංකාවේ, ශ්‍රී ලාංකික අන්තර්ගතයක් සහිත ජාතියක් ගොඩ නගා ගැනීමට අප අසමත්ව සිටින්නෙමු.

එබැවින්, දැනට ශ්‍රී ලංකාවට අවශ්‍ය වන්නේ තවත් හුදු ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක් නොව, මෙම ප්‍රධාන ගැටළුව ආමන්ත්‍රණය කරන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවකි. "ශ්‍රී ලාංකිකයන්" යැයි තමන්ට ආඩම්බරයෙන් හඳුන්වා ගැනීමට සෑම පුරවැසියෙක්ටම සමානව හැකිවන තෙක්, ශ්‍රී ලාංකික අන්තර්ගතය සහිත ශ්‍රී ලාංකික ජාතිය ගොඩනගා ගැනීමට අවශ්‍ය පොදු එකඟත්වය රහිතව, මෙම ගැටළුව නිරාකරණය කර ගත නොහැක. එය කරන්නේ කෙසේද යන්න අප ඉදිරියේ ඇති අභියෝගයයි. මහජන නියෝජනයන් පිළිබඳ කමිටුවට සිදු කළ නියෝජනය මඟින්, රාජ්‍යය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ අවශ්‍යතාවයක් දක්නට ලැබෙන අතර, එය සහතික කිරීම සඳහා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ පහත පරිදි ප්‍රතිපාදන සැකසීමයි:

1. සියලු ප්‍රජාවන් රට පාලනයේ හවුල්කාරයන් වීම
2. සමානාත්මතාවය
3. වෙන්කොට නොසැලකීම
4. මධ්‍යයේ සහ පර්යන්තයේ බලය බෙදා ගැනීම (13 වන සංශෝධනය පූර්ණ වශයෙන් ක්‍රියාත්මක කිරීම), සහ මධ්‍යයෙහි බලය බෙදා ගැනීම

(ප්‍රධාන වශයෙන්, පළාත් සභා වලින් සමාන නියෝජිතයන් අඩංගු දෙවන මණ්ඩලයක් නිර්මාණය කිරීම)

5. කණ්ඩායම් අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීම (සෝල්බර් ව්‍යවස්ථාවේ 29 වන වගන්තියෙහි හරය ඇතුළත් වගන්තියක් ඇතුළු කිරීම)
6. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ උත්තරීතරභාවය.

මහජන නියෝජන කමිටුව විසින් සිදු කරන ලද නියෝජනයන්, මෙහෙයුම් කමිටුවේ පළමු වාර්තාව පිළිබඳව විවාදයේ දී ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා කමිටුවේ සාමාජිකයන් ප්‍රකාශ කළ අදහස්, අවම වශයෙන් 13 වන සංශෝධනයේ දක්වා ඇති මට්ටමට හෝ බලය බෙදා හැරීම පිළිබඳව පුළුල් පිළිගැනීම මඟින් එක් බාධකයක් ඉවත් විය.

තවද එය, දේශපාලන විසඳුමක් සඳහා අපගේ මහජනතාවගෙන් විශාල බහුතරයක් පෙනී සිටින බවට පැහැදිලි සාක්ෂියක් වූ අතර, විසඳුමක හදිසි අවශ්‍යතාවය ඔවුන් අවබෝධ කරගෙන සිටිති. ඇත්ත වශයෙන්ම, කමිටුව ඉදිරියේ පෙනී සිටි දකුණේ මෙන්ම උතුරේ බොහෝ සංවිධාන, මෙය විසඳුමක් සොයා ගැනීම සඳහා වන අවසාන අවස්ථාව යැයි විශේෂ අදහස් දැක්වීමක් කළහ. එබැවින්, අප රටේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා ප්‍රතිසංස්කරණ පිළිබඳ පිවිසුම පිළිබඳව නැවත සිතීමට අවස්ථාව උදාවී ඇත. ප්‍රධානතම ගැටළුව නම්, කල්පවතින විසඳුමක් සහිත දේශපාලනික අභිමතයක් නොමැති වීමයි.

පසුබලන

වර්තමානයේ ශ්‍රී ලංකාව මුහුණ දෙන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා අර්බුදය, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සහ පාර්ලිමේන්තු ක්‍රමවේදය ආරක්ෂා කිරීම සඳහා ප්‍රබල ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා ප්‍රතිසංස්කරණ (නව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක්) වල අවශ්‍යතාවය පෙර කිසිදු කලකට වඩා මැදි මට්ටමට පත් කර ඇත. අප, 1961 දී හමුදා කුමන්ත්‍රණය, 1971 සහ 1989 දී ජවිපෙ නැඟී සිටීම, 1983 දී ජාතිවාදී කෝලපාල, එල්ටීටීඊ නැඟී සිටීම හා 30 වසරක යුද්ධය, මහින්ද රාජපක්ෂ යටතේ කාර පාලනය වැනි අවස්ථාවන්ට මුහුණ දෙමින්, නිදහසින් පසු 70 වසරකට වැඩි ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පාලනයක් භුක්ති විඳ ඇත්තෙහි මහජනතාවගේ 2015 ජනවාරි ජයග්‍රහණය, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී අභියෝග වලට මුහුණ දීම සඳහා ඔවුන්ට ඇති හැකියාව ප්‍රදර්ශනය කරයි.

19 වන සංශෝධනය යටතේ ජනාධිපතිවරයා සහ අගමැතිවරයා බල කඳවුරු දෙකක් නිර්මාණය කර ගැනීම මඟින්, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පාලනය සඳහා ඇති

වන අස්ථාවරත්වය සහ අභියෝග පිළිබඳව, මෙම අර්බුදයෙන්, අවධානය යොමු කරවයි. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව සඳහා වන 19 වන සංශෝධනය මඟින් අත් කර ගැනීමට යෝජිත අරමුණ පිළිබඳව කිසිදු විටෙක සැකයක් නොතිබිණි. එමඟින්, ජනාධිපතිවරයාගේ බලතල ගලවා ඉවත් කිරීමටත්, පාර්ලිමේන්තුවේ බලය ශක්තිමත් කිරීමටත් අදහස් කරන ලදී. ජනාධිපති මෛත්‍රීපාල සිරිසේන තෝරාපත් කර ගැනීම සඳහා වූ ජන වරමත් එය විය. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 47 වන ව්‍යවස්ථාව යටතේ ජනාධිපතිවරයා යටතට පැවරී තිබූ අගමැතිවරයා ඉවත් කිරීමේ බලය සහ මහ මැතිවරණයකින් පසු වසරක් ගතවූ පසු ඕනෑම අවස්ථාවක පාර්ලිමේන්තුව විසිරවීම සඳහා වූ බලය 19 වන සංශෝධනය මඟින් අවලංගු කරන ලදී. මෙය එක් මන්ත්‍රීවරයකු හැර, සියලු පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රී වරුන් විසින් සම්මත කරන ලදී. අද අප මුහුණපානු ලබන අර්බුදය වන්නේ ජනාධිපති ක්‍රමය අහෝසි කර, ඒ වෙනුවට අග්‍රාමාත්‍යවරයා ප්‍රමුඛ අමාත්‍ය මණ්ඩලයට විධායක බලතල පවරන ලද ආණ්ඩුවක් සහිත පාර්ලිමේන්තුවක් ගොඩ නඟා ගැනීමට ඇති නොහැකියාවයි. කෙසේ නමුදු, පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන්ගේ බහුතරයේ සහාය ලැබෙන්නේ කාට ද යන්න පාර්ලිමේන්තුව විසින් තීරණය කිරීම මඟින් මෙම අර්බුදය විසඳා ගත හැකිය.

සිදු වී ඇති හානිය, අස්ථාවරත්වය සහ ක්‍රමවේදය සම්බන්ධව විශ්වාසය ගිලිහී යාම, යනාදී වශයෙන් ඇති වී ඇති තත්ත්වය, පහසුවෙන් මැඩ පවත්වා ගැනීම පහසු නැත. ජනාධිපති ක්‍රමය අහෝසි කර, 1977 පෙර පැවති ආකාරයේ පාර්ලිමේන්තු ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයක් පිහිටුවා ගත හැකි, නව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක් අපට දැඩි ලෙස අවශ්‍යව ඇත. 2015 ජනවාරි මස පැවති ජනාධිපතිවරණ මැතිවරණයේ දී හා ඉන්පසු 2016 අගෝස්තු මස පැවති පාර්ලිමේන්තු මහ මැතිවරණයේ දී, මෛත්‍රීපාල සිරිසේන ආණ්ඩුවට මහජනතාව ලබා දෙන ලද වරම මෙය වීම ද සැලකිය යුතු දෙයකි. නව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක් සඳහා වන ජාතික එකඟතාවයකින් පමණක්, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සහ මහජනතාවගේ මූලික අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා වීම තහවුරු වනු ඇත. මහජන විශ්වාසය සහ බැඳීම දිනාගත හැකි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක් සඳහා, මෙම ජාතික එකඟතාවයෙන් ජීවය ලැබෙනු ඇත.

මේ අපේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව යනුවෙන් සැමදෙනා ආඩම්බරයෙන් පවසන, නව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට, ශ්‍රී ලාංකික අනන්‍යතාවයක් සහිත දේශයක් ගොඩ නැඟීම සඳහා, පදනම දැමිය හැකි විය යුතු අතර, නව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන් බහු වාර්ගික, බහු විධ සමාජයක ඉස්මතු වන හදිසි ගැටළුව ආමන්ත්‍රණය කළ හැකි විය යුතුය.

ඉරණුම සමග කතිකාවක යෙදුණු ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය

රාධිකා කුමාරස්වාමි

2018 ඔක්තෝබර් මාසයේ දී ඇතිවූ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාමය අර්බුදය තුළින් පැන නැගුණු, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 19වැනි සංශෝධනයෙන් විධිවිධාන සලසා ඇති පරිදි විධායකයේ බලතල සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් ලබාදුන් නඩු තීන්දුව සම්බන්ධයෙන් ගැඹුරු නීතිවිද්‍යාත්මක විශ්ලේෂණයක් ලේඛකයා/ ලේඛිකාව විසින් ලබාදෙයි.

ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ, කිසිදු ප්‍රධාන පෙළේ නඩුකරණයක් හිස් අවකාශයක සිදු වන්නේ නැත. විනිශ්චයකාරවරුන්, ඔවුන් ඉදිරියේ ඇති නීතියේ අඩංගු වචන වල මතුපිට අර්ථයට කැපවිය හැකි වුව ද, මැතිවරණයේදී ඡන්දය ලබා දුන් පුරවැසියන්ගේ සහ ව්‍යවස්ථාදායකයෙහි අභිමතය, නිශ්චිතවම විශ්ලේෂණයේ රාමුව විය යුතුය. අපගේ අවබෝධයට මඟ පෙන්වන්නේ ගම්‍යාර්ථයයි., සමාජ සහ දේශපාලන සන්දර්භයන් පිළිබඳව කිසිදු විටෙක සඳහන් නොකර සිටීමට අධිකරණයන් යොමු වේ. භාෂාවේ මතුපිට අර්ථයට සමීපව ලියනු ලබන අතර වැඩිම වුවහොත් පාර්ලිමේන්තු රැස්වීම් වල අඩංගු වන පරිදි ව්‍යවස්ථාදායකයේ අභිමතය ප්‍රකාශ කරන ලේඛන වැඩියෙන් පරීක්ෂා කිරීම එහිදී සිදු කරනු ලැබේ. කෙසේ නමුදු, ඇමරිකානු යථාර්ථවාදී සම්ප්‍රදාය¹ සහ විචාරාත්මක නීති අධ්‍යයන විශාරදයින්,² විසින් වඩාත් ප්‍රශස්ථ ලෙස සකසන ලද ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සැකසීම් යථාවාදීව අවබෝධ කර ගැනීම සඳහා, එහි දේශපාලනික සහ සමාජ සන්දර්භය තුළ, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථානුකූල පැහැදිලි කිරීම ස්ථානගත කිරීම සඳහා, අප නීතියේ ධනාත්මක රාමුවෙන් ඔබ්බට ගමන් කිරීම අවශ්‍ය වේ.

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 19 වන සංශෝධනයට නිශ්චිත ඉතිහාසයක් ඇත. එහි මූලාරම්භය, 2015 මහ මැතිවරණයේ දී සිදු වූ අතර, පූජ්‍ය මාදුළුවාවේ සෝහිත හිමි නායකත්වය දුන් සිවිල් සමාජය විසින් විධායක ජනාධිපති ධුරයේ පුළුල් පරාසයක බලය වෙත යොමුකරවන ලද ගැඹුරු අවධානයන් තුළින් ගොඩනගන ලද පසුබිමක් මඟින් එය අහෝසි කිරීමට වෙනුවෙන් බලපෑම් එල්ල කරන ලදී. 2015 මැතිවරණයට පෙර ආසන්නම වසර කිහිපයේ දී, විධායක බලය ඒකාධිපතියකුගේ පරමාධිකාරීය යටතේ ක්‍රියාත්මක වීම දක්නට ලැබිණි. සිදු වූ අපයෝජනයන් සහ අසාධාරණයන් මඟින් සමස්ථ සමාජ ව්‍යාපාරයක් නිර්මාණය කළේය. කෙබඳු ආකාරයක තැනි ගැන්වීමේ සහ බිය ගැන්වීමේ පරිසරයක් තිබුන ද, මෙම සමාජ ව්‍යාපාරය, විධායක ජනාධිපති ධුරය අහෝසි කර, ආයතන, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී, ශක්තිමත් සහ ස්වාධීන ආයතන බවට පත් කිරීමේ අවශ්‍යතාවය මත, තම ශක්තිය ගොඩ නගාගෙන ඉලක්කය කරා ගමන් කළේය. විධායක ජනාධිපති ධුරය අහෝසි

රාධිකා කුමාරස්වාමි - ජනාන්තරය පිළිගත් මානව හිමිකම් උපදේශකයෙකු සහ කාන්තාවන්ට එරෙහි ප්‍රචණ්ඩත්වය පිළිබඳ හිටපු එක්සත් ජාතීන්ගේ විශේෂ වාර්තාකාරිණියකි. ඇය ශ්‍රී ලංකා මානව හිමිකම් කොමිසමේ හිටපු සභාපතිණියක්ද වේ.

කිරීම, ඉහළ තනතුරුවලට පත් කිරීම පිළිබඳ ජාතික සම්මතියක් ඇති කිරීම සහ ස්වාධීන කොමිසන් සභා හා ආයතන ශක්තිමත් කිරීම සඳහා, සාධාරණ සමාජයක් සඳහා වන ජාතික ව්‍යාපාරයේ යෝජනා මඟින් ඉල්ලීම් සිදුකරන ලදී.³

19 වන සංශෝධනය, මෙම විරෝධතාවයන්ගේ ප්‍රතිඵලයක් වූ අතර ජනප්‍රිය සහ සිවිල් සමාජ ක්‍රියාකාරීත්වය තුළින් ඇති වූ සමාජ කැළඹීම එහි මූල බීජයන් විය. දහනව වන සංශෝධනයෙන් විධායකය අහෝසි නොකර එහි බලය අඩු කිරීම හේතුවෙන් බොහෝ දෙනා කලකිරීමට වූ නමුදු එමගින් විධායකයේ බලතල සැහෙන දුරකට සීමා කෙරිණි. විශේෂයෙන් ම, එය, විනිශ්චයකාරවරුන් සහ කොමිෂන් සභා පත් කිරීම සඳහා වඩාත් සම්මත ක්‍රියාවලියකට අවස්ථාව සැලසීම සහ වැදගත් ආයතන වල ස්වාධීනත්වය තහවුරු කිරීම සඳහා පටිපාටි පැනවීම මඟින්, ජනාධිපතිවරයාගේ පාර්ලිමේන්තුව විසුරුවා හැරීම සඳහා වන බලය සීමාකර සංවර්ධන සහ තුළන ශක්තිමත් කරන ලදී. පාඨයන් (text) සංකීර්ණ වන අවස්ථා වල දී සහ කෙටුම්පත් කිරීම නොගැලපෙන අවස්ථා වල දී, 19 වන සංශෝධනයේ මේ සුවිශේෂී ඉතිහාසය අපට මඟ පෙන්විය යුතුය. කිසිදු සැකයකින් තොරව, 19 වන සංශෝධනයේ අරමුණ සහ විධානය වූයේ විධායකයේ නිර්බාධිත අභිමතය කප්පාදු කිරීම ම විය.

විධායක සහ පරිපාලන ක්‍රියාවන් පිළිබඳ අධිකරණමය සමාලෝචනය

මෑතක සිදු වූ, පාර්ලිමේන්තුව විසුරුවා හැරීමේ සිදුවීමේ වඩාත් වැදගත් වූ ලක්ෂණයන් වූයේ, අධිකරණමය සමාලෝචනය, එහි විෂයපථය සහ එහි යෙදවුම පිළිබඳ වූ ප්‍රශ්නයයි. ජනාධිපතිවරයා පාර්ලිමේන්තුව විසුරුවාහරින ලද විට, ඒ සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රේණිදායකරණයට අධිකරණය බලය තිබුනේ ද, එසේ නම්, එම බලයට ජනාධිපතිවරයාගේ ක්‍රියාකාරකම් සඳහා කොපමණ අභිමතයක් හෝ නිදහසක් ලබා දිය යුතු ද? වගඋත්තරකරුවන්ගේ මූලික ප්‍රතිචාරයන්හිදී අවධානය යොමු කරනු ලැබුවේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ විසුරුවා හැරීමේ ප්‍රතිපාදන පිළිබඳව සියුම්ව කියවීම කෙරෙහි වූ අතර, අධිකරණ සමාලෝචනය සම්බන්ධයෙන් නොවේ. අනෙක් අතට, ඔවුන්ගේ ලිඛිත ඉදිරිපත් කිරීම් මෙන්ම, නීතිපතිවරයාගේ ඉදිරිපත් කිරීම්, ශ්‍රේණිදායකරණයට අධිකරණමය බලයක් නොමැති බව, නඩුව ඇසීමට අයිතියක් නොමැති බව, පාර්ලිමේන්තුව විසුරුවා හැරීමේ නිවේදනය සමාලෝචනය කිරීම සඳහා අධිකරණයට බලයක් තිබිය නොහැකි වීම

සම්බන්ධයෙන් වූ අතර එම තර්කයන් මත නඩුව බොහෝ සෙයින් රඳා පැවතියේය.

අපගේ පශ්චාත්-යටත් විජිත ඉතිහාසයේ, අපගේ මහා නීති විශාරදයින් සහ බොහෝ බලවත් නඩුකාරවරුන් ජෝන් ඔස්ටින් ගේ ගේ අදහස් අනුව ගිය ශිෂ්‍යයෝ වූහ.⁴ ජනතාව පරමාධිපත්‍යයට සමාන වන අතර, පරමාධිපත්‍යයට පාර්ලිමේන්තුව සමාන වේ. අනෙක් සෑම ආයතනයක්ම ද්විධිනික වේ. 1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන් විධායක ජනාධිපති ධුරය හඳුන්වා දෙන ලද නමුදු, එම අවස්ථාවේ දී, පාර්ලිමේන්තුවේ උත්තරීතරභාවය පිළිබඳව ප්‍රශ්න නොකරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව සුරක්ෂිත කිරීම, බොහෝ පරිනත පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන් අතර ප්‍රධාන තේමාවක් බවට පත් වී ඇත. මානව හිමිකම් නඩුකරණය වර්ධනය වන තුරු, බ්‍රිතාන්‍ය සහ අමෙරිකානු නීතිය තුළ මහා බලවතෙකු වූ ජෝන් ඔස්ටින් පවා, නීතිය සහ සදාචාරය අතර ඕනෑම සම්බන්ධතාවයකට එරෙහිව තර්ක කළේය.

තෛතික යථානුභූතවාදයේ පියා ලෙස ඔස්ටින්, ස්වෛරී රාජ්‍යයක් තනි ඒකකයක් ලෙස දුටු අතර, ඔහුගේ බොහෝ විශ්ලේෂණයන් ධුරාවලි අනුපිළිවෙලක් තුළ, අනුමැතිය, නියෝගය සහ රාජකාරිය මත රඳා පැවතී. එම ඒකකය වූයේ මධ්‍යම පාර්ලිමේන්තුව වූ අතර, ඔස්ටින් අයිතිවාසිකම් පනත් හෝ බලය බෙදීම සම්බන්ධයෙන් ප්‍රබල ලෙස පෙනී නොසිටියේ ය. නීතිය සෑදීමේ බලය, බොහෝ විවිධ ආයතන තුළ බොහෝ සෙයින් අතරේ විසිර ඇති බවක් සඳහන් කළ (හාර්ට් 1961), එච්.එල්.ඒ. හාර්ට් වැනි ඔස්ටින් අනුගමනය කළ යථානුභූතවාදීන් පවා, හුදෙක්ම කල් ඉකුත්ව ඇති බව දක්වන ලද ලක්ෂණ වන ඔස්ටිනියානු ලක්ෂණ නීතිපතිවරයාගේ ඉදිරිපත් කිරීම් තුළ ගැබ්ව ඇත. දෝෂාභියෝග ක්‍රියා පටිපාටියක් තුළින් ජනාධිපතිවරයා ධුරයෙන් ඉවත් කිරීම සඳහා වන තනි බලය පාර්ලිමේන්තුව පමණක් සතු වන බැවින්, ශ්‍රේණිදායකරණයට මේ සම්බන්ධයෙන් අධිකරණ බලයක් නොමැති බව නීතිපතිවරයා තර්ක කළේය. අධිකරණ බලය පළමුව පාර්ලිමේන්තුව තුළින් ක්‍රියාත්මක වන බව සහ පසුව පාර්ලිමේන්තුවෙන් අධිකරණයට යොමුවී (1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව, 4(ඇ) වගන්තිය මඟින්) ක්‍රියාත්මක කරන බව, අප ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ භාෂාවෙන් පැහැදිලිව සඳහන් වන බවත් සඳහන් කරමින්, අනෙක් වග උත්තරකරුවන්ගෙන් අයෙකු ද දැඩි ලෙස තර්ක කළේය. පාර්ලිමේන්තුව සම්බන්ධ කරගනිමින් සිදුවන දෝෂාභියෝග ක්‍රියාවලියක් ඇති බැවින් මෙම නඩුව ඇසීමට අධිකරණට බාධා ඇති බවට ඔවුන් තවදුරටත් තර්ක කළහ. එසේ වුවද, අසංක වැලිකල ග්‍රවුන්ඩ්විච්ස් සඳහා ලියූ

කෙටි ලිපියේ (වැලිකල 2018) දී දැඩි ලෙස තර්ක කළේ, ජනාධිපතිවරයාගේ දේශපාලනමය සහ ව්‍යවස්ථාදායකමය වගවීම, ආණ්ඩු ව්‍යවස්ථාව මඟින් බලාපොරොත්තුවන බවයි. දේශපාලන වගවීමට, දෝෂාභියෝගය ඇතුළත් වේ. ව්‍යවස්ථාමය වගවීම යනු, නීතියේ පාලනය සහ ව්‍යවස්ථාව ආරක්ෂා කරමින් අධිකරණ බලය ක්‍රියාත්මක කිරීමයි.

1970 සිට ලෝකයේ බොහෝ අධිකරණ, බලය බෙදීමේ මූලධර්මය සහ ආණ්ඩුවේ විවිධ ආයතන අතර සංවරණ සහ තුලන ඇතිවීම වැළඳ ගනිමින් ඔස්ටින්ගේ ඒකීය ස්වෛරී රාජ්‍ය සංකල්පය සහ පටු නෛතික යථානුභූතවාදයෙන් ඉවත් වී ඇත. මාබර් එ. මැඩිසන් එක්සත් ජනපද ශේෂ්ඨාධිකරණ නඩුවේ මූලධර්මයන් සමඟ, පුද්ගලයන් අත්තනෝමතික රාජ්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වයට එරෙහි අධිකරණමය ප්‍රතිකර්මයක් අපේක්ෂා කරන බැවින්, අන්තර්ජාතික සහ ජාතික මානව හිමිකම් ව්‍යාපාරයෙහි බලය බෙදීමේ සංකල්පය වර්ධනය වී ඇත.⁵ ශ්‍රී ලංකාවේ, මෙම මූලධර්මය වැළඳ ගැනීම, 1990 දී ආරම්භ වූ නමුදු, එය එලගන්වනු ලැබුවේ 2015 දී යැයි කිවහැකි ය. ජාතික සේවක සංගමය එ. ශ්‍රී ලංකා හදබිම අධිකාරිය නඩු තීන්දුවේ වර්තමාන අභිවිනිසුරුවරයා ලියන ලද වගන්තියක් ජනාධිපති නීතිඥ ප්‍රියන්ත ජයවර්ධන විසින් උපුටා දක්වන ලදී: “ව්‍යවස්ථාදායකය, විධායකය සහ අධිකරණ කාර්යයන් ලෙස රාජ්‍යයක් මැදිහත් වන පැහැදිලි කාර්භාරයන් තුනක් ඇත. රාජ්‍යයේ එම ශාඛාවන් තුන, රාජ්‍යයේ විවිධ අවයවයන් ලෙස විවිධ බලතල සහ කාර්යයන් මඟින් නිර්මාණය වී ඇත. එම තුන, ව්‍යවස්ථානුකූලව, එකිනෙකට සමාන මට්ටම් වල මෙන්ම එකිනෙකට ස්වාධීනව ඇත.” (ජාතික සේවක සංගමය එ. ශ්‍රී ලංකා හදබිම අධිකාරිය).

“පසුමිබියෙන් හෝ අසිපතින් අත් නොවුනු අධිකරණයේ අධිකාරිය අවසාන වශයෙන් රඳා පවතිනුයේ, එහි සදාචාරාත්මක දණ්ඩන සම්බන්ධ වන මහජනයාගේ අඛණ්ඩ විශ්වාසය මතය”, බේකර් එ. කාර්, නඩු තීන්දුව උපුටා ගැනීම මඟින් නෛතික යථානුභූතවාදයේ සදාචාරාත්මක හිස් අවකාශය වෙත ආපසු යාම වර්තමාන ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් ද ප්‍රතික්ෂේප කරනු ලබයි.

ශ්‍රී ලාංකික නෛතික සහ දේශපාලනික පර්යාය ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ උත්තරීතරභාවය මත රඳා පවතින බව ශේෂ්ඨාධිකරණ නඩු තීන්දුවේ නිශ්චිත සම්මතියක සඳහන්ව ඇත. නමුත් එවැනි සම්මතියක් ඇති වීම ප්‍රමාද ය. ජෝර්ජ් බ්‍රැන්ෂ් ඇමරිකානු ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව සම්බන්ධයෙන් තර්ක කළාක් මෙන් එක් වගඋත්තරකරුවකු තර්ක කරනු ලැබුවේ, පාර්ලිමේන්තුව හෝ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව නොව

ජනාධිපතිවරයා උත්තරීතර වන බවට සලකනු ලැබීම, ශ්‍රී ලාංකික අණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ ප්‍රධාන ප්‍රතිෂ්ඨාව වූ බවයි (ආර්. සම්බන්ධන් සහ වෙනත් අය එ. නීතිපති, පි.52). ශ්‍රී ලාංකික සහ අන්තර්ජාතික නඩු නීතිය භාවිතයෙන් ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් මෙම තර්කය පහසුවෙන් නිෂ්ප්‍රභ කරන ලදී. (නික්සන් එ. ෆිට්ස්ජෙරල්ඩ්). කෙසේ නමුදු, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන් ප්‍රකාශිත පරමාධිකාරී බලය විශාල වශයෙන් යොදාගෙන ඇති, ශ්‍රී ලංකාවේ ඉතා බලවත් විධායක ජනාධිපතිවරුන් පිළිබඳ සමාජ-නෛතික විශ්ලේෂණයක් සිදුකළහොත්, වර්තමාන සිද්ධාන්තයන්හි සඳහන් වන කුමක් වුව ද විධායක ජනාධිපති ධුරය ව්‍යුහාත්මකව වඩාත් වැදගත් ආයතනය ලෙස තර්කකිරීමට බොහෝදෙනා යොමුවිය හැක. 19 වන සංශෝධනය සහ මෑතක දී ලබා දුන් නඩු තීන්දුව ලබාදෙන තෙක්, කාර්යයන්, බලපෑම් සහ බලතල සම්බන්ධයෙන්, 1978 අණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ ජනාධිපති ධුරය වඩාත් බලසම්පන්න ආයතනය ලෙස පැවත ඇත.

සමහරෙක්, විධායක ජනාධිපති ධුරයේ උත්තරීතරභාවය පිළිබඳ ආකල්පය ඉදිරියට ගෙන එන අතර, තවත් බොහෝ දෙනෙකු පර්ලිමේන්තුවේ උත්තරීතරභාවය වෙනුවෙන් තර්ක කරති.⁶ උත්තරීතරභාවය සම්බන්ධ කරුණේ දී, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව අපැහැදිලි සහ නිහඩ ස්වභාවයක් දක්වයි. නීතියේ පාලනය. මූලධර්මය සඳහා මිනිසුන්, මිනිසුන් විසින් නොව නීතිය විසින් පාලනය වන ක්‍රමවේදයක් ස්ථාපනය කරන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව ම උත්තරීතර වන තත්වයක් අවශ්‍ය යැයි එහි කිසිදු තැනක සඳහන් නොවේ. කෙසේ නමුදු, මෙම අධිකරණයෙන් ගොඩනැගුණු වර්තමාන නඩු තීන්දුව භාවිතයෙන් එම කාරණය තීරණය වන බව පෙනේ. සියලු ආයතන අභිබවා, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව උත්තරීතර යැයි වර්තමාන අධිකරණය සැකයෙන් තොරව පිළිගන්නා අතර, අධිකරණ පද්ධතිය බේරුම්කරුවකු ලෙස නිශ්චය කරනු ලබයි. මෙම හේතු දැක්වීමේ ප්‍රවණතාවය, 1994 දී, ප්‍රේමචන්ද්‍ර එ. මේජර් මොන්ටේගු ජයවික්‍රම නඩුවෙන් ආරම්භ විය.⁷ (සහ නඩුකර කිහිපයකින් වර්ධනය විය). නමුත්, මෑත ඉතිහාසයේ ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ බොහෝ විට දක්නට ලැබුණු අහේතුක වෙනස්වීම් ගැටළුවට පැහැදිලි විසඳුමක් ලබා දී නැත. 2005ට පසු කාලය තුළ, ආණ්ඩුවේ වෙනත් ආයතන සම්බන්ධයෙන් අධිකරණය කවර ස්ථාවරයක සිටියේ ද යන්න පිළිබඳව බරපතල ගැටළු තිබේ. ශිරාණි බණ්ඩාරණයක මහත්මියට එරෙහි දෝෂාභියෝග නඩුව සම්බන්ධයෙන් සිදු වූ වර්ධනයන් අප කිසිදු විටෙක නොසලකා නොසිටිය යුතුය (ශිරාණි බණ්ඩාරණයක දෝෂාභියෝග නඩුව). වෙනත් පාලන සමයන්හි ද, අධිකරණයට එරෙහි

එවන් ප්‍රහාරයන් සිදු විය.⁸ බොහෝ වසර ගනනක් තිස්සේ නිරන්තරයෙන් සිදුවූ කඹ ඇදීලි කෙසේ වුව ද, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව උත්තරීතර වන බවත්, නීතියේ පාලනය ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ දැල තුළින් ඉදිරියට ගමන් කරන බවත්, අධිකරණය අවසානතම බේරුම්කරුවා වන බවත්, පිළිගැනීම තුළින් ශ්‍රී ලංකා ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය ලොව පුරා වෙනත් ප්‍රගතිශීලී අධිකරණයන් හා එක එල්ලේ සිට ගනී. මෙම සියුම් බල හුවමාරුව තුළින් අධිකරණය සහ-සම ආයතනයක් ලෙස ඉහළට නැඟී සිටීම පමණක් නොව, පවරා දී ඇති ඇතැම් වගන්ති හැරුණු කොට ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ සෑම වගන්තියක් සඳහාම අවසාන අර්ථකථකයා ලෙසද පිළිගෙන තිබීම ආත්ම විශ්වාසයෙන් යුතු සහ ඉදිරි දැක්ම පිළිබඳ බලාපොරොත්තු තබාගත හැකි අධිකරණයක් පිළිබඳ සලකුණක් වේ.

පාර්ලිමේන්තුව විසුරුවා හැරීම දේශපාලනික ප්‍රශ්නයක් වන බැවින්, අධිකරණයට ඒ සම්බන්ධයෙන් අධිකරණමය බලයක් නොමැති බවට, ජනාධිපති ලේකම්වරයා ද තර්ක කළේය. (ආර්. සම්බන්දත්සහ වෙනත් අය එ. නීතිපති, පි.23) 'දේශපාලනික ප්‍රශ්නයකි බවට වන ගැටළුව සම්බන්ධයෙන් අමෙරිකානු එක්සත් ජනපදයේ මුල් කාලයන්හි ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ වූ බොහෝ නඩුකරණයන්හි, ඓතිහාසික තීන්දුවක් ලබා දී ඇත. මෙම ගැටළුව පිළිබඳ වූ මෙම ඓතිහාසික නඩුව, බේකර් එ. කාර් වූ අතර, එය, ඡන්දදායක දිස්ත්‍රික්ක ඇදීම සහ සුළුතර ඡන්ද බලය හීන කිරීම සඳහා ඊනියා ලෙස අයුතු වාසියට ඡන්ද කොට්ඨාශ ලකුණු කිරීම සමාලෝචනය කිරීමදී, අමෙරිකානු එක්සත් ජනපදයේ අධිකරණ බලය පිළිබඳව වූ නඩු තීන්දුවකි. ඡන්ද ප්‍රදේශ සම්බන්ධ කරුණක් වූ බැවින්, එය හුදෙක් ව්‍යවස්ථාදායකයේ විෂය කරුණක් වනු ඇති බවක් අපේක්ෂා කරන ලදී. එහෙත්, දිස්ත්‍රික් සීමා රේඛා ඇදීම ඍජුවම ඡන්ද අයිතියට බලපාන බව අධිකරණය විසින් තර්ක කරන ලදී. දේශපාලන ප්‍රශ්නයක් විය හැකි බවට දක්නට ලැබුණ මෙම ප්‍රශ්නය පුරවැසියන්ගේ අයිතිවාසිකම් වලට සම්බන්ධ වීම හේතුවෙන් ඒ සම්බන්ධයෙන් අධිකරණ බලය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා මාර්ගයක් පෑදුණි. මෙය සිදුවූයේ, අයිතිවාසිකම් පනත නීති සංග්‍රහ කරනු ලැබූ සහ අමෙරිකානු එක්සත් ජනපද සිවිල් අයිතිවාසිකම් ව්‍යාපාරයේ ඡන්දය දීමේ අයිතිය කේන්ද්‍රික මතවාදයක් වූ ප්‍රබල කාල සමයක දීය. එතැන් සිට, එහි දේශපාලනික ස්වභාවය කෙබඳු වුව ද, අයිතිවාසිකම් පනත සම්බන්ධයෙන් බලපෑ ඕනෑම කරුණක් අධිකරණමය ගැටළුවක් ලෙසට සලකනු ලැබිණි. වර්තමානයේ දී, අමෙරිකානු ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය වෙත රිපබ්ලිකන් ප්‍රතිවිරෝධයක් ඇත. මෙම වසරේ දී, අමෙරිකානු ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය, අයුතු වාසිය තකා

ඡන්ද කොට්ඨාශ ලකුණු කිරීම සමාලෝචනය කරන ලද නමුදු, බොහෝ සෙයින් රිපබ්ලිකන් ලැදිව අදින ලද ව්‍යවස්ථාදායක දිස්ත්‍රික්ක පිළිගන්නා ලදී. එක්සත් ජනපදයේ අධිකරණය වඩාත් දැඩි ව දක්ෂිණාංශික අතට ගමන් කිරීමත් සමඟ, ප්‍රජාතාන්ත්‍රික ආයතන සහ සමාජ හා ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති වලට අදාළ සිවිල් අයිතිවාසිකම් අධිකරණමය වීම වැළැක්වීම සඳහා ඇති හැකියාවක් ලෙසින්, දැනටමත් නැවත-ඉස්මතුවන දේශපාලන ප්‍රශ්නය පිළිබඳ විවාදය දැකිය හැකිය. (මීලර් එ. ජොන්සන්; ෂෝ එ. රෙනෝ; බ්‍රූස් එ. විරා)⁹.

රටේ දේශපාලනික සහ ආර්ථික තත්වය ඉතා හදිසි තත්වයක ඇති බවත්, දේශපාලනික අවදානම් තත්වය හේතුවෙන් ජනාධිපතිවරයාට පාර්ලිමේන්තුව විසුරුවා හැරීමට සිදු වූ බවට ද වර්තමාන නඩුවේ වගඋත්තරකරුවෝ තර්ක කළහ. (ආර්. සම්බන්ධත් සහ වෙනත් අය එ. නීතිපති, පි.19). පෙබරවාරියේ පැවති පළාත් පාලන ඡන්දයෙන් පසුව පාර්ලිමේන්තුවේ වූ අභියෝග සහ මෑතක දී සිදු වූ සිදුවීම් "බලපෑම් කරන, නොසිතූ විරු, බරපතල තත්වයන්" බවත් වගඋත්තරකරුවෝ තර්ක කළහ. 62(2) වගන්තිය මඟින් හදිසි අවස්ථා පැල දොරක් දක්වනු ලබයි.¹⁰ මෙම තර්කයේ සිද්ධි වාචක පදනම, ගැටළුකාරී වන අතර ඒ සඳහා දිගුකාලීන නඩුකරණයක් අවශ්‍ය වේ. රට පූර්ණ අර්බුදකාරී මට්ටමක තිබුණේ යැයි දැක්වූ තර්කය බලපෑමක් ඇතිකරන මට්ටමේ තර්කයක් නොවීය. දේශපාලනික අවදානම් තත්වය මඟින් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාමය ක්‍රියාවලීන් සහ කාර්ය පටිපාටීන් මඟහැර යෑම සාධාරණීකරණය කළ හැකිය යන්න, අධිකරණය නිශ්චිතවම පිළිනොගන්නා ලදී.

පාර්ලිමේන්තුව විසුරුවා හැරීම, මූලික අයිතිවාසිකම් නඩු මඟින් අධිකරණමය සමාලෝචනයක් සිදු කිරීමේ අවශ්‍යතාවයක් සහිත "විධායක හෝ පරිපාලන ක්‍රියාවක්" නොවන බව, නීතිපතිවරයා සහ වගඋත්තරකරුවන් තර්ක කළහ. විසුරුවා හැරීම, 126 ව්‍යවස්ථාවෙන් සහ මූලික අයිතිවාසිකම් විෂයෙන් පථයෙන් පරිබාහිර ජනාධිපතිවරයාගේ විධායක ක්‍රියාවක් බව ඔවුන් කියා සිටියහ. මේ සඳහා, ඔවුන් විධායක බලතල මූලික වශයෙන් වර්ග දෙකකට බෙදූහ: රාජ්‍යයේ ප්‍රධානියා වශයෙන් ජනාධිපතිවරයා විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන සීමාරහිත බලතල සහ රජයේ ප්‍රධානියා වශයෙන් ජනාධිපතිවරයා විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන විධායක බලතල යනු එම බෙදුම විය. ආණ්ඩුවේ ප්‍රධානියා වශයෙන් සිදු කරනු ලබන විධායක ක්‍රියා සමාලෝචනය කළ හැකි බවත්, රාජ්‍යයේ ප්‍රධානියා ලෙස ඔහුගේ ක්‍රියාවන් පිළිබඳව එසේ සිදු කළ නොහැකි බවත් ඔවුන් තර්ක කළහ.

නීතිපතිවරයාට අනුව, විසුරුවා හැරීමේ බලතල, රාජ්‍යයේ ප්‍රධානියා වශයෙන් ජනාධිපතිවරයා විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන සීමා රහිත බලයකි. එය රාජකීය පරමාධිකාරී බලයට සමාන වේ. මෙම බලය යටත් විජිත අධිරාජ්‍යයාගෙන් උරුම වූ අතර, නීතිපතිවරයාට අනුව, එය පාර්ලිමේන්තුව විසුරුවා හැරීමේ අභිමතය වැනි සමහර අංශ වලින් පූර්ණ සහ පරිපූර්ණ වේ. අධිරාජ්‍යයකුගේ පරමාධිකාරී බලතල සතු රජයේ ප්‍රධානියාට, සමස්ථ කරුණු සමූහයක් සමඟ රජෙකු ලෙස ක්‍රියා කිරීමේ අයිතිය පිළිබඳ, පුළුල්, නිර්බාධිත අභිමතයක් විධායකයට ලබා දිය හැකිය. ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී රටක නීතිපතිවරයකුට එවැනි තර්කයක් සඳහා ඉඩ හසර ලබා දීම, මහත් පුද්ගලය දනවන සිදුවීමකි.

ශ්‍රී ලාංකික නඩු තීන්දු ගණනාවක් උපුටා ගනිමින්, ශ්‍රී ලංකාවේ ජනාධිපතිවරයාට අධිරාජ්‍යයකුගේ ආවරණයක් උරුම වී නොමැති බව, ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය ඉතා පැහැදිලිව සනාථ කරන ලදී. ජනාධිපතිවරයා යනු, එක්සත් රාජධානියේ පරිදි ඔටුන්නට හිමි, නිශ්ශේෂ විධායක බල මූලාශ්‍රයක් නොවන බව, සරත් සිල්වාගේ වචන වලින් ම, අධිකරණය පැහැදිලි කොට දැක්වීය. ශ්‍රී ලංකාවේ ජනාධිපතිවරයා, “අදාළ අවස්ථාවන්හි” රජයේ සහ ආණ්ඩුවේ යන ආයතන දෙකෙහිම ප්‍රධානියා ලෙස, තම නිල මට්ටමින් ඔහු සිදු කරන ක්‍රියාවන් සඳහා වගවිය යුතු බව අධිකරණය විසින් පැහැදිලිව දක්වන ලදී. (ආර්. සම්පන්දන් සහ වෙනත් අය එ. නීතිපති, පි. 43)

“විධායක හෝ පරිපාලන ක්‍රියාවක්” යනු කුමක් ද යන්න, සිදුවීමේ කරුණු මත රඳා පවතින බවට අධිකරණය විසින් තර්ක කරන ලදී. (ආර්. සම්පන්දන් සහ වෙනත් අය එ. නීතිපති, පි. 43). ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන බලයන්, විධායක ද පරිපාලනමය ද යන බවට සාක්ෂි විය හැකි, “විධායකය” යනුවෙන් පැහැදිලිව සඳහන් වන, විසුරුවා හැරීමේ බලය අඩංගු පරිච්ඡේදයේ ශීර්ෂය දෙස බලමින් නඩුකාරවරු තම රාජකාරිය ආරම්භ කළහ. පසුව, ඔවුහු, ඔවුන්ගේ විශ්ලේෂණය ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා, අර්ථකථකනය කිරීමේ වැදගත් රීතියක් භාවිතා කළහ. එක්තරා පන්තියක එක් අයෙකු හෝ කිහිප දෙනෙකු පිළිබඳව සඳහන් කිරීමෙන්, නිහඬවම, පන්තියේ අනෙක් අය බැහැර විය හැකි බව *expressio unius est exclusio alterius states* රීතියෙන් සඳහන් වේ.¹¹ මූලික අයිතිවාසිකම් අයදුම්පතක් මගින්, යුද්ධය සහ සාමය ප්‍රකාශ කිරීම සඳහා වන විධායක බලය (1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 33(2) (උ) වගන්තිය) අධිකරණ විනිශ්චයට ලක් කිරීම 126 වන වගන්තිය යටතේ විශේෂයෙන් ම බැහැර කර ඇත. වෙනත් කිසිදු වාක්‍යාංශයක එම මූලික අයිතිවාසිකම් මත

පදනම් වූ අධිකරණ සමාලෝචනය වළක්වන සීමා නොමැත. අදාළ පාඨ කියවීමෙන් අනතුරුව අධිකරණයට ඒත්තු ගැන්වී ඇත්තේ එම වාක්‍යාංශය බැහැර කිරීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, යුද්ධය හෝ සාමය ප්‍රකාශ කිරීම සඳහා වන අයිතිය හැර, විසුරුවා හැරීමේ බලය අධිකරණමය සමාලෝචනයකට යටත් වන බව විය.

කෙසේ නමුදු, මෙම සරල අර්ථය කියවීමට සහාය වීම පිණිස උසාවිය විසින් උපුටා ගන්නා ලද නඩු කිහිපයක් මතභේදකාරී විය. අධිකරණ සමාලෝචනය ඉතා පුළුල් පින්සලකින් පින්තාරු කරන ලද අතර, තර්කයට සහාය පිණිස උපුටා ගන්නා ලද නඩු, විචාරකයින් රහිත ඒවා නොවේ. පාර්ලිමේන්තුවේ කතානායකවරයාට එරෙහිව තේනුවර (තේනුවර එ. පාර්ලිමේන්තුවේ කථානායකවරයා) විසින් 2012 දී නඩුවක් පවරන ලදී. කතානායකවරයා විසින් විශේෂ කාරක සභාවක් පත් කිරීමට තීරණය කර තිබූ අතර, මෙම කටයුත්ත, ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින්, අධිකරණයේ සමාලෝචනයට ලක් විය හැකි විධායක සහ පරිපාලන ක්‍රියාවක් ලෙස දකින ලදී. විශේෂ කාරක සභාවක් පත් කිරීම පැහැදිලිවම පාර්ලිමේන්තු වරප්‍රසාද ගැටළු ලෙසත්, පාර්ලිමේන්තුවට සහ කතානායකවරයාට ඒ සඳහා තනි අභිමතය තිබිය යුතු බවටත් බොහෝ දෙනා තර්ක කිරීමට ඉඩ තිබේ. එම කාලය තුළ, පාර්ලිමේන්තුව, එහි අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීමෙහි ලා වඩාත් සක්‍රීය නොවූ හෙයින්, මෙම ගැටළුව අමතකව ගියේය. අධිකරණය සමහර අවස්ථාවල වඩාත් සක්‍රීය වීම තුළින්, ප්‍රතිප්‍රහාරයන්ට ලක්වීමට හැකි අතර වඩාත් සැලකිය යුතු දෙය නම්, බල පද්ධතියේ වෙන් කිරීමක් මගින් අපේක්ෂිත, සංවර්ධන සහ තුලනයන්ගේ නිසි ක්‍රියාකාරීත්වය වැළැක්වීමක් සිදු විය හැකිය.

අධිකරණය විසින් අධිකරණයේ කීර්තිය සුරකිමින් උපුටාගත් අනෙක් නඩුව වූයේ, සිංහරාසා නඩුව වූ අතර, එයද මතභේදකාරී නඩුවක් විය (සිංහරාසා. පි. 245). එකල ජනාධිපතිවරයා, ඔහුගේ ගිවිසුම් වලට එළඹීමට හැකි බලය භාවිතයෙන්, සිවිල් සහ දේශපාලනික අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ අන්තර්ජාතික ප්‍රඥප්තිය සඳහා වන විකල්ප ප්‍රථමාලෝචනයට අත්සන් කර තිබිණි. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, දේශීය ප්‍රතිකර්ම සියල්ලම හරහා ප්‍රතිඵලයක් ලබාගත නොහැකි වූ පුද්ගලයකුට, ඔහුගේ සිද්ධිය එක්සත් ජාතීන්ගේ මානව හිමිකම් කමිටුවට එය ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා, වැඩපිළිවෙලක් සකසන ලදී. ගිවිසුම් වලට එළඹීම සඳහා ජනාධිපතිවරයාට වන බලය සාමාන්‍යයෙන් පැහැදිලිවම විධායක බලතල යටතට ගැනේ.¹² බොහෝ අධිකරණ බලයන් තුළ, ඒවා, අධිකරණය විසින් සමාලෝචනයට ලක් විය හැකි විධායක

සහ පරිපාලන ක්‍රියාවන් නොවේ -එහෙත් ද්විත්ව ක්‍රමවේද තුළ, එමඟින් බැඳීමට ලක් වීම සඳහා, ඒවා ව්‍යවස්ථාදායකයේ තුනෙන් දෙකක බලයෙන් සම්මත විය යුතු ය. සිංහරාසා නඩුවේ දී, විධායකයාට විකල්ප ප්‍රොටොකෝලයන්ට අත්සන් තැබිය හැකි ද යන්න ප්‍රශ්නයක් විය. ජනාධිපති ක්‍රමය සහිත රටවල් වල, සාම්ප්‍රදායික තත්වය වී ඇත්තේ, සියලු ගිවිසුම් අර්ථකථනය කිරීමට ජනාධිපතිවරයාට තනි බලයක් ඇති බවයි.¹³ සිංහරාසා නඩුව, එම බලය තුළට පැහැදිලි ආක්‍රමණයක් සිදු කළේය. වර්තමාන අධිකරණය එම තත්වය සහතික කරන ලදී.

මෙම ශ්‍රේණිධායකරණයේ නඩුකාරවරුන්ගේ වචන වලින් සහ ඔවුන් උපුටා ගන්නා නඩු තීන්දු වලින්, වර්තමාන අධිකරණය, සිදුවීමේ සිද්ධිමය කරණ අධ්‍යයනය කරන අතර අධිකරණ සමාලෝචනය අර්ථකථනය කිරීම පුළුල් ලෙස සිදු කරනු ඇති බව ඉතා පැහැදිලි වේ. එසේ කිරීම තුළින් ඔවුන් සම්ප්‍රදායන් අතික්‍රමණය කර ගතිකයන් වෙනස්කිරීමට සහ විධායකයේ හා ව්‍යවස්ථාදායක බලතලවල බොහෝ අංශ නීතියේ ආධිපත්‍ය වෙත සහ එම මූලධර්මය තුළින් අධිකරණය වෙත විවෘත කිරීමට ක්‍රියාකර තිබේ. බොහෝ දුරකට, මෙය අගයකළ හැකි නැඹුරුවක් වේ. නමුත්, මෑත භාගයේ පකිස්ථානයේ ශ්‍රේණිධායකරණය මෙන්, මෙරට ශ්‍රේණිධායකරණය, රජයේ දෛනික කටයුතු වලට මැදිහත් වන, බලය බෙදීම හා නොපැහෙන භූමිකාවක් සහිත විකල්ප බල අධිකාරියක් බවට පත් වීමේ අනතුරක් ඇත. එසේහෙයින් නිසි සම්බරතාවය ඇති කර ගැනීම මෙම නව සහ කාර්යක්ෂම අධිකරණය මුහුණදෙන පරීක්ෂාවක් ඇත.

විධායක හෝ පරිපාලන කටයුතු වල අධිකරණ සමාලෝචනයේ අනෙක් පැත්ත වනුයේ, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව යටතේ ඇති නිර්මුක්තියයි. 19වන සංශෝධනයට පෙර, එවැනි නිර්මුක්තියකින්, ක්‍රියාව නොව ක්‍රියාව සිදු කරන්නා ආරක්ෂා වූ බව අධිකරණ විසින් අර්ථකථනය කර තිබූ නමුදු, (මල්ලිකාරව්වි එ. ශ්‍රීවා පසුපති, නීතිපති) ජනාධිපතිවරයා ඔහුගේ පොදු හෝ පුද්ගලික මට්ටමින් සිදු කරන ලද සහ /හෝ නොකර හරින ලද ක්‍රියාවන් සම්බන්ධයෙන් නිර්මුක්තිය නැමති ආවරණයෙන් ආරක්ෂා විය. (කරුණාරත්න සහ තවත් අයෙක් එ. දයානන්ද දිසානායක) 126 වන වගන්තිය යටතේ වන මූලික අයිතිවාසිකම් නඩු අංශය සඳහා විශේෂ ව්‍යතිරේඛයක්, 2015 දී 19වන සංශෝධනය මඟින් පනවන ලදී. එම සිදුවීම් වලට, ජනාධිපතිවරයා විසින් සිදු කරන ලද හෝ නොකර හරින ලද ක්‍රියාවන් සඳහා නීතිපතිවරයාට එරෙහිව නඩු පැවරිය හැකිය (1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 35(1) වගන්තිය).

ජනාධිපතිවරයාගේ කටයුතු හේතුවෙන් ඇති වල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, මූලික අයිතිවාසිකම් කඩවීම් සම්බන්ධයෙන් ප්‍රතිකර්මයක් සහතික කිරීම සඳහා නීති සම්පාදකයන්ගේ අංශයේ පැහැදිලි වේතනාවක් තිබිණි.

නීතිපතිවරයාට ජනාධිපතිවරයා වෙනුවෙන් පෙනී සිටීමට බල කිරීම මඟින්, මූලික අයිතිවාසිකම් වලට එරෙහි ජනාධිපති ක්‍රියාවන් විනිශ්චය කළ හැකි බවට පත් කරනවා දැකීම පිළිගත හැකි වුව ද, නීතිපතිවරයාගේ ස්වාධීනතාවය පිළිබඳව යමෙකුට ගැටළුවක් ඇති විය හැකිය. අනුප්‍රාප්තික නීතිපතිවරු ස්වාධීනතා සීමාවක් නොදක්වන ලද නමුදු, 35(1) වගන්තිය සඳහා වන අතුරු නියමය, එම ස්වාධීනතාවය ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා තවදුරටත් බාධාවක් ඇති කළ හැකිය. එසේ වුවද, ජනාධිපතිවරයාගේ ක්‍රියාවන් විනිශ්චය කළ හැකි බවට සහ ඒවා මූලික අයිතිවාසිකම් වලට යටත් බවට පත් කිරීම, ඉතා ප්‍රශංසනීය වේ. ස්වාධීනතාවය ප්‍රශස්ථ මට්ටමකින් පවත්වාගෙන යාම සඳහා, මේ සම්බන්ධයෙන් නීතිපතිවරයාගේ පරිවෘත්ත ද පරිණාමය වනු ඇතැයි යමෙකුට අපේක්ෂා කිරීම පමණක් සිදු කළ හැකිය.

තම පශ්චාත් ස්වාධීන සමයෙන් වැඩි කාලයක් හදිසි නීතිය යටතේ පාලනය වී ඇති රටක් සඳහා, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව සමඟ ඔවුන් කටයුතු කළ යුතු ප්‍රධාන ප්‍රතිස්ථාව ලෙස මහජනතාවගේ සහ මහජන අර්ථසාධන නීතිඥවරුන්ගේ මනසෙහි තදින් කා වැදුණු වගන්තියක් ඇත. යම් විධායක හෝ පරිපාලනමය ක්‍රියාවක් මඟින් යම් මූලික අයිතිවාසිකමක් හෝ භාෂා අයිතිවාසිකමක් කඩ වන්නේ නම් හෝ කඩවීමට ආසන්නව පවතී නම්, ඒ සම්බන්ධයෙන් වන යම් ප්‍රශ්නයක් ඇසීම සහ ඒ පිළිබඳ නිශ්චය කිරීම සඳහා වන "තනි සහ පරම අධිකරණ බලය" (1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 33 වන වගන්තිය) ශ්‍රේණිධායකරණය සතු වන බව 126 වගන්තියෙන් හඳුනාගනු ලැබේ. එම මූලික අයිතිවාසිකම් වල ලැයිස්තුවක් දක්වා ඇති පළමු ව්‍යවස්ථාව වූයේ 1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවයි. එහි වැඩි ප්‍රමාණයක් උකහාගෙන ඇත්තේ, සිවිල් සහ දේශපාලනික අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ අන්තර්ජාතික ප්‍රඥප්තියෙනි. 1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන් මූලික අයිතිවාසිකම් පිළිබඳව අධිකරණයේ විනිශ්චය කළ හැකි තත්වය ද නිර්මාණය කර ඇත.

මෙම වාක්‍යාංශය ආශ්‍රිත නඩුකරණයේ දී, මූලික අයිතිවාසිකම් සහ පරමාධිපත්‍යය අතර සම්බන්ධය පැහැදිලි කිරීම සඳහා නඩුකාරවරුන් මෙම වර්තමාන නඩුවේ දී කෙල්සන්ගේ 'මූල නියාමය (grundnorm)'

පාඨය භාවිතා කිරීම, ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලන සන්දර්භය සඳහා ඉතා වැදගත් වේ. මෙය 19 සංශෝධනයේ ද අරමුණ විය. නීති පද්ධතියට එහි නීත්‍යානුකූලභාවය ලබා දෙන, මූලික සිද්ධාන්තය වන, මූලික සම්මතය පැහැදිලි කරන 'මූල නියාමය' යන පාඨය, හැන්ස් කෙල්සන්, ඔහුගේ නීතියේ පිළිබඳ ශුද්ධ සිද්ධාන්තය (Pure Theory of Law) (කෙල්සන් 1962; රාශ් 1974) නම් පොතෙහි භාවිතා කර ඇත. මූලික අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ පරිච්ඡේදය විස්තර කිරීමට සහ එය පරමාධිපත්‍යය හා සම්බන්ධ කිරීම සඳහා මූල නියාමය භාවිතයේ දී, මූලික අයිතිවාසිකම් පරිච්ඡේදය යනු ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ මූලික පදනම් වලින් එකක් වන අතර එමඟින් එයට නීත්‍යානුකූලභාවය ලැබෙන බවට අධිකරණය විසින් තර්ක කරන ලදී. මූල නියාමය නොමැත්තේ නම් නීති පද්ධතියේ ව්‍යුහය, සමස්ථයක් වශයෙන් සමාජය ඉදිරියේ, අර්ථ ශුන්‍ය භාවයට පත් වේ.

පරමාධිපත්‍යය සහ මූලික අයිතිවාසිකම් අතර සම්බන්ධය ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ වගන්ති වල (1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව, වග.3) සඳහන් වුව ද, මූල නියාමයක් වශයෙන් පරමාධිපත්‍යය සහ මූලික අයිතිවාසිකම් වලට ඒවායෙහි ඇති පැහැදිලි සම්බන්ධය 19 වන සංශෝධනයේ නිෂ්පාදනයක් වූ අතර, එය පෙර ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවල සඳහන් වීමක් හෝ ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය ඉදිරියේ වූ පූර්ව නඩු වල භාවිතය හෝ දක්නට නොලැබේ. රටේ මූලික අයිතිවාසිකම් නඩුකරණය, 1980 වර්ෂයෙන් ආරම්භ වූ කෙටි ඉතිහාසයක් සහිත වන බැවින්, මුල් අවධියේ අධිකරණ ඒ සම්බන්ධයෙන් යම් කලැටි ගතියක් පෙන්නුම් කර තිබේ. නමුත් වසර ගනනාවක් ගත වීමේ දී, අධිකරණය, මූලික අයිතිවාසිකම් සම්බන්ධයෙන් ඔවුන්ගේ විශේෂ භූමිකාව කුමක් ද යන්න අවබෝධ කර ගැනීමට පටන් ගත්තේය. මෙහි දී, මූලික අයිතිවාසිකම් සම්බන්ධයෙන් වන අධිකරණයේ "පාරිශුද්ධ" රාජකාරිය සඳහා පැහැදිලි කිරීමට සහයවීම සඳහා අධිකරණය, මුතුචිරන් ඒ. රජය සහ එදිරිසූරිය ඒ. නවරත්නම් යන නඩුකරයන් උපුටා දක්වයි. (එදිරිසූරිය ඒ. නවරත්නම් සහ මුතුචිරන් ඒ. රජය). ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය විසින් " මූලික අයිතිවාසිකම් වල ආරක්ෂාව සඳහා එහි නීති සංග්‍රහයෙහි සාකච්ඡාභාවය ප්‍රබල ලෙස ආරක්ෂා කිරීම", ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ අවශ්‍යතාවයක් වන බව ඔවුන් තර්ක කළහ. (ආර්. සම්බන්ධන් සහ වෙනත් අය ඒ. නීතිපති. 34)

මෙම සුවිශේෂී නඩුවේ දී, බලපෑමට ලක් වූ නිශ්චිත මූලික අයිතිවාසිකම් සම්බන්ධයෙන්, අධිකරණය සහ පෙන්සම්කරුවන් අවධානය යොමු කළ ව්‍යවස්ථාව වූයේ, අපගේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා ඉතිහාසයේ,

වඩාත් ගතික ව්‍යවස්ථාව ලෙස අධිකරණය විසින් විස්තර කරනු ලැබුවේ 12(1) ය. (1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 12(1) ව්‍යවස්ථාව). එය සමානාත්මතාවය පිළිබඳව වේ. තාක්ෂණික අර්ථයෙන් ගත් කළ, වගඋත්තරකරුවන්ගෙන් එක් අයෙකු දක්වා සිටි ආකාරයට, විධිමත් සමානාත්මතා මූලධර්මය ලෙස හඳුන්වනු ලබන, සමානාත්මතා මූලධර්මය නොහොත් කැමැත්ත ඒ. කැමැත්ත - සමානාත්මතාවය, සම්බන්ධයෙන් වූ ඇරිස්ටෝටල්ගේ ශාස්ත්‍රීය ලේඛන වලට මෙම ප්‍රතිපාදනය සීමා විය හැකි විය.¹⁴ මේ සඳහා, සම්පාදනය කළ නීතියේ හෝ විධායක ක්‍රියාවේ වර්ගීකරණය, එහි මතුපිටින් ම අසමාන වීම සහ සමහර අවස්ථාව වල එහි යෙදවුම වැනි කරුණු අසමාන වන බව පෙන්සම්කරුවන් විසින් සනාථ කිරීම අවශ්‍ය වේ. උදාහරණයක් වශයෙන්, මැතකාලීනව එක්සත් ජනපද අධිකරණය, සමාන ආරක්ෂාව යන්න මෙම වර්ගීකරණ න්‍යායෙහි එක් ප්‍රභේදයකට පමණක් සීමාකිරීමට යොමු වී තිබේ.¹⁵ එහෙත්, එසේ කර ඇත්තේ එක්සත් ජනපදයෙහි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 5 වන සංශෝධනයෙහි, නීසි කාර්ය පටිපාටිය හෝ නීතියේ පාලනය පිළිබඳව වෙනම වගන්තියක් සඳහන් වන බැවිනි. 80¹⁶ ගනන් වල මුල් භාගයේ සිට, ශ්‍රී ලංකාවේ, වෙනම නීසි කාර්ය පටිපාටිය සඳහා වන වගන්තියක් නොමැති බැවින්, එක්සත් රාජධානියේ සහ ඉන්දියාවේ අධිකරණයන්ගේ¹⁷ මාර්ගෝපදේශනය අනුගමනය කරමින්, විධායකයේ නීතියේ පාලනය සම්බන්ධ ගැටළු, අත්තනෝමතික පාලනය සහ නිර්බාධිත අභිමතය, වර්තමානයේ, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ සමාන ආරක්ෂාව පිළිබඳ වන, 12 වන වගන්තිය යටතේ අභියෝගයට ලක් වේ.

20 වන සියවසේ අවසාන භාගයේ දී සහ 21 වන සියවස ආරම්භයේ දී, විශේෂයෙන් ම අලුතින් ඉස්මතු වෙමින් පවතින ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී රටවල, වැදගත් මූලධර්මයක් ලෙස නීතියේ පාලනයෙහි නැවත ඉපදීමක් දක්නට ලැබිණි. නීතියේ පාලනය, එහි මූලාරම්භක අවස්ථාවේ දී, දුෂ්ට පාලනයට එරෙහි ප්‍රතිකර්ම මූලධර්මයක් ලෙස දක්නට ලැබිණි. එහි ප්‍රබෝධකර ඉතිහාසය සහ වංගාලංකාරය තෝමස් ජේන් (ජේන් 1776) දක්වා දිවෙන අතර, එහි දිගු ඉතිහාසය ශ්‍රීසිය සහ රෝමය වෙත දිවෙයි. කෙසේ නමුදු, එහි භාවිතයේ ඇන්ග්ලෝ අමෙරිකානු නෛතික සන්දර්භය, නීති, ක්‍රියාවලීන් සහ කාර්ය පටිපාටි මඟින්, පාලනය වන සමාජයක් මත අවධානය යොමු කළ බ්‍රිතාන්‍ය පළමු ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා න්‍යායවාදියකු වන, ඒ.චී. ඩයිසි විසින් පළමුව වර්ධනය කළේය (ඩයිසි 1915). මෙම මූලධර්මය මඟින්, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක, ආණ්ඩුක්‍රමව්‍යවස්ථාවාදය සහ මූලික අයිතිවාසිකම් පරිච්ඡේද ඇතුළු කිරීම සඳහා යෝග්‍ය

ලක්ෂණයන් ද වර්ධනය කරන ලදී. වර්තමානයේ දී, යහපාලන වැඩසටහන් සඳහා ජගත් අරමුදල් මඟින් නව සහයෝගයක් එයට ලැබී ඇති අතර, එහි විෂය පථයට සියලු රාජ්‍ය ආයතන ක්‍රියාකාරකම් ඇතුළත් වේ.

මෑත කාලයේ දී, නීති ප්‍රජාව විසින් නීතියේ පාලනය මූලධර්මය සඳහා කිසිදු විමසුමක් නැති පිවිසුමක් අත්කර ගැනීම සඳහා ශාස්ත්‍රීය නීති අධ්‍යයන විද්වතුන් යොමුවී තිබීම විවේචනය කර ඇත. නීතිය සියලු ප්‍රශ්න වලට ප්‍රතිකර්මය ලෙස සහ එය සාමාන්‍යයෙන් සාධාරණ සහ යුක්තිසහගත වන බවට වන මතය සඳහා, මෙම මූලධර්මය මඟින් විශ්වාසයක් ලබා දෙන බවට ඔවුන් විශ්වාස කරති. දේශපාලනික පක්ෂපාතීත්වයක් නොමැති කිසිදු නෛතික තීරණයක් නොමැති බැවින්, නීතියේ පාලනය දේශපාලන වාසිය සෙවීමේ මෙවලමක් පමණක් බවට ශාස්ත්‍රීය නීති විශාරදයෝ සැමවිටම තර්ක කරති. නීතියේ පාලනය, බොහෝ විට ලිබරල් නොවන තත්වයන් සහිත, සමාජයක මූලික වැරදි අංශ සම්බන්ධීකාරයකයක් ලෙස ද ඔවුන් විවේචනය කරති. උදාහරණයක් ලෙස ඩයිසි, දැඩි ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදියකු වූ නමුදු, අයර්ලන්තයේ නිවාස නීතිය හෝ කාන්තාවන්ගේ ඡන්ද බලය වැනි සමාජ ගැටළු සම්බන්ධයෙන් දැඩිලෙස ගතානුගතික විය.¹⁸ ඔහු වැදගත් ගැටළු සම්බන්ධයෙන් ප්‍රතිගාමී වූ නමුදු, ඔහුගේ, නීතියේ පාලනය පිළිබඳ ලිබරල් මූලධර්මය සම්බන්ධයෙන් ඔහුව සිහිපත් කරනු ලැබේ. අවසානයේ දී, නීතියේ පාලනය, කාරක්ෂාවට එරෙහිව ආරක්ෂා වීම වැනි විඥානවාදී අර්ථයෙන් භාවිතා වන්නේ ද නැතහොත්, එහි ප්‍රතිගාමී අර්ථයෙන්, සමාජ වෙනස්වීමට එරෙහිව ආරක්ෂා වීම සඳහා භාවිතා වන්නේ ද යන්න, ඔබ ඉදිරියේ ඇති නඩුකරයේ කරුණු මත රඳා පවතී. වර්තමාන නඩු තීන්දුවෙහි, නීතියේ පාලනය යනු, කාරක්ෂාවට එරෙහිව ආරක්ෂා වීම ලෙස අධිකරණය විසින් පැහැදිලිවම දකින ලදී.

නීතියේ පාලනය සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලාංකික අධිකරණය බොහෝ දුර ගමන් කර ඇත. 1984 වැනි මුල් යුගයේ, වනසුන්දර විනිසුරුතුමා, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 12 වන වගන්තිය සහ ඉන්දියානු ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 14 වන වගන්තිය හා සමාන කරන ලදී. වනසුන්දර වැනි ශේෂ්ඨාධිකරණ විනිසුරුවරු සහ ඉන්දියානු අධිකරණ, 12(11) වගන්තිය, අසමාන වර්ගීකරණය සහ එය පැහැදිලි වෙන්කොට සැලකීම සම්බන්ධ විශේෂිත නඩු වලට සීමා කිරීම ප්‍රතික්ෂේප කරන ලදී. නීතිය මඟින් අනුමැතිය නොලද සෑම ක්‍රියාවක් මෙන්ම, නීතිය කඩකරනු ලබන සෑම ක්‍රියාවක්ම, නීතියානුකූල නොවන ලෙසට තීරණය කළ යුතු බව, නීතියේ පාලනය මඟින් නියෝග කරන බව එමඟින් දැඩි

ලෙස තර්ක කරන ලදී. එයට ධනාත්මක වෙන්කොට සැලකීමක් හෝ අසමාන සැලකීමක් අවශ්‍ය නොවේ. නීතිය මඟින් තහනම් කරන ලද ක්‍රියාවක්, මිනිසුන්ට එරෙහිව වෙන්කොට සැලකීමක් සිදු නොකරන නිසාවෙන් පමණක් එයට නීත්‍යානුකූලභාවයක් නොලැබේ.¹⁹ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ සමාන රූ කවරණය සම්බන්ධ කොටසෙහි, නඩු තීරණ නීතිය මඟින් එය ප්‍රතිස්ථාපනය වීම කෙබඳු වුව ද, නීතියේ පාලන මූලධර්මය සඳහා අනුබලයක් ලබා දීම, ඉතාමත් පැහැදිලි ය. විධායකයේ අංශයෙන් එහි නිර්බාධිත අභිමතය සම්බන්ධයෙන්, විශේෂයෙන්ම එය වැරදි ආකාරයට ක්‍රියාත්මක වන විට, වර්තමාන අධිකරණයට ඒ සම්බන්ධයෙන් ඇත්තේ ඉතා සුළු ඉවසීමකි. විනිසුරු මාර්ක් ෆ්‍රැන්ක්ෆෝට් උපුටා දක්වමින්, 12(1) වගන්තිය යටතේ, “නුදෙක් මහජන යහපත උදෙසා භාවිතා කළ යුතු බලයන්ගෙන් සැලීම ලත් ජන බලයට, නිර්බාධිත අභිමතය, පූර්ණ වශයෙන්ම යෝග්‍ය නොවේ” යන්න, අධිකරණය පුනරුච්චාරණය කළේය.²⁰ මෙම තීන්දුව තුළින්, වර්තමාන අධිකරණය, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ සෑම පරිච්ඡේදයක් තුළම නීතියේ පාලනය ඇතුළත්වන බව සඳහන් විය.

මෙම නඩුවෙන් ඉස්මතු වන, පුරවැසියන්ගේ අයිතිවාසිකම් වලට අදාල, අනෙක් වැදගත් මූලික අයිතිවාසිකම් ගැටළුව වන්නේ, ඡන්දය ප්‍රකාශ කිරීම සඳහා වන අයිතිය සහ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ සුරක්ෂිත ප්‍රතිපාදනයක් වන, 3 වන වගන්තිය යටතේ වන පරමාධිපත්‍යය වෙත එහි ඇති සම්බන්ධතාවයයි. මූලික තර්කය වන්නේ, ජනාධිපතිවරයා රට ආරක්ෂා කිරීම සඳහා ක්‍රියා කළ බවයි. මහ මැතිවරණයක් කැඳවීම යනු, පරමාධිපත්‍ය සම්බන්ධයෙන් වන උපරිම හා අවසානතම කාර්යයයි. මහ මැතිවරණයක් කැඳවීම සඳහා, ජනාධිපතිවරයා සතු අයිතිය, කිසිවක් හෝ මඟින් අවතක්සේරු කළ නොහැකිය. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාමය සන්දර්භය තුළ, කුමන ආකාරයෙන් අත්කර ගත්ත ද හොඳයි, වැනි සිත්ගන්නාසුළු තර්කයක් වගඋත්තරකරුවන් විසින් සිදු කළහ. හදිසි තත්වය ජනාධිපතිවරයාට තීරණාත්මක ලෙස කටයුතු කිරීමට අවශ්‍යතාවය ඇති කරන ලද අතර, 62(2) වගන්තියේ “හදිසි දොරටුව” මඟින් ඔහුගේ තනතුරට එම බලයන් උරුම වී ඇත. වර්තමාන තත්වය යටතේ, දේශපාලන හදිසි අවශ්‍යතාවය සම්බන්ධව අසාමාන්‍ය ක්‍රියාවක් සිදු කිරීම සඳහා ජනාධිපතිවරයා සතු බලයේ යොදාගැනීමට සිදුවූ බවට පලවූ එම ස්ථාවරය, වාසනාවට මෙන්, අධිකරණය විසින් පිළි නොගන්නා ලදී. අධිකරණයේ වචන පුරුච්චාරණය කරන්නේ නම්: “අනීතිකතාවයෙන් කිසිදු වලංගු දෙයක් ඇති නොවෙයි. මැතිවරණයන් නීත්‍යානුකූලව

කැඳවිය යුතු අතර, මැතිවරණයන් නීත්‍යානුකූලව පැවැත්විය යුතුය".²¹

අධිකරණයේ පිටු 80ක නඩු තීන්දුවෙන් වැඩි ප්‍රමාණයක්, අධිකරණ සමාලෝචනයට සහ නීතියේ පාලනය ආශ්‍රිත ගැටළු හා අදාළ වේ. විසුරුවා හැරීමට අදාළ අධිකරණයේ තීරණයට හේතු වූ, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ සැබෑ ප්‍රතිපාදන, සරල අර්ථය හෝ අධිකරණයේ උපදෙස් පරිදි "සාමාන්‍ය භාෂාවෙන්" අර්ථ නිරූපණය මඟින් ඉතා පැහැදිලි විය. මෙහි දී, සියලු විනිශ්චයකාරවරු, විශේෂයෙන් දීආබෲ ඉතා තීරණාත්මක වූහ. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ අදාළ වගන්ති තුන වූයේ, 33(2) වගන්තිය, 62(2) සහ 70 වගන්තියයි. නඩුව පැවරූ පෙත්සම්කරුවන්, ඔවුනගේ තර්කයේ දී, පැහැදිලි සහ අවංක වූහ. විසුරුවා හැරීම සිදු කළ හැකි විශේෂිත ආකාරය, 70 වන වගන්තියේ දැක්වෙන අතර, ජනාධිපතිවරයා සතු විසුරුවා හැරීමේ සාමාන්‍ය බලය පමණක්, 33(2) වගන්තිය මඟින් හඳුනාගන්නා බව ඔවුන් සඳහන් කළහ. වසරක හතරක් සහ මාස හයක් ගතවීමෙන් පසුව හෝ පාර්ලිමේන්තුව විසුරුවා හැරීම සඳහා තුනෙන් දෙකක බහුතර පාර්ලිමේන්තු ඡන්දයකින් පමණක් ජනාධිපතිවරයාට පර්ලිමේන්තුව විසුරුවා හැරිය හැකිය. 33(2) වගන්තිය සාමාන්‍ය බලය පිළිබඳව බවත්, 70 වගන්තිය මඟින්, විසුරුවාහැරිය යුතු ආකාරය සම්බන්ධයෙන් විශේෂිත වගන්තියක් සහිතව සාමාන්‍ය බලය සඳහා සුදුසුකම ලබා දෙන බවත්, තර්ක කරමින්, පෙත්සම්කරුවන් සමඟ අධිකරණය එකඟ විය. මතුපිටින් ද, එය සැකයෙන් තොර බවට දක්නට ලැබිණි.

සියලු ආකාර වල ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා තර්කයන් යොදාගනිමින් නීතියේ සරල අර්ථය ලෙස දක්නට පෙනෙන දෙයට අභියෝග කිරීම සඳහා වගඋත්තරකරුවන් උත්සාහ කළහ. බිඳ හෙළිය නොහැකි නඩුවක් නිර්මාණය වළකාලූ, 19 වන සංශෝධනයේ ලිහිල් කෙටුම්පත්කරණය ඔවුන්ට ආධාරකයක් විය. ඔවුන්ගේ පළමු තර්කය වන්නේ, 33(2) වගන්තිය යනු තනි ප්‍රතිපාදනයක් වන අතර, විශේෂයෙන් ම හදිසි අවස්ථාවක දී හෝ පර්ලිමේන්තුව ඇණ හිටීමක දී, 70 වන වගන්තිය නොමැතිව, ජනාධිපතිවරයාගේ සාමාන්‍ය බලය මඟින් පාර්ලිමේන්තුව විසුරුවා හැරීම සිදු කළ හැකි බවයි.²² එම තර්කයට ප්‍රති තර්කය වූයේ, කෙටුම්පත්කරුවන් එවැනි තත්වයන් අපේක්ෂා කරන්නට ඇති නමුදු, ඒ පිළිබඳ තීරණය කර පාර්ලිමේන්තුව විසුරුවීම ජනාධිපතිවරයාට නොව පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉතිරි කරන්නට ඇති බවත්ය. දෙවැන්න වන්නේ, ස්වයංක්‍රීයව විසිරීමේ ප්‍රතිපාදනය වන 62(2) වගන්තියේ එන, "පාර්ලිමේන්තුව වහාම විසුරුවන"

නැතහොත්" යන වචන මත අවධානය යොමු කරමින්, පර්ලිමේන්තුව එහි ස්ථිර කාලය නොසලකා, විසුරුවීමට ජනාධිපතිවරයා බලාත්මක කරමින් ප්‍රතිපාදන සලසා ඇති බවයි.²³ 70(3) වගන්තියේ, "ඕනෑම වේලාවක" යන වචන, ජනාධිපතිවරයාට නිර්බාධිත අභිමතයක් ලබා දෙන බව, වගඋත්තරකරුවන් විසින් ද තර්ක කරන ලදී.²⁴ එහෙත් අධිකරණය සහ පෙත්සම්කරුවන්ට අනුව "මෙම වගන්තියේ විධිවිධානයන්ට යටත්ව" යන සීමාකිරීමක් ඊට ඇතුළත් ය. තවද 33 වගන්තියේ විසුරුවීම යන්න, විධායක ක්‍රියාවක්, එනම් ජනාධිපතිවරයා විසින් සිදු කරන දෙයක් බව ද 70 වගන්තියේ විසුරුවා හැරීම ව්‍යවස්ථාදායකයෙන් දිවෙන ක්‍රියාවක් එනම් පාර්ලිමේන්තුවේ තුනෙන් දෙකක බහුතරයක් අවශ්‍ය ක්‍රියාවක් බවත් තර්ක කළහ. ජනාධිපතිවරයාගේ බලය තනි සහ පූර්ණ බලයක් බව ඔවුන් කියා සිටියහ. වසර හතර හමාරක් සඳහා පර්ලිමේන්තුව විසුරුවා නොහැරීමේ ප්‍රතිපාදනය, පර්ලිමේන්තුව වාරාවසාන කර ඇති විට අදාළ නොවන බවට ද ඔවුන් තර්ක කළහ. නෛතික ප්‍රතිවිපාකයන් සහිතව, සිංහල වගන්ති ඉංග්‍රීසි වගන්ති වලින් වෙනස් වන බව සඳහන් කරමින් ඔවුහු පෙත්සම්කරුවන්ට අභියෝග කළහ. විනිසුරුවරුන් හත්දෙනාම මෙම තර්කයන් ප්‍රතික්ෂේප කළහ. වගඋත්තරකරුවන් නිරතව සිටින භාෂාව පටලවා ගැනීම සහ වරදවා කියවීම්, වඩාත් සංකීර්ණ සහ අනවශ්‍ය දෑ බවත්, ඒවායින් බොහොමයකට අධිකරණය පැහැදිලිවම දොස් නඟන ලදී.

යමෙකු, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ සැබෑ ප්‍රතිපාදනයන් සහ තීන්දුවේ නෛතික කරුණු වලට අදාළ නඩුවේ සිද්ධිමය කරුණු වලට ඔබ්බට යන්නේ නම්, එය නිශ්චිත සම්ප්‍රදායකට අදාළ බව පැහැදිලි වේ. අධිකරණයේ, වගඋත්තරකරුවන් සමඟ කටයුතු කිරීමේ ශෛලිය, රොනල්ඩ් ඩිවෝකින්ගේ ශෛලිය හා බොහෝ දුරට සමානය.²⁵ අධිකරණය, අමෙරිකානු යතාර්ථවාදීන්²⁶ වැනි ගැබ්ව ඇති ප්‍රතිපත්ති හෝ දේශපාතය සහ නීති වේදයේ ශාස්ත්‍රීය නීති අධ්‍යයන සම්ප්‍රදායන්²⁷ පිළිබඳව අවාධානය යොමු නොකළේය. ප්‍රතිපත්ති අවශ්‍යතාවයන් නිරාවරනය කිරීමට සහ මඟ පෙන්වීමට උත්සාහ කිරීමට හෝ සමහර එක්සත් ජනපදයේ අධිකරණයේ මහා යථාර්ථවාදී විනිසුරුවරුන් මෙන් ඔවුන් සමඟ සමාදානය වීමට එය උත්සාහ නොකළේය. ඊට අමතරව, ශ්‍රී ලාංකික ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ විනිසුරුවරුන්ගෙන් විනිසුරුවරුන් අට දෙනෙක්, වඩාත් පුළුල් පසුබිමකට ගමන් කළ අතර, සාම්ප්‍රදායික නෛතික විශ්ලේෂණයකට සහ නෛතික යථානුභූතවාදයේ බොහෝ සම්ප්‍රදායන් වැනි තර්කයකට පමණක් අවධානය නොකළහ.²⁸ විනිසුරු දීආබෲ, අනෙක් අතට, නෛතික

යථානුභූතවාදියකු ලෙස දක්නට ලැබේ. ඩිවෝකින් සහ දකුණු ආසියානු නීතිවේදය මඟින් බලපෑමට ලක් වූ අධිකරණයක, ගැඹුරු විශ්ලේෂණයන්ගෙන් ඔහු වැළකී සිටියේය. ඔහු ඔහුගේ ඉදිරියේ ඇති නඩුවේ කරුණු පිළිබඳව අවධානය යොමු කළ අතර, මතුපිට අර්ථය විශ්ලේෂණය කරමින්, ශ්‍රී ලාංකික නඩු නීතිය පිළිබඳ විශ්වාසය තැබීය.

අනෙක් අතට, මෙම නඩුවේ දී පමණක් නොව, අනාගත නඩුවල දී ද, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථානුකූල තීරණ-ගැනීමට මාර්ගෝපදේශනය ලබා දිය යුතු, රීති සහ මූලධර්ම පැහැදිලි කිරීම සඳහා අගවිනිසුරුවරයා උත්සාහ කළේය. එම අර්ථයෙන්, මෙම නඩු තීන්දුව, මෙම නඩුව සම්බන්ධයෙන් පමණක් නොව, ඉදිරියට පැමිණෙන නඩු වල ද පූර්වගාමී පිවිසුමක් විය. රටක සදාචාර සම්පන්නභාවය අහිමි වී ඇති බවට දක්නට ලැබෙන අවස්ථාවල, රොනල්ඩ් ඩිවෝකින් විසින් වර්ධනය කරනු ලැබූ, විනිශ්චය කිරීමේ කලාව වන, මූලධර්මයක් පදනම් වූ විනිශ්චය කිරීම, පිළිගැනීමට ලක් වේ.

අධිකරණය පුනරුච්චාරණය කරනු ලැබූ මුල් මූලධර්මයන් වූයේ, අර්ථකථනය කිරීමේ දිගු කාලීන රීතිය. එය පළමු රීතිය වූයේ, ව්‍යවස්ථාවකට එහි සරල සහ සාමාන්‍ය අර්ථය ලබා දිය යුතු බවයි. අධිකරණය, "සරල සහ පැහැදිලි අර්ථය සහ වචන වල බලපෑම, පැටලීම හෝ පුළුල්කොට දැක්වීම හෝ අවුල්සහගත කිරීම" නොකළ යුතුය.²⁹ නඩු තීන්දුව මුළුල්ලේම, වචන වල සරල අර්ථය සහ සාමාන්‍ය භාෂාව දක්නට ලැබේ. කෙසේ නමුදු, පරිලිමේන්තුවේ අභිමතය අනාවරණය කර ගැනීම, සියලු අර්ථකථනයන්ගේ අරමුණ ලෙස එම ඡේදයෙන්ම ඔවුන් තර්ක කළහ. අධිකරණයේ තීරණය, ව්‍යවස්ථාදායකයේ අභිමතය සහිත සරල අර්ථ රීතිය, සංයුක්ත කිරීම සහ ඌණපූර්ණය කිරීම සිදුකරයි. විනිසුරු අමරසිංහ, විනිසුරුවරුන් සඳහා අධිකාරිමය හඬ ලෙස දක්නට ලැබේ. "වචන සංක්ෂිප්ත හා නිශ්චිත වන සහ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ ඉතිරි කොටසෙහි නිර්වචකත්වය, ප්‍රතිකූලතාවය හෝ අසංගතතාවය නොමැති, වචන විසින්ම, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව සම්පාදකයන්ගේ අභිප්‍රාය කුමක් වූයේ ද යන්න වඩාත් හොඳින් පැහැදිලි කරයි." (සෝමාවතී එ. එදිරිසිංහ සහ වෙනත් අය). භාෂාව සරලව සහ පැහැදිලිව යොදා ගනු ලබන්නේ නම්, එයම, ඉස්මතු විය හැකි ප්‍රතිවිපාකයන් නොසලකා හැරීම සඳහා ආවරණයක් ලබා දිය යුතුය.

සැබෑ ලෙසම දුෂ්කර නඩු වන්නේ, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ සරල සහ සාමාන්‍ය වචන ව්‍යවස්ථාදායකයේ අභිමතය සමඟ පරස්පරතාවයක්

ඇති බවට දක්නට ලැබෙන විට බව, අධිකරණ තීන්දුවෙන්, කිසිදු හඳුනා ගැනීමකට ලක් කර නොමැත. වග උත්තරකරුවන් විසින් ග්‍රහණය කර ගන්නා ලද පරස්පරතාවයක් මඟින්, 19 වන සංශෝධනයේ කෙටුම්පත්කරුවන්, පරස්පරතාවය සඳහා ඉඩකඩ තබා ඇති බව, යමෙකු පිළි නොගන්නේ නම්, ඔහු අවංක නොවේ. කෙසේ නමුදු, ව්‍යවස්ථාදායකයේ අභිමතයට එරෙහිව යන පරිදි කෙටුම්පත් කර ඇති බවට දක්නට ලැබෙන කරුණු වල, වගන්ති සැබෑ ලෙසම උභයාර්ථ සහ සරල අර්ථය සහිත වන තත්වයක, මෙය පරස්පරතාවයේ ගැටළුවක් වන බව අධිකරණය විසින් හඳුනා නොගන්නා ලදී. මීට පසුබිම වූයේ එවන් තත්වයක් නම්, උත්තරීතර ලෙස තක්සේරු කරන්නේ සරල අර්ථ රීතිය ද නැතහොත් පාර්ලිමේන්තුවේ අභිමතය ද යන්න අනුමාන කරමින් පසුවීමට අපට සිදු වේ. මෙම නිශ්චිත නඩුවේ දී, අධිකරණය, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ සාමාන්‍ය භාෂාව, නීති සම්පාදකයන්ගේ අභිමතය සහ මහජන කැලඹීම එකම දිශාවකට ඵලදායී ඇති බව දක්නට ලැබිණි.

අධිකරණය යොදාගත් දෙවන මූලධර්මය වූයේ සංහිදියා මූලධර්මයයි. ව්‍යවස්ථාවක හෝ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක, එකම විෂය හා සම්බන්ධ වන ප්‍රතිපාදන එකකට වඩා ඇත් නම්, ඒ සඳහා, සියුම් සහ සංහිදියා අර්ථකථනයක් තිබිය යුතුය. අන්තර්ජාතික නඩුකරයන් මඟින් සවිමත්ව, අධිකරණය සංහිදියාව ගොඩනැගීම මඟින් සුවපත් කිරීමේ කලාවෙහි නිරත විය යුතු බවට වූ ක්‍රීෂ්නා අයර් ගේ වදන් උපුටා ගන්නා ලදී.³⁰ එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, ගොඩනගන ලද එක් ප්‍රතිපාදනයක් අනෙකට එරෙහිව යොදා නොගනිමින්, සියුම් සංහිදියාවක් සඳහා, අධිකරණයට, ඔවුන්ගේ 33, 62 සහ 70 වගන්ති කියවීම සහ විශ්ලේෂණය මඟින් ඉඩකඩ ලැබිණි.

ප්‍රතිවිරුද්ධ සුවිශේෂී වචන නොමැත්තේ නම්, පොදු විධිවිධානයන්ට සාපේක්ෂව විශේෂිත විධිවිධානයන්ට වරණයක් ලබා දිය යුතු බවට වන නීති සිද්ධාන්ත මූලධර්මය අධිකරණය විසින් මනාව පැහැදිලි කළේය. ඒ සඳහා අධිකරණය ඉන්දීය නඩුකරයන් උපුටා දැක්වීය. "එකම ව්‍යවස්ථාවක විශේෂිත විධිවිධාන සහ පොදු විධිවිධාන යන දෙකම අන්තර්ගත වේ නම් එහි වඩාත් විස්තීර්ණ අර්ථයෙහි මෙහි පළමුව සඳහන්කළ විධිවිධාන තුළ ඇතුළත්වන කරුණු ඇතුළත් වන අතර එම විධිවිධානය ක්‍රියාත්මක විය යුතුය. පොදු විධිවිධාන අදාළ කරගතයුතු වන්නේ එසේ විශේෂ විධිවිධානයන්ට ඇතුළත්වන කිසිවක් එහි සාමාන්‍ය භාෂාව තුළ අන්තර්ගතව නොමැත්ති සිදුවීම් සඳහා ය".³¹ 70 වන වගන්තියෙහි අඩංගු, විශේෂිත ප්‍රතිපාතයෙන් දැක්වෙන, ජනාධිපතිවරයාට

පාර්ලිමේන්තුව විසුරුවා හැරිය හැක්කේ වසර හතර හමාරකට පසුව බවට වන වගන්තිය මඟින්, 33(2) වගන්තියේ සාමාන්‍ය බලයන් අහෝසි වේ.

පෙර සඳහන් කළ, මෙම නඩුකරයේ අධීක්ෂණ ප්‍රායෝගික මූලධර්මය, නීතියේ පාලනය වන විම පිළිබඳව, ඩිවෝකින් විශේෂයෙන් සතුටු වනු ඇත. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ උත්තරීතරභාවය ආරක්ෂා කිරීම සහ නිසි රීති සහ ක්‍රියා පටිපාටි තහවුරු කිරීම වැනි විධිමත් ක්‍රියාවලියක් තුළින් පමණක් නොව, මූලික අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ අවධාරණයක් සහිත ප්‍රායෝගික අවධානයක් තුළින් ද, නීතියේ පාලනය ස්ථාපනය කිරීම සඳහා අධිකරණය ක්‍රියා කළේය. නීතියේ පාලන මූල ධර්මය ආරක්ෂා කරන්නේ කෙසේද යන්න දක්වා සිටීම සඳහා, පුළුල් පරාසයක ශ්‍රී ලාංකික විනිසුරුවන්ගේ නඩු තීන්දු සමූහයක්, විශේෂයෙන්ම එය නිර්බාධිත අභිමතය ලුහු කිරීම සඳහා අදාළ වන හෙයින් අධිකරණය විසින් උපුටා ගන්නා ලදී.³² නීතියේ පාලනය යනු, අප සමාජයේ ඉහළතම මූලධර්මය මෙන්ම මූලිකම න්‍යාය බව, අධිකරණය විසින් පැහැදිලිව දක්වන ලදී. මෙය යම් අභිලාෂයක් හෝ යම් යථාර්තයක් බවට පත් වන්නේ නම් හෝ, ඉදිරි වර්ෂය කිහිපය තුළ සිදු වන සිදුවීම් තුළින් එය තවදුරටත් සනාථ විය යුතුය.

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා නඩු වලදී, යමෙකු පටු තාක්ෂණික සීමාවන් වලින් ඔබ්බට යා යුතු බව මෙම නඩු තීන්දුවේදී ද, අධිකරණය පුළුල් ලෙස තර්ක කළේය. සාමාන්‍ය නීතියක් මෙන් නොව, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව ජීවියකු සේ වර්ධනය වීමේ සහ වැඩිදියුණු වීමේ³³ හැකියාවක් ඇති බව අවධානයට ලක් කිරීම සහ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව සැකසීමේ සිට සිදු වූ, සමාජ, ආර්ථික සහ සංස්කෘතික වර්ධනයන් සැලකිල්ලට ගැනීමේ අවශ්‍යතාවයක් ඇත.³⁴ මෙම ගැටළු සම්බන්ධයෙන්, අධිකරණය සමාජ ප්‍රතිඥාව සහ වර්ධනය ඇති කරන්නකු ලෙස, ව්‍යක්ත ලෙස ඔප දමන ලද බොහෝ ජේදයන් නඩු තීරණයන්හි ඇත. කෙසේ නමුදු, අධිකරණය සීමාවක් හඳුනාගත් අතර, අමරසිංහ උපුටා දක්වන ලදී, "අපගේම සමාජ, දේශපාලනික සංකල්පනයන් හෝ ආර්ථික සාධාරණත්වය මඟින්, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව ශල්‍යකර්මයට භාජනය කරන ලෙස උගත් නීතිඥවරුන්ගෙන් අපට ආරාධනා ලැබුණ නමුදු, එය නීත්‍යානුකූලව සහ ව්‍යවස්ථානුකූලව වැරදිසහගත ලෙස මම සලකන්නෙමි."³⁵ අධිකරණ නඩු තීන්දුවේ, වගන්ති වල බොහෝ කොටස් වල මෙම අභ්‍යන්තර විසංවාදය දක්නට ඇත. අධිකරණය අද්වතීය හැකියාවන්ට අවස්ථාව සලසනු ඇතැයි, කියවන්නාට විශ්වාසය ඇති වන අපේක්ෂාසහගත භාෂාවකින් එය අර්මභ වුව ද, ගවේෂණය අවසානයේ

දී, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සහ බහුවිධ සමාජයක අධිකරණයේ භූමිකාවෙහි පරීක්ෂාකාරී බව මතක් කරමින් විනිසුරු මාර්ක් ෆර්නන්ඩෝ සහ විනිසුරු අමරසිංහ වෙත නැවත පැමිණේ. අපේක්ෂා සහගත බව සහ සීමා කිරීම අතර සමබරතාවය කුමක් ද? අධිකරණය මෙම සිතන ආකාරය වර්ධනය කරනු ලැබේද? ඉදිරි අභියෝගාත්මක වසර කිහිපය, මේ සඳහා අප යම් පිළිතුරු සපයනු ඇත.

ශ්‍රී ලාංකික නඩු නීතිය සමඟ මූලික වශයෙන් කටයුතු කරන අධිකරණය අසාමාන්‍ය ලක්ෂණ පෙන්වුම් කරමින් විවරණයන් ලබා ගැනීමේ දී ඉන්දියාවෙන්, එක්සත් ජනපදයෙන් සහ එක්සත් රාජධානියෙන් නඩුකර වලින් තොරතුරු ලබා ගැනීමට පසුබට නොවේ. එම අර්ථයෙන් ගත් කල, මෙය, ශ්‍රී ලාංකිකයන් විසින් පමණක් නොව, ලොව පුරා නිරීක්ෂකයන් විසින් කියවන ඓතිහාසික නඩු තීන්දුවක් වන බව ස්වයං අවබෝධාත්මකය. ක්‍රියාවලිය සහ හරය සමඟ හා සම්බන්ධ වන සහ විවරණය හා නඩු නීතිය අධික භාවිතයෙන් සම්බන්ධ වූ සියලු තර්කයන්, කරුණු වශයෙන් දෙකම අවබෝධාත්මක වේ. විනිසුරු දීආබෲ වඩාත් අවිනිශ්චිත වූවේය. ඔහුගේ තීරණයේ දී, ඉතා සරල අර්ථ විශ්ලේෂණයක් සිදු කළ අතර, ශ්‍රී ලාංකික නඩු තීරණ නීතිය පමණක් උකහා ගන්නා ලදී.

අපගේ දූපතේ පිහිටීම කෙබඳු වුවද, ලෝකයම පරික්‍රමණය කරන, බුද්ධිමය සහ වෘත්තීයමය සැඩ පහරින්, කිසිදු රටක් හුදකලා නොවේ. දේශපාලනික සංකලනය හේතුවෙන්, දකුණු ආසියානු කලාපයෙහි, දකුණු ආසියානු අධිකරණයන්හි බලය දූෂණය සහ අපයෝජනය ඉතා සක්‍රීයභාවයට පත්ව ඇත. නඩු පැවරීම් හා අදාළව අස්මා ජෙනරාල්වරු වැනි පුද්ලයන් සම්බන්ධයෙන් පාකිස්තාන අධිකරණය සහ නීතීඥ සංගමය පිළිබඳව ප්‍රසිද්ධ වූ කාලයක් තිබිණි.³⁶ කෙසේ නමුදු, වර්තමානයේ දී, පකිස්ථාන ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ නොහික්මුණු ක්‍රියාකාරීත්වය සම්බන්ධයෙන්, යම් අවදානම් සහිත තත්වයක් සහ අවධානයක් ඇත. "අධිකරණ ක්‍රියාවාදය, හික්මීම සමඟ අනුබද්ධ වන විට සදාචාරයක් වේ" (නූරානි 2019) යනුවෙන් ඒ.ජී. නූරානි සඳහන් කළ විට, බොහෝ දෙනෙකු ඔහු හා එකඟ වූහ. ඉන්දියානු ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය ද, පුරෝගාමී තීන්දු කිහිපයක් ලබා දී ඇත.³⁷ අප්‍රිකාවේ, දකුණු අප්‍රිකානු සහ කෙන්යානු අධිකරණයන් ද ඉදිරිගාමී ව සිටී. 1970 සිට, අපට හුස්ම ගැනීම සඳහා බටහිර දෙස ම බලා සිටීමට සිදුවීම, නැවතී ඇත් ද? දකුණු ආසියාවේ අධිකරණයන්, තමාගේ භූමිකාව කුමක් ද යන්න තමා විසින්ම අවබෝධ කරගෙන, නිසැකයෙන්ම ඔවුන්ගේ ස්වාධීනතාවය සඳහා සටන් කරනු ඇත. මෙම නිශ්චිත නඩුකරයේ නීතිය

නොසලකමින්, මෙම ස්වයං-දැනුවත් අධිකරණයක් තමාගේ සීමාවන් ලකුණු කිරීමේ මෙම වර්ධනය, මහත් ජයග්‍රහණයක් විය හැකිය.

එවිට මෙම නඩුකරය, ශ්‍රේණිදායීකරණය සඳහා නව සහ ප්‍රගතිශීලී යුගයක් දක්වනු ලබයි. නීතියේ පාලනය සහ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ උත්තරීතරභාවය, තවදුරටත් තහවුරු වී ඇත. නීතියේ පාලනය, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ සමස්ථ වෙළුම පුරාම පැතිරී ඇති බව දක්නට ලැබෙන අතර, යුද්ධය හා සාමය ප්‍රකාශ කිරීම සඳහා වන ජනාධිපතිවරයාගේ බලය සම්බන්ධයෙන් හැර, නිර්බාධිත අභිමතයක් තිබිය නොහැකි බව දක්නට ලැබේ. ජනාධිපතිවරයාගේ උත්තරීතරභාවය හෝ පාර්ලිමේන්තුවේ උත්තරීතරභාවය වෙනුවට, බලය බෙදීම සහ සංවර්ධන කුලන ශක්තිමත් කර ඇත. විශේෂයෙන්ම, 2009-2014 යුගයේ, උභයාර්ථවාචී සහ විවාදයට ලක්වූ දෙය, වර්තමානය වන විට ඉතා පැහැදිලි බවට පත්වී ඇත.

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවන්, නීතිඥවරුන් සහ නඩුකාරවරුන් සඳහා පමණක් නොවන අතර, ඒවා, මිනිසුන්ගේ ලැදියාවන් සම්බන්ධයෙන් ද වේ. ඉන්දියානු ජනරජයේ, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාමය නීතිය, සෑමට බලපාන්නේ කෙසේ ද යන්න සාකච්ඡා කරනු ලබන, 'ජනතාවගේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව' යන මෑයෙන් පොතක්, තරුණ විද්වතෙකු වන රෝහිත දී විසින් ප්‍රකාශනය පත් කර ඇත. ඉන්දියාවේ, සාර්ථක වූ මූලික අයිතිවාසිකම් නඩු පිළිබඳ මෑතකාලීන සාකච්ඡාවකින් දක්වා සිටිනුයේ, පුරවැසියන් දැනුවත් සහ කැලඹීමට පත් වන විට, ශ්‍රේණිදායීකරණය වඩාත්

එලදායී ලෙස ප්‍රතිචාර දක්වයි.³⁸ ශ්‍රී ලංකාවේ, 2018 අර්බුදය මතුවූ අවස්ථාවේ දී දින 52ක කාලය තුළ, ශ්‍රී ලාංකික ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ පිටපත් සියල්ල විකිණී අවසන් වූ බව කියවේ. 33 වන වගන්තිය සහ 70 වන වගන්තිය පිළිබඳව හැමෝම විශේෂඥයින් වූහ. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව සක්‍රීය බවට පත් වූ අතර, සාමාන්‍ය මිනිසුන්ට පවා එහි අර්ථය දැන ගැනීමට හැකි විය. සමාජ මාධ්‍ය සහ සමහර අවස්ථා වල මහ මාර්ගයන්හි දී පවා ඔවුන් පෙන්නුම්කළ ශක්තිය පැවති වාතාවරණය උත්සන්න කරනු ලැබූ අතර, එමඟින් සමස්ථ ලෝකයම මේ දෙස ඇස් යොමා සිටින බවට විනිසුරුවරුන් දැනුවත් වූහ. නෛතික විශ්ලේෂණයේ දී සහ ලිවිම්වලදී පොදුවේ සමාජයෙහි භූමිකාව, විශේෂයෙන්ම, මූලික අයිතිවාසිකම් සම්බන්ධයෙන් සාමාන්‍ය පුරවැසියන්ගේ උද්යෝගය සහ ක්‍රියාකාරීත්වය නොසලකා හරිනු ලැබේ. පසුගිය ශත වර්ෂ දෙක තුළ සිදු වූ ශේෂ්ඨ නෛතික අවස්ථාවන්, ඉතා වැදගත් එම තත්වයෙහි ලා සැලකීමට හේතුව නම් ඒවා අයිතිවාසිකම් වෙනුවෙන් සටන් කළ සමාජ ව්‍යාපාරයේ වැදගත් අංග වීම සහ අධිකරණය ඉදිරියේ හිමිකම් ඉල්ලා සිටීම යි. එම ව්‍යාපාරවල පුරවැසියන් සහ නීතිඥවරුන් ඒවා අධිකරණය ඉදිරියට පැමිණීමට ද පෙර ඒවා සම්බන්ධයෙන් විශ්ලේෂණයන් සකසා ප්‍රකාශයට පත් කළහ. රෝහිත් දී සඳහන් කරන ආකාරයට, "පුරවැසියන්, ඉතිහාසඥයින් සහ නීතිඥවරුන් ලෙස අප අධිකරණ ශලාව තුළ සහ ඉන් පිටත, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාමය ප්‍රකාශනයන් නිර්මාණය වන බව සිහියෙහි තබා ගනිමින්, නැනුගේ බෙරවාදනයිට සවන් දෙමින් අප ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව දෙස බැලිය යුතුය." (රෝහිත් 2018)

සටහන්

- ¹ අමෙරිකානු යථාර්ථවාදී සම්ප්‍රදාය ව්‍යවහාරික ප්‍රතිපත්තියක් ලෙස, නීතිය කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීම, නඩු කෙරෙහි අවධානය යොමු කර, අධිකරණය නීතියේ ප්‍රධාන ධාවකයින් ලෙස දකියි.
- ² ශාස්ත්‍රීය නීති අධ්‍යයන ව්‍යාපාරය යනු, විශේෂයෙන්ම බලය විශ්ලේෂණය කිරීම, සමාජයේ හා අධිකරණයෙන් දේශනයන් තුළ අසමබරතාවයන් සම්බන්ධයෙන් නීතිය සැකසීමේ සහ යෙදවීමේ, පාරදෘශ්‍යභාවය අරමුණු කර ගත්, නීතිය පිළිබඳ ශාස්ත්‍රීය පාසලකි.
- ³ 'පුර්ණ ලිපිය : ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා යෝජනා', කළමිබො ටෙලිග්‍රෆ්, 2013 අප්‍රේල් 6: <https://www.colombotelegraph.com/index.php/Full-text-proposals-for-constitutional-reform/> හි අඩංගු වේ.
- ⁴ ජෝන් ඔස්ටින්, විශ්ලේෂණාත්මක නීති විද්‍යා සම්ප්‍රදායෙහි නිර්මාතෘවරයා ලෙස බොහෝ දෙනා විසින් සලකනු ලබන අතර, එහි වඩාත් විශේෂත්වය වන්නේ, "නෛතික යථානුභූතවාදය" ලෙස හැඳින්වෙන නීතිය සඳහා වන පිවිසුමයි. මොර්සන්, ඩබ්.එල්. ජෝන් ඔස්ටින්. ස්ටැන්ෆෝර්ඩ්: ස්ටැන්ෆෝර්ඩ් විශ්ව විද්‍යාල මුද්‍රණාලය, (1982)
- ⁵ මාර්බරි එ. මැඩිසන් එ.ජ. නඩු නීතිය, 5 එ.ජ. 137 (1803), මගින් පළමුවරට ප්‍රකාශ විය. 1789 අධිකරණ පනතෙහි වගන්තියක්, (විශේෂයෙන්ම, මැන්ඩාමුස් රට ආඥාවක් නිකුත් කිරීම සඳහා අධිකරණයට බලය ලබා දෙන 13වන වගන්තිය) ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා විරෝධී සහ එහෙයින්ම අවලංගු වන බව, ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය පිළිගත්තේය. කොන්ග්‍රසය විසින් සම්මත කරනු ලබන නීතියක් හා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව යම් සවිච්ඡේදන දී, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව ප්‍රමුඛස්ථානය ගන්නා බව, අගවිනිසුරු ජෝන් මාර්ෂල් ප්‍රකාශයට පත් කළේය..
- ⁶ සමහර පාර්ලිමේන්තු ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී රටවල, පාර්ලිමේන්තු උත්තරීතරභාවය යනු ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාමය නීතියෙහි, සංකල්පයකි. විධායකය හෝ අධිකරණ ආයතන ඇතුළු සියලු ආණ්ඩුවේ ආයතන වලට ඉහළින්, ව්‍යවස්ථාදායක ආයතනය, පරම පරමාධිපත්‍යය සතු වන බව එය පිළිගන්නා ගනී. ව්‍යවස්ථාදායක ආයතනයට, ඕනෑම පූර්ව නීතියක් වෙනස් කිරීමට හෝ සමාලෝචනය කිරීම සිදු කළ හැකි බව ද, එසේම එය ලිඛිත නීතියකින් (සමහර නඩු වල, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක් පවා) හෝ පූර්වාදර්ශයකින් බැඳී නොමැති බව ද පිළිගන්නා ලදී.
- ⁷ ප්‍රේමචන්ද්‍ර එ. මේජර මොන්ටේටු ජයවික්‍රම [1994] 2 ශ්‍රී ලංකා නඩුවාර්තා]
- ⁸ ආසියානු වාර්තාව. 'ශ්‍රී ලංකාවේ අධිකරණය: දේශපාලනීකරණය වූ අධිකරණ, කැපකල අයිතිවාසිකම්. ඉන්ටර්නැෂනල් ක්‍රයිසිස් ශාඝ්. 2009 ජූනි. ඡේද.11
- ⁹ මිලර් එ. ජොන්සන්, 515 එ.ජ. 900 (1995) / ෂෝ එ. රෙනෝ, 509 එ.ජ. 630 (1993)/ බ්‍රෑන් එ. විරා, 517 එ.ජ. 952 (1996).
- ¹⁰ ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 62(2) වගන්තිය; පාර්ලිමේන්තුව වහාම විසුරුවා නොහරින ලද්දේ නම්, සෑම පාර්ලිමේන්තුවක්ම එහි පළමුවරට රැස්වීමට නියමිත දින පටන් සය වසරකට නොවැඩි කාලයක් පවත්වන්නේය. එසේම එකී සය වසරක කාලය ඉකුත්ව ගිය විට පාර්ලිමේන්තුව විසිර ගියාක් ලෙස සැලකෙන්නේය.
- ¹¹ යුනියස් බැහැර කිරීම, ව්‍යවස්ථානුකූල ගොඩනැගීමේ මූලධර්මය: එක් සම්ප්‍රදායක යම් කරුණක් හෝ වැඩි ගනනක් පැහැදිලිව ප්‍රකාශයට පත් කළ විටය, එම සම්ප්‍රදායෙහිම අනෙක් කරුණු බැහැර කෙරේ.
- ¹² ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(11) වගන්තිය.
- ¹³ එ.ජ. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ, ගිවිසුම් උප වගන්තිය වන්නේ 2 වන වගන්තියේ 2 වන උප වගන්තියයි.
- ¹⁴ ඇරිසිටෝටල්, නිකෝමාකියන් ආචාර ධර්මයන්, බාර්නෙස් හි 3 වෙළුම, ඡේ. එඩ්. ප්‍රින්ස්ටන්: ප්‍රින්ස්ටන් විශ්වවිද්‍යාල මුද්‍රණාලය (1995)
- ¹⁵ නීති තොරතුරු ඒකකය, කොර්නෙල් විශ්වවිද්‍යාලය, "නව සමාන ආරක්ෂාව" (The New Equal Protection) www.law.cornell.edu

- ¹⁶ නාගානන්දකොඩිතුවක්කු එ. මැතිවරණ කොමසාරිස් සහ වෙනත් අය. SC(WRITS) 05/2015 2015 නොවැම්බර් 26.
- ¹⁷ බර්ට් නේබෝන්, ඉන්දියාවේ ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය 1 Int.I.J. Const. L. 476 (2003) බලන්න.
- ¹⁸ ට්‍රැලෝව්, හියු. "ඒ.වී ඩයිසි සහ අයිරිස් ප්‍රශ්නය: 1870-1922". අයිරිස් නීතීඥ, 1980.
- ¹⁹ ආර්. සම්බන්දන් සහ වෙනත් අය එ. නීතිපති, ශේෂ්ඨා. මූලික අයිතිවාසිකම් පෙත්සම, අංක. 351/ 2018, 2018 දෙසැ. 13, පි. 87
- ²⁰ එහිම 67 පිටුව
- ²¹ එහිම 85 පිටුව
- ²² ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 33(2) වගන්තිය.
- ²³ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 62(2) වගන්තිය.
- ²⁴ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 70(3) වගන්තිය.
- ²⁵ ඩිවෝකිං, අර්., ටෝකිං රයිට්ස් සිරියස්ලි /බරපතල ලෙස සහා කතා කිරීම, කේම්බ්‍රිජ්: හාර්වඩ් විශ්ව විද්‍යාල මුද්‍රණාලය, 1978.
- ²⁶ එහිම බලන්න., 1
- ²⁷ එහිම බලන්න.,1
- ²⁸ ආනුබුද්ධිය තර්කයන්, සාක්ෂි හෝ ඔප්පු කිරීම් මගින් සනාථ කළ හැකි හෝ වෙනුවෙන් පෙනී සිටිය හැකි කරුණු ප්‍රකාශයක් වැනි නොවන, සමාජ සමාලෝචන සදාචාර නඩු තීන්දු සඳහා සම්බන්ධයක් නොමැතිව, පූර්ව නිශ්චිත නෛතික රීතීන්ගෙන්, නිවැරදි තීන්දු ගත හැකි, සංචාන, තර්කානුකූල පද්ධතියක් ලෙස, නීති පද්ධතිය දැකීම, "නෛතික යථානුභූතවාදයයි"
- ²⁹ මොයිනුද්දීන් හි ධාවාන් ඡේ. එ උත්තර ප්‍රදේශ් ප්‍රාන්ත රජය [air 1960 all 484, පි. 491%
- ³⁰ ආර්. සම්බන්දන් සහ වෙනත් අය එ. නීතිපති, ශේෂ්ඨා. මූලික අයිතිවාසිකම් පෙත්සම, අංක. 351/ 2018, එස්සීඑම්, 2018 දෙසැ. 13, පි. 64.
- ³¹ එහිම 72 පිටුව
- ³² විජේරත්න එ. වර්ණපාල ශේෂ්ඨා (මු.අයි) 305/2008 03, 2010 මැයි, හි සිරිපවන්, වාසුදේවනානායකකාර එ. වොක්සි සහ වෙනත් අය ශේෂ්ඨා (මු.අයි) 29/2007, 2008 මැයි හි සරත් සිල්වා, ද සිල්වා එ. අතුකෝරාල, ශේෂ්ඨා (මු.අයි) 76/92, 1993 මාර්තු හි මාර්ක් ෆර්නන්ඩෝ, ප්‍රේමලාල්පෙරේරා එ. කිස්සකරල්ලියද්ද ශේෂ්ඨා (මු.අයි) 18/1985, 1985 මැයි, හි ඊවා වනසුන්දර, සුගතපාලමෙන්ඩිස් එ. වන්දිකා කුමාරතුංග ශේෂ්ඨා (මු.අයි) 352/07, 2008 ජූලි හි ගිරාණි තිලකවර්ධන, ජාතිකසේවකසංග මය එ. ශ්‍රී ලංකා හදබිමඅධිකාරිය, ශේෂ්ඨා (මු.අයි) 15/2013, 2015 දෙසැම්බර් 16 හි ප්‍රියන්තජයවර්ධන, ගමගේ එ. පෙරේරා, ශේෂ්ඨා (මු.අයි) 16/2002, 2015 අගෝස්තු 18 හි ශ්‍රිරාණිබණ්ඩාරායක, යන නඩුකර මගින් උපුටා ගන්නා ලදී.
- ³³ ආර්. සම්බන්දන් සහ වෙනත් අය එ. නීතිපති, ශේෂ්ඨා. මූලික අයිතිවාසිකම් පෙත්සම, අංක. 351/ 2018, එස්සීඑම්, 2018 දෙසැ. 13, පි. 64.
- ³⁴ එහිම 64 පිටුව
- ³⁵ එහිම 66 පිටුව
- ³⁶ පකිස්තනයේ, අධිකරණ ක්‍රියාකාරීවාදය සහ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සඳහා ව්‍යංගත්වය (නීතීඥවරුන්ගේ සිද්ධි අධ්‍යයනයක්) wc2018. ipsa.org>congress>paper
- ³⁷ අරුන් කේ. තිරුවෙන්ගාඩම්, "බහුවිධ සමාජයන්ගේ අධිකරණයේ භූමිකාවට නැවත පිවිසීමක්", එස්. කිනානි et al ed. දකුණු ආසියාවේ සංසන්දනාත්මක ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවාදය, නව දිල්ලිය, ඔක්ස්ෆෝර්ඩ් විශ්ව විද්‍යාල මුද්‍රණාලය, 2013 at 341
- ³⁸ ඔපන් ග්ලොබල් රයිට්ස් බලන්න, ඡේනා කෝතාර්, සමාජ වෙනස පිළිබඳ ඉන්දියාවේ ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය ඓතිහාසික නඩු තීන්දු දෙනු ලබයි; openglobalrights.org

යොමුව

ඒ.ජී. නූරානි, Judicial Activism, Dawn, February 18th 2019

ඒ.වී. ඩයිසි, The Law of the Constitution. ඔක්ස්ෆෝර්ඩ්. 1915

ඇරිස්ටෝටල් Aristotle" Nichomachean Ethics, 3 වෙළුම in Barnes, J. ed. ප්‍රින්ස්ටන්: ප්‍රින්ස්ටන් විශ්ව විද්‍යාල මුද්‍රණාලය (1995)

ප්‍රජාතන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ 1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ, 4(ඇ) වගන්තිය

අසංක වැලිකල, Nailing Canards: සිරිසේන ජනාධිපතිවරයාගේ ක්‍රියාවන් අනීතික, ව්‍යවස්ථානුකූල නොවන සහ අයුතු වන්නේ ඇයි: groundviews.org.2018/11/01

බේකර් එ. කාර් (1962) 369 එ.ජ. 186

මහජනතාවගේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක්, දී. රෝහින්: ඉන්දියානු ජනරජයේ, එදිනෙදා ජීවිතයේ නීතිය (The Everyday Life of Law in the Indian Republic). ප්‍රින්ස්ටන්: ප්‍රින්ස්ටන් විශ්ව විද්‍යාල මුද්‍රණාලය, 2018. පි.214

එදිරිසූරිය එ. නවරත්නම් සහ වෙනත් අය, ශ්‍රේණිධාරිකරණය එස්.සී. පෙත්සම අංක. 109/84.

හාර්ට්, එච්.එල්.ඒ. (1961.) නීතියේ සංකල්පය (The Concept of Law). තුන්වන ed, ඔක්ස්ෆෝර්ඩ්: ක්ලැරන්ඩන් මුද්‍රණාලය

ජාතිකසේවකසංගමය එ. ශ්‍රී ලංකා හඳුනාගැනීමේ අධිකාරිය ශේෂ්ඨ.(මු.අ.) 15/2013 ශේෂ්ඨාධිකරණ වාර්තා, 2015 දෙසැම්බර් 16.

කරුණාතිලක සහ වෙනත් අය එ. දායානන්ද දිසානායක, මැතිවරණ කොමසාරිස් සහ වෙනත් අය (4) 2003 1

කෙල්සන් එච්., "නීතියේ ශුද්ධ සිද්ධාන්තය" ("The Pure Theory of Law"), බර්කෙලි, බර්කෙලි විශ්ව විද්‍යාල මුද්‍රණාලය, 1962.

රාශ්, ජේ. "කෙල්සන්ගේ මූල නියාම සිද්ධාන්තය" අමෙරිකානු නීති විද්‍යා සඟරාව (The American journal of jurisprudence), 9 (1):94-111 (1974).

නීති තොරතුරු ඒකකය, කොර්නෙල් විශ්ව විද්‍යාලය, "නව සමාන ආරක්ෂාව" ("The New Equal Protection") w.w.w.law.cornell.edu මල්ලිකාරච්චි එ. ෂිවා පසුපති, නීතිපති, 1984

මුතුචිරන් එ. රජය [5 ශ්‍රී ස්කන්තාගේ නීති වාර්තා (Sri Skanthazs Law Reports) 126 , 130 වන පිටුවෙහි.

නික්සන් එ. ෆිෆ්ට්ස්බර්ග්, 457 U.S. 731 (1982)

ජේන්, තෝමස්. Common Sense. එක්සත් ජනපදය, 1776 ජනවාරි 10.

ආර්. සම්බන්දන් සහ වෙනත් අය එ. නීතිපති, ශේෂ්ඨා. මූලික අයිතවාසිකම් පෙත්සම, අංක. 351/ 2018, එස්සීඑම්, 2018 දෙසැ. 13, පි. 52

සිංගරාසා එ. නීතිපති [2013% 1 ශ්‍රී ලංකා නීති වාර්තා 245

සෝමාවතී එ. චීරසිංහ සහ වෙනත් අය ශේෂ්ඨා. (මු.අ.) 227/88 ශේෂ්ඨා. වාර්තා 1990 නොවැම්බර් 20

තේනුවර එ. පාරිලිමේන්තුවේ කථානායකවරයා ශේෂ්ඨා. මු.අ. 665/2012, ශේෂ්ඨ. වාර්තා 2014 මාර්තු 24

ට්‍රේලෝච්චි, හියු. "ඒ. වී. ඩයිසි සහ අයිරිස් ප්‍රශ්නය: 1870-1922". අයිරිස් නීතීඥ, 1980.

ශ්‍රී ලංකාවේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථානුකූලභාවය සම්බන්ධයෙන් සංස්කෘතිය:

දේශපාලන සංස්කෘතිය අපගේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව හැඩගැස්වීමට දායක වී ඇති ආකාරය

සකුන්තලා කදිර්ගාමර්

කතුවරයා/ කතුවරිය මෙම ලිපියෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංස්කෘතිය, විශේෂයෙන්ම එහි දේශපාලන සංස්කෘතියෙන් බලපෑමට ලක්වන්නේ හා හැඩගැසෙන්නේ කුමන අන්දමින් ද යනවග, සලකා බලමින් ශ්‍රී ලංකාවේ සංස්කෘතිය සහ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථානුකූලභාවය අතර ඇති පරතරය විශ්ලේෂණයට ලක් කරයි.

“ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා ගොඩනැංවීමේ දී සංස්කෘතියෙන් ඇතිකෙරෙන බලපෑම” යනු මෑතක දී ශ්‍රී ලංකාවේ සංවිධානය කළ මෙල්බර්න් ෆෝරම්¹ වටමේස සාකච්ඡාවේ මාතෘකාවයි. දකුණු ආසියානු², අග්නිදිග ආසියානු³ සහ ආසියා ශාන්තිකර⁴ කලාපවලින් පැමිණ සහභාගිවූවන් ද සමඟින් එහි දී ඉහත මාතෘකාව සම්බන්ධයෙන් උද්යෝගමත් සාකච්ඡාවක් සිදුවිය. මේ වනවිට ශ්‍රී ලංකාව බොහෝ කාලයක් ගතවූ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා ගොඩනැංවීමේ විධික්‍රමයක ගැලී සිටින බැවින් එහිදී සිදුවූ සාකච්ඡාව ශ්‍රී ලංකාවට විශේෂයෙන්ම අදාළ හා ඵලදායී වේ.

සංස්කෘතිය හා ව්‍යවස්ථානුකූලභාවය අතර ඇති සබඳතාවයන් සහ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ අන්තර්ගත වටිනාකම් සනාථ කිරීම සහ ඒවා පවත්වාගෙන යාම සඳහා සංස්කෘතියේ බලපෑම් සලකා බැලීම සඳහා මෙම විමර්ශන රේඛාව පුළුල් කළ යුතු බව මම විශ්වාස කරමි.

මේ සම්බන්ධයෙන් සිදුකෙරෙන විමසුම තවදුරටත් පුළුල් කර සංස්කෘතිය සහ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථානුකූලභාවය අතර ඇති සබඳතාවය මෙන්ම ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ ගැබ් කර ඇති වටිනාකම් සඳහා සහයදීමේ දී සංස්කෘතියෙන් ඇති කෙරෙන බලපෑම ද ඒ යටතේ සලකා බැලීම සුදුසු බව මාගේ අදහසයි. සංස්කෘතිය නැමැති ප්‍රිස්මය, විශේෂයෙන්ම දේශපාලන සංස්කෘතිය නැමැති ප්‍රිස්මය යොදාගනිමින් ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලන වෙනස්වීම් සහ නීති විද්‍යාව අවබෝධ කරගැනීමට මම පහත ප්‍රශ්න ඉදිරිපත් කරන්නෙමි. එහිදී වඩාත්ම වැදගත් ප්‍රශ්න නම්, නිශ්චිත නීතිමය සහ දේශපාලන පූර්වාදර්ශ හරහා හැඩගැසුණු ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක් ශ්‍රී ලංකාවට ඇත්තේද, නැතහොත්, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථානුකූලභාවයේ පොදු වටිනාකම් තුළින් රටේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංස්කෘතිය ආභාෂය ලබා ඇත්තේද? ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව හැඩගැස්වීමේහි ලා රටේ දේශපාලන සංස්කෘතියේ බලපෑම කුමක් ද?

සකුන්තලා කදිර්ගාමර් - විධායක අධ්‍යක්ෂ නීතිය හා සමාජ භාරය

'සංස්කෘතිය' යන්න ශ්‍රී ලංකාවේ විවිධාකාරයෙන් සහ පුළුල් ලෙස යොදාගනු ලැබේ. ප්‍රඥාවන්ත හා ත්‍යාගශීලී රජවරුන්ගේ පාලනය යටතේ සශ්‍රීක කෘෂි ආර්ථිකයක ආශීර්වාද ලැබූ ඉසුරුමත් අතීතයක් පිළිබඳව වර්ණනාත්මකව විස්තර කිරීම සඳහා මෙම වදන භාවිතා කරනු ලැබේ. මෙම ඓතිහාසික වෘත්තාන්තය තුළ, විනාශකාරී යුද්ධය මෙන්ම අනේකවිධ අවස්ථාවන්හි දී රාජ්‍ය බලය ලබාගැනීම සඳහා සිදුවූ ජිනා ඝාතන හා රාජ ඝාතන කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන අතර, ජනතාව යටත්වැසියන් මිස පුරවැසියන් නොවන බවට වන යථාර්ථය නොසලකා හරියි. අතීත ශ්‍රී විභූතිය පිළිබඳව සිදුකෙරෙන මෙම සංස්කෘතික නියෝජනය සමාජයේ ඉහළම ස්ථානයේ දෘෂ්ටි කෝණයෙන් දකින්නක් වුවද, එය අව්‍යාජ සහ සියළුදෙනාගේ පිළිගැනීමට පාත්‍රවූවක් වී තිබේ. සාංකාවෙන් යුතුව එම අතීතය සිහිකරන ඇතැම් සමකාලීන දේශපාලඥයින් එම අතීත ශ්‍රී විභූතියෙන් ඇතැම් කොටස් හෝ නැවතත් උදාකරන්නට බලාපොරොත්තුවෙන් සිටිති සි අනුමාන කළ හැකි ය.⁵

'අපව' පොදුවේ සෙසු ලෝකයාගෙන් වෙන්කර හඳුනාගැනීමට සහ විශේෂයෙන්ම 'අපි' සහ 'බටහිර' අතර වෙනසක් දැක්වීම සඳහා ද ශ්‍රී ලංකාවේ සුවිශේෂී 'සංස්කෘතිය' යොදාගනු ලැබේ.⁶ බොහෝ අවස්ථාවල, ශ්‍රී ලංකාවේ ඇතැම් දේශපාලන සහ ආගමික නායකයින් විසින් මානව හිමිකම්වල සාර්වභෞමික ස්වභාවය පවා සලකනු ලැබුවේ ශ්‍රී ලංකාවේ සමාජීය සහජීවනයට බාධා පමුණුවන 'බටහිර සාරධර්මයක්' වශයෙනි.⁷

1931 දී කාන්තාවන්ට ඡන්ද බලය ලැබීම, ආණ්ඩුවේ ප්‍රධානියා වශයෙන් ඡන්දයෙන් තෝරාපත් වූ ප්‍රථම කාන්තාව ශ්‍රී ලාංකික කාන්තාවක් වීම⁸, කාන්තාවන් ඡන්දදායකාවත් වශයෙන් ප්‍රබල ලෙස එම කටයුතුවලට සම්බන්ධ වීම, කාන්තාවන් සේවා නියුක්තියේ සහ උසස් අධ්‍යාපනයේ ක්‍රියාශීලී වීම යනාදිය එසේවුවත් ශ්‍රී ලංකාව තවමත් ජිනාමූලික සමාජයක් වේ. සමානාත්මතාවය සහතික කිරීමට සහ ස්ත්‍රීපුරුෂ සමාජභාවය අනුව වෙනස්කොට සැලකීමට එරෙහිව ඇති ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාමය විධිවිධාන විකෘති කිරීමට එම ජිනාමූලික සංස්කෘතිය මගින් ඉඩකඩ සැලසේ. අනෙක් අතට, කාන්තාවන්ට බරපතල මට්ටමක වෙනස්කොට සැලකීමක් සිදු වුවත්, රටේ ප්‍රධාන දේශපාලන පක්ෂ පුද්ගල නීති පිළිගැනීමට ලක් කරමින් ප්‍රබල අන්දමින් 'සුළුතර කණ්ඩායම්වල අයිතිවාසිකම්' ආරක්ෂා කරති.⁹ අනෙක් අතට, පුද්ගලයින්ගේ සිත් සතන් තුළට ගැඹුරින් කා වැදී ඇති බහුතරවාදී මනෝභාවය මෙන්ම සිංහල භාෂාවට, බුද්ධාගමට හා මධ්‍යම

රජයකින් යුත් ඒකීය රාජ්‍යයට වැඩි වරප්‍රසාද ආරෝපණය කරන්නා වූ දේශපාලන හා සංස්කෘතික විග්‍රහ හේතුවෙන් සුළුතර කණ්ඩායම් සමගින් බලය බෙදාහදා ගැනීමට විරෝධතාවය පාත්‍ර ලැබේ.

ප්‍රවේණික උරුමය, විවාහය, දික්කසාදය, ළමුන්ගේ භාරකාරත්වය¹⁰ සහ ඔවුන්ගේ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්¹¹ යනාදී කාරණාවලදී කාන්තාවන් දෙවැනි තැනෙහි ලා සලකන්නේ නමුදු, 'සංස්කෘතිය පිළිබඳ තර්කයට' යොමුවන සුළුතර කණ්ඩායම් ද නිතරම සඳහන් කරන්නේ තමන්ගේ සංස්කෘතිකමය සුවිශේෂීත්වය සහ තමන්ගේ උප-ජාතික අනන්‍යතාවය ආරක්ෂා කරගැනීම සඳහා පුද්ගල නීතිවලට නිසි පිළිගැනීමක් ලැබීම අත්‍යාවශ්‍ය බවකි. සුළුතර කණ්ඩායම් ද, තමන්ගේ අයිතිවාසිකම් වෙනුවෙන් හඬ නගන්නේ සුවිශේෂතාවාදී අර්ථයෙන් මිස සුළුතර කණ්ඩායම් අයිතිවාසිකම්වල සාර්වභෞමික මූලධර්මයේ සිට නොවේ.

කෙසේවෙතත්, රටේ සියළු ආකාරවල දේශපාලන හා ආර්ථික ජීවිතය විනිවිද ගොස් ඇති දණ්ඩමුක්තික හා දූෂණ සංස්කෘතියෙන්¹² දුරස්වීමේ අවශ්‍යතාවය පිළිබඳව සිතාබැලීමටත් ඊට එකඟවීමටත් එළඹී සිටියෙන් සිටි යම් යම් අවස්ථාවල ශ්‍රී ලාංකිකයින් විසින් කටයුතු කර තිබේ. එකල පැවති දූෂණයේ හා දණ්ඩමුක්තික සංස්කෘතියට ප්‍රතිචාර වශයෙන් 2015 ජනාධිපතිවරණයේ සහ ඉන් අනතුරුව එළඹී මහමැතිවරණයේ ප්‍රබලතම උද්ඝෝෂණ පාඨය වූයේ 'යහපාලනයයි'. එල්ටීටීඊ සංවිධානයට එරෙහිව යුද්ධය පැවති කාලයේ දී ජාතික ආරක්ෂාවේ නාමයෙන් මානව හිමිකම් උල්ලංඝන සාධාරණීකරණය කෙරුණු අතර, විශේෂයෙන්ම මාධ්‍යවේදීන් ඇතුළුව දේශපාලන සහ වෙනත් හේතුමත විරුද්ධවාදීන් යැයි චෝදනාවට ලක්වුනු පුද්ගලයින් අතුරුදන් කරවීම සහ අධිකරණ ක්‍රියාවලියට යටත් නොකර මරාදැමීම ඇතුළු මෙම උල්ලංඝන, යුද්ධයෙන් අනතුරුව පවා අඛණ්ඩව සිදුවිය. වෘත්තීය සමිති, ශිෂ්‍යයින්, පරිසර විනාශය, තම සෞඛ්‍යයට ඇතිවූ අහිතකර බලපෑම් හා තම නිවාස හා ඉඩම්වලින් තොරපාහැරීම් සම්බන්ධයෙන් විරෝධතා දියත්කළ පුද්ගලයින් හට සලකනු ලැබූයේ ද ඒ හා සමාන දැඩි හා අනිසි අන්දමින් ය." දණ්ඩ මුක්තික සංස්කෘතිය" හොඳින් තහවුරුව පැවති අතර 2015 මැතිවරණය එම සංස්කෘතිය ප්‍රතික්ෂේප කිරීමක් ලෙස සැලකේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ මෑතකාලීන දේශපාලන ඉතිහාසයේ සිදු වූ වඩාත්ම බලාපොරොත්තු ඇතිකරවන සුළු සිදුවීම් වූයේ රටේ ප්‍රධාන දේශපාලන පක්ෂ දෙක සහ සුළුතර පක්ෂවල නියෝජිතයින් ද එකතු වී මෙරට

ඉතිහාසයේ නොවූ විරූ අන්දමින් තෙවන ධුර කාලයක් අපේක්ෂා කළ ජනාධිපතිවරයකු පරාජය කිරීමත් ජනතා අදහස් විමසා නව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවක් කෙටුම්පත් කිරීම සඳහා වන කැපවීම ප්‍රකාශයට පත් කිරීමත් ය. එසේ සම්පාදනය කරන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන් විධායක ජනාධිපති ධුරය අහෝසි කෙරෙනු ඇතැයි ද, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාමය ආයතනවල ස්වාධීනත්වය නැවත ඇතිකරනු ඇතැයි ද, සුළුතර කණ්ඩායම්වලට සාධාරණත්වය ලබාදීම සහ නීතියේ ආධිපත්‍ය ඇතිකිරීම ඇතුළුව ජාතික ප්‍රශ්නයට පිළිතුරු ලබාදෙනු ඇතැයි ද අපේක්ෂා කෙරිණි. ජාතික ආණ්ඩුව විසින් ප්‍රජාවන් අතර සංහිදියාව ඇතිකිරීමට භාරගනු ඇතැයි, වගවීමේ යන්ත්‍රණ ස්ථාපිත කරනු ඇතැයි සහ වරදට දණ්ඩ මුක්තිය හා ප්‍රවණ්ඩත්වය, දූෂණය හා රාජ්‍ය දේපළ අවහාවිතයට තිත තැබීම සඳහා දැඩි අධිෂ්ඨානයෙන් ක්‍රියා කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරිණි.

මෙම ක්‍රියාවලිය සඳහා ගත් පළමු පියවර ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 19වැනි සංශෝධනය තුළින් පිළිබිඹු විය. (දහ නවවන සංශෝධනය). විධායක ජනාධිපති ධුරය අහෝසි කිරීම සඳහා පාර්ලිමේන්තුවේ තුනෙන් දෙකක බහුතරයක් සහ ජනමතවිචාරනයක් අවශ්‍ය බවට නියම කිරීම තුළින් විධායක ජනාධිපති ධුරය ශ්‍රී ලංකාවේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව (1978) තුළ ආරක්ෂා කර දී ඇති හෙයින් 19වැනි සංශෝධනයෙන් කළ හැකි වූයේ අංග සම්පූර්ණ ප්‍රතිසංස්කරණයකට යන තෙක් සුළු වෙනස්කම් කිහිපයක් සිදුකිරීම පමණකි. කෙසේ නමුත්, විධායකය, ව්‍යවස්ථාදායකය හා අධිකරණය අතරේ සංවරණ හා තුලන නිර්මාණය කරමින්, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී වගවීම ශක්තිමත් කරමින් සහ පුරවැසියන්ගේ මූලික අයිතිවාසිකම් ශක්තිමත් කරමින් නීතියේ ආධිපත්‍යය නැවත ඇතිකිරීම සඳහා නිවැරදි දිශාවට තැබූ එක් පියවරක් වශයෙන් මෙම 19වැනි සංශෝධනය සලකනු ලැබිණි. තවද, එමගින් තොරතුරු සඳහා ඇති අයිතිය ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථානුගත කළ අතර, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සභාවේ සිවිල් සමාජ නියෝජනයක් ඇතුළත් කිරීම තුළින් වැදගත් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා ආයතනවල ඉහළ මට්ටමේ සහ පක්ෂවාදී නොවන නියෝජන ඇති බව සහතික කරන ලදී.

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට සිදුකළ සංශෝධන තුළින් ශ්‍රී ලංකාවේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංස්කෘතිය අවබෝධ කරගැනීම

ශ්‍රී ලංකාවේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධන ඉතිහාසයේ සුවිශේෂී ස්ථානයක් දහනමවන සංශෝධනයට හිමි වේ. මේ වනවිට ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට සිදුකර ඇති සංශෝධන දහනවයෙන් මුල් සංශෝධන 16ම සිදු කර ඇත්තේ එය සම්මත කරගැනීමෙන් අනතුරුව එළඹුණු පළමු දශකය තුළ දී ය. බොහෝ සංශෝධන සම්මත කරගනු ලැබුවේ බලයේ සිටි දේශපාලන පක්ෂයට හිතකර දේශපාලන ප්‍රතිඵල ලබාගැනීමේ අරමුණින් වේ. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව සහ මෙම සංශෝධන ක්‍රියාවලිය, පාලක පක්ෂයේ න්‍යායපත්‍රයට ප්‍රයෝජනවත් වන අයුරින් සිදු කරනු පක්ෂවාදී ක්‍රියාවලියක් ය යන අදහස ඇතිවී තිබේ. ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලනය අඳුරු කරමින් පැතිර තිබෙන ඡායාව වන වාර්ගික ගැටුමට සෘජුවම බලපෑ සංශෝධන තුනක් (6, 13 සහ 16 වැනි සංශෝධන) ඇත.

1977 බලයට පත් ආණ්ඩුවට ඉතා ප්‍රබල ජාතික හා පාර්ලිමේන්තු බලවරමක්¹² හිමිව තිබුණද, බලයට පැමිණි මුල් වර්ෂවලදී ජාතිය ගොඩනැගීමේ ක්‍රියාවලියේ මැලියම් වශයෙන් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව යොදාගැනීම සඳහා එතරම් යමක් සිදුවූයේ නැත. අනන්‍යතාවය, ආරක්ෂාව, නියෝජනය සහ ආණ්ඩුකිරීමට සහභාගිවීම සම්බන්ධයෙන් සුළුතර කණ්ඩායම්වල සැලකිල්ලට යොමුවූ කරුණු ආමන්ත්‍රණය සඳහා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව යොදා නොගැනුණි. සුළුතර කණ්ඩායම්වල අයිතිවාසිකම් දුර්වල කිරීම සඳහා එකිනෙකා පරයා යාම පිණිස එකතු වූ අවස්ථාවල මිස, මතවාදීමය වශයෙන් බෙදා වෙන්වූ බහුතර කණ්ඩායම අතර දේශපාලන එකඟත්වය ඇතිකරන යන්ත්‍රණයක් වශයෙන් ද එය යොදා නොගැනුණි.

13වැනි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය සහ ඉන් පසුව පළාත් සභා සම්බන්ධයෙන් ඇතිවූ නීති¹³ ඉන්දු ලංකා ගිවිසුමෙන් ඇති වූ බලපෑම යටතේ බලාත්මක වූ ඒවා වේ.¹⁴ ඒවා, දේශපාලන කලහකාරී තත්ත්ව යටතේ මහජනතාවගෙන් අදහස් විමසීම හෝ ඔවුන් දැනුවත් කිරීම ඉතාමත් සුළු වෙන් සිදුකර සම්මත කරගත් අතර, ඒවා පිළිබඳ ප්‍රවර්ධනය කිරීමක් සිදු නොවීය. මුල් අවස්ථාවේදී බහුතරයකගේ අදහස වූයේ ඒවා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ව්‍යාපෘතිය වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා ගත් සාධනීය ක්‍රියාමාර්ග ලෙසයි.

නීතිය තුළින් සහ පළාත් සභාවල බලතල ජාතික ප්‍රතිපත්තිවලට යටත් ය යන්නට යොමුවීම තුළින් එම සංශෝධනයේ ක්‍රියාත්මකත්වය දුර්වල කිරීමට මධ්‍යම රජයේ පරිපාලන ව්‍යවහාර හරහා, වැයම් කිහිපයක්ම දරා ඇත (උතුරු හා නැගෙනහිර පළාත් වෙන්කිරීම සම්බන්ධයෙන් නඩු තීන්දුව සහ දිව්‍යාග්‍රම පනත් කෙටුම්පත සම්බන්ධ තීන්දුව). කාලයක් මුළුල්ලේ ගැටුම් පැවතීම හේතුවෙන් නැගෙනහිර පළාතේ පළාත්සභා ක්‍රියාත්මක තත්ත්වයට පැමිණියේ 2007 වර්ෂයෙන් අනතුරුව පමණක් වූ අතර, උතුරු පළාතේ පළාත්සභා ක්‍රියාත්මක වූයේ 2013 දී ය. කෙසේ නමුත්, මුල් අවස්ථාවේ දී මෙම පළාත්සභා පිහිටුවීම සම්බන්ධයෙන් විරෝධතා එල්ල වුවත්, වර්තමානයේ දී ඒවා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා ව්‍යුහය තුළ වැදගත් කොටසක් වශයෙන් සලකන අතර, දිවයිනේ සෑම ප්‍රදේශයකම ඉතාමත් උද්යෝගයෙන් පළාත්සභා මැතිවරණ තරඟ පවත්වනු ලැබේ. එමෙන්ම, අනාගතයේ ජාතික මට්ටමේ දේශපාලඥයකු වීමට අපේක්ෂා කරන අයෙකුට ඒ සඳහා පුහුණුව ලැබීමට සුදුසු ස්ථානයක් වශයෙන් මෙන්ම ජාතික මට්ටමේ දේශපාලන පක්ෂ සඳහා ආධාරක දර්ශකයක් ලෙස ද පළාත් සභා සලකනු ලැබේ.

ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය බේරාගැනීමේ වැයම් වශයෙන් ඉදිරිපත් වූ 17වැනි (ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 17වැනි සංශෝධනය) සහ 19වැනි (ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 19වැනි සංශෝධනය) සංශෝධන විශේෂිත සංශෝධන වන අතර ඒවා සඳහා පාර්ලිමේන්තුවේ පුළුල් පරාසයක මන්ත්‍රී සහයෝගය ලැබුණි. කෙසේ නමුත්, 17වැනි සංශෝධනය අහෝසි වූ අතර, වර්තමානයේ දී මතභේදයට තුඩු දී ඇත්තේ එය සම්මත කරගැනීම සඳහා ප්‍රබල බහුතරයක් ඇතිව ඡන්දය ලබාදුන් පාර්ලිමේන්තුවේම අභියෝගයට ලක්වී ඇති 19 වැනි සංශෝධනයයි. මෙයින් පෙන්නුම් කරන කණගාටුදායක තත්ත්වය නම් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ප්‍රතිසංස්කරණ සහ පුනර්ජීවනය සඳහා බෙහෙවින්ම ඉවහල් වූ මෙම සංශෝධන දෙකම එසේ කිරීම දේශපාලන වශයෙන් වාසිදායක බවක් පෙනෙන කල එය පහසුවෙන්ම අතහැර දැමීමට හේතුවන පරිදි පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන්ගේ වටිනාකම් පද්ධතිය තුළ ප්‍රමාණවත් තරම් තදින් මුල් බැසගෙන නොතිබූ බව ද?

මේ දෙස ආපසු හැරී බලන අයෙකුට, 1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව කෙටුම්පත් කිරීමේ හා සම්මත කරගැනීමේ ක්‍රියාවලිය තුළින් රටේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංස්කෘතිය වරලැබූ බවක් තර්ක කළ හැකි ය. එම ක්‍රියාවලිය තුළ අදහස් විමසීමක් සිදු නොවූ අතර, පාලක පක්ෂයේ ඒක පාර්ශවික වැයමක් වූ එය සහභාගීත්ව ලක්ෂණ පෙන්නුම්

නොකළේ ය. එහි, 1972 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ සැකිල්ල තබා, සංශෝධනයට ලක් කරන බවක් පැවසූ එම ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ කැබැලි කිහිපයක් හෝ ඉතිරි කර නොගත්ත ද, 1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව පාර්ලිමේන්තු ක්‍රියාවලිය තුළින් ලිස්සා ගියේ 1972 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ සංශෝධනයක් ලෙස යි. පළමු දශකය තුළ සම්මත කරගත් සංශෝධන තුළින්ම එම ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව හරහා ස්ථාපිත කිරීමට වැයම්කළ මූලධර්ම උල්ලංඝනය විය.

1978 දී, නව ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට පක්ෂව ඉදිරිපත් කළ එක් තර්කයක් වූයේ ස්ථායී හා රජයේ ක්‍රියාවන් මෙසේ වෙනැයි අනුමාන කළ හැකි අන්දමේ රජයක්, එනම් මධ්‍ය වාර මැතිවරණ සහ පිල්මාරු හේතුවෙන් දුර්වල නොවන රජයක් සඳහා වූ අවශ්‍යතාවයයි. පාර්ලිමේන්තුව තුළ මන්ත්‍රීවරුන් පක්ෂ මාරු කිරීම වැලැක්වීමේ අරමුණින් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සම්පාදකයින් විසින් ඊට එක් කළ විධිවිධානය නම් තවත් පක්ෂයකට පිල් මාරුකරන මන්ත්‍රීවරයාට පාර්ලිමේන්තුවේ තමන්ගේ අසුන අහිමිවන විධිවිධානයක් එකතු කිරීමයි. මෙම විධිවිධානය පසුපස වූ තාර්කිකය වූයේ ඡන්දදායකයින් තෝරාගත්තේ නියෝජිතයකු පමණක් නොව පක්ෂයක් ද වන බැවින් එම තේරීමට නිසි ගරුත්වය ලබාදීම සහ එය පාර්ලිමේන්තුවේ නියෝජනයවීම අවශ්‍ය වන බවකි. කෙසේ නමුත්, විපක්ෂයේ සිට ආණ්ඩුපක්ෂයට මාරුවීමට අපේක්ෂා කළ මන්ත්‍රීවරයකුට ඒ සඳහා පහසුකම් සැලසීම පිණිස ඉහත ව්‍යවස්ථාව පනවා කෙටි කලක් යන්නට මත්තෙන්ම පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන්ට පාර්ලිමේන්තුවේ පක්ෂ මාරුකිරීමට හැකිවන අන්දමේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයක් ගෙන එන ලදී (දහහතර වන සංශෝධනයේ 99(13)(අ.) ව්‍යවස්ථාව). එම සංශෝධනය හරහා විපක්ෂ මන්ත්‍රීවරුන්ට ආණ්ඩු පක්ෂයට මාරුවීමට හැකියාව ලැබුණ ද, ආණ්ඩු පක්ෂ මන්ත්‍රීවරුන්ට විපක්ෂයට යාමට ඉන් ඉඩකඩ නොලැබුණි. මෙම පිල් මාරුවීම් බොහෝ අවස්ථාවන්හි සිදුවන්නේ ආණ්ඩුවක් සාදන අවස්ථාවේ වන අතර, එවන් විටක, අදාළ පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරයා තමන්ගේ තීරණය පරහිතකාරී තීරණයක් වන බව පැහැදිලි කරමින්, විශේෂයෙන්ම තමන් ආණ්ඩුවේ කොටසක් වීමෙන් තම ඡන්ද දායකයින්ට වැඩි සේවාවක් ලබාදීමට හැකි බැවින් එම තීරණය ගත් බවට පැහැදිලි කරනු ලබයි. ඒ බව කලාතුරකින් ප්‍රකාශ වුවත්, සත්‍යයට වඩාත් සමීප වනු ඇත්තේ පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන් පිල් මාරු කරන්නේ ආණ්ඩු පක්ෂයේ සිටින කල ඔවුන්ට භුක්තිවිදින්නට ලැබෙන වරප්‍රසාද හේතුවෙන් වන අතර ඇතැම් අවස්ථාවල දී එයින් ඡන්ද දායකයින්ට ද යම් වාසියක් ලබාගත හැකිවන බවයි.

කෙසේනමුත්, 2018 ඔක්තෝබර් 26 වැනිදින සිදු වූ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා කුමන්ත්‍රණය සමඟින්, අග්‍රාමාත්‍යවරයා වශයෙන් සිරිසේන ජනාධිපතිවරයා පත්කළ පුද්ගලයා වන මහින්ද රාජපක්ෂ වෙත සහය දක්වන පාර්ලිමේන්තු බහුතරයක් නිර්මාණය කරගැනීම සඳහා ඇති වූ ගනුදෙනු තුළ සිත් කළඹවනසුළු මුදල් ප්‍රමාණ ලබාදීමට ඉදිරිපත්වීම මෙන්ම ලබාදීම සිදු වූ බවට චෝදනා කෙරේ. එසේ සිදුවූ ඇතැම් ගනුදෙනු පටිගත කර රූපවාහිනියේ විකාශය වූ නමුත්, අල්ලස් දීම සම්බන්ධයෙන් අත් අඩංගුවට ගැනීමකට හෝ අල්ලස් දුන් හෝ ලබාගත් පුද්ගලයින්ට කවර හෝ අන්දමක දේශපාලන හෝ නීතිමය ප්‍රතිවිපාකයකට මුහුණදෙන්නට සිදුවීමකට එයින් මගපෑදී නොමැත.

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධන අතර වඩාත්ම පක්ෂවාදී සංශෝධනය සහ කෙමෙන් නැගී එන ඒකාධිපතිවාදී දේශපාලන සංස්කෘතියක් පිළිබඳව මනාව පෙන්වුම් කෙරුණු සංශෝධනය නම් අසාර්ථක වූ තෙවන සංශෝධනය යි. 1982 දී පාර්ලිමේන්තුවේ තුනෙන් දෙකක බහුතරයක් ඇතිව, කලවාන නැමැති මැතිවරණ කොට්ඨාසය නියෝජනය සඳහා "නම්කළ" මන්ත්‍රීවරයකු (අතුරු මැතිවරණයේ දී තමන්ගේ ආසනය අහිමි වූ ආණ්ඩු පක්ෂයේ මන්ත්‍රීවරයාට පාර්ලිමේන්තුවේ ඉඩ නිර්මාණය කරදීම සඳහා) සහ තෝරාපත් කරගත් මන්ත්‍රීවරයකු (නීත්‍යානුකූලව අතුරු මැතිවරණය ජයග්‍රහණය කළ විපක්ෂ මන්ත්‍රීවරයා සඳහා) වශයෙන් මහජන නියෝජිතයින් දෙදෙනෙකු පත් කිරීම සඳහා පාර්ලිමේන්තුවේ නියෝජනය වෙනස් කිරීමට සංශෝධනයක් සම්මත කරගන්නා ලදී. එවැනි සංශෝධනයක් සඳහා ජනමතවිචාරණයක් අවශ්‍ය බව අධිකරණයෙන් තීන්දු කළ අතර, අවසානයේ දී එම සංශෝධන යෝජනාව පසක තබනු ලැබීය. දේශපාලන අවශ්‍යතා මත ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධන ගෙන එනු ලබන බවත්, ආණ්ඩු පක්ෂයට අති ප්‍රබල බහුතරයක් ඇති කල හා එම බලය අතිසි ලෙස යොදාගැනීමට ඔවුන් සූදානම්ව පසුවන්නේ නම් එවැනි පාර්ලිමේන්තුවක් තුළ සංශෝධන සඳහා සරල බහුතරයට වඩා වැඩි බහුතරයක් අවශ්‍ය බවක් නියම කර තිබීම ආරක්ෂණ විධිවිධානයක් නොවන බවත් මහජනතාවට අවබෝධ විය.

(ඉන් පසුව) ගෙන එන ලද තෙවන සංශෝධනයෙන් (1982) වර්ෂ හතරක ධුර කාලය අවසානයේ දෙවන ධුර කාලයක් සඳහා පත්වීමට ජනාධිපතිවරයාට අවස්ථාව සලසා දුන් අතර, ඒ අනුව දේශපාලන වශයෙන් තමන්ට වාසිදායක කලවේලාවක් බලා ජනාධිපතිවරණය පැවැත්වීම සඳහා බලයේ සිටින

ජනාධිපතිවරයාට ඉන් අවස්ථාව සලසා දෙනු ලැබීය. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව සම්මත කරගත් අවස්ථාවේ එහි නිර්මාපකයින් ඊට පක්ෂව ඉදිරිපත් කළ එක් තර්කයක් වූයේ එමගින් ජනාධිපතිවරයාගේ ධුර කාලය ස්ථාවර හා සීමාසහිත කරවන බවකි. ස්ථාවර ධුර කාලයක් තුළින් සාක්ෂාත් කරගැනීමට අදහස් කළ ස්ථායීතාවය හා නිශ්චිත බව මෙම සංශෝධනයෙන් දුර්වල කරනු ලැබීය.

සිවුවැනි සංශෝධනය (1982) සම්මත කරනු ලැබුවේ පළමු පාර්ලිමේන්තුවේ කාලසීමාව දීර්ඝ කර එහි සංයුතිය එලෙසම පවත්වාගෙන යාම සඳහා ය. ඒ සඳහා ජනමත විචාරණයක් පවත්වන ලදී. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව යටතේ මෙතෙක් පවත්වන ලද එකම ජනමත විචාරණය එයයි. නව සමානුපාතික නියෝජන ක්‍රමය යටතේ 1982 මැතිවරණය ජයග්‍රහණය කිරීමට එක්සත් ජාතික පක්ෂයට හැකිවනු ඇති මුත්, ධුර කාලයේ අඩක් ගෙවියනවිට බලයේ සිටින රජයට විරුද්ධව ඇතිව තිබෙන හැඟීම්වල බලපෑම හේතුවෙන්, පාර්ලිමේන්තුවේ තුනෙන් දෙකක බහුතරයක් ලබාගැනීමට ඔවුන්ට නොහැකිවනු ඇති බව දේශපාලන මූලෝපායයින්ට පෙනී ගොස් තිබිණි. එවිට ඒකපාර්ශ්විකව සිදුකරගෙන ආ ක්‍රියාවන් නවත්වන්නට ඔවුන්ට සිදුවනු ඇති අතර, ඉදිරියේ දී ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට සිදු කරන සංශෝධන සඳහා බහු පාර්ශ්වික සහයෝගය ලබාගැනීමට සිදුවනු ඇත. එසේ කරන්නේ නම් ඒ සඳහා යම් යම් දෑ සම්බන්ධයෙන් සමගි සම්මුතිවලට එළඹීමටත්, එකඟතාවය ගොඩනැංවීමටත් කඩිමුඩියේ හඳුන්වාදෙන පක්ෂග්‍රාහී සංශෝධනවලින් වැලකීමටත් ඔවුන්ට සිදුවනු ඇත. එසේවූයේ නම් එමගින් පාර්ලිමේන්තු ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය ද ශක්තිමත් වන්නට ඉඩ තිබිණි. කෙසේනමුත්, ජනමතවිචාරණයක් හරහා පාර්ලිමේන්තුවේ කාලය දීර්ඝ කරගෙන මහ මැතිවරණයක් නොපවත්වා සිටීම රජයේ තේරීම විය.

6වැනි සංශෝධනය (1983) සිදුකරනු ලැබුවේ ශ්‍රී ලංකාවේ භෞමික අඛණ්ඩතාවය උල්ලංඝනය කිරීම තහනම් කිරීම උදෙසා ය. මෙම සංශෝධනයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ භූමි ප්‍රදේශය තුළ වෙනම රාජ්‍යයක් ඇතිකිරීම සඳහා සහයදීම, ආධාරකිරීම, ප්‍රවර්ධනය කිරීම, මුදල් ලබාදීම, දිරිගැන්වීම හෝ පක්ෂව කතාකිරීම පුද්ගලයින්ට තහනම් කරනු ලැබීය. තවද එය, කවර හෝ දේශපාලන පක්ෂයකට හෝ වෙනයම් සංගමයකට හෝ සංවිධානයකට ශ්‍රී ලංකාව තුළ වෙනම රාජ්‍යයක් ඇති කිරීම යන්න තමන්ගේ එක් අරමුණක් හෝ අභිප්‍රායයක් වශයෙන් තබාගැනීම තහනම් කළේ ය. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, වෙනම රාජ්‍යයක් වෙනුවෙන් රජයට බලපෑම් එල්ල කිරීම සඳහා තමන්ගේ මැතිවරණ කොට්ඨාසවලින්

බලවරම් ලබා පාර්ලිමේන්තුවට ආ හෙයින් රාජ පාක්ෂිකභාවය සම්බන්ධයෙන් දිවුරුමක් ලබාදෙන්නට අපොහොසත් වූ දෙමළ පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන්ට පාර්ලිමේන්තුවෙන් ඉවත්වී යන්නට සිදුවිය.

10වැනි සංශෝධනයෙන් සිදුවූයේ මහජන ආරක්ෂක ආඥාපනත යටතේ හදිසි අවස්ථා නිවේදන නිකුත් කිරීම සඳහා පාර්ලිමේන්තුවේ තුනෙන් දෙකක බහුතරයක් අවශ්‍ය බවට වූ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාමය ආරක්ෂණය අහෝසි කිරීමයි.

1987 දී, ඉන්දියාවෙන් එල්ල වූ බලපෑමක් සමඟින්, පළාත්වලට යම් මට්ටමක ස්වයං පාලන බලතල ලබාදීම සඳහා විධිවිධාන සැලසීම තුළින් වෙනම රාජ්‍යයක් සඳහා වෙන්ව යාමක් ඉල්ලා සිටි දෙමළ සුළුතර කණ්ඩායම්වල එම වඩාත් අත්තවාදී ඉල්ලීමට ප්‍රති යෝජනාවක් 13වැනි සංශෝධනය හරහා සිදුකෙරිණි. මෙම සංශෝධනය සම්මත කරගැනීම ආණ්ඩුවේ එකමුතුකමට දැඩි පහරක් එල්ල කළ අතර, ජ්‍යෙෂ්ඨ මන්ත්‍රීවරයකු ආණ්ඩුව හැර යාමටත් පනත් කෙටුම්පතට ඡන්දය දීම සඳහා මන්ත්‍රීවරුන් පාර්ලිමේන්තුවට පැමිණෙන බව සහතික කරගැනීම සඳහා මින් පෙර සිදුකර නොමැති අන්දමින් ඔවුන් පාර්ලිමේන්තුවට ඒකරාශී කර තබාගැනීමට යොමුවීමටත් හේතු විය. සමාජයේ ඇතැම් කොටස්, විශේෂයෙන්ම දෙමළ සුළුතරය තුළ ඇතැම් කොටස් මෙම සංශෝධනය “ප්‍රමාද වී සිදුකෙරුණු ප්‍රමාණවත් නොවන” ක්‍රියාවක් ලෙස ඉවත ලූ අතර, තවත් අය, විශේෂයෙන්ම සිංහල ජනකොටසට අයත් ඇතැම් අය මෙය රට බෙදා වෙන්කිරීමේ පූර්ව නිමිත්තක් වශයෙන් සැලකූහ. ගැටුම්වල ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, බොහෝ වර්ෂ ගණනාවක් ගතවන තෙක් දෙමළ ප්‍රජාව බහුතරයක් ලෙස පදිංචිව සිටින ප්‍රදේශවල (උතුරු පළාත) පළාත්සභා ඇති කිරීමට නොහැකි වූ අතර, එය කෙසේවුවද, පළාත්වල ස්වාධීනත්වය ක්‍රියාත්මක විය හැකි වූයේ මධ්‍යගත සහ ක්‍රම ක්‍රමයෙන් ඒකාධිපති ස්වරූපයක් ගනිමින් සිටි විධායක ජනාධිපති ධුරයෙන් පළාත්වල ක්‍රියාත්මකවීමේ විෂයපථය වශයෙන් අවසර ලබාදුන් සීමාව තුළ සිට පමණක් විය. කෙසේනමුත් වර්තමානයේදී පළාත් සභා මැතිවරණ සඳහා ඉතාමත් සාධනීය සහභාගීත්වයක් ඇති අතර, රට බෙදීමේ පූර්ව නිමිත්තක් වශයෙන් නොව ජාතික මට්ටමට නැගී එන දේශපාලනිකයන්ගේ පුහුණු ස්ථානයක් වශයෙන් පළාත්සභා දෙස බැලීමට ජනතාව යොමුවී තිබේ. පළාත්සභාවලට ඇත්තේ සීමිත බලතල ප්‍රමාණයක් සහ අයවැයක් වන අතර, රටේ ජාතික ප්‍රතිපත්තිවලට විරුද්ධව නොයන අන්දමින් තමන්ගේ බලතල ක්‍රියාත්මක කිරීමට ඔවුන් විසින් කටයුතු කළයුතු වේ.

14වැනි සංශෝධනය (1988) හරහා, ජනාධිපතිවරයාගේ නිර්මුක්තිය තවදුරටත් පුළුල් කෙරුණි; ආසන 196ක් සඳහා මන්ත්‍රීවරුන් ඡන්දයෙන් තෝරා පත් කරගෙන ආසන 29ක් ජාතික ලැයිස්තු මන්ත්‍රීවරුන් වශයෙන් නම් කිරීම සඳහා එක් එක් දේශපාලන පක්ෂය ලබාගත් ඡන්ද ප්‍රතිශතය අනුව එම පක්ෂ අතර බෙදා දීමට හැකිවන අන්දමින් පාර්ලිමේන්තුවේ මන්ත්‍රී සංඛ්‍යාව 225 ක් කෙරුණි; ජනමත විචාරණයේ වලංගුභාවය පිළිබඳව පැහැදිලි කෙරුණි; මැතිවරණ දිස්ත්‍රික්ක, කළාපවලට බෙදීම සඳහා සීමානිර්ණ කොමිෂන් සභාවක් පත් කෙරුණි; සමානුපාතික නියෝජනය පිළිබඳ සහ කඩඉම් ලකුණ ලබාදුන් මුළු ඡන්ද ප්‍රමාණයෙන් 1/8ක් වියයුතු බව පැහැදිලි කෙරුණි. ජාතික ලැයිස්තුවෙන් මන්ත්‍රීවරුන් පත් කිරීමේ දී පාර්ලිමේන්තුවේ ප්‍රමාණවත් පරිදි නියෝජනයක් ලබා නොමැති වාර්ගික හෝ වෙනයම් ප්‍රජාවන්ට අයත් සාමාජිකයින් පත් කරන මෙන් මෙම සංශෝධනයෙන් නිර්දේශ කර ඇතත් (15වැනි සංශෝධනය, 2 කොටස- 99අ (6) ව්‍යවස්ථාව) එසේ කිරීම අනිවාර්ය කර නොමැති අතර, බොහෝවිට සිදුවන්නේ ජනතා ඡන්දය සමච්චලයට ලක් කරමින් මැතිවරණයෙන් පරාජය වූ ඇතැම් පක්ෂ සාමාජිකයින් ජාතික ලැයිස්තුවෙන් පත් කිරීමකි.

16වැනි සංශෝධනයෙන් සිංහල සහ දෙමළ භාෂා රටේ පරිපාලන සහ නීති සම්පාදන භාෂා බවට පත් කිරීම සඳහා විධිවිධාන සලසන ලදී. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13වැනි සංශෝධනය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා වඩාත් යථාර්ථවාදී රාමුවක් ඇතිකිරීම අරමුණු කරගනිමින් මෙම සංශෝධනය සිදුකරනු ලැබුවේ “සිංහල පමණක්” පනත ගෙනවිත් තිස් වසරකට පසුව වීම අවධානයට ගැනීම වැදගත් ය.

17වැනි සංශෝධනය (2001) ගෙන එනු ලැබුවේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පාලනය වැඩිදියුණු කිරීමේ අදහසින් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සභාව සහ ස්වාධීන කොමිෂන් සභා පත් කිරීම සඳහා විධිවිධාන සැලසීමට ය. මෙම සංශෝධනය සඳහා දෙපාර්ශවයේම සහය ලබාගැනීමට හැකිවූ අතර, එය සම්මත කරගැනීම ඉතාමත් උද්යෝගයෙන් යුතුව සලකනු ලැබුවේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පාලනයෙන් දුරස් වෙමින් සිටි ශ්‍රී ලංකාව නැවතත් නිවැරදි මගට යොමුකිරීමේ ක්‍රමයක් වශයෙනි. කෙසේනමුත් එය කිසිදිනක ක්‍රියාත්මක නොකෙරුණි.

18වැනි සංශෝධනය (ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 18 වැනි සංශෝධනය, 2010) මගින් ජනාධිපතිවරයකු නැවත පත්වීම සම්බන්ධයෙන් වූ සීමාකිරීම් සඳහන්ව තිබූ වැදගත් වාක්‍ය ඉවත් කළ අතර, මැතිවරණ හා මානව හිමිකම් වැනි කොමිෂන් සභාවලට කොමසාරිස්වරුන්

සහ ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණ විනිසුරන් වැනි ස්වාධීන තනතුරු සඳහා පත්කිරීම් පිළිබඳ තීරණය කිරීම සඳහා පාර්ලිමේන්තු සභාවක් පත් කිරීමට ඉන් යෝජනා කෙරිණි. එකිනෙකට ප්‍රතිවිරුද්ධ යෝජනා දෙකක් වන, ජනාධිපති ධුරය දැරීමට හැකි වාර ගණන හා ඒ මත ඇති සංවරණ ඉවත් කිරීම තුළින් දැනටමත් ධුරය දැරීමේ වාසියෙන් උපරිම එල තෙලාගත හැකි මට්ටමක සිටින ජනාධිපතිවරයකුට අසීමාන්තිකව මැතිවරණවලට තරඟ කිරීමට හැකියාව ලබාදීම සහ ස්වාධීන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාමය තනතුරු නිර්මාණය කිරීම යන යෝජනා දෙක එකවර ඉදිරිපත් කිරීම තුළින් පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරුන්ට ඇති එකම තේරීම එය බැවින් එයම තෝරාගන්නට සිදුවන තත්ත්වයක් උදා කරන ලදී. කෙසේනමුත් එවකට ආණ්ඩුවට මෙම සංශෝධනය සම්මත කරගැනීම සඳහා කීකරු හා අවිචාරාත්මක මන්ත්‍රීවරුන්ගෙන් සැදුම්ලත් බහුතරයක් වූයේ ය. ආපසු හැරී බලන කල, රාජපක්ෂ ජනාධිපතිවරයා අසීමිත කාලයක් ධුරයේ රැඳී සිටීමෙන් අත්විය හැකි ප්‍රතිඵලය පිළිබඳ බොහෝ දෙනා බියට පත් වූ හෙයින්, 2015 ජනාධිපතිවරණයේ දී ඔහුට පරාජය අත්වීම සඳහා සැලකිය යුතු මට්ටමක දායකත්වයක් මෙම සාධකයෙන් ලැබුණු බවක් තීරණය කළ හැකි ය.

සැබැවින්ම මෙය, සෑම අවස්ථාවකදීම ශ්‍රී ලංකාව තුළ ප්‍රතිසංස්කරණ සිදුවීමටම හේතු නොවූ, යම්තාක් දුරකට නිරස වූ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා ප්‍රතිසංස්කරණ ඉතිහාසය නැවත කියාපෑමක් වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ මෙම එක් එක් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය පසුපසින් ඇති ඉතිහාසය, එවකට රටේ පැවති ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංස්කෘතිය දැකබලාගත හැකි කවුළුවක් වේ. 1978 දී ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව කෙටුම්පත් කර සම්මත කරගත් පක්ෂය තමන් බලයේ සිටින තාක් කල් එම ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව සම්බන්ධයෙන් තෘප්තිමත් වුවත් තමන්ට විපක්ෂයට යන්නට වී ඒ යටතේ සිදුවන විවිධාකාර අපහරණයන් අත්විඳින්නට වූ කල ඔවුන් එම ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව පිළිබඳ තවදුරටත් තෘප්තිමත් නොවීය. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව කෙටුම්පත් කරන අවස්ථාවේ දී එම කෙටුම්පත්කරුවන් නොදැනුවත්බවේ ආවරණය යොදා නොගත් බැවින්, එමනිසා යම්දිනක තමන් ද විපක්ෂය බවට පත්විය හැකි බවත්, තමන් ද විධායක ජනාධිපතිධුරයේ ආධිපත්‍යයට යටත් වියහැකි බවත් අපේක්ෂා නොකළ බවත් පැහැදිලි ය. රෝවිල්ස් ඉදිරිපත් කළ ලිට්මස් පරීක්ෂණය, එනම් අන්‍යයන්ගේ නිදහස සමගින් අනුරූප වන වඩාත්ම පුළුල් මට්ටමක වන මූලික නිදහසක් ලැබීම සඳහා එක් එක් පුද්ගලයාට ඇති අයිතිය ආරක්ෂා කරදීමේ පරීක්ෂණය සහ සමාජ හා ආර්ථික තත්ත්වයන් සෑමදෙනාටම වාසිසහගත වන බවත් වරප්‍රසාද අනුව වෙනසක් නොවී සෑමදෙනාටම

විවෘත වන බවත් සහතික කරදෙන ව්‍යාපී යුක්ති මූලධර්ම පරීක්ෂණය සමත් වී නොමැත (රෝවිල්ස් 1971)

1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව යටතේ ලිබරල්වාදී වටිනාකම්, මානව හිමිකම් සහ ශක්තිමත් ආයතන හරහා සිදු කෙරෙන සංවරණ හා තුලන යන සියල්ල වර්යානුගතව දුර්වල කරවන ලදී. ප්‍රධාන පෙලේ දේශපාලන පක්ෂ තමන් විපක්ෂයේ සිටින කල විධායක ජනාධිපති ධුරය අහෝසි කරන්නට සපට වුව ද, බලයට පැමිණි පසු එම ධුරය පවත්වාගෙන යාමත් තමන්ගේ දේශපාලන න්‍යාය පත්‍ර ඉදිරියට ගෙනයාම සඳහා එම ධුරයේ අතිවිශේෂ බලතල යොදා ගැනීමත් තමන්ට වාසි සහගත බව අවබෝධ කරගෙන එසේ කළහ. අවසානයේ දී, ශ්‍රී ලංකාවේ විධායක ජනාධිපති ධුරය මගින් පාර්ලිමේන්තු ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය විධාදනය කරඇති බවට ඔවුන් සියළුදෙනා එකඟ විය.

ජනාධිපතිවරයා ධුර දරන වාර ගණන සම්බන්ධයෙන් වූ සීමා ඉවත් කළ 18වැනි සංශෝධනයේ ප්‍රධාන අංග අහෝසි කර දැමීමත්, ස්වාධීන කොමිෂන් සභා ඇතිකළ 17වැනි සංශෝධනයේ වැදගත් අංග නැවත ස්ථාපිත කිරීමත් සඳහා 2015 ජනවාරි මාසයේ දී 19වැනි සංශෝධනය සම්මත කරගන්නා ලදී. ඊට අමතරව, මෙම 19වැනි සංශෝධනයෙන් තොරතුරු සඳහා වන අයිතිය හඳුන්වා දුණි, ස්වාධීන කොමිෂන් සභාවලට සිදුකරන පත්කිරීම් සඳහා අධීක්ෂණය පිණිස සිවිල් සමාජ නියෝජනය ද ඇති ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සභාව ස්ථාපිත කළේ ය, ජනාධිපතිවරයාට තම අභිමතය පරිදි ඒකපාර්ශවිකව පාර්ලිමේන්තුව විසිරවීම සඳහා වූ බලතල ඉවත් කර පාර්ලිමේන්තුව විසිරවිය හැක්කේ කුමන පසුබිම් යටතේ ද යන්න නිර්වචනය කළේ ය. එමගින් ජනාධිපතිවරයාගේ ධුරකාලය වර්ෂ පහකට සීමා කළ අතර, අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ සිටිය හැකි අමාත්‍යවරුන් සංඛ්‍යාව සීමා කළේ ය. අනුග්‍රාහකත්වය බෙදාදීමට සහ දේශපාලන පක්ෂපාතිත්වය ලබාගැනීමට ප්‍රභවයක් වූ ඉතා විශාල අමාත්‍යමණ්ඩල සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකාව නම්දරා ඇත.¹⁵ මෙම සංශෝධනය යටතේ අමාත්‍යමණ්ඩලය කැබිනට් අමාත්‍යවරුන් 30කටත්, නියෝජ්‍ය අමාත්‍යවරුන් හා කැබිනට් නොවන අමාත්‍යවරුන් 40කටත් සීමා කර ඇත (දහ නවවැනි සංශෝධනය, 9 කොටස-46(1) ව්‍යවස්ථාව). කෙසේනමුත්, සභාග ආණ්ඩුව සඳහා ඉඩසැලසීම පිණිස මෙහි ව්‍යාතිරේඛයක් නම් කළ අතර, ඒ අනුව, ජාතික ආණ්ඩුවක් ඇති කරගන්නා අවස්ථාවල දී අමාත්‍යමණ්ඩලයේ විශාලත්වය පාර්ලිමේන්තුව විසින් තීරණය කරනු ඇත (දහ නවවැනි සංශෝධනය, 9 කොටස-46(4) ව්‍යවස්ථාව). ජාතික ආණ්ඩුවක් යටතේ අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ සිටියහැකි උපරිම

අමාත්‍යවරුන් සංඛ්‍යාව කොපමණ වියයුතු ද යන්න හෝ එවැනි සහාය ආණ්ඩුවක හවුල්කරුවන් අමාත්‍යමණ්ඩලයේ නියෝජනය සිදුවන්නේ කුමන පදනමකින් ද යන්න පිළිබඳව දැක්වෙන මාර්ගෝපදේශ නොමැති හෙයින් ඉදිරියටත් ඉතා විශාල අමාත්‍ය මණ්ඩල පවත්වාගෙන යාමට ඉඩ ප්‍රස්ථාව ඉතිරි කර ඇත. මෙය, උපයෝගීක සහ ක්‍රමෝපායික විධිවිධානයක් ලෙස සැලකීමට ඉඩ ඇතත්, අමාත්‍ය මණ්ඩලවල විශාලත්වය අඩුකර අනුග්‍රහකත්ව දේශපාලනයෙන් මිදීම සඳහා වන කැපවීම ඉන් දුර්වල කරවයි.

අග්‍රාමාත්‍යවරයා ධුරය දැරීම අවසන් වන්නේ කුමන වාතාවරණ යටතේ ද යන්න ද 19 වැනි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයෙන් නිර්වචනය කර තිබේ. පෙර පැවති තත්ත්වය යටතේ අග්‍රාමාත්‍යවරයා ධුරයට පත්ව වර්ෂයක් ගත වූ තැන, ඔහු හෝ ඇයට පාර්ලිමේන්තුවේ ඇති සහයෝගය කුමන මට්ටමක වුව ද ඔහු හෝ ඇය අග්‍රාමාත්‍ය ධුරයෙන් ඉවත් කිරීමට ජනාධිපතිවරයාට හැකියාව තිබිණි.¹⁶ රජයේ ප්‍රධානියා, අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ ප්‍රධානියා සහ ආරක්ෂක බලකායන්හි ප්‍රධානියා වශයෙන් ජනාධිපතිවරයා තවදුරටත් ක්‍රියා කළ ද, 19 වැනි සංශෝධනයේ පැහැදිලි අභිමතාර්ථය වූයේ එම ජනාධිපති ධුරයේ බලතල අඩුකිරීම තුළින් අභිමතානුසාරී බලතල අත්තනෝමතික අන්දමින් භාවිතා කිරීම සඳහා ඇති අවස්ථා සීමා කිරීමත්, වඩාත් පුළුල් හා මූලික වූ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා සහය ලබාදිය හැකි වේදිකාවක් නිර්මාණය කිරීමත්ය

යහපාලන රජය දූෂණ සම්බන්ධයෙන් චෝදනා ලබන්නටත් යුධ අපරාධ, මූල්‍ය වංචා සහ බලය අනිසි ලෙස යොදාගැනීම් සිදුකළ වරදකරුවන්ට එරෙහිව නඩු පැවරීමට මැලිබවක් දක්වන්නටත් පටන්ගත් කළ යහපාලනය යන්න අවඥා සහගතව කථාකරන මාකාකාවක් බවට පත්විය.

2018 ඔක්තෝබර් 26 වැනි දින එක් අග්‍රාමාත්‍යවරයකු ධුරයෙන් ඉවත් කොට තවත් අයෙකු එම ධුරයට හඳුන්වාදීමෙන් අනතුරුව, "සංස්කෘතිය" පිළිබඳ අදහස නැවතත් ශ්‍රී ලාංකික දේශපාලන කථිකාව තුළ කරළියට පැමිණියේ ය. "සංස්කෘතීන්ගේ ගැටුම" හේතුවෙන් තමන්ට අග්‍රාමාත්‍යවරයා සමගින් වැඩ කරගෙන යාමට නොහැකි වූ බව ජනාධිපතිවරයා ප්‍රකාශ කළේ ය. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ විධිවිධාන සහ නීතිය තර්කනය නොසලකා හරිමින්, පාර්ලිමේන්තුවේ බහුතරයක් තිබුණු අග්‍රාමාත්‍යවරයකු එම ධුරයෙන් ඉවත් කොට, එවැනි සහයෝගයක් නොලැබූ වෙනත් අයකු එම ධුරයට පත් කිරීම පිළිබඳව

පැහැදිලි කිරීමටත්, එහි යුක්තිසහගතබව කියාපෑමටත්, එපමණක් නොව, නෛතික අර්ථ නිරූපණ සහ දේශපාලන ක්‍රියා හැසිරවීමටත් යොදාගනු ලැබුවේ මෙම "සංස්කෘතිකමය නොගැලපීම"යි. ආණ්ඩුවේ සහ අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ සංස්කෘතිය තමන්ටත්, පුළුල්ව ගතහොත් ශ්‍රී ලංකාවේ බහුතරයකටත් නුහුරු අන්දමේ එකක් වූ බව තර්ක කළ ජනාධිපතිවරයා, රනිල් වික්‍රමසිංහ අග්‍රාමාත්‍යවරයා වෙනුවට වෙනත් අයකු පත් කරමින් දේශපාලන විප්ලවයක් කිරීමට තමන් දැරූ තැන යුක්ති සහගත බව එමගින් කියාපෑවේ ය. එමෙන්ම, එයින් අනුබල දුන් සංවර්ධන සංස්කෘතිය සහ ප්‍රමුඛතාවයන් ද ශ්‍රී ලාංකීය සංස්කෘතියට නුහුරු නුපුරුදු බව ජනාධිපතිවරයා තරයේ ප්‍රකාශ කළේ ය. ඔහුගේ අදහස අනුව ශ්‍රී ලංකාව යනු ප්‍රධාන වශයෙන්ම කෘෂි ආර්ථිකයක් වන අතර, එහි කොඳු නාරටිය වන්නේ කුඩා පරිමාණ ගොවීන් ය. මහානගර නිර්මාණය සඳහා ආයෝජන සිදුකිරීම සහ නිදහස් වෙළඳ ගිවිසුම් මෙම සංස්කෘතියට පටහැනිව යන අතර, එමගින් ජනතාව තව තවත් ආණ්ඩුවෙන් දුරස් කරවයි.

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා කුමන්ත්‍රණය නිෂ්ප්‍රභා වූ අතර, අනෙකුත් අසාර්ථකවූ කුමන්ත්‍රණවල දී මෙන් නොව මෙම අවස්ථාවේ දී එක්වරම විශාල වෙනසක් ඇතිවීමක් හෝ ආයතන හෝ පුද්ගලයින් ඊට වගවන බවක් සහතික කරගැනීමක් සිදු නොවී ය.

අග්‍රාමාත්‍යවරයා නැවතත් ධුරයට පත් වී, ප්‍රමාණයෙන් කුඩා අමාත්‍ය මණ්ඩලයක් පත් කර, ඊට නැවතත් කලින් පැවති තත්ත්වයට ආපසු ගිය නමුත් දේශපාලන වගවීම සම්බන්ධයෙන් සහ නියෝගයන් සම්බන්ධයෙන් පැහැදිලිතාවයක් ලබාදීමේ අවශ්‍යතාවය සම්බන්ධයෙන් පාඩම් කිහිපයක් ඉගෙනගැනීමට ඉන් අවස්ථාව උදා විය. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාවලියට ආයෝජනය කළ කාලය, සම්පත් සහ දේශපාලන ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණය ඉමහත් වන අතර, ප්‍රතිඵලයක් ලැබෙන තෙක් එම ක්‍රියාවලිය ඉදිරියට ගෙන යනු ලබන්නේදැ යි අවිනිශ්චිත ය. ශ්‍රී ලංකාව, පළාත් මට්ටමින් බලය විමධ්‍යගත කිරීම සඳහා සහය ලබාදෙන පාර්ලිමේන්තු ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයක් කරා ගමන් කරයි ද, නැතහොත් ජනාධිපතිවරයාට ප්‍රතිපත්ති සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම සම්බන්ධ කාරණාවන්හි දී බලපෑම් එල්ල කිරීමට ඉඩ සලසන අන්දමින් ප්‍රබල ජනාධිපති බලතල පවත්වාගෙන යනු ඇත් ද? මෙම කුමන්ත්‍රණයේ මුල් දින කිහිපයේ ජනාධිපතිවරයාට ලබාදුන් සහයෝගය සහ අමාත්‍ය මණ්ඩලයක් අහෝසි කර වෙනත් අමාත්‍ය මණ්ඩලයක් පත් කරන්නට ඔහුට ඉඩ දෙමින් ඔහුගේ ක්‍රියාවන් අභියෝගයට ලක් කිරීමට ප්‍රමාදවීම තුළින් පෙන්නුම් කරන්නේ

විධායකයේ අසාමාන්‍ය මැදිහත්වීම් ප්‍රශ්න කිරීමට එතරම් ම සුදානමක් නොමැති, සහ ඇතැම් විටක එවැනි මැදිහත්වීම් සඳහා සහයදීමට පවා යොමු නොවන මට්ටමින් ගැඹුරට කා වැදුණු "විධායක මනෝභාවයක්" තවමත් ඉතිරිව ඇති බවකි.

තමන් අග්‍රාමාත්‍යවරයා බැව් කියාපාමින් ඉදිරිපත් වූ අග්‍රාමාත්‍යවරු දෙදෙනා අතරින් පාර්ලිමේන්තුවේ විශ්වාසය දිනා ඇත්තේ (හෝ නොමැත්තේ) කවරෙක්දැ යි යන්න තීරණය කිරීම සඳහා පාර්ලිමේන්තුවට යොමු කිරීම තුළින් කථානායකවරයා විසින් පෙන්නුම් කළ සුවිශේෂී නායකත්වය තුළින් සහ මුළින් පාර්ලිමේන්තුව විසිරවීමට ගත් තීරණය අත්හිටුවමින් ද, පසුව ජනාධිපතිවරයාට පාර්ලිමේන්තුව විසිරවීම සඳහා නිර්බාධිත අභිමතයක් නොමැති බවත් ඔහු විසින් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන් විධිවිධාන සලසා ඇති පරිදි තමන්ගේ බලතල සීමාවේ සිට (පාර්ලිමේන්තුව විසිරවීම) සඳහා වන බලතල ක්‍රියාත්මක කළයුතු බවත් තීරණය කරමින් ද ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණය ගනු ලැබූ නිර්භීත තීන්දුවෙන් ද මෙම ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා කුමන්ත්‍රණය පරාජය වූ බව බොහෝ දෙනාගේ අදහසයි. විධායකය, ව්‍යවස්ථාදායකය සහ අධිකරණය යන රජයේ අංග තුනෙහි සහ-සම තත්ත්වය සහ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන් නිර්වචිත සංවරණ සහ තුලන පිළිබඳව අධිකරණය විසින් සහතික කළ අතර, ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට නීතියේ පාලනය ගැබ්වී ඇති බව ද සහතික කරන ලදී. අභියෝග කිහිපයකින් පසුව සහ සම්මුති නායකත්වයකින් පසුව මෑතකාලීනව නැවත ඉදිරියට යන අධිකරණයේ ස්වාධීනත්වය පිළිබඳ ඉහළම සංධිස්ථානයක් මින් පැහැදිලිවම සනිටුහන් වේ. කෙසේනමුත්, ඉදිරියටත් අඛණ්ඩව තම ස්වාධීනත්වය තහවුරු කරගැනීම සඳහා අධිකරණයට මෙය පදනමක් කරගත හැකි වේද යන්න ඒකාන්තයෙන්ම කිව නොහැක. මෑතකාලීනව, මානව හිමිකම් කොමිෂන් සභාවේ සහ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ විධි නියෝගයන් සහ ඔවුන්ගේ ක්‍රියාවන්හි ස්වාධීනත්වය පාර්ලිමේන්තුවේ විපක්ෂ මන්ත්‍රීවරුන්ගේ විවේචනයට ලක්ව තිබේ. ලබාගත් ජයග්‍රහණ නැවත වෙනස් කළ හැකි ඒවා ද යන්න අවිනිශ්චිත ය.

19 වැනි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය දේශපාලන හා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා කුණාටුවක කේන්ද්‍රය බවට පත්වූයේ ජනාධිපති ධුරයේ බලතල සම්මුඛයෙහි අග්‍රාමාත්‍යවරයාගේ හා කථානායකවරයාගේ බලතල වළ දමමින් සහ බොහෝමයක් දේශපාලන ක්‍රියාකාරීන්, නොහික්ම වූ විධායක ජනාධිපති ක්‍රමයක්

උදෙසා තවමත් රැදී පවතින මූලික මෙන්ම ශක්තිමත් බන්ධනය විදහා දක්වමිනි;

ශ්‍රී ලංකාවට ඇති අභියෝගය නම් ප්‍රතිබාධිත පාර්ලිමේන්තු ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයක මූලික වටිනාකම් නැවතත් සාක්ෂාත් කරගෙන ඒවා ශ්‍රී ලංකාවේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංස්කෘතිය තුළට කාවැද්දවීමයි. 19වැනි සංශෝධනයෙන් ඔබ්බට ගොස්, අවසන් විශ්ලේෂණයේ දී සමාජ සාමය වඩාත් හොදින්ම ආරක්ෂා කරදෙන ආරක්ෂකයින් වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථානුකූලභාවයේ මූලධර්ම සහ නීතියේ ආධිපත්‍යය ඊට ගැබ් කිරීමේ අභියෝගයට ශ්‍රී ලංකාව මුහුණ දී සිටියි. කෙසේනමුත් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා මූලධර්මවලට ස්වායත්ත බලය නොමැත්තේ ය. පාර්ලිමේන්තුවේ වේවා, අධිකරණයේ වේවා, රාජ්‍ය සේවයේ හෝ සිවිල් සමාජයේ වේවා, පුරවැසියන් විසින් ඒවා ආරක්ෂා කිරීමට හා ඒවා වෙනුවෙන් සටන් වැදීමට කටයුතු කළයුතු වේ.

සටහන්

- 1 International IDEA the Constitution Transformation Network විසින් සංවිධානය කළ මෙම රැස්වීම විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රයේ (CPA) දී පවත්වනු ලැබිනි. 2018 ඔක්තෝබර් 15-16.
- 2 දකුණු ආසියාවෙන් සහභාගිවූයේ ඉන්දියාව, ශ්‍රී ලංකාව, නේපාලය, මාලදිවයින, භූතානය සහ ඇෆ්ඝනිස්ථානය යන රටවල සහභාගිවන්නන් විය.
- 3 අන්තිදිග ආසියාවෙන් සහභාගිවූයේ තායිලන්තය, මියන්මාරය, වියට්නාමය, මැලේසියාව, ටිමෝර් ලෙස්තේ, පිලිපීනය සහ ඉන්දුනීසියාව යන රටවල සහභාගිවන්නන් විය.
- 4 ආසියා පැසිෆික් කලාපයෙන් සහභාගිවූයේ පැපුවා නිව්ගිනියාව, තුවාලු සහ ජපානය යන රටවල සහභාගිවන්නන් විය.
- 5 http://www.colombopage.com/archive_19A/Jan05_1546663133CH.php " <http://www.pmdnews.lk/the-foundation-which-strengthen-national-economy-is-the-agriculture-president/>
- 6 "ප්‍රතිපත්තිමය වෙනස්කම්වලට අමතරව මමත් වික්‍රමසිංහ මහතාත් අතර සංස්කෘතිකමය වෙනස්කම් ඇති බව මට නිරීක්ෂණය වූවා. ප්‍රතිපත්ති, සංස්කෘතිය, පෞර්ෂය, සහ හැසිරීම යනාදියෙහි වූ ඒ සියළුම වෙනස්කම් මෙම දේශපාලන හා ආර්ථික අර්බුදය උග්‍ර කළ බවක් මම විශ්වාස කරනවා" මෙමුත්‍රිපාල සිරිසේන ජනාධිපතිතුමා ජාතිය අමතා කළ කථාව, කලම්බෝ ටෙලිග්‍රෑෆ්, 2018 ඔක්තෝබර් 28, බලන්න: <https://www.colombotelegraph.com/index.php/president-maithripala-sirisenas-address-to-the-nation-full-text/>
- 7 රංජන් කාදිනල්තුමා, 'Western worlds latest religion is human rights', ටයිම්ස් ඔෆ් නිව්ස්, 2018 සැප්තැම්බර් 23: <https://sri.lanka.timesofnews.com/western-world-s-latest-religion-is-human-rights-cardinal-malcolm-ranjith.html>; "MR asks whether Mangala's statement reflects Govt's opinion" ඩේලි මිරර්, <http://www.dailymirror.lk/156051/MR-asks-whether-Mangala-s-statement-reflects-Govt-s-opinion>
- 8 බණ්ඩාරනායක මහත්මිය 1960දී අග්‍රාමාත්‍යවරයා ලෙස පත්වන ලදී.

- ⁹ 1951 මුස්ලිම් විවාහ හා දික්කසාද පනත; බිරිඳ සම්බන්ධයෙන් ස්වාමිපුරුෂයාට ඇති වෛවාහික බලය සහ තම බිරිඳගේ දේපළ පාලනය හා කළමනාකරණය සඳහා ස්වාමිපුරුෂයාට ඇති අයිතිය වැනි රෝමානු ලන්දේසි නීති තේසවලාමේ නීතියට ඇතුළත් කරගැනීම හේතුවෙන් තේසවලාමේ යනුවෙන් හඳුන්වන, විවාහයේ පොදු දේපළ සම්බන්ධයෙන් පුරුෂයා හොබවන ස්ථානය උසස් කිරීමටත් පුරුෂයා එම භාර්යාවගේ ඉවත්කළ නොහැකි ඇටෝරිනි බලකරුවකු බවට පත් කිරීමටත් හේතුවේ. බලන්න "Technical Assistance Consultant's Report" ADB — "Discriminatory Laws" Regulations and Administrative Practices Affecting/Impacting on Land and Property Rights of Women" නීතිය හා සමාජ භාරය, 2010 පෙබරවාරි," <https://www.adb.org/sites/Default/Files/Project-document/63874/37402-012-reg-tacr-04.pdf>
- ¹⁰ මුස්ලිම් නීතිය
- ¹¹ තේසවලාමේ නීතිය යටතේ විවාහක කාන්තාවකට තම පුරුෂයාගේ අවසරය නොමැතිව තමන්ගේම දේපළක් අලෙවි කළ නොහැක. 1911 අංක 1 දරන වෛවාහික අයිතිවාසිකම් සහ උරුම ආඥාපනතේ (යාපනය) 6වැනි වගන්තිය බලන්න. තමන්ගේ තනි දේපළ බැහැර කිරීම සඳහා බිරිඳ විසින් ස්වාමියාගේ ලිඛිත කැමැත්ත ලබාගත යුතු වේ. ව්‍යවහාරය තුළ, මෙය බැංකු ණයක් ලබාගැනීමේදී ද බිරිඳ විසින් ස්වාමියාගේ කැමැත්ත ලබාගත යුතුය යන මට්ටමට ව්‍යාප්ත වී තිබේ.
- ¹² එක්සත් ජාතික පක්ෂය ඡන්දවලින් 50.92%ක් සහ පාර්ලිමේන්තුවේ ආසන 168න් ආසන 140ක් (පාර්ලිමේන්තුවෙන් 4/5ක්) ලැබීය. බලන්න: 38 වගුව (රජය., පාර්ලිමේන්තුව) පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණය (1977), ශ්‍රී ලංකාවේ දහවන පාර්ලිමේන්තුව, ඇසෝෂියේට්ඩ් නිවිස්පේපර්ස් ඔෆ් සිලෝන්, ලේක් හවුස්, කොළඹ [http://www.jpp.co.jp/lanka/gov/govd/govde\\$gov38e.htm](http://www.jpp.co.jp/lanka/gov/govd/govde$gov38e.htm)
- ¹³ 1987 නොවැම්බර් මස 14වැනි දින ශ්‍රී ලංකා පාර්ලිමේන්තුව 1978 ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13වැනි සංශෝධනය සම්මත කරගන්නා ලද අතර පළාත් සභා ඇති කිරීම සඳහා 1987 අංක 42 දරන පළාත්සභා පනත සම්මත කරගන්නා ලදී.
- ¹⁴ 1987 ජූනි 29 වැනි දින කොළඹදී අත්සන් තබන ලදී.
- ¹⁵ 2005-2015 සමයේදී ශ්‍රී ලංකාවේ අමාත්‍ය මණ්ඩලය අමාත්‍යවරුන් 82කින්, නියෝජ්‍ය අමාත්‍යවරුන්, කැබිනට් නොවන අමාත්‍යවරුන් සහ ව්‍යාපෘති අමාත්‍යවරුන් 83කින් සමන්විත විය. 2015 ආණ්ඩුව සභාග ආණ්ඩුවක් වූ බැවින් එහි හවුල්කරුවන්ට ඉඩ සලසාදීම සඳහා ව්‍යතිරේක අවස්ථාවක් ලබාදිය යුතු ය යන පදනමින් 2015 අමාත්‍යමණ්ඩලය සඳහා ඉඩ සලසාගෙන තිබුණි.
- 2003 සම්මත කරගත්, ඉන්දියානු ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 91වැනි සංශෝධනය බලන්න. එහි කවුන්සිලය සඳහා සිදුකරන පත්වීම් ක්‍රියාවලියට වැදගත් සීමාකිරීම් දෙකක් පනවා තිබේ.
- i. අමාත්‍ය කවුන්සිලයේ විෂාලත්වය දෙවන මන්ත්‍රී මණ්ඩලයේ මුළු මන්ත්‍රී සංඛ්‍යාවෙන් 15% නොඉක්මවිය යුතු ය. දැනට ලෝක්සභාවේ ආසන සංඛ්‍යාව 543ක් වන හෙයින් අමාත්‍ය කවුන්සිලය 81 නොඉක්මවිය යුතුය; (ඉන්දියානු ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 75(1)ආ වගන්තිය (අනු එක්වැනි සංශෝධනය))

- ii. පිල් මාරුව සම්බන්ධයෙන් ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට සිදු කළ සංශෝධනය (52වැනි සංශෝධනය) යටතේ සුදුසුකම් නොලබන කිසිදු පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරයකු අමාත්‍යවරයකු වීමට සුදුසුකම් නොලබයි. ඉන්දියානු ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 75(1බී) වගන්තිය (අනු එක්වැනි සංශෝධනය)
- (Nikolenyi" Csaba and Shaul Shenhav' 2009" 'In Search of Party Cohesion (The Emergence of Anti-Defection Laws in India and Israel'. Paper delivered at the American Political Science" Association Meetings in Toronto" September 3-6, 2009 බලන්න)
- https://www.researchgate.net/Publication/228152587_In_Search_of_Party_Cohesion_The_Emergence_of_Anti-Defection_Legislation_in_Israel_and_India
- ¹⁶ කාන්තාත්මක පාර්ලිමේන්තුවක් ඔහුට සහය දෙමින් සිටියද අග්‍රාමාත්‍ය රනිල් වික්‍රමසිංහ මහතා 2003 දී ඉවත් කර දැමීම සඳහා කුමාරතුංග ජනාධිපතිවරය විසින් මෙම බලය පාවිච්චි කරන ලදී.
- ආශ්‍රේය ග්‍රන්ථ**
- Rawls" John A theory of Justice" Cambridge" Mass" Belknap Press of Harvard University Press, 1971.
- 19වැනි සංශෝධනය (2015 මැයි මස 15 වැනි දින සහතික කරන ලදී)
- උතුරු නැගෙනහිර පළාත් වෙන්කිරීම සම්බන්ධයෙන් වන නඩු තීන්දුව, S.C (FR& Application No. 243/06) තීන්දු කළ දිනය: 2006 ඔක්තෝබර් 16 වැනි දින
- දිව්‍යානුම පනත් කෙටුම්පත සම්බන්ධයෙන් වන නඩු තීන්දුව, ශේෂ්ඨාධිකරණ විශේෂ නඩු තීන්දු අංක 01/2012 තීන්දු කළේ 2012-08-29
- ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට සිදුකළ 17වැනි සංශෝධනය
- ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට සිදුකළ 19වැනි සංශෝධනය 2015 අප්‍රේල් 28වැනි දින සම්මත කරගන්නා ලදී
- 1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 14වැනි සංශෝධනයේ 99(13) වගන්තිය
- 1978 ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 15 වැනි සංශෝධනය (5 කොටස)
- 1978 ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 99 අ (6) වගන්තිය
- 1978 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 19වැනි සංශෝධනය (9 කොටස)
- 1978 ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 46(1) වගන්තිය
- 1978 ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 46(4) වගන්තිය
- 1978 ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 15 වැනි සංශෝධනය (5 කොටස)
- 1978 ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 99 අ (6) වගන්තිය
- 1978 ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 18 වැනි සංශෝධනය (2010 සැප්තැම්බර් මස 09 වැනි දින සහතික කරන ලදී)

Supported by:

diakonia

PEOPLE CHANGING THE WORLD

නීතිය හා සමාජ භාරය

3, කිහිපි ටෙරසය, කොළඹ 08,
ශ්‍රී ලංකාව.

දුරකථන: +94 11 2691228/2684845/2684853

ෆැක්ස් :+94 11 2686843

ඊ-මේල් : lstadmin@sltnet.lk

9 771391 577006